BÙI BÍCH HÀ

BẠN GÁI NHỎ TO

NGƯỜI VIỆT

BẠN GÁI NHỎ TO

CÙNG MỘT TÁC GIẢ

Đã xuất bản:
Buổi Sáng Một Mình, *Người Việt 1989*

BÙI BÍCH HÀ

BẠN GÁI NHỎ TO

Nhà Xuất Bản
NGƯỜI VIỆT
1991

Bạn Gái Nhỏ To
Bùi Bích Hà
Người Việt xuất bản, 1991
Bìa: Nguyễn Trọng Khôi
Trình bày: Nguyễn Thị Hợp
Kỹ thuật: Nguyễn Thiện Cơ, Trần Ngọc Yến

Copyright © 1991 by Bui Bich Ha & Nguoi Viet

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

Bùi, Bích-Hà, 1939-
Bạn Gái Nhỏ To
1. Vietnamese refugee and immigrant confidential
2. Questions and answers.
I. Title
Library of Congress Catalog Card Number: 91-065768

Printed in the United States of America

Thay lời mở

Hình như rất nhiều người có định kiến về những cột báo "Tâm sự Bạn gái." Đa số độc giả nghĩ rằng mục này bao giờ cũng do một đấng mày râu ăn tục nói phét, ba hoa chích chòe thủ diễn, nhằm mục đích phá thối, tán láo hoặc ngay cả khiêu dâm. Những ai cứ hễ mở tờ báo là xăm xoi đi kiếm mục này để đọc liền bị liệt kê là có trình độ thấp, kiểu nữ nhi nan hóa. Vì vậy, tôi thường thấy các cô, các bà đọc lén. Nếu ở nhà thì đợi lúc không có cha mẹ, anh chị em, cháu chắt, hoặc chồng con xung quanh. Nếu ở chỗ đám đông (ví dụ tiệm uốn tóc hay phòng mạch bác sĩ v.v...) thì họ cố giữ nét mặt lạnh lùng, làm bộ như tình cờ đọc một cái quảng cáo vì tò mò.

Thoạt đầu, lúc nhận lời phụ trách mục Tâm Sự lòng thòng này trên trang Phụ Nữ báo Người Việt, tôi đang có vấn đề hàng tháng phải trả cái *bill* ô tô mua trả góp. Nhà báo thường nhậy cảm, ông chủ bút chả biết có thần giao cách cảm với kẻ khốn khó là tôi hay không không rõ, nhưng ông đề nghị một con số phù hợp với nhu cầu của tôi quá (nói quả đáng tội, nhu cầu cũng khiêm nhượng lắm).

Nhận lời xong rồi, qua giai đoạn hưng phấn vì cái viễn ảnh từ nay có người cáng đáng trả tiền xe dùm, tôi bèn bắt đầu quýnh quáng vụ đề tài để giải đáp. Độc giả chưa ai biết mình, mà giả dụ có biết thì ở xứ này cũng hiếm người chịu viết thư lắm, lấy đâu ra tâm sự mà gỡ? Một vài "nam nhân" trong số bằng hữu gợi ý "Chị cứ mua dăm tờ lá cải của Tây đầm hoặc Mẽo, chúng nó cũng có mục tâm sự rối rắm đấy, tha hồ mà phóng tác." Nghe hữu lý, tôi chạy ra chợ mua báo, định bụng làm một màn cọp.

Buổi tối cơm nước xong xuôi, tôi soạn giấy bút sẵn để bắt đầu sự nghiệp văn chương tạp nhạp của tôi. Tuy nhiên, đọc suốt lượt các mục giải đáp ở báo người, tôi thấy câu hỏi của các đấng phụ nữ tóc vàng mắt xanh "hung" quá, không thể nào cầm nhầm cho con cháu bà Âu Cơ được, tỷ dụ một cô em 20 tuổi nhận làm *babysitter* cho ba cậu con trai một nhà nọ, tuổi từ lên 9 đến 15. Một buổi đẹp trời, ba cậu mời người chăn chiên vào phòng ngủ, nói là "có cái này hay lắm cho người xem." Người vừa bước qua cửa thì ba nhi đồng ác ôn này liền khóa sập cửa lại, đè người chăn chiên xuống sàn nhà rồi dở đủ trò tồi bại với người. Chuyện như thế đã là không đơn giản, vậy mà càng không đơn giản hơn ở chỗ thay vì phải triệt hạ đám ôn con mất dậy ấy, người chăn chiên lại thú nhận cô ta rất "khoái" trò ma mãnh của chúng nó. Câu hỏi đặt ra như sau "vì tôi rất thích những cảm giác lạ lùng ấy, tôi có nên tiếp tục với chúng nó như thế không?"

Một bà khác hỏi "chồng tôi đòi hỏi làm tình tay ba, có nên không?". Một bà khác nữa "cô hàng xóm của tôi cứ chờ chồng tôi đi làm về là ưỡn ẹo để ngực trần đi ra hồ bơi, tôi phải làm sao?"

Tình hình như vậy xem ra "cọp" không xong rồi. Tôi bèn cất giấy bút đi ngủ, chờ kế khác.

Hôm sau vào sở, tôi chợt nhận ra chỗ tôi mần việc đông phụ

nữ quá. Họ nói chuyện rổn rảng khắp mọi nơi và mọi lúc. Trông thấy họ sống động như thế, tôi chắc ở họ có nhiều điều đáng nghe, đáng viết lắm, cứ lân la với họ thì thiếu gì đề tài, việc gì phải đi đâu xa?

Vậy là tôi bắt đầu mở chiến dịch quan sát, nghe ngóng và gợi ý. Từ những thắc mắc đơn sơ lúc đầu "tóc có gầu làm sao trị hết?", "chồng đi làm không về đúng giờ, liệu có mèo không?", tôi dần dần có cơ hội đi sâu vào những tâm sự khúc mắc, những tình huống éo le của một số đông bạn đồng nghiệp. Họ thường bằng lòng về cách tiếp nhận và lý giải sự việc của tôi có lẽ vì phần nào nó có tác dụng làm vơi nhẹ nỗi buồn phiền hay bực dọc trong lòng họ. Hỏi cho mình, hỏi cho bạn bè, hỏi dùm người quen biết, các câu hỏi dồn dập đến theo dòng sống hối hả và phức tạp ở đây.

Có những bạn gái ở nước ngoài gởi thư về tòa soạn, từ Úc, Canada, Tây Đức, Anh, Hòa Lan... Có những bạn gái ở các tiểu bang cách Cali vài giờ bay, gọi điện thoại về tòa soạn khẩn khoản xin số phôn của người phụ trách mục Bạn Gái Nhỏ To. Ôi! Như thế mới ý thức rằng trên cõi đời này, thiên hạ vẫn rất cần có một người nào đó hiểu mình và khả tín...

Tuy vậy, vẫn còn một số độc giả đa nghi. Quý vị này không ngớt hạch sách tòa soạn xem đấng mày râu nào trong ban biên tập đã đánh má hồng, tô son môi và đi cả giầy "hai hiêu" để trả lời thư bạn gái trên trang Phụ Nữ? Ông Chủ bút rất đẹp trai của bổn báo bị nắm áo hỏi han kỹ quá bèn la làng "không phải tôi! Quả là có một nữ nhân lo cái mục lẩm cẩm ấy đấy mà, ai không tin cứ việc đến tòa soạn, bổn báo sẵn sàng chỉ mặt đương sự để quí vị am tường." Vì thế, có những hôm tôi lạng quạng đem bài lên nộp tòa báo là cứ bị trình làng. Để đáp lại cái tình thế bất ngờ và chẳng có duyên chút nào đó, có vị rất "nai," mỉm cười

chào tôi và nói một vài câu khen ngợi. Cũng có vị chỉ nhìn tôi bằng một đuôi mắt rẻ rúng, khiến cái việc giới thiệu nồng nhiệt của một ai đó trong tòa soạn có lòng ưu ái tôi bỗng trở thành nhạt nhẽo, như cái quảng cáo dầu gội đầu dành cho một người hói tóc vậy. Có vị đến toà báo nhận tiền huê hồng quảng cáo, đang đứng nhìn lom lom theo ngòi bút của ông kế toán chạy trên tấm ngân phiếu màu xanh dài ngoằng, cũng bị gọi giật để xem mặt tôi. Đang hồi gay cấn mà bị ngắt quãng như thế, vị này tỉnh khô như không hề nghe nói gì, không hề nhìn thấy gì ngoài tấm chi phiếu màu xanh dài ngoằng có những con số...

Tuy nhiên, cũng không thiếu những trường hợp hết sức cảm động. Có những bà vợ viết thư nhờ tôi gỡ rối tơ lòng, tôi phúc đáp trên báo xong rồi cũng quên đi không nhớ nữa. Một thời gian ngắn sau, tôi nhận được thư cám ơn của ông xã vì bà xã nghe tôi hiến kế, đã làm cho đời sống gia đình trở nên rất dễ chịu. Có những cú điện thoại lâu hằng tiếng đồng hồ, có những cú điện thoại vào những giờ khuya khoắt bất thường. Có những tiếng cười ngại ngùng lúc bắt đầu, ấm áp lúc kết thúc. Có những giọng nói thổn thức, ngắt quãng, ẩm đục nước mắt và cả rượu. Có những hồi im lặng, chỉ nghe tiếng gió hú trên đường dây điện thoại. Có những trang thư dài với nét chữ nắn nót, bay bướm. Có những trang thư dài với nét chữ ngoằn ngoèo, đầy lỗi chính tả. Tất cả những thanh âm và hình ảnh ấy trở thành một phần hương vị trong cuộc sống tha hương của tôi ở đây, đem lại cho tôi nguồn vui và sinh lực. Hữu ích cho người khác, dù một chút nhỏ nhoi, cũng là một cách sẻ chia những buồn đau, khắc khoải riêng, cũng là một cách nối tiếp dài hơn cái hữu hạn của một đời người.

Câu hỏi có nhiều loại, đủ mọi đề tài, đến nỗi một cô bé ở ngưỡng cửa đại học, thường theo dõi trang Phụ Nữ Người Việt,

phải kêu lên trong một lá thư dễ thương của cô: "Sao cuộc sống phức tạp đến thế?" Tuy nhiên, nhìn chung, các vấn nạn đều xoay xung quanh mối tương quan giữa con người với con người, giữa đàn ông với đàn bà, giữa người chồng, người vợ và người tình, giữa cha con, mẹ con, anh chị em và hàng xóm, giữa bạn bè, giữa xếp và nhân viên v.v... Công việc tôi phụ trách hàng tuần trên trang Phụ Nữ làm tôi liên tưởng đến những ý nghĩ tương phản nhau của các triết gia phương Tây. Trong khi Sartre viết "Con người là địa ngục của nhau," một câu ngạn ngữ của Pháp nói ngược lại "Phải có hai người thì bầu trời mới rực rỡ." Như vậy có nghĩa là tương quan giữa con người với con người cũng giống như bất kỳ một hiện tượng nhân sinh nào khác, đều có một mặt tích cực và một mặt tiêu cực. Tôi luôn luôn tin tưởng rằng giữa muôn ngàn nỗi bất hạnh và thua thiệt mà con người phải gánh chịu do nhược điểm của chính mình, Thượng Đế quả đã ban cho loài người cái khả năng to lớn, trùm phủ, lấn át hết mọi sự không may nằm trong thân phận nó: đó là khả năng lựa chọn sự thuận tiện và sự phù hợp cho chính nó.

Giải pháp (tốt hoặc xấu) cho mọi vấn đề mà bạn đọc chờ đợi ở mục Tâm Sự Bạn Gái thật ra không ở đâu xa. Chúng nằm sẵn đằng sau những cái gút thắt của vấn đề, trong lòng các đương sự.

Ngày còn bé, tôi thường ngồi nhìn mẹ khâu vá bên cạnh cái thúng nan đựng vải vụn và đồ may của bà. Thỉnh thoảng mẹ tôi làm mất kim. Bà vừa lẩm nhẩm phàn nàn vừa cuống quít nhìn quanh quẩn trên sàn nhà hoặc đập đập xung quanh giường chỗ bà ngồi. Gần như bao giờ tôi cũng nhìn thấy cái kim có một đầu chỉ thừa vướng vào quần áo của mẹ và tôi nhặt nó đưa vào tay bà. Từ cái kỷ niệm ấu thơ tình cờ ấy, sau này khi tôi lớn lên và đến lượt mình may vá, cứ mỗi lần mất kim, bao giờ tôi cũng "kiểm soát" bản thân trước rồi mới ngó đến sàn nhà và xung

quanh. Ngày xưa, có lẽ mẹ tôi thiếu một chút bình tĩnh và tự tin, để biết chắc rằng cái kim không thể nào mất được, nó chỉ quanh quẩn đâu đó thôi. Có lẽ mẹ cũng thiếu cả một chút kiên nhẫn nữa. Tôi vẫn biết điều khó là vào một thời khắc nào đấy và trong một hoàn cảnh bất ngờ, làm sao để xác định được cái thiết yếu là cái gì và tạm thời bằng lòng với các giải quyết ngắn hạn. Để làm được như vậy, người ta chỉ cần một chút ý thức tự chủ, không chấp nhận sự khống chế của ngoại vật và ngoại cảnh, để thương người và thương mình; sau cùng, người ta chỉ cần một nụ cười, để hóa giải cuộc đời phiền trược.

Thỉnh thoảng, người phụ trách mục Bạn Gái Nhỏ To bị bạn hữu qui trách là khô khan quá, lý trí quá, phân xử chuyện đời ngay ngắn quá. Thật ra, mục tâm sự bạn gái tự nó đã là vế đối nghịch với tất cả những điều qui trách trên. Tự ngàn xưa, do cá tính bẩm sinh, người phụ nữ là tiêu biểu cho khuynh hướng lãng mạn trong đời sống. Cùng tiến hóa theo trào lưu tiến hóa của xã hội, người phụ nữ mới ngày nay, để tồn tại được một cách tốt đẹp, đã biết mặc lấy những giá trị thuần lý, là một thứ ánh sáng của kiến thức và tư duy, giúp họ đảm đương thành công các trách nhiệm cân xứng với tầm vóc và vị trí của họ trong cuộc đời.

Sau hết, nếu ai cũng muốn tìm thấy hạnh phúc, phương cách đơn giản nhất là hãy nhặt lấy những hạt ngọc hiếm hoi lẩn khuất đó đây xung quanh chúng ta, nơi bất cứ ai mà chúng ta có dịp tiếp xúc hoặc thân cận. Hãy chỉ nhìn thấy ưu điểm của người khác để đón nhận, ca ngợi. Hãy nhìn thấy nhược điểm của người khác để cảm thông, tha thứ và chấp nhận. Điều này xem ra có vẻ khó chỉ vì hình như ai ai cũng tự gói mình trong một cái vỏ cứng, nghĩ rằng đó là một thứ thành trì bảo vệ sẽ đem lại sự tất thắng cho mình. Thật ra, khi đời sống không thể thâm nhập và hòa đồng xuyên qua cái vỏ cứng ấy, vào chính mình và với tha nhân,

thì đấy là sự tắc nghẽn lớn nhất làm thui chột hết mọi bông hoa tươi đẹp trên thế gian này.

Nếu người ta không thể tìm thấy hạnh phúc nơi chính mình và bắt đầu từ chính mình thì người ta cũng không thể tìm thấy hạnh phúc ở bất cứ đâu và bằng bất cứ cách nào khác.

THÁI HÀ

Giả hay thật?

Tôi thường nghe bạn bè nói cái mục "Tâm sự lòng thòng" ở các báo phụ nữ là ba xạo, một cha đực rựa nào đó mặc áo thun lá ba lỗ và quần xà lỏn, đội một cái tên phụ nữ thật gợi cảm (tên bà không gợi cảm cho lắm) rồi ngồi đó huơ cán viết tự mình ên hỏi đáp tầm xàm, lấy tiền bỏ túi đi nhậu. Vậy chẳng hay mục "Bạn gái nhỏ to" của bà có nằm trong tập thể đó không? Những lá thư độc giả mà bà trả lời là có thật hay ngụy tạo? Bà có phải là đàn bà thật không hay là đàn ông đội tóc giả?

Ô. Lý Ngựa Ô

Những trường hợp khác ở các nơi khác tôi không được rõ nên xin phép không dám có ý kiến đồng ý hoặc không đồng ý với ông. Riêng trường hợp chúng tôi, thưa với ông rằng tôi là đàn ông hay đàn bà, những lá thư độc giả tôi phúc đáp hằng tuần thiết tưởng thật hay giả cũng không đặt thành vấn đề làm gì vì lẽ điều đó không quan hệ, không phải là cốt lõi, điều đáng quan tâm (xin cám ơn nếu ông có thiện chí quan tâm) là có một người ngồi ở một chỗ để lắng nghe, chắp nối, chia sẻ và làm vọng đến nhiều người khác những mảnh đời, những giai điệu, những tiếng buồn, để một ai đó trong nhu cầu của chính mình hoặc tình cờ, có lúc nhìn thấy hình ảnh họ phản chiếu trong tấm gương thế sự đa đoan này. Có một cái tên cho dễ gọi, thật ra, người phụ trách chỉ

cần có trái tim, những chi tiết khác không có ý nghĩa gì cả. Những lá thư chỉ cần nói lên một nội dung, thật hay giả khác gì cuộc đời hư ảo mong manh này?

Mặc cảm phạm tội

Tôi theo bạn bè của gia đình thoát qua đây năm 75. Như nhiều phụ nữ khác vì hoàn cảnh sinh sống và nuôi con quá khó khăn, tôi đi bước nữa. Khi chánh phủ hai bên bắt đầu cho lập thủ tục bảo lãnh thân nhân còn mắc kẹt ở Việt Nam, tôi lo giấy tờ ngay cho chồng tôi từ đầu năm 1979, lúc chồng tôi còn đang ở trong trại cải tạo của Việt cộng. Năm 1982, chồng tôi được thả ra. Vì chờ đợi đi chính thức quá lâu, chồng tôi tự lo liệu tìm cách vượt biên. Qua đến đảo, vì anh là diện cựu quân nhân có cấp bậc cao và thời gian cải tạo lâu nên anh được cao ủy tị nạn đưa đi định cư rất mau. Chúng tôi gặp lại nhau, bẽ bàng và đau lòng vì nghịch cảnh. Đến nay đã hơn năm năm, chồng tôi vẫn không chịu lấy vợ khác. Tôi rất khổ tâm, lúc nào cũng bị dằn vặt vì mặc cảm phạm tội với chồng cũ. Tôi nhờ bạn bè khuyên nhủ anh, giới thiệu nhiều người xứng đáng cho anh nhưng anh ấy khăng khăng không chọn ai. Bà khuyên tôi nên làm sao?

V.T.P.H.

Bà không còn làm được một việc gì cho ông ấy nữa. Bà cũng không nên tự dằn vặt mình vì mặc cảm phạm tội như bà đã nói vì bà sẽ làm hỏng thêm một cái khác mà không thể nào đổi lấy cái tốt hơn cho chuyện đã qua. Ông ấy tất tự biết nên sống thế nào cho phù hợp với hoàn cảnh riêng của ông ấy. Tôi không thấy bà đề cập đến các con chung của hai ông bà? Liệu bà có thể sắp xếp cho các cháu về ở với ông cho ông đỡ hiu quạnh chăng? (Nếu ông ấy cũng muốn như thế).

Cháu thật không hiểu

Thư cháu phải đánh máy vì tay cháu đã bị hư trong một tai nạn, xin cô thông cảm.

Vấn đề của cháu như sau:

Cháu và ba cháu qua Mỹ đã năm năm. Vì hoàn cảnh kẻ trước người sau, ba cháu lăng nhăng với nhiều phụ nữ khác trước khi má cháu sang tới nơi để đoàn tụ gia đình. Trong niềm vui sum họp, má cháu không hề nghi ngại hoặc hay biết gì về chuyện ba cháu liên hệ với những người đàn bà đó. Riêng phần cháu, tuy biết rõ và biết hết, cháu quyết định giữ im lặng vì không muốn làm má cháu đau khổ. Má cháu rất hiền lành và rộng lượng.

Từ khi gia đình sum họp, ba cháu tỏ ra rất lo lắng và hết lòng săn sóc má cháu, chu tất trong

ngoài mọi việc. Cháu rất mừng, cứ tưởng là ba cháu đã yên tâm sống vui với bổn phận, không còn quan hệ lăng nhăng với bất cứ một đàn bà nào khác. Tiếc thay sự việc không phải như vậy. Cách nay mấy tháng, cháu tình cờ biết được ba cháu vẫn có tình riêng. Cháu thất vọng, đau đớn dùm cho má cháu quá! Cháu không biết phải cư xử thế nào cho đúng? Im lặng để giữ hòa khí trong nhà thì mặc nhiên biến thành đồng lõa, tòng phạm của ba cháu, vô hình chung khuyến khích hoặc chấp nhận cho ba cháu làm điều sai trái. Thế nhưng muốn nói thẳng với ba cháu những suy nghĩ thành thực riêng mình thì cháu lại không đủ can đảm. Cháu không biết cháu có quyền ngăn cản hay phê phán việc làm của ba cháu không trong khi ở xã hội này, mọi người chủ trương ai cũng có đời sống riêng tư cả? Lòng cháu cấn rứt không nguôi vì sự dằng co giữa tình yêu đối với mẹ và sự dấu diếm, dối trá đối với bà. Cháu xin cô tìm giúp cháu một lối thoát. Sự bế tắc hiện nay làm cháu rất ác cảm với đàn ông. Có phải đàn ông nào cũng bê bối như ba cháu không? Cháu suy nghĩ muốn phát điên. Tại sao trên đời này, đàn ông không phải là những người chồng thủy chung, trước sau như một với người đàn bà họ đã chọn làm bạn đời đầu gối tay ấp với họ? Hình như đàn ông thủy chung chỉ có trong tiểu thuyết, phim ảnh, thơ nhạc và những cuộc tình dở dang, không bao giờ có trong cuộc sống hôn nhân cả! Cháu lại càng không hiểu những người đàn bà chịu làm bồ của ba cháu. Tại sao họ không đặt mình vào hoàn cảnh những

người vợ bị tình phụ hay lừa dối để mà tránh thoát nghịch cảnh tội lỗi? Tóm lại, cháu không hiểu nổi cuộc đời, cháu thật không thể nào hiểu nổi! Có lẽ cháu sẽ ở giá suốt đời để không bị đau đớn, không bị dối trá. Cháu ước mình không có trái tim để không biết xúc động, không có trí óc để không phải suy nghĩ.

Cháu xin cám ơn cô trước về lời giải đáp cháu sẽ đọc trên trang báo do cô phụ trách, xin cô trả lời sớm.

Cắn Rứt

Cháu còn trẻ nhưng suy nghĩ chín chắn. Cô rất mừng thấy cháu hành động khôn ngoan đối với người mẹ khả kính của cháu. Bà tính hiền lành, rộng lượng, cứ để bà sống bình yên trong ngày tháng êm đềm như hiện nay, miễn là ba cháu không thiếu bổn phận và sự quan tâm dành cho gia đình. Ngày xưa, lúc cô còn trẻ và còn ở Việt Nam, cô đã có lần ở trong hoàn cảnh tương tự cháu bây giờ, biết rằng chồng của người bạn thân nhất của cô có tình riêng với một cô gái hơn hẳn bạn cô về mọi mặt. Cô cũng đã từng bị xâu xé vì cái ý nghĩ nên hay không nên nói thật cho bạn biết sự việc thầm kín đau lòng ấy? Giống như cháu, cô vừa mang mặc cảm phạm tội, đồng lõa với người đàn ông đang lừa dối bạn mình kia, vừa cảm thấy bị bịt miệng, bị bó tay vì không muốn do mình mà bão tố xảy đến trong gia đình bạn. Sau cùng, một buổi chiều thứ Bảy, lúc cô tình cờ đến thăm bạn vì một việc riêng, cô bất ngờ thấy người chồng (vào cái giờ cô biết đáng lẽ ông ta đến

chỗ hẹn với tình nhân như ông ta vẫn làm thế trong hơn hai năm trời) đang cặm cụi đứng trên cái thang để đóng tấm *nylon* chắn gió chỗ cửa sổ sát với trần nhà. Cô hỏi "anh đang làm gì vậy?" Ông ta trả lời "Cháu Th. đang lên sởi, tôi sợ cháu bị gió." Thế là cô lập tức có quyết định không bao giờ nói cho vợ ông ta biết chuyện tình cảm thầm vụng của ông ta nữa, nghĩ rằng một người đàn ông, dù đang say mê, mà vẫn thương yêu, lo lắng cho con như thế thì sẽ không làm những điều quá đáng (quả nhiên khi xảy ra biến cố 75, ông ta đã chỉ tập trung lo liệu đưa cả gia đình di tản).

Cháu cũng đã biết cuộc sống một người luôn luôn có nhiều nhu cầu riêng tư, miễn là người ta không vì chính mình mà hy sinh người khác một cách tàn nhẫn. Trong một ý nghĩa nào đó, mọi người cần sự thỏa hiệp để có thể sống hài hòa với chính mình và với tha nhân. Cháu không nên có mặc cảm sợ hãi hay chán ghét hôn nhân. Đàn ông không phải ai cũng xấu. Sở dĩ đàn ông trong các tác phẩm văn học nghệ thuật có tình cảm đẹp, có nhân cách đẹp chính là vì họ cách ly với đời sống thật. Cái đẹp ấy đã được ngôn ngữ, âm thanh, trí tưởng làm thăng hoa và giữ lấy trong một phút giây hoàn chỉnh nhất của nó. Tuy vậy, đời sống thật thì phải có nước mắt (để làm rõ niềm vui), phải có đau thương (để biết trong buồng ngực có một trái tim đập những nhịp thổn thức). Với thời gian, khi cháu trưởng thành hơn nữa, cháu sẽ biết rằng trong đa số trường hợp, không phải bất cứ một liên hệ ngoại hôn nào của người đàn ông cũng đưa đến kết luận họ là một người chồng thiếu thủy chung. Một người tình, đôi khi chỉ là một nhu cầu rất tầm thường.

Riêng phần cháu, cô nghĩ cháu có thể lựa một dịp nào thuận tiện, hai cha con nên chuyện trò với nhau, cháu nói cho ba cháu biết những ý nghĩ buồn phiền của cháu xem ba quyết định thế

nào? Nhiều khi chỉ vì ba không ngờ đã làm tổn thương con gái mình... Chúc cháu sớm tìm lại yên vui. Thương.

Cứu vãn hạnh phúc trong hôn nhân

Sau một thời gian theo dõi mục BGNT, tôi thấy phải bày tỏ lòng cảm mến của tôi đối với bà qua lời giải đáp, chia sẻ rất tâm lý, hiểu biết và nhạy cảm của bà. Nhiều lần bà làm tôi ngạc nhiên và kính phục về kiến thức sâu sắc đối với tâm lý người đời, cho thấy một tâm hồn phóng khoáng, cởi mở, hiếm có nơi một người đàn bà Việt Nam ở vào lứa tuổi và thế hệ trung niên như bà.

Tôi thích nhất bài viết của bà trên số Xuân Người Việt, khi bà nói quá đúng về tâm trạng phụ nữ thường phải "lén" đọc mục BGNT tại các nơi công cộng. Tôi không có mặc cảm gì khi đọc mục BGNT nơi công cộng nhưng thường phải đọc "lén" trước mặt nhà tôi vì anh luôn luôn chê bai loại mục này. Đối với anh, chỉ có tin tức và những bài viết có tính cách thời sự mới đáng đọc thôi. Bài viết số Xuân của bà đã phần nào "giải phóng" tôi khỏi nỗi e ngại bị chồng chế nhạo. Từ đó tôi đã công khai, không những đọc, mà còn bàn về mục BGNT để "bắt" nhà tôi nghe. Điều này thường làm anh chê cười tôi, vì anh luôn cho rằng một người đàn bà hiểu biết, có học thức và nghề nghiệp chuyên môn không thể nào lại "cải lương" đến độ thích đọc tâm sự riêng của người khác và tin ở sự giúp đỡ tinh thần của

một người hoàn toàn xa lạ như bà.

Điều nhà tôi không nhìn thấy và tôi cố gắng để anh nhìn thấy là con người, nhất là đàn bà, dù ở bất cứ trình độ kiến thức và xã hội nào, cũng có một số nhu cầu và tâm lý giống nhau, cũng có cùng một niềm hoài vọng và trông đợi nơi người khác như nhau. Tôi nghĩ rằng tại xứ sở này, một mục như thế rất cần thiết để những con người cô độc có dịp biết rằng nhiều người khác cũng có cùng một vấn đề như mình, để cảm thấy nỗi cô độc vơi đi. Ngoài ra, càng những người thường được gọi là "học thức, hiểu biết, chuyên nghiệp..." thì lại càng nên đọc mục này để biết rằng quanh ta còn có bao người khác, bao cảnh đời, bao tâm sự khác.

Với một đầu óc cởi mở và một tấm lòng phóng khoáng, người đọc có thể học hỏi "free" *biết bao kinh nghiệm mà những người khác đôi khi đã phải trả giá bằng cả cuộc đời mình. Tôi hy vọng mong manh rằng, nếu cứ tiếp tục nói với nhà tôi về mục này, sau một thời gian anh sẽ quen đi, rồi biết đâu lại chẳng trở thành một độc giả trung thành của bà thì có lợi cho tôi biết mấy?*

Tôi sang đây được mười năm cùng cả gia đình. Vợ chồng tôi lấy nhau gần hai mươi năm, có năm con, trải qua nhiều sóng gió thời cuộc, chia sẻ với nhau nhiều đau khổ và hạnh phúc, nên ngày càng yêu nhau thắm thiết. Ngoài tình yêu ra, chúng tôi còn là bạn thân của nhau, và thú thật với bà, tôi không thấy được mấy cặp nào yêu nhau và thân nhau như chúng tôi. Tuy nhiên, tình yêu sâu đậm

và tình bạn hiếm có dường như không đủ để làm chúng tôi hạnh phúc trong hôn nhân và giúp chúng tôi vác gánh nặng của gia đình.

Từ khi sang Mỹ, nhà tôi lúc nào cũng mang tâm trạng buồn rầu, bất đắc chí. Trước đây, mặc dù cả hai chúng tôi cùng có nghề nghiệp riêng, trình độ học vấn tương đương, nhưng ngoài xã hội, anh luôn luôn thành công, được quý mến, được biết tới nhiều hơn tôi. Khi tôi bắt đầu ra đi làm và sau vài năm trở nên thành công, thì nhà tôi bắt đầu chán nản và dần dần lâm vào tình trạng khủng hoảng tinh thần trầm trọng. Trước đây vợ chồng tôi đi đâu bao giờ cũng có nhau, nhưng sau này, nhà tôi chỉ muốn ở bên tôi trong những buổi tổ chức của người Việt thôi, không bao giờ chịu tham dự những buổi tiệc tùng của người Mỹ mặc dù nhà tôi không có vấn đề gì về ngôn ngữ và cả hai chúng tôi đều làm tại các sở mà không có nhân viên nào khác là người Việt cả.

Do đó, tôi ngày càng hạn chế mối giao tiếp của gia đình tới mức tối đa, dành hết thì giờ còn lại của chúng tôi cho nhau và các con. Nhưng tại sở, tôi vẫn tiếp tục được đề bạt lên những chức vụ cao hơn, được quý trọng hơn. Tôi luôn luôn từ chối mọi thăng chức nào làm thay đổi giờ giấc làm việc hoặc đưa tới những trách nhiệm quá lớn gây xáo trộn thì giờ của tôi dành cho gia đình, cho dù chúng tôi rất cần thêm tiền để gia đình được đầy đủ. Tuy nhiên, tôi càng từ chối thì sở tôi lại càng cố gắng chiều chuộng và đáp ứng mọi đòi hỏi của tôi để tôi nhận

công việc mới. Khổ thay, có những trách nhiệm mà nhà tôi không thấy thoải mái vì làm tôi quá "nổi" nên tôi cũng vẫn cứ phải từ chối. Thái độ của tôi làm cả sở đều ngạc nhiên nên tôi cố gắng sống khép kín tối đa để khỏi phải trả lời những câu hỏi tại sao của mọi người.

Cho dù tôi cố gắng bày tỏ lòng yêu thương và chia sẻ của tôi đối với nhà tôi tới đâu chăng nữa, anh cũng vẫn chìm đắm trong sự buồn chán và khổ sở. Vì sự xuống tinh thần đó, anh chẳng còn thiết tha gì đến công việc của anh nữa và sau khi bị thất nghiệp thì anh buông xuôi luôn. Anh lao đầu vào những hoạt động cộng đồng, những tụ tập bạn bè để cố tìm lại niềm tự tin của anh mà anh cho là đã bị mất vì sự thành công của tôi.

Thế là gánh nặng sinh kế dồn hết lên tôi. Điều này cũng chẳng sao nếu sự cố gắng và tình yêu của tôi làm nhà tôi hạnh phúc. Nhưng anh ngày càng khổ sở hơn và càng xa cách tôi hơn. Trong khi đó, tôi ngày càng đuối sức và tinh thần thì mòn mỏi dần đi vì nỗi buồn rầu không thố lộ được với ai. Nhà tôi là một người rất kín đáo về phương diện tâm tình, anh không bao giờ thố lộ tâm sự của mình với ai, trừ tôi, và cũng không chấp nhận tôi chia sẻ tâm sự với ai. Hơn nữa, mối tương quan giữa chúng tôi quá phức tạp, nên bất cứ sự thố lộ với ai khác cũng sẽ chỉ làm người nghe hiểu lầm tâm trạng của chúng tôi mà thôi.

Tình yêu làm cho tôi đau đớn nhìn anh đau khổ một nỗi khổ có vẻ như hết sức vô lý và rồ dại. Sự

kính trọng tôi dành cho anh làm tôi tức giận khi thấy tài năng của anh bị bỏ phí, khi thấy một người đàn ông hết sức nghị lực và mạnh mẽ giờ đây trở thành yếu đuối, bạc nhược, không do một nguyên nhân nào rõ rệt. Mỗi khi chúng tôi cố gắng chia sẻ với nhau, anh thường nói rằng vì tôi quá thành công và có tất cả, tôi không thể nào hiểu được tâm trạng của anh.

Cùng là phụ nữ, chắc bà hiểu được rằng đâu có người đàn bà nào lại muốn đóng vai trò của một người đàn ông, nắm vận mạng của gia đình đâu, phải không bà? Người đàn bà nào mà không ao ước được đùm bọc che chở, được chiều chuộng săn sóc bởi người đàn ông mà mình thương yêu? Trong gần hai mươi năm bên nhau, đã bao lần tôi bỏ cha mẹ, anh em, sự nghiệp để theo anh, để làm anh vui lòng. Và bây giờ tôi vẫn sẵn sàng từ bỏ mọi thành công của tôi để chỉ lo việc gia đình nếu không phải lo chuyện sinh kế cho năm đứa trẻ. Nhưng trong tình trạng tinh thần hiện tại của anh, dường như anh không nhớ gì đến những điều tôi đã bày tỏ trong quá khứ. Bất cứ điều gì tôi nói ra, tôi gợi lại, cũng có vẻ như một lời trách cứ. Tôi nói gì, làm gì cũng thấy mình vụng về và cũng làm anh chạnh lòng.

Tôi đau đớn nhìn nhà tôi ngày càng chìm đắm trong nỗi đau khổ của anh. Tôi dần dần nhận ra rằng tất cả những thương yêu chịu đựng của tôi để cố kéo anh ra khỏi cơn khủng hoảng, không những đã không hề được ghi nhận, không hề giúp được

nhà tôi mà dường như lại còn kéo tôi theo vào cơn khủng hoảng của anh. Tôi cảm thấy tôi như một người chỉ biết bơi tập tễnh mà giờ đây lại muốn cứu một người đang sắp chết đuối nên dường như tôi đang bị chìm đuối theo.

Lẽ nào chúng tôi thương yêu nhau như thế, trải qua bao hoạn nạn đắng cay để cùng nhau đến được nơi này, mà rồi lại chịu thua áp lực của đời sống tại đây hay sao? Tôi không ngại khó khăn, tôi không sợ bất cứ điều gì mà sức con người có thể làm được để cứu vãn hạnh phúc của chúng tôi. Nhưng trong hoàn cảnh này, tôi thấy vô cùng bất lực.

Trong nỗi tuyệt vọng, tôi nghĩ đến bà. Qua những câu trả lời của bà, tôi đọc thấy một triết lý sống bình an trong tâm hồn mà mỗi con người có thể tự tạo cho mình. Trước đây, tôi hằng nghĩ tôi có khả năng đó. Nhưng bây giờ tôi nhận ra, làm sao mình có thể bình an nhìn người mình thương yêu nhất đời vùng vẫy trong tuyệt vọng hở bà?

Cám ơn bà.

Hoàng Thị Ngọc Mai

Chúng tôi rất cảm kích nhận được lá thư dài của bà. Thiện cảm, lòng tin cậy, sự thưởng lãm bà dành cho mục Bạn Gái Nhỏ To quả thật đã khích lệ người phụ trách rất nhiều. Chúng tôi biết rằng yếu tố căn bản để một xã hội tồn tại chính là tấm lòng tử tế mọi người đối xử với nhau.

Vấn đề bà trình bày trong bức thư khá phổ biến trong cộng

đồng Việt Nam tỵ nạn hải ngoại, nhất là nơi những gia đình trước đây lúc còn ở quê nhà, người chồng vẫn là người ở vị thế gia chủ, lãnh mọi trách nhiệm, trong mọi quyền hạn và ý nghĩa của danh từ, bảo bọc, che chở, là nguồn sống tinh thần và vật chất của các thành phần còn lại trong nhà. Nay bỗng dưng cùng với việc mất nước, các điều kiện sinh hoạt hoàn toàn thay đổi, người phụ nữ, người vợ, vì sự thúc đẩy rất chính đáng của thời cuộc, của tình thế xã hội mới, đã phải bung ra khỏi cái vỏ kén hiền hậu vẫn gói kín họ. Nhiều bà thành công vượt bực, đã lột xác để trở thành con người tiến bộ bằng những bước chân đi hia bẩy dặm, không những họ chứng tỏ khả năng hội nhập uyển chuyển và hữu hiệu vào môi trường mới, họ còn có khả năng vận dụng các yếu tố ngoại cảnh sẵn có, như một bệ phóng, để từ đấy, thâm nhập các quỹ đạo mới và chói lòa ở những nơi họ có mặt. Bà là một trong số ít phụ nữ xuất sắc này. Bên cạnh đó, người đàn ông, người chồng, vẫn quen (từ trong sâu thẳm tiềm thức) với cái quan niệm gần như độc tôn về vai trò của một đấng trượng phu trong cái xã hội Á Đông trọng nam khinh nữ, họ cảm thấy mất mát, sa sút, bị tổn thương, họ có khuynh hướng co rút người lại, vừa trốn tránh thực tế, vừa muốn bảo toàn chính bản thân họ trước sự tấn công của những điều kiện sống mới. Tiếc nuối, mệt mỏi, lo sợ, bất mãn, thay vì cố gắng dùng khả năng và nghị lực để bắt đầu lại. Tất nhiên tình trạng tâm lý đáng buồn ấy không do lỗi ở các ông chồng. Họ chỉ bị tràn ngập bởi một biến cố quá lớn. Trong cương vị một người vợ, một bạn đường tận tụy, bà đã làm những việc tốt, đã có những hy sinh lớn, nhưng vấn đề không giải quyết được, theo tôi, ở chỗ không phải bà cố hạ thấp mình xuống để làm giảm bớt áp lực và khoảng cách về tư thế xã hội giữa hai ông bà, ở chỗ bà "chịu đựng" ông dù là một cách hết sức bao dung và tế nhị. Hạ thấp mình xuống, bà không

làm cho ông cao lên, trái lại, một mặt ông không có động cơ phát triển khả năng riêng, không có cơ hội tiếp nhận một nhân sinh quan mới phù hợp với cuộc sống còn lâu dài trước mắt, ông dậm chân tại chỗ, ngày càng lún sâu, kéo theo bà dù thiện tâm cách mấy, vẫn sẽ phải có lúc thất vọng vì đã bỏ lỡ những dịp tiến thân quý báu, mặt khác, để cho ông nhận thấy bà "hạ mình" hay "chịu đựng" vì ông, ông càng có mặc cảm thua kém bà, mối đe dọa, sự bất mãn càng đè nặng lên ông, càng khiến ông có những phản ứng nghịch lý. Bà cũng biết rằng nghị lực hay lòng kiên nhẫn là những thứ cần được tiếp sức, cần được hỗ trợ để có thể kéo dài và đạt đến thành quả, không ai chỉ sống thuần bằng nghị lực hay lòng kiên nhẫn. Vì vậy, nếu muốn cứu vãn hạnh phúc gia đình và cuộc hôn nhân tuyệt đẹp của ông bà, theo thiển ý, bà không có cách lựa chọn nào khác là cố gắng tạo cơ hội, tạo những điều kiện tâm lý thuận lợi cho ông để dần dần kéo ông ra khỏi cái vũng lầy trì trệ hiện nay, để giúp ông lấy lại phong độ cũ, phát huy mạnh mẽ khả năng riêng, để ông cùng "sáng" với bà (hay hơn bà càng tốt) trong môi trường xã hội mới của nước Mỹ. Để thực hiện việc này, tôi đề nghị bà lấy phép một tháng, gởi các cháu cho một người thân khả tín, cùng ông thu xếp một chuyến đi nghỉ hè tại một nơi xa, có phong cảnh đẹp, tĩnh mịch, một vùng núi hay biển. Vài tuần lễ đầu, bà làm bộ thật quên và giúp ông quên hết mọi sự, chỉ việc nghỉ ngơi, chia sẻ những kỷ niệm hạnh phúc cũ, thưởng ngoạn thiên nhiên v.v.. Mở đầu tuần lễ cuối cùng, vào một lúc thuận tiện nào đó, bà sẽ nói với ông "Em rất muốn được sống như thế này, với anh, ở một nơi không ai biết mình, không ai cần mình, ở bên ngoài tất cả mọi hệ lụy xã hội, nhưng làm sao được? Ngay cả để sống như thế này, chúng ta cũng cần phải có phương tiện, chưa kể con cái chúng ta còn cần sự bảo bọc của cha mẹ để lớn khôn và có một tương lai xứng

đáng. Anh nói cho em biết em nghĩ đúng hay sai? Nếu anh cho là em nói sai, hãy bảo em làm thế nào là đúng? Trái lại, (cười, âu yếm) nếu em nói không sai, anh hãy giúp em và cùng em xây dựng một cuộc sống tốt đẹp cho tiểu gia đình của chúng ta. Em cần anh, em cần tình yêu, nghị lực, khả năng, và trí tuệ của anh, chúng ta nếu không vì mình thì cũng ráng vì các con. Em biết bắt đầu lại rất khó, nhưng đời sống có bao giờ dễ dàng đâu? Anh biết anh thừa khả năng để thành công như anh đã thành công trong quá khứ, chỉ cần vượt qua được cái ngại ngùng trong lòng mình để bắt đầu. Anh hãy giúp em..."

Tất nhiên bà sẽ có cái cách nói thuyết phục của một người vợ tràn đầy tình yêu đối với chồng. Nguyên tắc là bà phải làm bằng được một điều gì để vực ông đứng dậy, thắp sáng lòng tự tin nơi ông để ông mạnh dạn lăn xả vào cuộc sống cùng với bà (thay vì nhẫn nhục, chịu đựng, rút lui và bối rối...)

Nếu giải pháp vừa nói cũng không thành công, tôi nghĩ bà nên cố gắng bớt nhậy cảm trong quan hệ hôn nhân với ông vì sự nhậy cảm đôi khi làm cho mọi việc trở nên quá rắc rối. Tựa như một vết thương, nếu cứ ủ ấp bông băng mãi chưa chắc đã là một phương cách trị liệu hay, chỉ săn sóc vừa phải rồi để mặc nó, đôi khi vết thương cũng cần thời gian để tự nó lành thay vì bà suốt ngày ngồi quan sát nó, dùng liều thuốc cực mạnh và muốn nó khỏi ngay để không làm ai đau đớn cả.

Dẫu sao, tôi rất chia sẻ mọi nỗi khó khăn tình cảm của bà, thân ái cầu chúc bà sớm ra khỏi sự bế tắc hiện nay để cùng ông thăng tiến mạnh mẽ trên con đường kiến tạo sự nghiệp. Một lần nữa, tôi chân thành cảm tạ thịnh tình bà dành cho mục Bạn Gái Nhỏ To. Được sự quan tâm và tin cậy của bà thật là một vinh hạnh lớn cho người phụ trách Trang Phụ Nữ. Mong được thêm tin tức của bà. Thân kính.

Tôi chỉ còn một thời gian ngắn nữa...

Hồi còn ở Việt Nam, chúng tôi là một đôi vợ chồng rất hạnh phúc. Chúng tôi có đủ mọi thứ người đời ao ước: tình yêu, địa vị, tiền bạc, con cái. Năm 1975, khi đất nước xảy ra biến cố, nhà tôi di tản cùng với đơn vị từ Vũng Tàu, không kịp về nhà đón tôi và các cháu. Ngay khi tạm ổn định trên đất Mỹ, nhà tôi đã liên lạc với gia đình, tiếp tế dồi dào về Việt Nam lo cho vợ con. Sau cùng, lúc chính phủ cả hai bên cho phép, nhà tôi đã vội vàng bảo lãnh bốn mẹ con tôi sang. Thủ tục giấy tờ, về phía Việt Nam, kéo dài hơn bốn năm nên mãi đến Noel *năm 1982 chúng tôi mới qua tới. Nhà tôi ra tận sân bay đón mấy mẹ con. Chúng tôi vui sum họp được khoảng hai tuần lễ. Một buổi sáng, nhà tôi đưa tôi đi chợ mua thức ăn. Vừa xuống xe, một người đàn bà còn trẻ, bụng đang mang thai, xông đến chỗ tôi và la lên là "mày cướp chồng tao, coi chừng tao kêu cao bồi cắt gân mày!" Tôi choáng váng, tưởng cô ta lầm tôi với một ai nhưng thật ra cô ấy không lầm vì nhà tôi đã lập tức đâm xổ ra, ôm cô ta để lôi đi. Mọi việc đã sáng tỏ. Trong khi nhà tôi chuẩn bị sẵn sàng một căn nhà để đón vợ con thì anh ấy đang có đời sống riêng ở một căn nhà khác. Những người qua đường tốt bụng đưa giúp tôi về theo địa chỉ tôi ghi sẵn trong sổ tay từ lúc rời Việt Nam. Sau đó, khi nhà tôi điện thoại về, tôi nói với anh ấy là tôi*

không muốn nhìn thấy mặt anh ấy nữa. Tôi cần vài ngày để liên lạc với em gái tôi hiện sống ở Cali và dọn về đó ở. Anh ấy có tìm cách về gặp tôi một hoặc hai lần nhưng tôi cương quyết không mở cửa. Chúng tôi xa nhau từ đó. Có lần tôi đề nghị việc ly dị nhưng nhà tôi không thuận, anh ấy nói "về phần hồn, anh không bao giờ bỏ em." Nhà tôi có chu cấp tiền bạc cho các cháu qua cô em gái của tôi, chính bản thân tôi thì tôi đi làm cho một tiệm Food to go *để có phương tiện chi dụng hằng ngày.*

Nay bác sĩ khám bệnh cho tôi báo rằng tôi bị bướu ở dạ con, kết quả thử nghiệm có lẽ nghiêm trọng hơn điều mà bác sĩ tiết lộ với tôi vì tôi thấy em gái tôi rất lo lắng và buồn rầu. Trong câu chuyện, cô ấy làm như tình cờ hỏi ý kiến tôi có cho phép cô ấy báo tin tôi bệnh để nhà tôi biết không? Tôi trả lời không. Tuy vậy, trong thâm tâm, với cái ý nghĩ tôi không còn bao nhiêu thời gian nữa để sống, tôi cảm thấy cần nhà tôi hơn bao giờ hết. Như thế chẳng phải để vớt vát một chút gì nhưng chính là vì khi không còn đủ sức khỏe để tự trấn áp, tôi cảm thấy bơ vơ và yếu đuối quá, vả chăng, anh ấy chính là chồng của tôi, cha của các con tôi mà! Tôi phải làm sao?

Bà C. Lệ

Từ lúc đầu tuần, soạn thư độc giả để trả lời, nội dung lá thư của bà cứ luẩn quẩn trong trí nhớ tôi. Trong cảm tình tin cậy và quí

mến đã khiến bà viết thư cho tôi, chắc bà dư biết là tôi rất chia sẻ nỗi đau buồn của bà tuy tôi vẫn nghĩ sự chia sẻ ấy dù lớn lao và chân thành đến đâu thì cũng không thể nào ngang tầm vóc những sự việc bà đang phải một mình cưu mang. Trong cuộc đời này, tôi thường nghĩ khi Chúa phạt loài người về tội lỗi tổ tông, Chúa đã phạt người đàn bà nhiều hơn người đàn ông (có lẽ chính vì bà Eva đã khuyến dụ ông Adam ăn trái cấm).

Trước hết, tôi xin được bày tỏ lòng khâm phục của tôi đối với thái độ cư xử rất đẹp của bà trong câu chuyện bà kể. Thái độ ấy hữu lý hay không hữu lý lại là một vấn đề khác (mà người ngoại cuộc không bao giờ có đủ lý do để nhận định). Nếu tôi ở vào địa vị bà, chắc tôi cũng không thể làm khác hơn. Song đấy là lúc bình thường, khi bà còn là một phụ nữ không những có đủ sức mạnh để sống cuộc đời mình mà còn có dư để bao dung người khác. Nay thì bà không còn những điều kiện thuận lợi ấy nữa, bà có quyền và bà cần được nghỉ ngơi trong cái hoàn cảnh nào bà cần nhất. Trước đây, vì "cái mầm sống mới" trong chiếc bụng mang thai của người đàn bà lẽ ra là tình địch, bà đã có tất cả sự nhượng bộ quá mức cần thiết. Bây giờ, bà trở thành bệnh nhân đang nằm trên xe tải thương, bà có hết mọi ưu tiên. Bây giờ không còn là lúc bà cảm thấy bị ràng buộc vì những cái "nên, không nên, đúng, không đúng" nữa, bà hãy hành động tự do. Người đàn bà kia, nếu phải trả giá đôi chút cái hạnh phúc mà bà ấy tình cờ có được do số mệnh và thời cuộc, thì cũng là lẽ công bằng thôi.

Tuy nhiên, nãy giờ tôi thưa chuyện với bà là theo tinh thần lá thư bà viết. Thực ra, ngày nay y khoa tiến bộ với những bước chân đi hia bảy dặm, dù là bị bướu độc, việc cứu chữa không phải không đảm bảo những kết quả tốt. Mong bà can đảm để vượt qua giai đoạn khó khăn này. Nếu không có gì trở ngại làm phiền

bà, tôi mong nhận được số điện thoại của bà để thỉnh thoảng có dịp vấn an bà. Kính chúc bà vạn sự lành.

Qua thuyền quên sóng

Tôi vượt biên, từ đảo qua đây định cư đã ba năm. Trong thời gian đầu, share nhà với bạn bè đã qua đây trước, tôi được họ giới thiệu với cô K. có tiệm nail *ở một thành phố vùng biển. K. góa chồng, có hai con, nhan sắc trung bình, đã đem tôi về nhà và giúp tôi học nghề. Tôi học xong nghề thợ tiện, đi làm hơn một năm, có phụ với K. hàng tháng một số tiền chi phí ăn ở. Từ khi ra mặt đối xử với nhau như vợ chồng, K. bỗng trở nên độc tài và lấn lướt tôi một cách quá đáng. Cô ấy làm tôi có cảm tưởng tôi là một thứ nô lệ vì đã nhận ơn của cô ấy quá nhiều. Vì vậy, tôi thường phản ứng lại bằng cách bỏ nhà đi chơi, đi ăn nhậu với bạn bè. Trong thời gian này, tôi có cơ hội gặp một người đàn bà khác rất yêu mê tôi. Cô này hiện sống độc thân, làm nghề tự do, lợi tức hàng tháng trên dưới năm ngàn đồng. Lòng tôi bây giờ hoàn toàn nghiêng về người mới. Câu hỏi của tôi là nếu tôi bỏ K, liệu miệng tiếng thiên hạ có kết tội tôi là người qua thuyền quên sóng không? (Thực sự, tôi biết tôi không phải là loại người như thế, nếu K. không đối xử tệ với tôi, dù thế nào tôi cũng không bỏ cô ấy).*

Đ.T.N

Tôi cũng tin ông không phải là người vô tình và vô ơn. Vì vậy, mạn phép góp ý với ông như sau:

Ông viết "nếu K. không đối xử tệ với tôi, dù thế nào tôi cũng không bỏ cô ấy," vậy ông đã bỏ công tìm hiểu vì sao K. đối xử với ông không được như lúc đầu chưa? Thật ra, đàn bà chúng tôi, ngay cả người tốt, thường mắc phải khuyết điểm hành xử quyền làm vợ hơi nặng tay. Sở dĩ như thế, chỉ là vì do tâm lý bất an của một người vợ thiếu tự tin, sợ rằng không giữ được chồng, không bảo vệ được hạnh phúc gia đình. Họ cần những yếu tố hỗ trợ họ, trong đó có yếu tố biểu thị uy quyền. Không may cho K. vì khác với các bà vợ khác trong tương quan bình thường của họ với chồng, ở đây K. lại là người ơn của ông. Do đó, thay vì dễ cảm thông và tha thứ, ông bị mặc cảm, bị tổn thương lòng tự trọng, khiến ông thất vọng muốn bỏ đi.

Theo ý riêng tôi, ông có hai cách để nhận định vấn đề

1) Nếu K. quả là một phụ nữ tốt, ông nên tìm hiểu, phân tích, bàn bạc, hướng dẫn, khuyến khích cô ấy trong vai trò đúng đắn của một người vợ. Làm việc này, ông trả ơn cô ấy về lòng tốt, tình yêu và sự kiên nhẫn khi cô ấy đón ông giữa đường đem về, không một chút toan tính hay điều kiện.

2) Nếu ông không thành công trong những cố gắng đầy thiện chí như thế, nếu K. quả thật đã chỉ đóng kịch với ông một thời gian nào đó và nay lộ nguyên chân dung là một phụ nữ không tốt, ông có quyền rời bỏ cô ấy mà không cảm thấy có tội trước tòa án lương tâm, sau khi, một cách công bằng, đã tìm cách thanh thoả sòng phẳng mọi chi phí cô ta đã giúp ông trong thời gian đầu định cư ở đây. Trong ý nghĩ của tôi, đạo đức ở chỗ nhận của ai cái gì, trả đúng cái đó. Có thể trả hơn một chút, tính vào

lời, nhưng không thể trả hơn đến mức vô hạn, vì như vậy lại là bất nhân và bất công. Tất nhiên trả ít hơn thì là ăn quịt, không nên.

Còn riêng người mới, ông nên thận trọng kẻo lại đi vào vết xe cũ với K. vì ông biết rằng mức thu nhập hàng tháng của cô ấy lên tới 5,000 đô-la!

Vỏ dưa vỏ dừa

Tôi ít học, tâm hồn đa cảm, hay thương vay khóc mướn chuyện đời. Như thế cũng là do hoàn cảnh cuộc sống không may của tôi: mẹ chết sớm, bố nghiêm khắc ít gần gũi. Những năm thơ ấu ở trong trường bà xơ. Những năm niên thiếu sống trong cảnh nhà có mẹ ghẻ, cơ cực đủ điều. Bây giờ đã 30 năm trôi qua mà có đêm tôi ngủ còn giật mình tỉnh giấc, mắt đẫm lệ vì ký ức đau buồn này trở về trong mộng mị .

Cách đây 22 năm, tôi lập gia đình với một người đàn ông đã có một đời vợ và con riêng, phải chấp nhận hằng tháng cấp dưỡng cho đám trẻ ấy. Tâm lý những cô dâu khác về nhà chồng thế nào tôi không biết, riêng tôi cảm thấy mình như một loại thố ty hoa, vui là vui gượng cho qua một kiếp người. Tuy vậy, nhờ ơn Trên, tôi làm ăn khấm khá, chu cấp dồi dào một phía cho các con riêng của chồng, một phía cho đàn em cùng cha khác mẹ với tôi. Chuyện đời nếu cứ êm xuôi như thế thì cũng gọi là yên ấm. Đàng này nhà tôi đi yêu mê một cô gái bán bar, *về*

nhà rẻ rúng, khinh chê tôi quê mùa. Biết thân phận mình, tôi lặng câm chịu đựng, lo chuyển hết tiền nong vào trương mục riêng của tôi. Không còn phương tiện rộng rãi để bao bọc người tình, nhà tôi kiếm chuyện, đòi đem cô ấy về ở chung. Sau nhiều lần xô xát phải kêu đến cò bót, cảnh sát can thiệp, tôi đành phải chu cấp cho cô ta một nơi ăn ở riêng. Ban ngày nhà tôi tự do ở đàng đó, ban đêm về nhà.

Hồi đó, chúng tôi có cơ sở làm ăn ở Rạch Giá. Công việc đòi hỏi chúng tôi hoặc chồng hoặc vợ phải thường xuyên đi về giữa Rạch Giá và Sài Gòn. Cứ chồng tôi ra máy bay là cô ta đáp xe đò theo liền. Có lần vợ chồng tôi đi chung, nhà tôi đòi tôi phải dừng xe lại để ông ta ghé vô đâu đó từ giã cô ấy lúc 5 giờ sáng.

Tình thế nhức buốt này kéo dài cho đến biến cố tháng 4-75. Lúng túng về nhiều việc (trong đó chắc hẳn có cả việc lấn cấn cô nhân tình), chúng tôi ra đi chậm chân nên bị bắt lại cả tàu và bị đưa ra Hà Nội: Tôi đành phải hiến hết của cải để đổi lấy việc xuất ngoại.

Sang tới đây, nhà tôi không còn say mê ai nữa nhưng mà cuộc đổi đời đã biến nhà tôi thành một người thất chí, ông ấy thường xuyên cau có, bẳn gắt, ăn nói lời lẽ thô lỗ, cộc cằn, khiến tôi không chịu đựng nổi.

Do nhu cầu làm ăn, tôi thường có dịp đi ra ngoài. Tôi gặp một người đàn ông khác. Ông này cũng có vợ con.

"Người ấy thường hay khuyên nhủ tôi
Cuộc đời phiêu bạt tựa mây trôi
Nếu mộng không thành như nguyện ước
Thì hãy coi như đời hết rồi!"

Chúng tôi rất hợp nhau. Tôi có đề cập chuyện ly dị với nhà tôi để tôi lấy lại tự do nhưng nhà tôi nói rằng trên thực tế, từ ba năm nay, tôi đã là người đàn bà lạ mặt đối với ông ấy, ông ấy không còn coi tôi là vợ nữa vì tôi đã cư xử khiến ông ấy nghĩ như thế. Hiện nay, hằng ngày ông ấy đay nghiến tôi dai dẳng về mọi sự đổi thay trong tâm hồn đã quá đổi mệt mỏi của tôi.

Lá thư của một bà phu nhân đăng trên trang báo này ngày 27-10 và lá thư góp ý của bà Hoa Cương Thi Vũ đã làm tôi ngậm ngùi rơi lệ, không ngủ được hai đêm liền. Tôi xót thương phận đàn bà Việt Nam nói chung là bất hạnh. Ngay như chính tôi bây giờ ở giữa ngã ba đường, cũng biết rằng một bên là chồng đã đem tới cho mình muôn vàn đắng cay, một bên là người yêu có hoàn cảnh ràng buộc, tôi thật không biết nên giải quyết chuyện lòng mình thế nào? Chẳng lẽ tôi cứ phải tự đầy ải tôi trong ngày tháng tối tăm bên cạnh một người đàn ông "còn tình đâu nữa mà thù đấy thôi?" Hay đó là cái giá tôi phải trả, cái hình phạt tôi phải đền bù để có một chút hạnh phúc riêng trong cuộc tình mới?

Có một lần cãi vã với nhà tôi, tôi nói "Anh biết đau khi tôi yêu người khác. Vậy anh có nhớ anh đã bắt tôi chịu đựng những gì khi anh sống chia sẻ tình lẫn tiền với kẻ khác không?" Nhà tôi trả lời

"chuyện đã gần 15 năm rồi, không nên nhắc lại nữa."

Mong bà góp ý cho tôi nên làm gì đây? Hay là tránh vỏ dưa rồi lại gặp vỏ dừa?

Người Bất Hạnh

Tôi cũng là một người đàn bà Việt Nam nên rất thấu hiểu những nỗi đắng cay mà bà đã trải qua. Tuy vậy, trong trường hợp bà, tôi xin mạn phép góp ý như sau:

Thật ra, bà không đứng giữa ngã ba đường. Bà không có sự lựa chọn vì con đường bà đi chỉ là con đường độc đạo, cuối đường là ngõ cụt.

Người yêu của bà có vợ con. Ông ấy nói với bà "cuộc đời như mây trôi, nếu mộng không thành thì coi như đời đã hết rồi," nghĩa là thực tế ông ấy không có khả năng gì hơn là khả năng mơ mộng và hy vọng. Tôi chắc bà cũng ý thức về điều này và chắc bà cũng không hề có ý xui dục ông ấy đem tặng vợ nhà trăm ngàn nỗi đắng cay như hoàn cảnh chính bà cách đây 15 năm?

Vì vậy, trên con đường độc đạo trước mặt, hoặc là bà đi một mình, chấp nhận những bến vui và những ga buồn, hoặc là bà cứ để ông nhà tháp tùng xa xa như một bạn đồng hành, tuy không là đồng chí với nhau nhưng vẫn cùng có nhu cầu chung đi hết chặng đường. Không ai biết một người đang mạnh khỏe lúc nào thì trái nắng trở trời, có một cánh tay vào khi cần thiết ấy vẫn hơn là không có. Sự nương tựa vào nhau lẽ ra chỉ xét được trên phương diện bạn hữu, không thể xét trên phương diện vợ chồng vì như vậy là phi luân khi người vợ đã có tình riêng. Ấy vậy mà

bà được hưởng cái may mắn hiếm có ấy do ông nhà tự nguyện, vậy thì nếu có một trong hai người phải đền tội hay phải chấp nhận hình phạt, người ấy là ông nhà chứ không phải bà.

Mình là phụ nữ, để tránh tiếng cả vú lấp miệng em, thiết tưởng khi luận tội bất cứ ai, phải nên công bằng.

Ông nhà có hai trường hợp giảm khinh. Thứ nhất, ngay cả lúc "say sưa," ông vẫn để bà quyết định vấn đề huyết mạch của gia đình. Nếu ông là một người đàn ông khác, tận tình, nham hiểm, độc ác, bà đâu có dễ dàng thâu tóm tiền bạc trong tay? Có bao giờ bà nghĩ rằng ông để bà làm như vậy vì chính ông cũng muốn giao sự an toàn của gia đình vào tay vợ không? Thứ hai, nếu 15 năm trước bà đã không rời khỏi ông vì tội ngoại tình của ông, 15 năm sau, bà không còn có thể vịn vào đó để rời ông nhất là khi vì bà đã gặp một người đàn ông khác.

Trên cuộc đời phù du, tạm bợ này, nếu được cơ may lấy ân báo oán thì ta nên hoan hỷ mà làm. Ngày xưa bà đã vì công ơn sinh thành của phụ thân mà bỏ qua chuyện hiềm khích với bà mẹ ghẻ, một tay chu cấp nuôi dưỡng cả một bầy em cùng cha khác mẹ với bà. Việc làm đức độ này của bà đến bây giờ và mãi mãi về sau vẫn còn làm cho bà cảm thấy mãn nguyện trong thâm tâm. Hạnh phúc này há chẳng cao quí sao?

Đối với ông nhà, có thể tình không còn nhưng nghĩa thì rất nặng, bà cứ đường ngay mà đi, việc phải mà làm, sao cho thân tâm thường an lạc thì đấy là chân lý sau cùng của một đời người sau tất cả những nỗi bon chen, vật vã, tưởng chừng không để cho thần trí một phút nghỉ ngơi để nhìn rõ thực hư và phân biệt được chân giả.

Kính chúc vạn an.

Người chồng bạc bẽo

Chúng tôi lấy nhau được năm tháng thì mất Sài Gòn, chưa kịp làm hôn thú. Chồng tôi theo đơn vị di tản, không có hoàn cảnh về đón tôi. Tôi vẫn ở bên nhà chồng, chờ đợi phép lạ đem lại sự đoàn tụ không biết bằng cách nào? Cuối năm 1979, tôi được tin chồng tôi đã lập gia đình khác ở nơi mới và có một con trai. Quá buồn, đau, hận, tôi bỏ về nhà cha mẹ ruột, cố quên cuộc tình duyên cay đắng. Năm 1985, tôi vượt biên qua tới đây, không tìm gặp người xưa để tránh cảnh bẽ bàng, làm khơi động lại vết thương cũ. Tôi ở một tiểu bang phía Bắc, ít người Việt Nam. Cuộc sống đưa đẩy, tôi lập gia đình lần thứ hai với người ngoại quốc. Tuy vậy, có lẽ vì số tôi lận đận, nên chúng tôi không sống lâu dài được với nhau, chúng tôi ly dị sau ngày cưới đúng hai năm. Vừa rồi, tôi về Cali chơi, rất tình cờ gặp lại cố nhân. Chúng tôi cùng bàng hoàng, lòng tôi xúc động tê tái. Trong một khoảng khắc đồng hồ ngắn ngủi, tôi biết rằng tôi vẫn còn rất yêu người chồng bạc bẽo này. Tóc chàng nay có nhiều sợi bạc, song kỷ niệm của năm tháng tình nghĩa vợ chồng như một lò than âm ỷ cháy mà cơn gió định mệnh chiều hôm đó ở Cali đã làm bay đám tro phủ. Chàng nói với tôi cuộc sống gia đình chàng vừa gãy đổ, vợ chàng đã đem con đi với một người đàn ông khác, nay chàng tự do trong khi chờ đợi tiến hành

thủ tục ly dị. Gặp lại tôi, chàng quá mừng rỡ, chàng muốn cùng tôi nối lại bản đàn hạnh phúc dở dang ngày nào. Chàng đưa tôi về nhà, một căn nhà rộng với bốn phòng ngủ, không có ai ở, lạnh lẽo. Trái với điều tôi dự tưởng, khi chàng ôm tôi vào lòng, tự nhiên lòng tôi trở nên giá lạnh. Hình như đã thực sự có một cái gì ngăn trở giữa chúng tôi. Sau đó, tôi về lại tiểu bang I, không hứa hẹn gì với chàng, không để lại địa chỉ. Về đến đây, xa cách chàng hàng ngàn dặm, tôi lại cảm thấy băn khoăn thương nhớ. Tình cờ trong đống hành lý tạp nhạp tôi mang từ Cali về, có tờ báo người Việt ngày thứ Năm. Đọc Bạn Gái Nhỏ To của bà như bất ngờ có một người để tâm sự. Bà đã nghe hết chuyện tôi kể, bà nghĩ tôi hành động như vậy đúng hay không đúng? Nếu bà ở vào hoàn cảnh tôi, bà xử sự thế nào?

Phượng Tr.

Xem tôi như một người bạn để tâm sự thì được, đừng xem tôi như một mẫu mực để cô rập khuôn theo. Cho dẫu chúng ta có một hoàn cảnh giống nhau, chúng ta vẫn có hai trái tim đập những nhịp khác nhau đi kèm với sự lựa chọn một đối tượng không thể in hệt nhau. Vì vậy, cô nên hỏi chính lòng cô, lắng nghe những xúc động chân thật nhất khi cô nhìn thấy chàng hay không nhìn thấy chàng.

Tuy nhiên, vì đã nghe chuyện cô kể, tôi xin đóng góp với cô vài ý nghĩ của tôi về chàng, may ra để cô biết có thêm một người ngoài cô nghĩ như thế nào?

Trước hết, không hề có ý bênh vực "người chồng bạc bẽo" của cô, tôi vẫn phải nói ngay rằng trường hợp chàng có nhiều lý do giảm khinh. Xa nhau trong hoàn cảnh đất nước năm 75, không ai biết những lứa đôi ly tán sẽ còn gặp lại nhau nữa hay không và bao giờ mới gặp lại nhau? Cô ở Việt Nam, hoàn cảnh thuận lợi ít hơn, sự thúc bách xô đẩy ít hơn (cô thử nhớ lại cô sống trên đất Mỹ bao lâu thì cô có nhu cầu lập gia đình, tất nhiên khi cô không còn hy vọng gì xum họp với người xưa nữa?) Do đó, chuyện chàng phụ cô để lấy vợ khác là chuyện cũng khá thường tình. Đành là vẫn có những người chồng thủy chung chờ đợi, họ như những người học trò làm bài 10 điểm, họ hiếm, họ xuất sắc, có khi cũng là do gặp may. Tuy vậy, những người học trò làm bài 7, 8 điểm không phải là dở, đi thi, họ cũng đậu đạt đàng hoàng. Vì con người trung bình chiếm đa số nhân loại, ta nên bằng lòng với mẫu học trò trung bình. Điều quan trọng là tình yêu của chàng dành cho cô, nết ăn ý ở của chàng đối với cô, tuy điều này cô quên không kể rõ trong thư viết cho tôi song bản thân cô chắc hẳn đã có lúc cô chứng nghiệm, cô đánh giá chàng tốt hay không tốt? Bây giờ, hoàn cảnh riêng của chàng như thế, hoàn cảnh riêng của cô như thế, chắc là ông Tơ bà Nguyệt muốn sửa chữa sự sai lầm trong chốc lát của quý vị ấy. Vậy, theo ý tôi, cô nên tìm hiểu thêm xem những điều chàng khai về gia thế hiện nay của chàng có đúng không, hay là vợ con chàng chỉ đi nghỉ hè đâu đó, để chàng ở nhà trông nhà? Muốn biết rõ, cô chỉ có một cách viết thư hay điện thoại, duy trì liên lạc ở mức thăm dò, đợi thời gian trả lời và chứng tỏ, chừng ấy muốn tính chi thì tính. Còn về chuyện cô cảm thấy ngỡ ngàng, lạnh nhạt trong sự va chạm xúc giác lần đầu tiên giữa đôi bên sau gần 15 năm xa cách thì cũng không đáng quan ngại. Chuyện đó rồi sẽ vượt qua khi cô không còn nghi ngờ gì về "thân thế sự nghiệp" của chàng nữa.

Sau cơn mưa thường thì Trời lại đẹp. Mừng cô.

Một người mẹ cho con tôi

Cách đây 14 năm, tôi bị bắt buộc phải cưới một người làm vợ. Tôi không hề yêu người này, chỉ có một chút thân thiện trong sự quen biết nay cũng bị cuộc hôn nhân miễn cưỡng ấy biến thành mối hận. Vì nhiều lý do (nặng nhất là lý do tôn giáo, kế đến là thái độ giả điên giả khùng của cô ta cứ mỗi lần tôi đề cập đến việc trả tự do cho cô và lấy lại tự do cho tôi), tôi không giải quyết dứt khoát được cuộc sống bế tắc giữa hai người. Trong khi chờ đợi, tôi phản ứng tự vệ bằng cách nhất định không có con với cô ta (mà tôi cho là không xứng đáng làm mẹ những đứa con của tôi). Cách đây hai năm, tôi gặp và yêu một phụ nữ hợp với tôi về mọi mặt. Tôi không dấu diếm nàng về tình trạng gia đình của tôi, vì vậy, nàng tuy rất yêu tôi song quyết định không tiến xa hơn nữa. Khi chia tay nhau, nàng nói với tôi: "không làm vợ anh, không làm vợ ai nữa." Nay tôi đã 40 tuổi, thiết tha mong mỏi có một người hiểu mình và một đứa con. Tôi muốn đề nghị nàng sinh cho tôi đứa con ấy. Hoàn cảnh xã hội nước Mỹ tự do, nàng là một phụ nữ có nghị lực, tôi không sợ nàng sẽ từ chối vì những lý do thường tình, tôi chỉ sợ lời yêu cầu ấy sẽ là một sự bất công đối với nàng. Ý kiến bà thế nào?

T.D.T.

Trong hoàn cảnh xã hội nước Mỹ tự do như ông thấy, ông vẫn không sống được với người ông yêu, cũng không bỏ được người ông không lựa chọn. Mỗi người đều ở trong những giới hạn riêng và ý thức rõ về các giới hạn ấy hơn ai hết. Vì vậy, một cách thông thường, lời đề nghị của ông là quá đáng, tuy nhiên, khi nhân danh một tình yêu chân chính và to lớn, người ta có khả năng đẩy lùi những giới hạn thông thường đến vô cùng. Cho nên, nếu quả thật ông đã ao ước có một đứa con với người ông yêu, bằng tất cả sức mình, nếu ông không cảm thấy hổ thẹn hay bối rối để bày tỏ với nàng ý nghĩ của ông, ông hãy cứ thổ lộ với nàng, để biết rõ, để khỏi phải băn khoăn hay thắc mắc về một cơ hội hãn hữu có thể xảy đến trong đời ông. Riêng trong ý nghĩ của tôi, có ba điều ông nên suy nghĩ kỹ:

1) Nếu nàng đã quyết định "không tiến xa hơn nữa," nếu nàng đã mãnh liệt chia tay với ông (tuy rằng với những lời khẳng khái), liệu ông có chắc tình yêu dành cho ông trong lòng nàng có đủ mãnh lực và sự mù quáng để khiến nàng có thể chấp nhận đề nghị táo bạo của ông chăng?

2) Ngoài lý do ông là một nhà cách mạng lớn, vì hoàn cảnh chính trị nguy hiểm và bó buộc, không thể chính thức hóa một người đàn bà làm vợ ông và làm mẹ đứa con của ông, liệu ông sẽ nói thế nào với cháu bé nếu một mai cháu ra đời không có tư cách pháp lý đàng hoàng trên giấy tờ, không có một mái ấm gia đình như bao nhiêu trẻ khác?

3) Nếu xã hội nước Mỹ là một xã hội tự do, ta nên sử dụng tự do ấy để đảm bảo một quan hệ lành mạnh, lương thiện và công bằng, giữa con người với con người (thay vì núp bóng dưới

những mỹ từ đạo đức giả trá để tiếp tục dối mình và dối đời).

Ông nghĩ sao?

Người cũ

Khi Sàigòn mất năm 75, tôi đã có một con gái với người chồng tôi lấy do tình yêu. Chồng tôi là sĩ quan trong quân đội VNCH, đã di tản một mình theo đơn vị trong những ngày Saigon rối loạn. Hai năm đầu, tôi không nhận được tin tức gì của chồng tôi. Một phần vì nghĩ rằng khó còn cơ hội gặp lại nhau, phần khác tôi không một mình đảm đương được cuộc sống của hai mẹ con nên tôi bước đi bước nữa với một thanh niên độc thân, sinh trưởng trong một gia đình lễ giáo. Tôi có thêm một con trai với người chồng sau này. Năm 1978 chồng trước của tôi liên lạc về Việt Nam, gởi cho tôi đôi chút phương tiện tiền bạc. Biết tình hình hiện tại của tôi, anh đề nghị tôi trao trả đứa con trai cho nhà chồng và anh sẽ bảo lãnh tôi cùng với đứa con gái của anh đi đoàn tụ. Tấm lòng mẹ thương con không cho phép tôi nhận một đề nghị như vậy mặc dầu tôi rất yêu người chồng trước của tôi. Tuy nhiên, anh không nhượng bộ. Năm 1980, gia đình chồng thứ hai của tôi xuất cảnh đi Pháp, mang tôi và các con của tôi theo, do việc này, đứa con gái riêng của tôi đã mang họ của bố dượng nó.

Ở bên Mỹ, người chồng trước của tôi cũng đã tục huyền từ năm năm nay với một người đàn bà có hai

con riêng và một con chung với anh. Theo lời anh nói, bà vợ này trung bình về mọi mặt, lấy anh vì sự thuận tiện đôi bên chứ không do tình cảm, vì vậy, nếu có thôi nhau thì cũng dễ, không trở ngại gì. Mới đây, anh đề nghị tôi trở về sống với anh, đem cả đứa con riêng của tôi theo nếu tôi muốn. Thú thật với bà, tôi không lúc nào ngừng thương yêu người chồng trước của tôi cả, dù thời gian trôi qua thế nào và biến cố trong đời xảy ra thế nào. Nay lòng tôi chỉ quyết quay về người cũ, xin bà góp ý dùm tôi. Tôi sống trong gia đình người chồng mới không mảy may hạnh phúc, anh ta hay ghen tuông đánh đập tôi và nhà chồng không ưa tôi, cho là tôi đã dùng nhan sắc làm hại đời con trai họ. Rất mong lời giải đáp của bà.

Ng. Oanh

Lá thư của bà làm tôi suy nghĩ lao lung cả tuần lễ nay. Nếu nhìn vấn đề một cách ngay ngắn và hợp lý, giải pháp thật không khó. Hiềm vì bà đã nhân danh tình yêu mà đặt câu hỏi, tôi e rằng mọi sự gợi ý về một đường lối giải quyết không đếm xỉa đến tình cảm hẳn là sẽ không thuyết phục được bà. Không những thế, có khi bà còn ngộ nhận, cho rằng nhận thức của người phụ trách phiến diện và không đủ trân trọng. Tôi cũng biết người đàn bà Việt Nam xưa nay vốn chịu nhiều đau khổ và bất công trong hầu hết các tương quan xã hội, nhất là tương quan vợ chồng. Có những người vợ như T.T. Kh, sống hết một đời phiền muộn trong nghịch cảnh, chôn vùi tuổi xuân và những ước vọng đẹp đẽ

về tình yêu bên cạnh người chồng của bổn phận, của trách nhiệm, của những định kiến xã hội. Tất nhiên cuộc đời nào rồi cũng có lúc như một vở tuồng hạ màn, thế nhưng nếu quả cuộc đời nào cũng có lúc chấm dứt trong hư vô, vì sao người ta không được phép sống tràn đầy và thỏa thích mà lại cứ phải ép mình trong khổ đau, nuối tiếc, để cứ phải

"Cho tôi ép nốt dòng dư lệ
Nhỏ xuống thành thơ khóc chút duyên?"

Vì vậy, trước hết, tôi chủ trương con người luôn luôn hữu lý khi mưu cầu hạnh phúc cho chính bản thân nó. Đặt vấn đề rõ như thế rồi, tôi thấy con đường bà nên đi không còn uẩn khúc gì nữa. Bà đừng nhớ lại quãng đời quá khứ lúc bà còn sống êm đềm và trọn vẹn bên người chồng đầu tiên (vì hoàn cảnh bây giờ không giống với hoàn cảnh hồi đó), bà cũng đừng đặt giả thuyết (vì giả thuyết không phải là sự thật), bà chỉ nên nghĩ về sự việc trước đây, lúc bà còn mắc kẹt ở Việt Nam, đã có lần ông chồng này từ chối bảo lãnh cho bà đi đoàn tụ (có nghĩa là từ chối cơ may để hai người có thể gặp lại nhau) chỉ vì sự có mặt thêm của một đứa bé không phải do ông ấy mà bà có. Ông ấy đã hẹp lượng như vậy, bây giờ vì một lý do gì về sống chung với nhau, tôi sợ rồi sau bà sẽ không thể nào hạnh phúc được. Chuyện tình dở dang của ông bà đành là đã lỡ, cùng với bao nhiêu biến cố đã xảy đến cho ông bà mà nay không cách gì sửa chữa nữa! Người chồng sau này hay ghen tuông đánh đập bà, biết đâu chỉ vì bà cứ "đôi bờ đất nước nhớ thương nhau?" Ông ấy yêu bà, rộng lượng với đứa trẻ không do máu huyết ông ấy mà ra, làm được cho bà những điều tốt đẹp, ông ta là người tốt và chân thật. Nhà chồng nghĩ về bà thế nào mặc lòng, họ vẫn ghi trong hồ sơ xuất cảnh của gia đình bà là con dâu nhà họ, các con bà là cháu nội của họ. Có thể bà không được thoải mái lắm trong khung cảnh hiện bà đang

sống song ít nhất nỗi buồn của bà tới mức độ nào bà cũng đã biết, sức chịu đựng của bà đến đâu bà cũng đã ước lượng được. Về với người chồng cũ, bà sẽ không thể nào tiên đoán chuyện gì sẽ xảy ra; hơn thế nữa, biết đâu còn cộng thêm một đứa bé vô tội phải gánh chịu hậu quả mọi quyết định sai lầm của bà?

Nếu tôi là bà, tôi thấy sự an toàn của ba đứa trẻ là một trách nhiệm quá lớn, tôi sẽ không nhân danh bất cứ gì để đem ba cuộc đời thơ dại ấy đặt vào một lá bài may rủi. Mong bà sớm tìm lại niềm an ủi trong hạnh phúc của các con. Thân ái.

Mà duyên kiếp lỡ làng rồi...

Năm 1982 tụi em chia tay nhau ở Việt Nam vì em theo gia đình xuất cảnh đoàn tụ gia đình. T, người yêu của em, ở lại Sài Gòn. Qua đây được một thời gian ngắn, mẹ em ép gả em cho một kỹ sư mới ra trường và có công ăn việc làm tử tế. Năm 1985, em sinh đứa con đầu lòng được bảy tháng thì em biết tin T. vượt biên qua đến đảo rồi qua Mỹ, ở khác tiểu bang em đang ở. Do một bạn quen chung ở giữa, T. có liên lạc hỏi thăm em nhiều lần. Sau đó, T. lập gia đình với một cô, không vì yêu mà vì hoàn cảnh sống buồn bã ở một nơi chỉ có ít người Việt Nam. Riêng phần em không gặp may mắn vì chồng em bỗng đổ ra ham mê bài bạc. Anh đánh bài thua thì về nhà gây gổ và đánh đập em, cảnh nhà đâm ra túng quẫn và buồn khổ quá chừng. Mẹ em không cho em ở với chồng nữa mà bắt em đem cháu ngoại về nhà mẹ em ở. Chỉ mới từ sáng đến chiều, anh

đến nhà mẹ em làm om xòm khiến mẹ em xấu hổ cả với hàng xóm, anh còn dọa sẽ đổ xăng đốt luôn nhà nữa! Em không muốn để liên lụy cho mẹ em nên em đành nuốt nước mắt bồng con về. Nay thì em đang có bầu cháu thứ hai. Tình trạng gia đình em vẫn không sáng sủa gì hơn. Cũng do người bạn chung ở giữa, T. nhắn em là chàng sẵn sàng bỏ hết để về lo liệu mọi việc cho em nếu em cần đến chàng. Thú thật với chị, lòng em bây giờ mềm yếu vì những chuyện buồn hàng ngày trong nhà, vì những kỷ niệm không bao giờ quên của mối tình đầu, vì hy vọng về một tương lai đầm thắm cho bản thân em và hai đứa con, em chỉ muốn gọi T. về, em quá cần chàng, em biết chỉ cần em nói ra, em sẽ có T. ngay. Chị nghĩ em nên làm sao?

T.My

Chị cũng tin như em, rằng T. sẽ hối hả chạy đến với em ngay từ tiếng gọi đầu tiên của em, nhưng để được gì khi đời sống ba mẹ con em không phải chỉ thu gọn hay dừng lại trong niềm hạnh phúc của một giờ tái ngộ? Vì vậy, chị muốn em nhìn thẳng vào thực tế, đừng mơ giấc mơ buồn thương của cuộc tình lỡ làng nữa. Nếu em nghĩ còn một chút cơ may nào để giúp chồng em, cha của các con em, ra khỏi tệ nạn cờ bạc, kể cả việc nhờ đến chuyên viên tâm lý trị liệu, thì em nên cố gắng một chút nữa, với tất cả sức lực và thiện ý của em; bằng không, dầu phải quyết định cách nào, em chỉ nên tự chuẩn bị để quyết định lấy một mình.

Chúc em can đảm, sáng suốt và may mắn.

Chừa mặt hắn ra

Tôi có một ông chồng trắc nết, lang chạ. Tôi biết rằng một con người như thế là thứ không xài được nên tôi quyết định bỏ để đời tôi khỏi phải đắm chìm trong u mê phiền lụy. Duy có điều nhiều bạn bè nói tôi không dại gì mà quay lưng đi dễ dàng như vậy, phải làm cho tan hoang cho bõ ghét. Tôi định làm nhục hắn ở khắp mọi nơi, những chỗ hắn vẫn thường vác mặt tới, cho mọi người chừa cái mặt hắn ra, xem có con nào cả gan theo hắn nữa không?

K.A.

Bà muốn làm gì thì cứ việc làm nhưng đừng vì nghe lời thiên hạ mà làm, chỉ là mua vui cho mọi người vỗ tay xem cọp. Bà đang tức giận, cản bà chắc cũng khó. Tuy vậy, nhớ cổ nhân có những câu nói hay, nhắc bà chút chút, may ra bà nghe mà suy gẫm thêm thì cũng tốt. Người xưa nói "Môi hở, răng lạnh" hoặc "xấu chàng hổ thiếp," nếu bà giận mà bêu xấu ông, bà có được tiếng thơm đâu, chi bằng "bắt chẳng đặng, tha làm phước," bà còn được tiếng quân tử. Bỏ là khó nhất, đã bỏ được, sá gì những chuyện râu ria bên lề? Bà để tâm lo chuyện tương lai là hơn.

Vở kịch khó diễn

Trước đây, anh rể tôi đã bỏ chị tôi để chạy theo một cô gái trẻ đẹp. Nay anh rể tôi bị đứt gân máu, điều trị ở bệnh viện hơn hai tháng qua. Cô vợ nhỏ của anh ấy muốn giao anh ấy lại cho chị tôi trông nom. Tuy chị tôi rất sẵn lòng nhưng tôi biết chị ấy đau khổ lắm. Tôi muốn cô vợ mới của anh rể tôi phải ký giấy tờ hợp pháp để nhờ chị tôi take care *chồng cô ấy với tư cách một điều dưỡng viên được trả thù lao đàng hoàng, đồng thời phải đích thân anh rể cũ tôi yêu cầu chị tôi đến. Cô vợ trẻ chỉ biết hưởng thụ mà không có trách nhiệm thì bất công quá.*

Bà Phú

Bà đã nhìn dùm chị gái bà mọi vấn đề một cách khôn ngoan. Tuy vậy, cách khôn ngoan nhất vẫn là nên nhờ một *nursing home* trông nom ông anh rể cũ của bà. Trừ phi chị gái bà có một nghị lực phi thường, trừ phi bà ấy có lòng cam đảm hơn người, nếu không, chị gái bà và ông anh rể cũ của bà sẽ rất đau đớn trong tình huống mới của họ được dàn xếp theo như thư bà trình bày. Theo ý riêng tôi, cả hai họ đều không còn đủ tuổi trẻ và sức khỏe để diễn xuất vở kịch nặng nề ấy, mong đợi ở họ khả năng

đó là một điều quá đáng, có thể đưa đến những hậu quả đáng tiếc. Thiết nghĩ bà nên có một quyết định thực tế và *"human"* hơn trong vấn đề của chị bà, như tôi đã mạn phép gợi ý ở trên.

Đùa dai

Chúng tôi vừa kỷ niệm lễ Ngân Hôn, vợ chồng ăn ở với nhau mấy chục năm, vẫn đối xử với nhau tương kính như tân. Tôi là một phụ nữ đa cảm. Đời sống trong khuôn khổ phẳng lặng hằng ngày có khi làm tôi ngạt thở. Tôi không biết do đâu và như thế là đúng hay không đúng, nhưng tâm hồn tôi khao khát một chút nắng gió ở một khung trời mới. Về phần chồng tôi, tôi chắc là anh cũng có một cách nào đó làm mới những cảm xúc trong trái tim anh vì mặc dầu anh không nồng nhiệt trong đời sống gia đình, tôi thấy anh rất nồng nhiệt trong các quan hệ giao tế xã hội hàng ngày. Ý nghĩ và nhận xét này làm tôi buồn bực nên vừa đây, khi có dịp tình cờ biết một nhà soạn nhạc, tôi kết thân với người này, chẳng để làm gì, chỉ để cuộc sống đỡ tẻ nhạt và nhân tiện, chọc giận chồng tôi xem anh phản ứng thế nào? Tôi muốn chồng tôi bày tỏ với tôi tình yêu của anh. Nếu một người không còn rung động nữa, khác gì nỗi chết... Việc tôi làm tôi không chủ trương dấu diếm nên chồng tôi biết ngay. Anh phản ứng không thuận lợi. Anh tức giận, đòi ly dị. Tôi không ngờ anh suy nghĩ và hành động nông nổi như vậy. Tôi thật sự thất vọng nên có ý để mặc anh

hành động nông nổi như vậy. Tôi thật sự thất vọng nên có ý để mặc anh làm gì thì làm. Tôi rất yêu thương chồng và muốn được chồng thương yêu cùng một cách; tuy vậy, nếu anh không hiểu được điều bí ẩn đó thì chúng tôi có xa nhau âu cũng không là điều đáng tiếc? Mong bà góp ý cho tôi.

Phương Minh H.

Chuyện bà làm, nôm na gọi là đùa dai. Tôi đọc thư bà, nửa thương nửa giận. Thương vì thân phận con người cô đơn và yếu đuối. Giận vì bà có phần nào đi quá trớn trong hành động. Tôi vẫn biết thói quen và sự nhàm chán là kẻ thù của hạnh phúc nhưng nếu giữa hai vợ chồng, mỗi người giữ riêng sự bí ẩn của mình hoặc đem san sẻ với người ngoài thì điều này còn hủy diệt hạnh phúc mau và mạnh hơn nữa. Bây giờ sự thể đã xảy ra như bà kể, bà không nên đổ lỗi cho ông và thất vọng vì thế. Sai lầm đầu tiên sẽ làm nảy sinh sai lầm kế tiếp. Bà nên cố gắng giải thích để ông hiểu thay vì giận lẫy, bỏ mặc. Tôi mãnh liệt tin tưởng rằng nếu quả thật người ta yêu thương nhau bằng tất cả tấm lòng chân thành, người ta sẽ dễ dàng thông cảm, hiểu nhau và tha thứ.

Tình yêu và sự thuận tiện

Tôi gặp lại người tình trước đây bỏ tôi không rõ vì nguyên nhân gì. Nay thì chàng đã yên bề gia

nhất, chàng là mối tình đầu khó nguôi, thứ hai, chàng là người tốt (dù xem ra chàng cũng chẳng tốt với tôi mấy) nhưng từ trong thâm tâm, tôi vẫn biết hoàn cảnh chúng tôi bây giờ không còn như thuở ban đầu nữa. Vì vậy, tôi muốn tránh, tôi cố tránh. Những khi có sự thuận tiện, chàng đến với tôi rất nhiệt tình, khiến tôi cảm động. Những khi không có sự thuận tiện, chàng biến mất. Tôi biết chàng có những giới hạn, như người đi qua một cánh cửa chật. Tôi tuy không có ý gì cũng không có tư cách nào để trách móc chàng song những suy nghĩ về một thứ tình yêu đi kèm với sự thuận tiện làm tôi cảm thấy bị tổn thương trầm trọng. Tôi phải làm sao để chàng biết rằng tâm hồn tôi luôn luôn ở bên chàng nhưng trong thực tế, cánh cửa chật làm tôi chảy máu?

N.A

Cô nhìn thấy vấn đề rất sáng. Cố nhân của cô nay là một người phải đi qua một cánh cửa chật để đến với cô. Hoặc là cô chấp nhận các giới hạn làm cô tổn thương đó hoặc là cô từ khước, phần chàng không thể thực hiện những điều ngoài tầm tay. Tâm hồn cô ở đâu, thiết tưởng cũng không cần nói hoặc chứng tỏ với chàng vì chỉ làm khó khăn thêm một tình huống vốn đã khó khăn. Thật ra, trong tình yêu, mỗi người đều có những giới hạn riêng, ngay chính nơi bản thân họ, chẳng phải chính cô cũng đang muốn "biến mất" đó ư? Vì vậy, trong một cuộc tình lỡ làng,

chậm muộn, tặng phẩm lớn nhất mà những người trong cuộc nên tặng nhau chính là sự lãng quên. Nếu cô đồng ý với tôi, cô nên thử thuyết phục chàng và chính cô, xem sao?

Đàn ông năm bảy lá gan...

Cháu 18 tuổi, chồng cháu 18 tuổi. Chúng cháu mới có đứa con đầu lòng vài tháng nay. Khi cháu đi sanh, chồng cháu sợ, không đưa cháu đi nhà thương mà má chồng cháu đi với cháu. Thời gian cháu nằm ổ, chị ruột cháu gặp chồng cháu đi nhẩy với một con nhóc ở vũ trường D. Cháu hỏi, chồng cháu không chối. Bảo chàng cắt nghĩa tại sao làm vậy, chàng trả lời "không biết tại sao?" Cháu rất hoang mang về chuyện này, cháu thất vọng, không hiểu vì lý do gì một người chồng dễ thương như chồng cháu lúc tụi cháu quen nhau, yêu nhau và cưới nhau, nay chỉ một thời gian ngắn, chàng trở thành một con người tệ hại như cháu đang thấy; vợ vất vả sanh con, nuôi con, trong khi mình đi du hí một cách vô trách nhiệm? Cháu thật chán nản...

D. Thu

Bác không nhìn thấy đâu là lý do chính đã thúc đẩy chồng cháu cư xử như vậy? Có lẽ chỉ là vì chồng cháu còn trẻ quá. Một thanh niên 18 tuổi thường chưa hoàn toàn chín chắn trong mọi vấn đề tâm lý, nay có vợ rồi có con, hoàn cảnh này đặt lên vai

chồng cháu quá nhiều trách nhiệm mới, có thể chàng lo sợ, bối rối, tìm cách chạy trốn một tình thế mà chàng không biết sẽ handle cách nào? Cũng có thể chàng còn ham chơi, chưa quan niệm được vai trò một ông bố trẻ tối tối ở nhà quanh quẩn với vợ con. Chàng thích những buổi tối rong chơi với cháu trước đây, cuộc sống lúc đó thật nhẹ nhàng, dễ chịu! Do đó, bác nghĩ dầu chồng cháu hành động thế nào, chàng cũng không dụng tâm làm khổ cháu. Vậy cháu đã nhìn thấy vấn đề, cháu hãy giúp chàng trong vai trò mới của chàng. Chúc cháu vui.

Người tình cô đơn

Cháu lập gia đình hơn một năm nay, sống hạnh phúc với chồng. Vấn đề của cháu là H., người yêu trước khi cháu lên xe hoa. Lúc tụi cháu thôi chơi với nhau. H. đi học ở một tiểu bang khác. Bây giờ H. vẫn tiếp tục gởi thơ cho cháu, nói rằng chàng cô đơn ở cái thành phố xa xôi ấy, chàng biết cháu nay đã thuộc về một người nhưng chàng chỉ xin cháu viết thư cho chàng như một người bạn thân đã từng quý mến nhau, chàng lúc nào cũng cảm thấy cần cháu và quan tâm đến cháu v.v... Cháu thương H. vô cùng trước hoàn cảnh đó song cháu ngần ngại vì những điều H. bày tỏ. Cháu sợ nếu cháu trả lời, mọi việc đã qua rồi sẽ khơi động lại. Liệu cháu có thể chỉ viết một lá thư duy nhất, thật ngắn gọn, nói cho H. biết cháu rất tiếc không làm được gì cho chàng, khuyên chàng nên tìm bạn gái khác v.v...?

N. Mai

Kể từ ngày cháu bước chân lên xe hoa về nhà chồng, giữa cháu và H. không còn một vấn đề gì có thể hoặc cần phải giải quyết chung nữa. Cháu không nên viết thư cho H. vì bất cứ một điều gì cháu nói với H. cũng sẽ hàm xúc ý nghĩa sự quan tâm của cháu đối với H. và do đó, làm H. nuôi dưỡng hy vọng về một cánh cửa có thể mở ra lại. Nếu cháu thật tâm muốn giúp đỡ an ủi H., cháu có thể giới thiệu cho chàng một bạn gái tốt, cô ấy sẽ viết thư cho H. chứ không phải cháu.

Chàng bướm lưu linh

Chồng em đi chơi cả đêm không về. Sáng hôm sau em hỏi, chồng em trả lời "Đàn ông đi chơi, đừng hỏi. Đàn bà lấy chồng, có con, lo cho con là đủ rồi." Chàng ngon quá, làm em bực mình, khó xử. Một số bạn em bảo "kệ thằng chả, chơi một hồi cũng chán. Sức đâu chơi hoài? Rồi cáo chết ba năm quay đầu về núi, lo gì!" Nhưng một số khác lại nói "Nói thằng chả có ngon thì đi luôn đi." Vấn đề là em mới ngoài 20, có một con với chồng và rất yêu chồng. Vậy em phải làm sao?

T. Cali

Chồng em sẽ không bao giờ trưởng thành, có tinh thần trách nhiệm của một người chồng và một người cha nếu em cứ ngoảnh

mặt làm ngơ để "thằng chả" tha hồ tưởng mình là một con bướm độc thân bay lượn xàng xê. Nếu em mặc kệ, sự phóng túng đầu tiên sẽ kéo theo nhiều sự phóng túng khác, đừng quên em còn quá trẻ và chị chắc cả hai đều mới bắt đầu cuộc hành trình hạnh phúc gian nan, vậy đừng chịu đi cà nhắc ngay từ bây giờ. Có lẽ "số bạn khác" của em có lý, em thử nói với chồng em như họ khuyên xem chàng phản ứng thế nào? Hoặc chàng tỉnh ra thì tốt quá, em sẽ quên những chuyện đã xảy ra và cho chàng một cơ hội. Cũng có thể chàng đi luôn và như thế cũng tốt vì nếu trước sau em vẫn không có chàng thì chuyện đó càng xảy ra muộn càng bất lợi cho em. Em yêu chồng em, chị rất đồng ý song em hãy nghĩ cho kỹ, chắc người chồng mà em rất yêu ấy chẳng liên hệ gì tới anh chàng lang bang vô tội vạ đi suốt đêm ngoài đường rồi về nhà làm ông tướng Quảng Lạc với vợ! Phải không cưng?

Thương người lụy đến thân

Chúng tôi lấy nhau năm 1968, đến lúc mất Sài Gòn, chúng tôi đã có ba cháu. Chồng tôi là một sĩ quan thuộc lực lượng Cảnh Sát đặc biệt dưới chính thể Việt Nam Cộng Hòa, phải đi cải tạo tập trung như mọi người có cùng hoàn cảnh. Tôi đi thăm nuôi chồng trong gần hai năm trời, với tất cả tình thương yêu và lòng tận tụy. Cuối năm 1976, tôi có người cậu đi tập kết nay được chuyển công tác về miền Nam. Thấy hoàn cảnh tôi gieo neo, cậu tôi muốn giúp tôi tìm cách lo liệu để chồng tôi được thả về sớm. Địa vị của cậu tôi trong hàng ngũ cọng sản không đủ tầm mức để làm công việc ấy nên cậu

tôi đưa tôi đi gặp một bạn đồng chí của ông là Ba Đ. lúc đó giữ một chức vụ quan trọng trong thành ủy thành phố Hồ Chí Minh, để nhờ cậy. Ba Đ. gặp tôi vài ba lần thì mê sắc đẹp của tôi. Y úp mở nói cho tôi biết nếu tôi bằng lòng đãi y tấm thân giá đáng ngàn vàng của tôi thì y sẽ hết sức lo liệu cho chồng tôi sớm được về. Xót thương chồng nên, cực chẳng đã, tôi phải ngộ biến tùng quyền, hiến mình để chuộc mạng nhà tôi. Tôi giao ước với Ba Đ nếu trong vòng sáu tháng mà chồng tôi không được thả ra thì hợp đồng giữa tôi và y chấm dứt, trái lại, nếu chồng tôi được về với gia đình trước thời hạn cam kết, tôi sẽ phải trả thêm cho y mười lượng vàng ngoài phần thân thể tôi. Tôi không biết Ba Đ. đã làm cách nào mà chỉ trong vòng bốn tháng, chồng tôi được thả ra. Tôi giữ đúng lời hứa, giao đủ cho Ba Đ. số vàng ước hẹn. Tôi toan giấu nhà tôi chuyện đau lòng kia nhưng tên cán bộ khốn kiếp ấy xách nhiễu tôi nhiều lần, thậm chí có một lần nhà tôi phải chở tôi đến một khách sạn ở Chợ Lớn để gặp hắn. Chuyện đổ bể, nhà tôi hận tôi, thay vì thấu hiểu cảnh ngộ thương tâm của tôi lúc bấy giờ mà thương xót tôi như tôi đã vì thương xót anh mà liều mình. Nhà tôi uống rượu, đem đàn bà về nhà ân ái trước mặt tôi. Tôi quá đau khổ và phẫn chí, đã phải uống thuốc ngủ để toan chết cho xong. Thế nhưng chắc số tôi còn nặng nợ đời nên người nhà kịp chở tôi đi bệnh viện cứu cấp. Sợ chuyện nổ ra tùm lum, Ba Đ. không dám lui tới quấy rầy tôi nữa, do đó mọi việc cũng tạm yên. Ít lâu sau, gia đình tôi tìm

đường vượt biên. Chúng tôi định cư ở Mỹ từ năm 1980. Từ bấy đến nay, đời sống đối với tôi là một hình phạt khổ nhục. Nhà tôi không thông cảm, không tha thứ, không quên. Có những sự việc thầm kín tôi không thể viết ra trên trang báo, nhưng tôi biết rằng tôi không còn một chút hy vọng nào để sửa chữa cái hoàn cảnh bi đát đã xảy ra trong gia đình chúng tôi. Bây giờ, không còn chịu đựng nổi sự cố chấp vô lý của nhà tôi nữa, tôi đã vô đơn ly dị. Đối với tôi, thế là giải quyết xong một cái kẹt lớn, không còn gì để bàn nữa. Tuy nhiên, tôi viết thư này cho bà chỉ là vì tôi muốn gióng lên một tiếng chuông, để kêu nài và biện minh cho các bạn gái không may có cùng hoàn cảnh tôi và cũng bị chồng trả ơn bằng cách bạc đãi, như tôi. Số bạn gái không may này, tôi biết là không ít trong cái xã hội Việt Nam nhiễu nhương sau 1975, với bọn quan lại xã hội chủ nghĩa kiểu Hồ Tôn Hiến. Đáng lẽ chúng tôi phải kể lể công lao mưu cầu sự sống cho chồng, chỉ vì sự an nguy của quí ông mà đàn bà chúng tôi "thân lươn bao quản lấm đầu," đáng lẽ quí ông phải đền trả nỗi đắng cay dày dạn ấy, phải gội rửa chúng tôi bằng ánh sáng của cuộc đời như một ngày mới lại bắt đầu rực rỡ trên tro tàn của đám cháy, trên bùn lầy của cơn lũ lụt vừa qua. Các ông không làm được như thế, các ông tự nhận chìm mình và người ơn đầu gối tay ấp của các ông xuống vực thẳm, như vậy các ông xây dựng được gì, nhân danh điều cao quí nào để kết tội và trả thù đám hồng nhan bạc phận là chúng tôi ba chìm bẩy nổi

trong cơn gió bụi của thời cuộc?

Bà T.T. Nh.

Trước đây, bà đã vì thương xót ông mà hy sinh tấm thân giá đáng ngàn vàng của bà, ngày nay, dù tình hình không còn cơ may nào để cứu vãn như bà nói, tôi thiết nghĩ bà vẫn nên đủ thương xót ông lần nữa mà hiểu rằng chính ông nhà có lẽ cũng đang dở sống dở chết với một thảm kịch dấu kín trong lòng. Đấng trượng phu không bảo vệ được vợ con trong cơn tai biến, đã là một nỗi đau. Sự sống của bản thân mình còn được đến ngày hôm nay lại chính là nguồn gốc nỗi nhơ nhuốc của người đàn bà mình nâng niu trân quí, thử hỏi trên đời còn cái nhục nào hơn? Bà có thể trách ông không có cái dũng của người anh hùng trong thời loạn, không biết khống chế nghịch cảnh để vươn lên; bà cũng có thể trách ông không có cái quảng đại của người quân tử, biết bỏ cái tiểu tiết thường tình để nhìn thấy những giá trị đích thực của đời sống, tuy nhiên chắc bà cũng biết rằng con đường "hành đạo" thật không dễ dàng, có người thành công, và cũng có người thất bại. Người thất bại có lẽ nhiều hơn và đáng thương hơn là đáng trách. Trong một xã hội nhiễu nhương, mọi giá trị đạo đức đảo lộn trên cái thang trật tự mới, không một ai biết chắc điều mình nghĩ là đúng hay sai, như trong trường hợp bà: công hay là tội?

Dầu sao, bà đã chấp nhận hy sinh cho ông thì cũng không nên quan tâm đến cái phần thưởng mà bà tin là sẽ được ông đền bù. Bà nên thoải mái, bằng lòng, mãn nguyện vì cái ý nghĩ đã làm xong một việc tốt cho người bạn gối chăn. Nhiệm vụ lớn đã chu toàn, kể như bà đã nhẩy vào đám lửa để lôi ông ra, do đó, có vì lửa mà cháy thì âu cũng đành là số kiếp. Nếu ông có quay mặt đi,

bất luận vì lý do gì, chẳng qua cũng vì con người thường yếu đuối trong chính bản thân nó. Bà là một phụ nữ đảm lược, đó là thứ vũ khí hiệu quả nhất Thượng Đế dành cho bà để tự chủ lấy mình trong mọi hoàn cảnh. Tôi xin có lời mừng bà.

Công hay tội?

Tuần lễ trước, trong lúc ngồi chờ cắt tóc ở một tiệm bên đường Bolsa, tôi tình cờ đọc được tờ báo Trắng Đen trong đó có một bài luận công và tội của một người vợ tù cải tạo. Hoàn cảnh người đàn bà trong truyện đó thật giống tôi. Tờ báo cũng yêu cầu người đọc góp ý phê phán. Tôi không biết vấn đề tờ báo nêu ra có làm ai lưu ý không, riêng tôi hôm nay, qua mục Bạn Gái Nhỏ To do bà phụ trách (mà tôi rất yêu mến và quý trọng), chỉ muốn đưa ra ít khía cạnh thầm kín nhất, chân thật nhất, con người nhất, trong bi kịch đời một người vợ tù cải tạo những năm sau biến cố mất nước. Tôi không có mục đích biện minh, chỉ muốn nói lên một sự thật để những ai vẫn tự cho lẽ phải và sự thánh thiện ở với mình thì hãy tỉnh táo lại, sáng suốt ra, ngõ hầu biết đâu là chân, giả, đâu là lương tâm đích thực nhất và đâu là sự lộng ngôn do cái quan niệm đạo đức phù phiếm của những kẻ có một đời sống dễ dàng và may mắn.

Tôi lấy chồng năm 1974, do tình yêu. Chồng tôi là một sĩ quan cấp tá của quân đội Việt Nam Cộng Hòa. Chúng tôi sống rất hạnh phúc và có một con

gái đầu lòng sau ngày cưới một năm. Khi Sài Gòn mất vào tay Cộng Sản, con tôi mới được ba tháng. Như tất cả mọi binh lính sĩ quan đều phải trình diện cải tạo, chồng tôi không thoát khỏi bước đường nguy khốn ấy, anh ra đi để lại cho tôi cảnh nhà trống trơn với mẹ già và đứa con thơ. Hai năm đầu, tôi xoay trở để cáng đáng sự sống của cả nhà và thăm nuôi chồng trong tù. Tình hình kinh tế ngày càng khó khăn, bết bát. Giữa lúc tôi lực cùng sức tận thì bà mẹ chồng ngã bệnh nặng. Việc chạy thầy chạy thuốc và chữa trị người bệnh dưới chế độ xã hội chủ nghĩa thật trăm đắng, ngàn cay, muôn phần phức tạp. Vì hoàn cảnh quá đỗi gieo neo, tôi đành nhắm mắt nương dựa vào một tay cán bộ có chức vị vẫn say mê nhan sắc của tôi và theo đuổi tôi bấy lâu. Thằng cán bộ này chỉ là một thứ sâu bọ được mùa lên làm người nhưng nó có thế lực và tiền. Nhờ nó, con tôi được ăn no, mặc ấm, mẹ chồng tôi được chết trên một cái giường bệnh viện tử tế. Tuy vậy, tuy phải hằng ngày ngọt nhạt và ngay cả ăn nằm với nó, trong thâm tâm tôi, tôi không bao giờ chấp nhận nó như một người chồng. Tôi quyết định không để xảy ra việc đáng tiếc là có con với một người đàn ông tầm thường như thế. Tôi uống thuốc ngừa thai đều đặn (mà phải giấu nó). Tuy nhiên, ý người thường khi không bằng ý Trời, chẳng biết tôi mua nhầm thuốc giả hay thuốc quá hạn không còn công hiệu mà sau cùng tôi mang thai. Vì ỷ y vào thuốc, lúc tôi biết mình kẹt thì đã quá trễ, không còn cơ may an toàn để phá thai nữa.

Tôi sanh non một đứa con trai và chỉ nuôi cháu được hơn tháng thì cháu mất. Phần thì đau buồn vì biết bao tai biến và nghịch cảnh, phần thì cũng đã bòn mót dành dụm được chút vốn, tôi không còn e dè thằng cán bộ nữa. Tôi sửa soạn đi thăm nuôi chồng sau hai năm chỉ gởi đồ tiếp tế qua đường bưu điện. Lúc vợ chồng con cái hàn huyên trong nhà khách trại cải tạo, chồng tôi vỗ về con gái lúc đó đã bốn tuổi "con ở nhà với mẹ ngoan, khi bố về bố mua búp bế đẹp cho con." Con tôi thơ dại trả lời bố "mẹ đẻ cho con một đứa búp bê biết ngọ nguậy chân tay cơ, mẹ gọi nó là em bé và mẹ bảo con chỉ được nhìn thôi, không được sờ làm gẫy chân tay nó v.v..." Nghe trẻ con thỏ thẻ mách, chồng tôi lạnh ngắt nhìn tôi dò hỏi. Tôi không dụng tâm lừa dối chồng, nên tôi buồn rầu nhìn lại anh để ngượng ngùng xác nhận những điều con tôi vô tình nói ra. Anh lập tức đứng dậy, quay lưng đi vô trại và không nhận quà tiếp tế tôi đem cho anh. Ba năm sau, khi được Việt Cộng thả về, anh không về gia đình mà khai địa chỉ nhà người chú ruột ở Cần Thơ. Nhớ con, anh nhờ ông chú lên Sài Gòn đón cháu về chơi, tuyệt nhiên không thơ từ thăm hỏi gì tôi cả.

Thái độ hằn học và ghẻ lạnh của nhà tôi làm tôi kinh ngạc. Cả một quá khứ tình yêu êm đẹp giữa hai đứa, cả một ân nghĩa vợ chồng mặn nồng trong gần hai năm trời hương lửa thật ra chỉ mong manh như một cái bọt nước vậy thôi sao? Cũng chỉ dễ dàng tắt nguội vậy thôi sao?

Tại sao chồng tôi chỉ sẵn sàng buộc tội và khinh

miệt tôi như một người bàng quan xa lạ? Sao anh ấy không thể hiểu rằng tôi cũng đau đớn ê chề, nhục nhã bầm dập vì phải trao thân cho kẻ thù, cho một thứ người tồi tàn lẽ ra không bao giờ có cơ hội chạm đến chiếc giày chiếc dép của tôi nếu cảnh nhà không mắc hồi tai biến? Tại sao nhà tôi nỡ đem tình nghĩa vợ chồng thiêng liêng, cao quí và gắn bó xiết bao mà xử cân bằng với cái tai nạn xấu xa, thảm khốc, không may xảy đến trong cuộc đời bất hạnh của tôi? Tại sao nhà tôi không hiểu được nước mắt tôi hằng đêm, hằng ngày đã đổ xuống cõi lòng tan nát của tôi không bao giờ ngưng? Tại sao nhà tôi không hiểu được không một tối nào trước khi đi nằm mà tôi không lẩm nhẩm tự nhắc mình trong sự căm thù và ghê tởm ba chữ "thuốc ngừa thai?" Tại sao nhà tôi không hiểu được ngoài anh ra, tôi không bao giờ còn có thể xúc động vì bất cứ một người đàn ông nào khác? Cái gì đã che mờ mắt anh, làm khô cứng cảm xúc của anh, làm sai lạc trí tuệ của anh để anh chỉ còn là một hình thể chứa đầy thiên kiến, sự nghi kỵ và những suy xét hẹp hòi? Thật ra, anh có bao giờ yêu tôi không? Anh có bao giờ chia sẻ với tôi mọi nỗi vui buồn, sướng khổ, vinh nhục trên đời không? Tôi chỉ là một người đàn bà tầm thường với mọi giới hạn nhỏ bé của nó, nếu anh không nhìn thấy tôi trong cái lốt phi thường của một bà tiên thì đâu phải lỗi tại tôi!

Trong những năm còn ở lại Việt Nam, sau lần thăm nuôi định mệnh ấy, anh không bao giờ còn nhận một món quà tiếp tế nào mang tên người gởi

là tôi nữa nhưng anh nhận rất nhiều sự chia sớt của bạn đồng tù mà không hề hay biết sự chia sớt ấy do đâu mà có? Tôi đã đi từng nhà quen biết, năn nỉ, bù đắp, để quà được gởi ké với thân nhân của họ. Tôi làm như vậy không để đổi lấy gì cả, chỉ vì tình yêu anh vẫn âm ỉ cháy trong lòng tôi.

Sau cùng, cái vé tàu đưa anh đến bến bờ tự do là quà tặng của tôi cho anh thông qua ông chú ở Cần Thơ. Nghe nói qua tới đây, anh đi làm vẫn gởi về trả nợ dần cho ông chú (món nợ với tôi anh làm sao trả được?)

Thiên hạ có thể vùi dập tôi bằng dư luận búa rìu của họ, anh là chồng tôi, sao anh cũng đành lòng là một thứ búa rìu không cảm xúc?

Cho nên, hỏi mọi người luận công và tội như nhà báo nọ là thừa. Nếu vợ chồng không thể nhận chân ở nhau những giá trị đích thực và thâm sâu nhất ngoài những giá trị ước lệ ở cái xác thân tầm thường thì mọi chuyện còn gì đâu để nói nữa?

Riêng phần tôi, từ đầu câu chuyện cho đến bây giờ, tôi luôn luôn cảm thấy lòng thanh thản, sự thanh thản của một người vợ và một người mẹ đã cố gắng hết sức mình để tìm kiếm sự an toàn cho chồng con, vì những kẻ thân yêu này mà hy sinh hết mọi thứ quý trọng khác như danh giá, phẩm hạnh, tình yêu, tuổi xuân, hạnh phúc, kể cả mộng ước riêng tư gởi vào một đời sống thanh cao và tròn vẹn. Nỗi đau đớn bầm da, héo thịt này, chồng tôi có thấu hiểu phần nào không?

Lê thị Cẩm Vân

Chân lý trong tình yêu chỉ có một. Tuy nhiên, nhìn từ nhiều góc độ khác nhau, nhận thức về chân lý ấy cũng tựa như chuyện người mù xem voi.

Trong lúc bà chua chát tự đặt câu hỏi "anh có bao giờ yêu tôi không?", tôi tin chắc ông đã luôn luôn tự nghĩ là ông rất yêu bà và ông đã nhân danh tình yêu ấy mà hành động cách này hay cách khác. Chỉ tiếc rằng hai người không nhìn thấy nhau!

Nguyên nhân sự đổ vỡ giữa ông bà chính là vì sự cách biệt không thể xích lại gần của một số quan điểm về một vấn đề chung. Tôi thành tâm nghĩ rằng người đàn bà đến một tuổi đời nào đó và nếu phải gánh vác quá nhiều trách nhiệm, họ sẽ có khuynh hướng sử dụng đến lý trí và sự khôn ngoan để tự bảo toàn và để chu toàn mọi việc. Trong khi đó, ít va chạm với nghịch cảnh chi phối mình, người đàn ông sống thuần bằng cảm xúc và sự hoạch định chủ quan của họ, do đó, sự tổn thương một khi xảy ra thường là hết thuốc chữa.

Riêng tôi cùng là thân phận đàn bà, tôi rất thấu hiểu mọi nỗi đau buồn mà bà đã và đang trải qua, rất khâm phục sự quyền biến của bà để hóa giải một tình huống nghiệt ngã mà bà phải một mình đối đầu. Bà là một phụ nữ can đảm, sáng suốt, vững vàng đi con đường mình phải đi Mặc dầu không quan tâm vấn đề người bàng quan luận công và tội, tôi tự hỏi không biết trong những lúc buồn hận ông, có bao giờ bà chợt thấy có lẽ bà đã tự ý trả một giá quá cao cho một quyết định mà ông không đủ khả năng cung ứng không? So với kết quả đạt được, bà không có tội, nhưng sự "chi tiêu" mạnh tay của bà đã làm khánh tận nguồn hạnh phúc của gia đình.

Trong một câu chuyện đôi co, khi không bên nào có lỗi, người ta thường đổ thừa cho sự hiểu lầm hoặc số mệnh. Thân kính.

Luôn luôn có lý do

Em 29 tuổi, gần ba năm nay đi lại với một người đàn ông có vợ con vừa từ Việt Nam qua đoàn tụ gia đình. Chàng nói chưa ly dị vợ được vì phải chờ bà ấy học xong một cái nghề, kiếm được việc và nuôi nổi con. Nay thì bà ấy đã đi làm nail, kiếm khá tiền nhưng xem chừng chàng vẫn lửng lơ, không dứt khoát. Liệu em có nên nói chàng phải lựa chọn minh bạch giữa hai bên không?

N.

Nên quá đi chớ! Em cứ biết rằng những đấng phu quân một kiểng hai huê bao giờ cũng trang bị lý do cùng mình để biện bạch và hoãn binh. Rồi em sẽ thấy lý do kế tiếp chàng đưa ra, tỷ dụ như "tụi trẻ còn nhỏ quá, không thể thiếu cha được, để anh ráng dìu chúng nó một thời gian nữa, chờ tụi nó cứng cáp một chút," vân vân và vân vân.

Bắt buộc chàng phải chọn lựa, chưa chắc em đã thắng điểm so với vợ con chàng song như vậy là may cho em, khỏi vướng mắc vào một tình thế mà cho dù có được chàng, tâm hồn em rồi sẽ không thảnh thơi với biết bao trắc trở còn lại.

Em còn trẻ, cơ hội còn nhiều, cứ bình tĩnh lên đường, đừng do dự. Chúc may mắn.

Con riêng của chồng

Được biết cô phụ trách mục "Bạn Gái To Nhỏ" trên nhật báo Người Việt, tôi đã theo dõi và thấy cô trả lời rất là chính đáng nên tôi cũng lấy làm say mê mục giải đáp của cô.

Thưa cô: tôi xin trình bầy sự việc sau đây, mong rằng ý kiến của cô và những lời vàng ngọc, sẽ giúp tôi nhận định vấn đề đúng đắn hơn.

Vào năm 1976, chúng tôi cưới nhau, đến nay đã được bốn cháu — cháu gái lớn năm nay mười tuổi và ba trai. Những năm ở Việt Nam chồng tôi bị gán ghép tội chính trị, bị tù đày dã man. Nhờ ơn Thượng Đế, chúng tôi có cơ hội vượt biển bằng một chiếc xuồng chèo không máy móc và thả buồm theo gió, chúng tôi đã đến được bến bờ tự do.

Khi nhà tôi cưới tôi được một tháng, tình cờ tôi thấy trong chồng sách của nhà tôi một bản án ly dị, tôi đã đọc kỹ càng và biết được bản án đó liên quan đến người vợ trước của chồng tôi. Mặc dầu trước khi cưới tôi, chồng tôi đã không nói thật, nhưng nay việc dĩ lỡ rồi, tôi cũng thông cảm và nhà tôi cũng kể rõ sự tình cho tôi tường tận.

Lấy nàng vào năm 1970, họ có với nhau một con gái năm nay 18 tuổi. Năm 1971-1972 nàng sanh tâm bỏ đi theo tiếng gọi của tình nhân-tiền tài-danh

vọng. Năm 1973, nàng đem chồng ra tòa xin ly dị, lúc bấy giờ anh chỉ là một quân nhân nghèo. Nàng gán ép cho anh tội rượu chè, cờ bạc, trai gái, về nhà đánh đập nàng; tuy nhiên, hồ sơ "Tướng mạo quân vụ" đã chứng minh anh là một quân nhân gương mẫu và đạo đức. Cuối cùng, tòa xử cho họ được thuận tình ly hôn, giao đứa con gái cho người chồng nuôi dưỡng (trong thời gian chưa ra tòa ly dị — nàng đi ngang về tắt, anh bắt được và trình bày cho mẹ nàng rõ — Mẹ nàng binh vực nàng, chửi mắng anh, rồi kêu thằng em của nàng đánh anh trọng thương phải nằm bệnh viện (có giấy chứng thương hẳn hoi). Thời gian này, chồng tôi đã đem đứa con về nhà nuôi gần được một năm thì xảy ra việc nước nhà rơi vào tay Cộng sản — giai đoạn này, nàng thừa cơ hội có ông cha ghẻ làm cách mạng lớn, nàng cùng bà mẹ đến nhà chồng tôi hăm dọa, đòi đứa con của nàng. Với vẻ mặt lạnh lùng không thèm nhìn đến chồng tôi, nàng đe nẹt "nếu không trả con thì nàng sẽ cho đi học tập mút mùa," đứa con thấy mẹ nó mừng quá, ôm chặt lấy mẹ khóc, chồng tôi thấy tội nghiệp nên cho nàng đem đứa nhỏ về nuôi cho đến bây giờ.

Đất nước mất, tiền tài, danh vọng cũng tiêu tan, người tình của nàng đã khăn gói lên đường đi cải tạo tại miền Bắc — nàng ở nhà lấy anh bộ đội già. Trong những năm chúng tôi còn ở Việt Nam, trước khi trốn thoát Saigon, tôi đã tò mò đi đến nhà nàng vừa để cho biết mặt nàng, vừa để xem đứa con của chồng tôi ra sao? Tôi đã gặp nàng, con nàng và

chàng bộ đội già. Lẽ ra tôi cũng không đến làm gì, nhưng chồng tôi khoe rằng: nàng đẹp lắm, đã từng là "hoa khôi" trong sở làm. Gặp mẹ con nàng, tôi có cho đứa con một số tiền nhỏ. Hiện giờ nàng đã có con thêm với anh bộ đội, tôi còn được biết nhiều uẩn khúc của nàng còn tệ hơn nữa, nhưng tôi chỉ nêu những sự việc chính mà thôi.

Đến bây giờ, chồng tôi có ý muốn bảo lãnh cho đứa con gái. Chồng tôi gởi thùng quà cho con kèm với lá thư xin bảo lãnh nó, điều đáng tiếc là giấy hồi báo thùng quà này lại do anh bộ đội già nguệch ngoạc ký tên nhận lãnh. Tuy tôi tiếc công tiếc của dùm chồng nhưng tôi chỉ im lặng và chiều nhà tôi cho êm chuyện.

Nàng viết thư trả lời chồng tôi rất là ngọt ngào, xưng hô anh em, nàng nói: "Những dĩ vãng đau buồn, anh hãy cho qua và nhìn lại những người thân thương còn kẹt lại. Anh cứ vững lòng tin vào tương lai của mình, em sẽ cho con gặp cha."

Thưa cô, tôi xin nói một cách thành thật với lòng tôi là tôi không chấp nhận vấn đề bảo lãnh đứa con này. Tôi nghĩ rằng nàng rất mưu mô,con người của nàng tôi đã thừa biết — nàng đã từng hăm dọa và dùng bạo lực để đòi con lại, thì bây giờ để con cho nàng nuôi. Tôi chỉ chấp nhận cho gởi quà mà thôi. Mặc dù có bị mang tiếng ích kỷ, phá rối, vô lương tâm, tôi cũng đành chấp nhận.

Thưa cô, xin cô cho ý kiến — nếu cô cảm thấy tôi có điều gì sai lầm về vấn đề này — rất mong lời chỉ bảo của cô.

Thân chúc cô gặp nhiều may mắn và thành công trên mọi mặt.

H.P.

Xin cám ơn sự chân thành và lòng tin cậy của bà đã dành cho mục Tâm Sự Bạn Gái.

Trước hết, bà là một phụ nữ có đạo đức, phẩm hạnh và lòng nhân ái. Bà còn là một người vợ hiền, biết cảm thông, gánh vác và chia sẻ những hệ lụy đời sống của phu quân. Một người đàn bà có những đức tính đáng quý như vậy không sợ hiểm họa bất cứ từ đâu tới, không phải kiêng dè ngay cả những ai bà cho là thủ đoạn, mưu mô nhất.

Tôi rất thấu hiểu mối ưu tư của bà trong tương lai đối với ý muốn bảo lãnh đứa con riêng của ông, tôi cũng biết rằng ngay cả sự hy sinh cao quý nhất cũng có giới hạn, nhưng nếu tôi ở vào phương vị bà, tôi không cản trở việc ông nhà bảo lãnh đứa con, vì những lý do sau đây:

1. Không nên ly gián tình cha con của bất cứ ai, huống chi "ai" đây lại là người bạn đời đầu gối tay ấp của mình? Tục ngữ ta có những câu như "Gái có công, chồng chẳng phụ" hoặc "Trai nuôi con vợ mất công, gái nuôi con chồng đáng mặt kế mẫu." Nếu được lựa chọn giữa sự biết ơn và nỗi buồn hận ray rứt nơi phu quân, bà chọn cái nào?

2. Mặc dầu chuyện gì xảy ra giữa những người lớn, trẻ con vô tội. Chúng nó có quyền chờ đợi, đòi hỏi nơi cha mẹ chúng một biểu hiện của tình thương yêu và trách nhiệm. Ngăn cản những điều này là trái với đạo đức của Trời Đất và con người — chưa kể rằng có khi ngăn cản cũng không được.

3. Bảo lãnh cho cháu qua đây, còn là một cách đoạn tuyệt với quá khứ và người xưa, còn là tránh cái cảnh tiếc công, tiếc của: anh bộ đội già ký tên ngoằn ngèo trên phiếu hồi báo để nhận lãnh thùng quà không phải để gởi cho anh ta.

4. Giúp ông nhà làm được một việc tốt, bà cũng được hưởng lây hạnh phúc và niềm tự hào của một người biết mình có khả năng vượt khỏi sự hạn hẹp thường tình. Gieo nhân nào, sẽ gặt quả ấy.

Bà nghĩ sao?

Tôi phải làm gì?

Tôi quá buồn, không biết phải giải quyết thế nào? Tôi và anh ta quen nhau hồi đầu năm, được hai tháng thì anh ta tỏ tình. Chúng tôi yêu nhau từ đấy. Lúc thoạt đầu, tôi nói gì anh ta cũng nghe (tất nhiên tôi luôn luôn nói điều tốt cho anh hoặc cho cả hai). Thời gian trôi qua chưa bao lâu, tôi để ý thấy anh ta thay đổi thái độ dần dần: trước kia tôi nói gì anh cũng làm theo lời, nay anh không nghe nữa. Trước kia, anh hẹn hò tôi hàng ngày, nay thì hoặc không hẹn hò gì cả hoặc nếu trót hẹn thì giờ giấc cao su, thậm chí có hôm bỏ cả hẹn, không tới, kiếm cớ đánh trống lảng và thoái thác. Tôi đau buồn, bứt rứt lắm.

Tôi có cảm tưởng anh ta không còn yêu tôi nữa. Hình như anh ta bắt đầu tán tỉnh một cô mới vào trường, mặc dầu cô này cũng đã có bồ và bồ cô ấy lại là bạn của anh ta (cô này nhiều người theo lắm).

Sự việc tổng quát xảy ra như vậy, làm tôi rất bối rối, không biết nên xử trí ra sao? Tôi phải làm gì để anh ta trở lại với tôi? Cứ như tôi mô tả, tòa soạn thấy anh ta là một con người như thế nào? Mong bà giúp tôi ý kiến và đôi chút an ủi. Tôi đang rất đau khổ.

Đ.A.T.N

Tòa soạn không thể căn cứ trên sự mô tả sơ lược của cô mà đánh giá bạn cô. Tuy nhiên, câu chuyện cô kể làm tôi liên tưởng đến hai câu thơ tôi thuộc lòng không rõ của tác giả nào:

Ái tình sớm nở chiều phai nhạt
Chẳng phải tại anh, chẳng tại em."

Khi cô nói gì chàng cũng không nghe nữa, chàng đến nơi hẹn trễ hoặc thậm chí bỏ cả hẹn, hỏi thì đánh trống lảng, vậy là chàng bắt đầu mắc bệnh điếc chính trị rồi. Cô không cần phải làm gì cả, chỉ việc trả lại chàng kỷ niệm những ngày vui qua mau, nỗi đau đớn hay sự buồn rầu, rồi ta đi chỗ khác chơi. Trên đời này, người tốt cũng nhiều lắm. Cô nên vui vẻ như thường, đừng băn khoăn tiếc xót vì cuộc hành trình đôi lứa dài hết một đời người, chưa lên đường mà giầy đã có sạn rồi, đi không tới đâu!

Tình có hay không

Tôi năm nay ba mươi tuổi (22/5 vừa qua là sinh nhật). Trước đây chín năm, tôi yêu một cô gái Bắc rất ngoan ngoãn, có nhiều đức tính để trở thành vợ

hiền. Ngày ấy, cô ta là một y tá. Trong ý nghĩ của tôi, nghề nghiệp này cũng sẽ cho phép cô có đủ kiến thức để chăm nom, nuôi dạy con cái tử tế. Cả hai chúng tôi đều xuất thân từ những gia đình lễ giáo nên cuộc tình của chúng tôi bắt đầu và tiếp diễn trong khuôn khổ nghiêm chỉnh, minh bạch giữa bố mẹ đôi bên, không thầm vụng như đa số người trẻ lúc bấy giờ (1980-81 ở Việt Nam). Chúng tôi được người lớn coi như mặc nhiên hứa hôn dù gia đình tôi chưa chính thức đưa lễ vật đến.

Tuy nhiên, tôi ở vào tuổi nghĩa vụ quân sự của chế độ cộng sản. Biết rằng dù tôi có muốn ở lại, lấy vợ, sinh con, sống một cuộc đời bình thường cũng không thể nào được nên cha mẹ tôi lo cho tôi vượt biên. Vì phương tiện hạn hẹp, gia đình tôi không đủ lo cho cả hai đứa (nhà nàng cũng nghèo), tôi đành phải chấp nhận ra đi một mình sau khi đã cẩn thận đưa nàng ra quận làm hôn thú để hòng bảo lãnh cho nàng về sau theo ODP.

Sau nhiều lần thất bại, tôi cũng đến được đảo. Tại đây, tôi khai ngay với nhân viên Cao Ủy Tị Nạn là tôi có vợ chính thức còn kẹt lại Việt Nam. Năm 1982, định cư ở Cali, tôi lập tức tiến hành mọi thủ tục giấy tờ bảo lãnh nàng theo qui định của Sở Di Trú và từ đấy, không ngớt theo dõi cập nhật hồ sơ này..

Trong suốt thời gian chúng tôi xa cách nhau, chờ ngày đoàn tụ, nàng vẫn lui tới thăm nom gia đình tôi như một phần tử của gia đình ấy. Các dịp kỵ giỗ hay tết, nàng cư xử như một người con dâu. Cha

mẹ, các anh chị em tôi đều thương quý nàng. Gia đình thường xuyên viết thư thăm tôi và kể những chuyện vui trong sinh hoạt hằng ngày của mọi người, trong đó, không bao giờ vắng mặt nàng.

Cuộc đời đang êm trôi, bỗng nhiên không hiểu vì sao, cha nàng áp lực con gái phải lấy chồng mặc dù ông biết về mặt pháp lý, nàng đã lập hôn thú với tôi và là vợ tôi. Nàng phản đối thì bị ông đuổi ra khỏi nhà. Nàng đến tá túc ở nhà tôi mà không nói rõ lý do nên cha mẹ tôi, một phần vì không biết tình hình khó khăn của nàng, phần khác do kính nể cha mẹ nàng nên lại cố khuyên nàng trở về nhà. Người đàn ông mà cha nàng ép gả nàng là một cán bộ CS Bắc Việt, người cùng làng, lại có họ hàng dây mơ rễ má gì đó, hơn nàng gần hai mươi tuổi. Tôi chỉ biết như thế do thư nàng kể; ngoài ra, các uẩn khúc bên trong, nếu có, tôi hoàn toàn không hay biết gì cả.

Sau cùng, để giải quyết tình huống bên hiếu bên tình rất cải lương đó, nàng chấp thuận làm vui lòng cha nàng. Tôi không biết về làm vợ cán bộ CS, nàng có bước chân lên xe hoa hay không và cuộc tình duyên của nàng vui buồn ra sao, chỉ thấy là ngay một thời gian ngắn sau, nàng bước chân lên con thuyền vượt biên cùng anh ruột nàng và thành công đến Thái Lan vào năm 87.

Dầu sự thể đã xảy ra thế nào mặc lòng, nhận được tin này, tôi mừng như chết đi sống lại. Tôi vội vã làm thêm giấy tờ bổ túc để xin bảo lãnh anh em nàng đi định cư ở Hoa Kỳ. Sáu tháng trôi qua kể từ lúc biết tin nàng đến trại tỵ nạn, tôi nhận lá thư

đầu tiên do anh nàng viết, kể sơ lược mọi chuyện và nói nàng đang nằm bệnh viện vì bệnh. Một tháng sau, tôi nhận được thư của nàng trong đó nàng kể chi tiết mọi chuyện, từ chuyện nàng phải lấy ông cán bộ già làm chồng đến chuyện nàng mới sinh một đứa con trai bên trại tị nạn v.v... (Thì ra nàng nằm nhà thương là vì lý do này). Kết luận lá thư, nàng hỏi tôi còn yêu nàng nữa hay thôi? Tôi có chấp nhận nàng sau tất cả những biến cố đau buồn ấy không?

Phải thú thật rằng lá thư làm tôi choáng váng như người bị đòn nặng. Mặc dầu đã có lúc tôi hình dung ra cảnh tượng những người đàn bà vượt biển gặp hải tặc, tôi muốn nghĩ về chuyện nàng bị bắt buộc làm vợ một người không ra gì như là một tai nạn tương tự. Mặc dầu tôi tự bào chữa phần nào do lỗi của tôi đã để nàng ở lại và ra đi một mình, do tôi tuy lo cho nàng chu đáo về một mặt (giấy tờ thủ tục) nhưng lại chểnh mảng mặt khác (lễ lạc cưới hỏi để nàng có tư cách chính thức bề ngoài với mọi người), đến nỗi cha nàng có cớ mà ép buộc con làm điều sai trái. Mặc dầu tất cả mọi suy nghĩ cố gắng hợp lý hóa như vừa nói, tự trong thâm tâm, tôi lo sợ không biết liệu tôi có đủ tình yêu, sự rộng lượng để chấp nhận đứa trẻ không do huyết thống của tôi mà có, đứa trẻ như một nhân chứng tàn bạo về tư cách thanh cao, đoan chính của người đàn bà tôi đã từng thương yêu, trân quý, với tất cả tâm hồn và trái tim tôi, người đàn bà mà dù có khi sóng lòng sôi nổi thiết tha, tôi cũng vẫn đã cố gìn vàng giữ ngọc cho

nhau?

Ngoài ra, sống ở nơi này bảy năm, tôi quả không thiếu cơ hội để sa ngã hay ngay cả để yêu một phụ nữ khác. Vậy mà tôi đã không để xảy ra một cảnh ngộ đáng tiếc nào, như thế chỉ vì tình yêu nàng trong tôi quá mạnh, quá lớn. Cho nên, một lần nữa, dù sự thể thế nào, dù tôi ngậm nỗi cay đắng trong lòng, tôi vẫn một mặt phúc đáp thư nàng vui vẻ, một mặt chạy đi lo tiếp giấy tờ bổ túc cho đứa bé. Tuy nhiên, chuyện đời thường rất éo le trắc trở. Nàng hồi âm thư tôi, nói rằng nàng rất xúc động và mãn nguyện biết tôi yêu nàng bằng mối tình cao quý và sâu đậm. Chính vì lẽ đó, nàng đành tạ lòng tôi mà lánh mình xa tôi. Nàng biết chắc rằng dù tôi thương yêu nàng cách nào, đứa bé về lâu về dài sẽ là cơn ác mộng điên đầu cho tôi trong suốt quãng đời còn lại của hai người. Thứ nhất, nàng không đành tâm bắt tôi gánh chịu sự bất công của số phận riêng nàng; thứ hai, thà là buông nhau ra mà còn giữ được mãi hình ảnh tốt đẹp về nhau. Cho nên, nàng đã xin định cư ở Úc.

Lúc bấy giờ, nhất thời, quyết định bất ngờ của nàng là một đòn chí tử đối với tôi. Tôi bỏ ăn, bỏ ngủ, có đêm nằm cô đơn trong bóng tối, tôi tưởng chừng có lúc muốn móc rách đôi tròng mắt ra để chấm dứt cơn khủng hoảng do đầu óc căng thẳng vì thiếu ngủ của tôi gây nên.

Hai năm nay, tôi buông trôi đời mình, như bất cứ một người bình thường nào trong cảnh ngộ tôi. Tuy vậy, tôi vẫn chưa yêu ai khác, chưa rung động vì ai

khác. Trái tim tôi vẫn đớn đau thương tiếc người tình chân thật, người con hiền hậu và người mẹ mẫu mực kia. Chính thái độ dứt khoát của nàng, dù cả hai chúng tôi đều phải trả một giá đắt, đã làm nổi bật mối tình cao quý nàng dành cho tôi và sự lựa chọn chỉ một lần trong đời tôi dành cho nàng.

Tôi viết thư nầy cho mục BGNT mà tôi thường đọc và yêu mến, không phải để vấn kế hay để tìm kiếm một giải pháp khác. Tôi chỉ muốn hỏi cô Liên Khanh trong BGNT số 1489 ngày... 89 xem cô, khi đọc câu chuyện tình dở dang của tôi hôm nay, có nghĩ rằng trong thực tế cõi đời tạp nhạp này, quả vẫn có nhiều cuộc tình đẹp đẽ đâu có thua gì tiểu thuyết? Chỉ tiếc rằng tạo hóa đố hồng nhan, những cuộc tình diễm lệ bao giờ cũng đẫm nước mắt. Khi nào Liên Khanh biết khóc, cô sẽ nhìn thấy chuyện tình và người tình đẹp.

TDĐ

Xin cám ơn thịnh tình ông dã dành cho mục BGNT, lá thư dài năm trang giấy và câu chuyện tình tuyệt đẹp ông kể. Tôi hiểu nỗi đau vì sự mất mát to lớn của ông. Quả thật dù sự thể xảy ra thế nào, người đàn bà ấy đáng được yêu và đáng được kính nể. Có những người khi biết mình làm một quyết định sai lầm thì chịu đóng đinh trên thánh giá, không đổ thừa cho hoàn cảnh và càng không kêu gọi người khác chia sẻ gánh nặng với mình. Thiện chí của ông dù không đi đến đích nhưng nó sẽ khiến nàng không bao

giờ quên ông. Về phía nàng, nàng cũng đã biết quay lưng đúng lúc, cho nên, rồi ông cũng sẽ không bao giờ phải oán hận nàng. Sau hết, đến phần tôi có một thắc mắc nhỏ: liệu từ bấy đến nay, ông có bao giờ bận tâm nghĩ xem người đàn bà ấy sống thế nào không?

Người vợ cũ

Cách đây mười năm, con trai tôi kết hôn với một cô gái xứng đáng với nó về mọi phương diện: gia thế, học thức, tuổi tác, vóc dáng. Chúng nó sống với nhau được năm năm, bề ngoài nhìn vào, tưởng chừng như hạnh phúc. Tôi nói "tưởng chừng" vì giữa lúc cuộc đời đang êm xuôi, phẳng lặng như thế, do hoàn cảnh đất nước khó khăn, một đứa cháu trai gọi tôi bằng cô vượt biên tới đảo đầu năm 82. Con trai và con dâu tôi bảo trợ cho nó định cư giữa năm 83 tại Hoa Kỳ. Xét về mọi phương diện, thằng cháu này kém xa thằng con trai tôi, một đứa thì cao to, đẹp trai, có bằng cấp đại học, lương mỗi tháng trên 4,000 đô la, một đứa thì nhỏ con, xấu trai, đang chập chững ở ngưỡng cửa Đại học, túi không có quá một trăm bạc. Tuy vậy, tôi không hiểu vì sao chuyện đời lắm nỗi éo le, con dâu tôi đem lòng yêu đương thằng em họ. Cả hai đứa đưa nhau đi tiểu bang khác sinh sống và đồng thời, con dâu tôi xin ly dị chồng trước Tòa. Tôi tuy rất đau lòng song vì thấy con trai không bày tỏ phản ứng gì rõ rệt nên cũng nghĩ rằng có lẽ duyên nợ chúng nó chỉ đến

thế là hết. Theo dõi công việc ở nơi xa, tôi được biết con dâu tôi làm lụng tảo tần nuôi thằng cháu tôi ăn học đàng hoàng, tử tế, đậu được cái bằng kỹ sư ra đi làm. Chúng nó sinh được một cháu trai năm nay đã bốn tuổi. Kể từ lúc chúng nó có một đứa con, con trai tôi bỗng nhiên thay đổi hẳn thái độ. Trước đó, tôi đã thấy con tôi có bạn gái khác. Có một hai lần, nó đã đưa cả bạn gái về nhà giới thiệu với cha mẹ như là một người sẽ trở thành vợ nó. Nay thì nó bỏ tất cả liên hệ bạn bè thân sơ, sống khắc khoải với ý nghĩ muốn vợ cũ trở về. Nó tìm đủ mọi cách để liên lạc, lúc thì bịa cớ đi công việc cho hãng và ghé qua thăm, lúc thì nói muốn làm cha đỡ đầu cho đứa bé, lúc thì thẳng thắn thố lộ nỗi đau buồn riêng và van xin vợ quay về. Nhiều lần như thế, con dâu tôi phải cầu cứu đến tôi, xin tôi can gián chồng cũ của nó đừng quấy rầy cuộc sống mới của gia đình nó, đừng tiếp tục làm khổ nó thêm nữa. Mặc dầu lòng tôi thật xót xa con trai nhưng tôi không thể nào không nhận thấy lời yêu cầu của con dâu cũ tôi là hữu lý, vì vậy, tôi nhiều lần khẩn khoản khuyên ngăn con trai tôi bỏ qua và quên hết chuyện không may đã xảy ra, lấy một người vợ khác, làm lại cuộc đời lúc đang còn nhiều cơ hội tốt. Trước sau như một, nó chỉ trả lời tôi "Con không lấy ai được, không ai bằng T.M (tên vợ cũ nó) cả! Con không tin là cô ấy bỏ con thật, cô ấy sẽ trở về." Bây giờ, nó sống thờ thẫn như một con ốc mượn hồn, tôi lo sợ nếu tình trạng này không chấm dứt, con trai tôi sẽ trở thành một người tâm bệnh, sẽ mất việc, sẽ hỏng cả tương lai. Nó còn

dự tính sẽ lên sống ở tiểu bang con dâu cũ tôi đang sinh sống với chồng con nó. Tôi quá ưu phiền, không biết làm cách nào để tháo gỡ con tôi ra khỏi cái vòng luẩn quẩn đang vây hãm nó, đè nén nó, không chừng còn thúc đẩy nó đến chỗ làm những việc sai trái nghiêm trọng đối với bản thân và người khác nữa? Mong bà góp ý cho tôi.

Bà TVB

Thưa cụ, tình yêu vốn đã rất mãnh liệt, sự thống hận hay nuối tiếc tình yêu còn mãnh liệt nhiều lần hơn. Theo cháu nghĩ, con trai cụ thức tỉnh về tình yêu quá chậm, hiểu biết đúng về người bạn đời quá chậm. Khi con dâu cũ của cụ nói "đừng tiếp tục làm khổ thêm tôi nữa" có nghĩa là cô ấy đã đau khổ rất nhiều trong suốt khoảng thời gian làm vợ con trai cụ. Con chim này, trước khi vỗ cánh bay về một chân trời khác, không phải là đã không từng khắc khoải kêu thương, bằng cớ là sống với con trai cụ năm năm, cô ấy không sinh một cháu nào. Mang nặng ký ức buồn rầu về cuộc tình đã qua, ít có người đàn bà nào quay trở lại, chưa kể rằng người đàn bà này là một phụ nữ đảm đang, chín chắn, có tài, sống minh bạch và dứt khoát với mình, với người.

Cháu rất cảm thông với cụ ở tấm lòng thương con của một bà mẹ nhưng chắc cụ cũng đồng ý với cháu rằng ông con trai cụ, vì không nhận thức đúng con người và sự việc xảy ra quanh mình, sẽ cứ đi từ sai lầm này đến sai lầm khác, từ dằn vặt hối tiếc này tới dằn vặt hối tiếc khác. Không có cách nào hơn là cụ cứ để ông ấy đau khổ một thời gian. Có khi sự đau khổ giúp một người trưởng thành và biết sống hơn. Còn về phía người con dâu cũ

của cụ, cháu tin rằng người đàn bà ấy tất biết cách nào tốt nhất để đối phó với mọi tình hình xấu do con trai cụ gây ra. Trong khi chờ đợi, cụ cũng nên gần gũi, chuyện trò nhiều hơn với con trai cụ, đừng e ngại nói đến người cũ, việc cũ, một cách tự nhiên, công bằng, khéo léo và dần dần in vào tâm trí ông ấy cái ý nghĩ (và lý do) vì sao ông không nên mong đợi gì ở người vợ cũ nữa, càng không nên làm phiền lụy đến nàng. Song song với việc này, cụ cũng nên để mắt tìm và khuyến khích những mối giao hảo mới có khả năng đem lại cho cụ một nàng dâu khác...

Sau hết, nếu cụ tin vào số kiếp, cụ cứ bình tĩnh cầu nguyện. Cháu thường có cảm tưởng cuộc đời một người buồn vui đều đã được an bài, cái khó (mà cũng dễ) là mỗi người làm sao có đủ thư thái và sáng suốt để tiếp nhận đời mình, vậy thôi.

Người bạn đời lý tưởng

Cháu 25 tuổi, sinh viên năm cuối ngành điện tử. Ba năm trước, cháu có quen một cô bạn học cùng lớp. Người con gái này có một tư cách rất đặc biệt để cháu mến phục. Cháu có thử đi một bước nhưng cô bạn dường như chưa sẵn sàng give up *chuyện học hành cũng như bạn bè xã giao hàng ngày nên cháu tự nhủ "Thôi! Bỏ qua đi!"*

Tụi cháu làm bạn bình thường suốt hai năm trời. Quan hệ có lúc thân hơn (đi ăn trưa, nói chuyện mưa nắng...) nhưng có lúc cũng rất lạnh lùng (Cháu hay giận cô bạn một cách rất là vô duyên!) Cho đến đầu năm học này, tụi cháu tự nhiên thân nhau lạ lùng rồi đột nhiên cô bạn cháu "bật mí" là

mình đã có bạn trai từ lúc còn học highschool. (Người nầy ở tiểu bang khác, cũng đang học đại học). Cô ta khuyên cháu nên quên cô ta đi để tránh đau khổ về sau. Cháu tuy vẫn linh cảm được việc nầy nhưng vẫn không khỏi bối rối khi phải đương đầu với sự thật. Cháu cứ tự nhủ là thương cô ta thì phải cao thượng và để cho cô ta tự do (mặc dù cháu buồn vô cùng). Nhưng chỉ hai tuần lễ sau, cô ta lại tìm đến cháu. Lần này tụi cháu đi thêm một bước xa hơn. Nhân vật vắng mặt như bị cho ra rìa. Phải nhìn nhận tụi cháu có những tháng ngày thật hạnh phúc cho dù cả hai biết sóng gió của cuộc tình tay ba này sẽ có lúc bắt đầu. Khi cô bạn chấp nhận đến dự đám cưới của chị cháu, cháu biết cô ta sẵn sàng công khai hóa mối quan hệ của tụi cháu với cả gia đình đôi bên.

Nhưng rồi... nhân một dịp lễ, người vắng mặt trở về thăm cô ta, (cô à! Tụi cháu ở hai thành phố khác nhau) và lúc này cháu trở thành người vắng mặt. Chuyện phải đến tất nhiên là sẽ đến... Đến mùa tựu trường, tụi cháu bắt đầu cãi nhau thường xuyên. Cô ta nói muốn ai cũng là bạn thôi vì cô ta khó xử lắm rồi (Chọn một người tất sẽ làm người kia đau khổ!) Cô ta trách cháu sao không thể chỉ làm bạn thông thường thôi vì người kia chịu làm như vậy? Phần cháu, cháu không chịu là phải vì cháu nghĩ tình bạn có thể biến thành tình yêu chứ chiều ngược lại nó không có work, *hay là* work *một cách gượng gạo, kỳ cục sao đâu... Phần khác, cháu không phải là con* poupée *để cô ta đặt đâu thì ngồi đó (như anh chàng*

"thơ ngây, hiền lành, rộng lượng" kia. Cháu nghĩ anh ta không dám đương đầu thẳng với cái tính dật dờ, thiếu cương quyết của bạn gái thì đúng hơn). Tụi cháu chiến tranh lạnh suốt cả mùa học. (Cháu không muốn giận người đẹp của mình nhưng cô ta làm cháu tức muốn... khóc. Cô ta cùng bạn gái đi dance *trong trường thì được. Còn cháu vừa đi ăn* lunch *với bạn cùng làm chung là bị lên án có ý này, ý nọ...)*

Gần đây, cô ta lại tìm đến cháu. Tụi cháu lại vui vẻ, bối rối, khó xử, cãi nhau, nói tới nói lui... Cháu thật sự cũng chẳng biết chuyện sẽ đi về đâu nữa...

Cô à! Cháu cảm thấy mình lớn rồi. Cháu muốn cùng nhau nghĩ về tương lai hơn là chơi game. Tính cháu rất lãng mạn nhưng cũng rất thật tế. Cháu không muốn để đến lúc 30 tuổi ra đường gặp ai là xin cưới đại làm vợ. Cháu chỉ có thể sống được với ai đã cùng mình vun sới gốc cây tình cảm ít nhất trong hai ba năm trời.

Theo cô, người bạn nầy có thực sự đáng được "mến phục" không? Cô ta có phải là người bạn đời lý tưởng không? Cháu có được quyền "hận" cô ta không? (Như cô ta đã một lần hỏi cháu). Cháu thì nghĩ cô ta đáng thương hơn đáng trách. Nghĩ như vậy có phải là quân tử Tàu, làm bộ cao thượng không? Cháu có nên mạnh dạn dứt khoát bằng cách tự phóng bản thân mình và làm bạn với những người con gái khác?

Cháu xin lỗi đã làm mất khá nhiều thì giờ của cô. Chỉ có một người con gái mà không giải quyết được

làm sao dám mang sức trai ra đấu tranh cho quê hương, dân tộc? Đức Khổng Tử đã dạy "Tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ." Có phải cháu tu thân còn dở lắm không? Cháu học khá, giao thiệp rộng rãi, làm Dr. Love *cho nhiều người lắm nhưng chuyện của mình thì "bí lù."*

Mong trả lời của cô với những lời khuyên hữu ích.

Con trai hư

Trước hết, không thể không khen cháu về nhiều ưu điểm: Cháu viết tiếng Việt rất giỏi, chữ rất đẹp. Cháu có chân tình, đạo đức, khả năng cảm thông với người xung quanh, khoan hòa, rộng lượng, đúng như cháu tự mô tả, cháu vừa lãng mạn (say đắm thì phải hơn) vừa rất thực tế. Cháu sáng suốt, muốn sự công bằng và là một thanh niên rất tự chủ, biết kiềm chế mình. Thế là khen cháu nhiều quá, phải không? Tuy vậy, chỉ là khen đúng mà thôi, không thiên vị chút nào đâu.

Sau đây, cô trả lời cháu từng câu cháu hỏi:

1) Người bạn này có thực sự đáng được mến phục không? Xin trả lời: Không.

2) Cô ta có phải là người bạn đời lý tưởng không?

Xin trả lời: Không.

3) Cháu có được quyền "hận" cô ta không? (Như cô ta đã hỏi cháu một lần).

Xin trả lời: Cô bạn cháu suy nghĩ và hành động như một nhân vật cải lương. Về phần cháu, cô biết cháu sẽ không hận cô bạn vì trong cái tâm hồn rất quân bình và phóng khoáng của cháu, không có chỗ nào cho cái tình cảm đen tối, u trệ này.

4) Cháu có nên mạnh dạn dứt khoát, bằng cách tự phóng bản thân mình và làm bạn với những người con gái khác?

Xin trả lời: Nên quá đi chớ!

Nói tóm lại, xét về phương diện tâm hồn, bạn gái cháu có điểm số dưới trung bình. Làm bạn với cô, không có gì interesting cả. Cô ấy thiếu sự hồn nhiên, sự phóng khoáng là dấu hiệu của một tuổi trẻ mạnh khỏe, tự tin và minh bạch. Cái dung mạo thiếu nữ của cô ta có thể hấp dẫn cháu thời gian đầu nhưng nếu chỉ có thế thì không đủ, chưa kể rằng cái tính quẩn quanh của cô ta, về lâu về dài, có khi làm cháu phát điên lên đấy.

Tuy nhiên, có một trường hợp giảm khinh cho cô: nếu cô ta quá yêu cháu nhưng do bản tính nhi nữ thường tình, không dám thú nhận, lại đụng với sự say đắm mà tỉnh táo, yêu đương mà chừng mực của cháu, cô ấy cảm thấy bất an, không hoàn toàn chiếm hữu được cháu ở mức độ cô ấy mong muốn cho nên cô ấy cứ xoay như chong chóng để thử lửa cháu, để làm cháu thất điên bát đảo xem cháu quyết tâm đến đâu? Trong trường hợp này, mọi việc tùy thuộc nơi cháu, ví như người nài giỏi để hướng dẫn một con ngựa chứng. Cháu thử đừng làm quân tử Tàu nữa, cháu thử bày tỏ nhiều cử chỉ gắn bó hơn đồng thời đưa ra một giới hạn dứt khoát hơn cho cô ấy xem cô có thay đổi "diễn xuất" không? Nếu cô ấy thay đổi, sống thật con người cô ấy với cháu thì tốt, bằng không, cháu nên đi chỗ khác chơi, thoải mái và lành mạnh cho bản thân cháu hơn.

Riêng chuyện Khổng Tử nói, không có gì sai hay chậm cả, cháu đang tu thân, cứ từ từ rồi ra sẽ tề gia, trị quốc và bình thiên hạ. Có những nhà ái quốc chủ trương không yêu cái gì khác yêu nước tuy vậy số ấy hiếm lắm, mình cứ vừa yêu người vừa yêu Tổ Quốc (mà yêu cho đàng hoàng) thì cũng ngon lắm rồi, phải vậy không cháu trai hư? Thương

Cố nhân đã cố nhân rồi!

Trước kia tôi có chồng là một thiếu tá cảnh sát của nền Đệ Nhị Cộng Hòa. Năm 1975, con trai của chúng tôi lên hai tuổi khi xảy ra biến cố 30-4. Sau đó chồng tôi đi cải tạo như mọi sĩ quan khác. Tôi thăm nuôi chồng được ba năm thì kinh tế và tinh thần kiệt quệ, tôi gặp một bạn học cũ và anh này đem mẹ con tôi ra khỏi Việt Nam. Tất nhiên từ chỗ chịu ơn đến việc trả ơn, con đường chỉ là một con đường nối dài. Sang đến đây, tôi và người bạn cũ (vừa là người ơn) nên duyên chồng vợ và chúng tôi có với nhau một con trai nay đã năm tuổi. K. (tên chồng sau của tôi) vẫn nhắc nhở tôi gởi quà về cho bố mẹ chồng cũ của tôi để các cụ có thêm phương tiện dưỡng già và tiếp tế cho người cải tạo. Tôi gởi trung bình mỗi năm khoảng 1,000 đô la đồ đạc và thức ăn.

Năm 1982, H. (chồng trước của tôi) ra khỏi trại cải tạo và anh trốn đi nước ngoài thành công. Đến một đảo tỵ nạn ở Mã Lai, anh liên lạc ngay với tôi theo địa chỉ tôi vẫn gởi quà về Việt Nam. Tôi lập tức nhờ một hội thiện nguyện bảo trợ cho anh đi định cư ở Hoa Kỳ. Tôi thuê sẵn phòng và mua sẵn một xe ô tô tình trạng tốt (giá 4,000) để anh sử dụng — Ngày anh qua đến nơi, tôi thân hành đem con đi đón anh ở phi trường và đưa anh về chỗ tạm ngụ. Tôi không có cách nào khác hơn là đợi đến lúc

đó để trình bày mọi việc với anh. Anh đau đớn lắm song rất tự chủ. Chúng tôi đi ăn tối ở một tiệm ăn ngoài phố, lúc cùng về đến phòng trọ, anh ôm hôn cháu và bảo tôi "anh hết sức cám ơn sự chu đáo của em và lòng tốt của... bạn em. Thật ra, em đã quyết định đúng mọi việc. Riêng đối với anh, tình thế hơi bất ngờ, anh hoàn toàn bị động; tuy nhiên, anh nghĩ có lẽ anh sẽ có một cách giải quyết nào đó cho chính anh để không làm phiền em lâu dài. Em đem con về nghỉ. Anh có số điện thoại của em, nếu cần anh sẽ gọi."

Thông thường, bi kịch của mọi người đàn bà là không may mắn có được một người chồng tốt và hiểu họ. Bi kịch của tôi là tôi có đến hai người đàn ông trong đời mà người nào đối với tôi cũng nghĩa sâu tình nặng. Tôi rất yêu H. và chàng là tất cả mộng ước tuổi thanh xuân của tôi. Ngày ấy chỉ vì tôi quá hoang mang lo sợ, tôi tuyệt vọng nghĩ thầm chắc chàng không bao giờ còn có ngày về, vả chăng... âu cũng là số kiếp! Nay thì K. ăn ở với tôi không có điều gì chê trách, anh ấy rất yêu thương con riêng của tôi, cư xử với tôi rất rộng lượng. Tất cả mọi việc lo lắng, sắp đặt cho H. trong bước đầu ở xứ người đều có sự đóng góp ý kiến và tài chánh của K. Thậm chí anh ấy còn nói với tôi "anh để em tự quyết định đời sống của em." Thú thật với bà, tôi khổ tâm quá, thấy mình bỗng dưng bị đẩy ra giữa ngã ba đường. Trong thời gian hơn một tháng H. ngụ cùng thành phố với tôi, tôi vẫn hằng tuần đem con đến thăm chàng và chợ búa giúp chàng. Một

trưa thứ Bảy, tôi đến nơi thì nhận được chìa khóa xe (chàng chưa hề dùng lần nào) và mấy chữ chàng để lại chào tạm biệt mẹ con tôi, nói rằng chàng rời đi một tiểu bang khác. Phải mất gần một năm dò hỏi bạn bè quen biết, tôi mới có địa chỉ nơi ở mới của chàng cách chỗ tôi một giờ đồng hồ máy bay. Hiện chàng vừa đi học thêm buổi tối, ban ngày làm assembler *cho một hãng làm hàng điện tử, lương bổng eo hẹp. Tôi muốn kín đáo giúp chàng một số tiền hằng tháng, bằng cách mua* money order, *hoặc tôi đề nghị thẳng giúp chàng một số vốn ban đầu để chàng có phương tiện đi học một nghề chuyên môn. Theo bà, tôi nên làm sao? Thực sự thì tôi vẫn yêu chồng tôi vô cùng... Tôi muốn trở về.*

B. Anh Đào

Đọc đến câu cuối trong thư bà, tôi giật mình. Dường như trong thâm tâm, bà vẫn sống thiết tha với người đàn ông trong giấc mộng thanh tân đầu đời, với H. người chồng do bà chọn lựa bằng tất cả hoan lạc, ý thức và tự do. Vì vậy, bà gọi H. là "chồng tôi" (nếu tôi nghĩ không sai) một cách tự nhiên, bột phát, mặc dầu hiện nay trên thực tế, bà đã là bà K. chứ không còn là bà H. nữa!

Quả đúng như bà viết, bi kịch của đời sống là tình trạng một người hoặc có quá nhiều hoặc không có gì cả. Bà đang lơ lửng ở giữa hai thái cực đó, bám ở đầu sợi dây mong manh của sự lựa chọn đúng hoặc sai, dưới một vòm trời đang bão tố. Tôi hoàn toàn thông cảm nỗi băn khoăn xâu xé của bà trong nghịch cảnh hiện nay.

"Thân này ví xẻ làm đôi được?" Tuy nhiên, chỉ cần bà tĩnh tâm lại bà sẽ thấy con đường định mệnh vẽ ra cho bà quá rõ, như một nhánh sông đã chia.

Vì những lý do sau đây:

1) Bà đã có một con trai có bố ghẻ (mặc dầu là bố ghẻ rất tốt). Liệu bà có muốn thêm một con trai nữa của bà phải sống với bố ghẻ không?

2) Mười năm trước, bà đã lựa chọn bỏ một người chồng vì sự an toàn và nhu cầu của bà. Nay nếu bà lại lựa chọn bỏ thêm một người chồng nữa cũng chỉ vì những lý do cá nhân riêng của bà (tình yêu, ký ức, ý thích, sự ham muốn...) liệu như vậy có phải là ích kỷ quá chăng?

Bà muốn giúp đỡ H. về phương diện tài chánh, tôi nghĩ thiện chí ấy rất quí, tuy nhiên xem ra H. sống một mình được, tuy có vất vả song tinh thần chắc sẽ thoải mái hơn khi không phải làm gánh nặng cho người khác. Tôi nghĩ bà chỉ cần nói cho H. biết là trong trường hợp cần thiết gầy dựng một cái gì ở bước đầu, H. có thể hỏi vay nơi bà một số tiền, đến chừng mực nào trong khả năng bà, sau đó, H. sẽ hoàn trả dần. Nói phòng xa vậy cho hết tình về phía bà, để bà được yên tâm đã làm hết sức mình cho cố nhân. Thật ra tôi không nghĩ là H. sẽ kêu gọi đến bà vì ông ấy tỏ ra rất tự trọng và gan dạ.

Có một điều sau cùng tôi mạo muội đề nghị, nếu bà thấy chuyện này nên làm và có thể làm được, mong bà thử suy nghĩ thêm: hiện nay chắc H. còn đơn chiếc, bà hãy hỏi H. xem ông ấy có khả năng và có muốn cháu về ở cùng với ông ấy không? Tôi thiết nghĩ đề nghị này sẽ là sự đền bù quí giá nhất, là sự khích lệ tinh thần lớn lao nhất, là niềm an ủi sâu xa và hữu hiệu nhất dành cho H. Hơn nữa, một khi ông ấy chưa bao giờ tự ý từ chối cháu, một khi ông ấy hiện chỉ còn cháu là người thân yêu duy

nhất trên đời, bà giao cháu lại cho ông là điều công bằng và hợp lý.

Tình mẫu tử rất vĩ đại, tình cha con cũng vĩ đại. Bà vẫn rất yêu ông, bà có thể tặng ông báu vật thiêng liêng ấy chăng? Kính chúc bà vui mạnh.

Không giảm khinh

Khi tuổi vừa mới lớn, chúng tôi là người tình của nhau. Sau đó, như hầu hết những cuộc tình ngây thơ khác, duyên nợ giữa chúng tôi không thành. Tôi có vợ, nàng có chồng. Chuyện đời éo le, cả hai chúng tôi cùng không có hạnh phúc, cùng đổ vỡ, tôi dở dang, nàng góa bụa. Biến cố 75 xảy ra, tôi chạy kịp, nàng mắc kẹt lại. Qua đây được hai năm, tôi lập gia đình lần thứ hai, với một người đàn bà trung bình về mọi phương diện, con chung con riêng tổng cộng bốn đứa. Năm 1983 nàng vượt biên đến Hoa Kỳ. Chúng tôi gặp lại nhau, chuyện cũ ngày xưa nhắc lại. Chúng tôi sống với nhau một tuần lễ thật đáng ghi nhớ. Tuy vậy, vì mấy đứa trẻ, nàng quyết không đặt vấn đề gì với tôi cả. Lên với một bạn gái thân của nàng lập nghiệp ở Washington D.C., ít lâu sau nàng tái giá với một người tên tuổi của Sài Gòn trước đây và là chỗ bạn cố cựu của tôi. Vì sự ngẫu nhiên đó của định mệnh, chúng tôi thường có dịp truyện trò với nhau trên điện thoại, giữ tình thân thiện trong những giới hạn chấp nhận được. Vấn đề là mới đây, tôi bỗng

được nàng báo tin sẽ về dưới này vào thượng tuần tháng Chín dương lịch vì một công việc làm ăn. Nàng muốn tôi thu xếp để đi chơi với nàng một tuần lễ, như năm năm trước đây chúng tôi đã có cơ hội.

Thú thực với bà, tôi vừa rất yêu nàng, vừa rất thèm muốn nàng, tôi có thể đánh đổi bất cứ gì để được gần nàng dù chỉ vài giờ đồng hồ ngắn ngủi. Tuy vậy, cái ý nghĩ hiện nay nàng là một bông hoa có chủ và người chủ có phước ấy lại chính là bạn thân cũ của tôi, làm tôi rất khó chịu. Tôi không biết cư xử thế nào cho vẹn cả mọi bề, nếu tôi từ chối, nàng có hiểu lầm tôi phụ lòng nàng không? Nếu tôi nhận lời, tư cách tôi có tệ quá không? Hay là tôi cứ đi chơi với nàng một lần cuối cùng rồi muốn ra sao thì ra...

Ông Bối rối

Ông không cần đặt câu hỏi cho một người thứ ba để chờ giải đáp vì ông đã quá đủ sáng suốt và tỉnh táo. Vì vậy, ông sẽ không được hưởng một trường hợp giảm khinh nào khi ông cần chạy tội. Tôi tin chắc sẽ đến một lúc nào đó trong đời, hồi tưởng lại chuyện này, ông sẽ phải bật cười thấy rằng thật ra không có gì đáng để ông bận lòng nhiều đến thế đâu!

Còn như chuyện phụ lòng nhau thì quả đôi bên cũng đã có lúc phụ lòng nhau rồi, còn gì?

Cho rõ trắng đen

Em và D. đang yêu nhau. Tụi em dự tính làm đám cưới một ngày gần đây. Cuối tuần vừa qua, em tình cờ bắt gặp trong ngăn tủ nhà D. một xấp hình chụp một phụ nữ khỏa thân trong giường ngủ. Em không biết cô gái này là ai, quan hệ với D. thế nào. Trong những lúc trò chuyện trước đây, D. không bao giờ đề cập đến một người bạn gái nào đã đi qua đời chàng. Tuy vậy, linh tính nhậy bén của em khiến em tin chắc rằng chính D. đã chụp những tấm hình ghê gớm ấy bằng máy ảnh của chàng. Liệu em có nên hỏi chàng cho rõ trắng đen không? Em có làm chàng bực mình và phương hại đến dự tính hôn nhân của hai đứa không?

Gấm

Bất cứ cô nào trong cảnh ngộ của em cũng có thể có hai thái độ:

1. Phớt lờ như không biết, đó là chuyện trong quá khứ của D. Quá khứ ấy gần hay xa, em nhìn nước hình có thể đoán được, để ước lượng "sức nóng" của nó.

2. Rất thắc mắc và đau đầu. Đã thắc mắc thì phải giải tỏa. Nếu một trong hai người hôn phối có một điều bí ẩn làm người kia ấm ức ngờ vực thì việc này sẽ đưa đến hậu quả xấu. Vậy em có thể hỏi D. xem những tấm hình ấy đã được chụp trong tình huống

nào, bao giờ, người đàn bà trong hình đối với chàng ra sao, hiện nay nàng ở đâu v.v...? Hỏi và nghe chàng giải thích, tin được những điều chàng bày tỏ trước khi quyết định theo chàng lên xe hoa. Nếu chỉ vì sự "hỏi han" này mà chàng nổi giận, làm phương hại đến dự tính hôn nhân của hai đứa thì em nên cám ơn sự ngẫu nhiên của những tấm hình kia và quên hết mọi chuyện đi, để đón đợi cơ hội mới!

Trả lời thế nào?

Tôi muốn biết bà sẽ trả lời thế nào nếu một ngày đẹp trời, cũng giống như tôi, bà bỗng nghe người chồng thân yêu gần 30 năm đầu gối tay ấp dịu dàng nói với bà rằng "anh rất thương em và các con nhưng anh cũng rất thương một người khác nữa. Anh không bao giờ bỏ mẹ con em và anh cũng không bao giờ bỏ người ta. Em cố mà hiểu cho anh."

Mong được nghe bà sớm sớm.

M.Vân

Hoàn cảnh, nhận thức, quan điểm của mỗi người một khác, không ai giống ai. Vì vậy, câu trả lời của tôi, dầu thế nào, nghĩ cũng không ích lợi gì cho một người đàn bà không phải chính tôi. Nếu bà thật sự quan tâm về một giải pháp tốt đẹp cho vấn đề bà nêu ra, bà chỉ cần giữ lòng thanh tịnh, đóng cửa phòng lại, cắm một lọ hoa tươi, đốt một chút trầm hương, pha một bình trà

thơm và... tự vấn lương tâm. Bằng cách đó, bà sẽ nghe tiếng nói đúng nhất khuyên bà nên làm gì trong trường hợp của bà. Bao lâu bà cảm thấy không đủ bình tĩnh để suy nghĩ và kết luận bất cứ điều gì, bà cứ tạm để mặc cho mọi sự trôi theo dòng đời một lúc, đó cũng là một cách giải quyết tương đối an toàn.

Tôi góp ý như trên là trong chiều hướng bà còn muốn duy trì hoặc cứu vãn một tình thế. Nhược bằng muốn xóa bỏ, tất cũng không cần đến kỹ thuật hay nghệ thuật gì nữa, chả nên bận tâm hỏi han làm chi thêm nhọc lòng.

Dẫu sao, vì bà muốn biết, tôi xin mạn phép nói thêm một ý riêng: "đời sống con người quả thật ngắn ngủi quá, khổ đau nhiều quá, nếu cơ hội đến cho một ai được ban bố ân huệ cho kẻ khác, có lẽ ta cũng nên xem đó là một phước hạnh lớn mà không nên chối từ."

Cuộc du ngoạn cuối cùng

Chúng tôi là vợ chồng hơn ba mươi năm nay, đầm ấm, hòa thuận. Mới đây, chồng tôi ngoài năm mươi, bỗng sinh tật đi mê một bà làm cùng hãng với ổng. Tôi hỏi, nhà tôi không nói gì, không chối cũng không nhận. Tuy vậy, tôi biết chắc dư luận xầm xì đúng về chuyện tình lăng nhăng của ổng. Tôi cũng biết chắc nhà tôi xưa nay rất quí trọng tôi, tuy vậy, tôi không khỏi lo lắng khi thấy ổng đùa với lửa như thế. Đây là lần đầu tiên trong cuộc sống gia đình lâu dài, nhà tôi lừa dối tôi, vào một lúc tuổi tác cả hai không còn trẻ nữa để có thể chịu đựng giông bão. Tôi nghĩ rằng nhà tôi đang hồi

xuân, chắc ông muốn làm một cuộc du ngoạn cuối cùng, trong đó ông muốn cảm thấy có lại tất cả sự buông thả theo bản năng một người đàn ông mà từ lâu, nếp sống khuôn khổ, mẫu mực với tôi đã khiến ông ít nhiều phải ép mình quên đi. Về phần tôi, tôi không muốn phải đương đầu với một giải pháp tận tình. Vậy tôi phải làm sao?

Bà T.T.T.

Quả đúng như bà cũng đã thoáng nghĩ và thoáng nhìn thấy, nhiều bà vợ trong trường hợp bà sẽ cảm thấy ghen tuông, tức giận, cảm thấy bị tổn thương và sẽ không ngần ngại ra tối hậu thư cho ông xã "Nó hay là tôi." Tuy nhiên, bà hơn những bà khác ở một điều là bà biết rõ ông nhà rất quí trọng bà trong suốt khoảng thời gian sống chung hơn ba mươi năm, ông lại chưa từng lừa dối bà một lần nào. Bà lại có đủ sự vững tâm để nghĩ rằng "chắc ông muốn làm một cuộc du ngoạn cuối cùng," vậy thì tốt nhất bà nên nhìn sự việc theo quan điểm riêng của bà, cố đừng rơi vào sự thường tình luôn luôn ngụ ý "một giải pháp cạn tàu ráo máng" mà chính thâm tâm bà cũng muốn tránh. Bà hãy chờ cho cơn sốt của ông giảm nhiệt độ và qua đi, dẫu rằng sự chờ đợi đầy khoan dung và hiểu biết ấy có lúc khiến bà nghĩ rằng ông nhà không xứng đáng được hưởng. Tuy nhiên, một tấm lòng tốt luôn luôn có phần thưởng riêng của nó.

Chồng và em vợ

Vợ chồng em hiện đang sống trong một căn apartment hai phòng với một con trai lên hai tuổi. Vừa rồi, em gái em vượt biên qua đến đảo nên em phải làm thủ tục bảo lãnh cho nó vô Mỹ. Thú thật với chị, em gái em rất xinh đẹp, nó nhỏ hơn em năm tuổi và tính nết xí xọn. Chồng em thì thuộc loại hảo ngọt, anh ấy lại làm nghề tự do, giờ giấc không bó buộc. Em sợ em gái em qua đây sống chung với tụi em rồi sẽ có vấn đề. Tuy vậy, chẳng lẽ em gởi nó đi đâu? Chị có ý kiến gì giúp em với? Em lo rầu quá!

N.NH.

Đành là chuyện anh rể và em vợ (hoa thơm bứng cả cụm) thế gian này không hiếm, song cũng không nhất thiết là anh rể và em vợ nào cũng tèm lem cả. Chị đã từng biết những dì ba, dì năm rất đàng hoàng tử tế, những dượng hai, dượng tư rất lịch sự, chững chạc mặc dầu họ có cơ hội thường xuyên thân cận nhau. Vậy em đừng quá lo rầu rồi vô tình vẽ đường cho hươu chạy. Em cứ tự nhiên đón tiếp em gái, thương yêu bảo bọc cô ấy cho đúng cương vị làm chị; mặt khác, em kín đáo và tinh vi quan sát sự việc xem tình hình ổn hay bất ổn, chừng đó sẽ liệu, bây giờ còn quá sớm để lo lắng. Chúc em may mắn.

Những tâm hồn đồng điệu

Nguyên tôi là vợ một sĩ quan cao cấp của quân đội VNCH trước đây, di tản sang Mỹ năm 1975 cùng với ba con nay đã lớn khôn và tự lập. Chồng tôi vì tận tụy quân vụ nên kẹt lại Việt Nam và sau cùng, chết trong trại cải tạo năm 1982. Từ năm năm nay, tôi sống chung với một người đàn ông tuy không lập hôn thú và không có con với nhau song trên thực tế chúng tôi là vợ chồng về tất cả mọi phương diện. Ông ta quả thật là một người chồng rất tốt, biết thương yêu gia đình (vợ và tất cả các con riêng của vợ), thủy chung, đứng đắn, hào phóng, lo lắng và đỡ đần tôi trong mọi việc lớn nhỏ, ngay bữa ăn sáng hoặc bữa ăn trưa tôi mang đến sở cũng do bàn tay ông ấy sắp đặt. Nếu tôi ngỏ ý muốn có một luống hoa ở một nơi nào trong vườn thì ông ấy sẽ lập tức trồng ngay luống hoa ấy cho tôi v.v...

Tuy nhiên, điều trục trặc giữa chúng tôi là khi luống hoa trồng xong, nếu tôi muốn thưởng thức hoa thì luôn luôn tôi chỉ có một mình. Chúng tôi thiếu cảm thông và trao đổi vì tâm hồn và cuộc sống của ông ấy đơn giản, bình dị, trong khi tôi là một phụ nữ mang nặng với thân phận mình nỗi khắc khoải không nguôi giữa cuộc đời mong manh hư ảo. Vì vậy, mới đây, khi tôi gặp một người đàn ông hiểu tôi về phương diện này, tôi dường như không cưỡng được trái tim tôi mở ra một chân trời tình yêu

mới mẻ. Tôi vẫn biết có một điều gì không ổn thỏa trong cảm xúc của tôi nhưng bà là người từng trải và biết sống, hẳn bà cũng có khi phải vui lòng mà nhận rằng đời sống đôi lúc không thể bắt buộc chỉ có tính thuần lý. Hiện nay, tôi chưa làm điều gì sai phạm nặng, nhưng tôi biết rằng nếu tôi khó lòng dừng lại thì tôi cũng khó lòng giữ được sự an toàn cho chính tôi và hai người đàn ông kia, với thời gian về lâu về dài. Ngoài sự chọn lựa, bà khuyên tôi làm gì?

T.L.

Như một bệnh nhân khôn ngoan và hiểu biết cặn kẽ về bệnh tình mình, bà đi thăm bác sĩ mà lại dặn trước bác sĩ rằng "có một thứ thuốc hiệu quả song Bác Sĩ đừng biên toa cho tôi vì tôi bị allergy với thuốc ấy."

Thông thường, bà cũng biết rằng đứng giữa ngã ba đường, ai rồi cũng sẽ phải chọn lựa và quyết định, để sống còn, để xác nhận mục tiêu mình nhắm tới và khả năng lượng giá mình có. Đàng này bà không muốn chọn lựa, dù rằng sự lưỡng lự của bà không chỉ đứng trước một ngã rẽ mà là đứng trước hai sinh mệnh con người! Như vậy, dẫu cùng là bạn gái với nhau, tôi không thể nào không vừa khâm phục thái độ sống khôn ngoan của bà lại vừa muốn nói nhỏ với bà rằng "tham quá!"

Tuy nhiên, bà nhân danh trái tim và tính không thuần lý của nó để tự bào chữa và cho phép, tôi đành xin chịu thua, huống chi bà còn nói rõ rằng bà chưa làm điều gì "sai phạm nặng."

Chỉ xin nói nhỏ với bà đôi điều:

1) Xét về mặt đạo đức con người (không nói tới đạo đức xã hội), tôi nghĩ bất cứ người phụ nữ nào cũng không nên nhân danh bất cứ gì để lâm vào tình trạng tâm lý "sống ở thôn đông trông về thôn đoài," ăn ở với một người (xấu hay tốt) mà lòng dạ trao gởi một người khác. Xã hội và luân lý thời TTKH khác với xã hội và luân lý thời chúng ta. TTKH đã "dấu trong tim bóng một người", có lẽ cho đến chết, vì không thể làm khác hơn, điều tốt cũng như điều xấu. Trái lại, trong xã hội ngày nay, phụ nữ có nhiều tự do và quyền hạn hơn để hình thành nơi chính họ một nhân cách hoàn chỉnh, trong đó, sự lương thiện đứng hàng đầu. Bởi thế, bất kỳ một thái độ "thiếu ngay thẳng" nào cũng sẽ không có lý do để bào chữa, không có nơi để ẩn nấp.

2) "Ông ta quả thật là một người chồng rất tốt," vậy, một cách công bằng, bà đáp lại lòng tốt của ông ấy như thế nào?

3) Bà yêu người tình nhưng lại không muốn rời bỏ nơi chốn an toàn hiện bà đang sống, vậy có bao giờ bà tự thấy tình yêu ấy chẳng qua chỉ là một trò vui của nhà giàu không? Một người đàn bà đa cảm sống với trái tim mình và không đùa với tình yêu, không dối mình, dối người.

Mong rằng những lời chân thực của tôi không làm phiền lòng bà.

Muộn màng

Tôi và C. học chung một lớp rồi ra đi làm chung một nơi. Chúng tôi có hơn bốn năm quen biết và gần gũi. Tôi yêu C. Rất yêu. Tiếc rằng trong suốt khoảng thời gian khá lâu dài ấy, C. không bao giờ hé răng nói với tôi một điều gì hoặc ngụ ý cho tôi

hiểu tình cảm của C. đối với tôi thế nào? Chờ đợi mãi, tôi nản lòng nên nhận lời cầu hôn của một người đàn ông khác theo đuổi tôi cũng khá tận tụy. Đám cưới tôi qua được ít lâu thì tôi nghe một người bạn chung sở nói rằng thật ra C. cũng rất yêu tôi. Sở dĩ anh không nói gì với tôi là vì hai lý do:

1) C. muốn hoàn tất ngành cao học chuyên môn của anh trước.

2) C. cho là tôi phải hiểu và dư hiểu lòng anh rồi! Đến khi thấy tôi đính hôn một cách bất ngờ, C. vì tự ái nên giữ im lặng luôn.

Biết được nỗi lòng thầm kín của C., tôi vừa tiếc, vừa đau đớn, vừa thất vọng trong quyết định kết hôn sai lầm, không đúng người, đúng chỗ của tôi. Bây giờ thì tôi chỉ còn trong tâm trí cái ý muốn thiết tha được sống với người tôi yêu và yêu tôi. Tôi cũng đã có lúc thử cố gắng quên C. nhưng quả thật tôi không thể nào quên được. C. vẫn chưa yêu ai...

T.G

Tôi biết sức mạnh của tình yêu, nhất là một tình yêu ngang trái, không thỏa nguyện. Vì vậy, tôi thực tình không dám khuyên can gì cô lúc này, chỉ xin lưu ý cô một điều và góp ý với cô một điều.

Trước hết, "C. vẫn chưa yêu ai" và "C. vẫn yêu cô, vẫn muốn cưới cô sau khi cô đã có lúc lên xe hoa về nhà chồng" là hai việc khác nhau. Cô có cơ hội nào đặt vấn đề này cho C. và cho chính cô không?

Nếu tôi là cô, tôi nhất định không quay trở lại. Giữ mãi trong ký ức C. một hình ảnh đẹp về cô, khó hơn, đáng giá hơn là có thể có một ngày vùi dập nó. Đàng nào cũng đã lỡ, cái lỡ đầu tiên là của riêng cô. Bây giờ, cô bỏ người chồng treo cưới không do lỗi lầm gì của anh ta, cô đặt một người khác trước cái lỡ thứ hai. Nếu nay mai va chạm với thực tế, cuộc nhân duyên làm mới lại của cô không vẹn toàn, cô lãnh thêm một cái lỡ thứ ba. Là một người thận trọng, cô sẽ thấy ngại ngùng trước một chuỗi những cái lỡ rất có thể xảy ra như thế, phải không? Được yêu nhau dài lâu và bằng những nhớ nhung tuyệt đẹp, hạnh phúc ấy lớn lắm, không phải ai cũng được hưởng. Có thể cô sẽ nại lý do xã hội chúng ta đang sống là xã hội nước Mỹ, ai cũng muốn tận hưởng cuộc đời thay vì tưởng tượng ra nó. Vấn đề là cô có cái tâm hồn của một người đàn bà ngoại quốc không?

Thủy chung

Tôi có vị hôn thê, khoảng nửa năm nữa thì cưới. Điều gì nàng cũng được, chỉ mỗi một điều tôi không bằng lòng mà giải thích cách nào nàng cũng không chịu hiểu.

X. hay bắt tôi đi dùm nàng nhiều việc. Việc nhiều đến thế nào tôi cũng không care, *duy cái việc đưa bạn nàng đi* party (escort) *hoặc có khi trở ngại xe cộ, X. bắt tôi đưa đón bạn gái nàng từ phi trường về nhà, tôi thấy không đặng, chưa kể có một lần nàng còn hẹn cho tôi đến gà bài cô bạn nàng sống độc thân ở* dorm., *về một môn học mà tôi đã học qua...*

Vậy, nàng có biết ghen không? Hay là nàng

không yêu tôi đủ để mà sợ tôi sa ngã? Hay là nàng cốt làm tôi sa ngã để cho cuộc tình duyên chả đi tới đâu hết? Hay là đàn bà chúa rắc rối?

Tôi yêu một người, chỉ biết có người ấy thôi. Quan niệm này của tôi có bảo thủ không? Đàn ông như tôi còn thế, huống chi đàn bà? Nàng có bình thường không?

S.

Chỉ còn chừng nửa năm nữa là cưới nhau mà xem ra, đến giờ này, ông vẫn chưa hiểu được vị hôn thê của ông nghĩ gì, muốn gì, là người như thế nào? Theo tôi, ông nên khách quan để có một nhận định rõ hơn về nàng. Cách tốt nhất để tìm hiểu, là ông nên đặt những câu hỏi ông nêu trong thư, với nàng, thay vì với người phụ trách trang Bạn Gái không có đủ dữ kiện thực tế để suy đoán. Tôi biết có những người tình hay những người vợ hiểu biết, rộng lượng, bản lãnh vững vàng, tuy nhiên không có ai ở mức độ như ông tả. Tôi e rằng vì một lý do gì đó, có lẽ nàng cũng chưa quyết định hôn nhân với ông trong vòng sáu tháng như đôi bên dự trù, song nàng lại không tiện nói ra mà muốn nhờ đến sự rủi may sắp đặt dùm một lối thoát ổn thỏa. Dẫu sao, nếu lòng ông cảm thấy bất an và nếu ông không biết "trong lúc ông đến học xá giảng bài cho bạn gái của nàng thì nàng làm gì? Với ai? Ở đâu?" Tôi nghĩ là ông nên xét lại chuyện đám cưới (trừ phi ông chỉ cốt được đeo vào ngón tay nàng cái còng vàng). Nói nhỏ với ông: tình thế không bình thường này, chắc cũng khó mà đeo nhẫn lắm!

Quan niệm "yêu một người chỉ biết có người ấy thôi" không bảo thủ nhưng sự thủy chung nhiều khi không chỉ giới hạn ở chỗ một hay nhiều người mà còn ở thời gian dài hoặc ngắn nữa. Cho nên vẫn có thiếu sót về phần ông. Trong tình yêu, càng nói nhiều, sự thử thách càng lớn đó thôi!

Bất công

Tôi làm vợ một người đàn ông có vợ con kẹt bên nhà.

Trước đó trong hai năm trời, tôi đã tranh đấu mạnh mẽ với chính bản thân tôi để không bị vướng mắc vào tình trạng "lấy chồng người," thậm chí đã bỏ cả thành phố nơi tôi cư ngụ để đến một nơi khác hầu tránh sự theo đuổi ráo riết của ông ta. Tôi không đổ thừa cho số phận vì tôi biết tôi đã làm với hết cả sức mình điều gì tôi phải làm và có thể làm. Chính số phận đã khiến tôi bị một tai nạn xe cộ phải vào nhà thương, đem lại cho ông ta cái cơ hội chính đáng để chạy đến săn sóc, giúp đỡ tôi trong hoàn cảnh tôi đơn chiếc ở đây, đem lại cho bản thân tôi cơ hội suy gẫm về sự bất trắc và mong manh của con người trong cuộc đời.

Do đó, chúng tôi về sống chung với nhau, đã chín năm. Chúng tôi có một con gái năm tuổi. Bây giờ, gia đình vợ con "chồng tôi" qua đến đây, bà con, bạn bè và cả bà ta xúm lại, nói tôi phải trả người đàn ông kia về cho vợ con ông ta. Tôi không ngạc nhiên về lời yêu cầu của xã hội, tôi chỉ bất bình về

thái độ người ta đưa ra lời yêu cầu đó.

Nếu nói về nghĩa vụ và quyền lợi, mọi người vợ đều có nghĩa vụ và quyền lợi như nhau, ngang nhau, bằng nhau. Nếu nói về sự đau khổ, mọi người vợ đều đau khổ bằng trái tim giống nhau trong lồng ngực họ, bất kể họ làm vợ trong hoàn cảnh nào. Suốt chín năm trời dài, tôi đã xây dựng cho một người đàn ông một cuộc sống chấp nhận được để tồn tại trên đất nước người, tôi cũng đã luôn luôn không quên trả giá những điều tôi nhận được nơi người đàn ông ấy bằng cách chia bớt một phần cuộc sống của chúng tôi cho những người còn kẹt lại bên kia đại dương. Tôi không nói là tôi đã làm quá nhưng quả thật tôi đã làm đủ những việc cần thiết của một người có lương tri và công bằng. Không kể những kẻ bàng quan ngoại cuộc, người đàn bà gọi là "vợ lớn" của chồng tôi, nếu không biết ơn tôi đã làm thay bà biết bao điều cực nhọc để duy trì cho bà tình trạng tốt đẹp ngày nay thì cũng không có quyền bày tỏ thái độ ghen tuông, rẻ rúng, đối với tôi. Hình như luân lý, đạo đức của xã hội đòi hỏi chuyện lá rụng về cội, riêng tôi nghĩ ngoại trừ những người tình đi qua đời nhau như mây bay gió thoảng, người đàn bà nào đã làm vợ, đã sinh con với người đàn ông họ gọi là chồng mà lại không là "cội?" Người vợ nào bị bứt ra khỏi tổ ấm mà lại không đau buồn và thiệt thòi giống nhau? Cho nên đừng ai lên mặt đạo đức, đừng ai cậy vào ưu thế của những tập quán xã hội lỗi thời mà mỉa mai, kết tội những người vợ trong cảnh ngộ như tôi. Khi

chúng tôi tự nguyện "trả lại" những người đàn ông đã ràng buộc với một người đàn bà và những đứa trẻ khác, chúng tôi đã làm một hành động chọn lựa rộng lượng với người khác và cao cả với bản thân; thật ra, chúng tôi không bị bắt buộc phải làm như vậy do áp lực của bất cứ ai...

N.H

Những lý lẽ bà bày tỏ trong thư đều xác đáng cả. Tuy chân lý bao giờ cũng chỉ có một nhưng mỗi người lại nhìn từ vị trí mình đứng, cho nên, nhận thức của mọi người không giống nhau. Thường thường, do áp lực ghê gớm của lòng ghen tuông, nhiều bà vợ không sáng suốt và không biết điều nữa mặc dầu, lúc bình thường, họ cũng là người phải chăng. Chẳng qua do vận nước đến hồi tai biến, khiến phụ nữ cũng truân chuyên, khiến một số lớn chị em bạn gái rơi vào nhiều cảnh ngộ éo le mà chỉ những ai có bản lãnh hơn người mới tháo mình ra được, ví như khi cơn bão thổi qua khu vườn, chính những bông hoa mềm yếu bị bầm dập trước. Dẫu sao, dù sự thể bề ngoài xảy ra thế nào, được giải quyết thế nào, chính hành động của mỗi người bộc lộ nhân cách của họ, làm cho đối phương khâm phục hay rẻ rúng chứ không phải hoàn cảnh trong đó họ bị bắt buộc phải chấp nhận sống, có khi vì nhiều lý do ngoài họ. Rất cảm ơn lá thư của bà đã đề cập đến một vấn đề khá phổ thông trong cộng đồng chúng ta.

Biết mình biết người

Mấy số báo gần đây, tôi thấy mục Bạn gái nhỏ to đăng nhiều thư nhờ giải đáp về chuyện tình tay ba giữa một đấng trượng phu và hai người đàn bà, một người vượt biên qua trước do sự cắc cớ của ông trời và một người qua sau bằng máy bay, đòi thi hành công lý và lẽ phải. Tôi cũng là một người đã một thời thủ diễn vai trò đầy cảm xúc trong tấn tuồng cũ rích này của nhân loại di tản. Tôi chắc chắn rằng nhiều đấng nữ lưu khác nữa có cùng hoàn cảnh như tôi. Vì vậy, hôm nay tôi mạn phép đóng góp với bà cái phương thức giải quyết mà tôi đã áp dụng cho chính trường hợp của riêng tôi, mong rằng sẽ gợi ý một số bạn gái cùng số phận suy nghĩ thêm về con đường của họ. Nếu bà không thấy có sự trở ngại, xin bà vui lòng cho đăng lá thư này của tôi vào mục Bạn Gái Nhỏ To.

Một ngày tháng ba năm 1979, khi đó tôi hai mươi tám tuổi, tôi và đứa con gái lên chín đáp một chuyến tàu vượt biên khởi hành từ Cà Mau. Trên tàu, dọc đường đi, mẹ con tôi được một người đàn ông săn sóc và giúp đỡ việc lớn, việc nhỏ, rất ân cần. Trông ông ta nghiêm chỉnh và có tư cách, vì vậy, tôi cũng không nề hà gì, vả chăng, chuyến đi gian nan thập tử nhất sinh, quả thực có ông ta để nương dựa về mọi mặt cũng đỡ khổ cho mẹ con tôi nhiều lắm, thân gái dặm trường! Qua đến đảo, tôi

được biết ông ta là một cựu thiếu tá hải quân mới đi cải tạo về. Ở đây, ông ta tham gia ban điều hành trại và tiếp tục giúp đỡ mẹ con tôi những việc trong khả năng của ông ấy. Vì là thành phần cựu sĩ quan, cuối năm 79 ông ta đã được rời đảo đi định cư ở Hoa Kỳ trong khi mẹ con tôi phải chờ đến hai năm sau. Từ một tiểu bang phía bắc là nơi mẹ con tôi được bảo trợ qua, tôi liên lạc với ông ta đang ở Cali, và ngỏ ý muốn nhờ ông ta có cách gì giúp mẹ con tôi được về vùng khí hậu ấm áp này. Ông ta rất sốt sắng đáp lời yêu cầu của tôi. Mọi khó khăn bước đầu, mẹ con tôi đều qua được một cách trôi chẩy, nhờ có ông ấy hết sức hỗ trợ. Tôi toan xin đi làm ngay để giải quyết vấn đề đời sống nhưng ông ta khuyên tôi nên đi học một nghề chuyên môn trong khi tôi còn hội đủ điều kiện để được hưởng trợ cấp xã hội. Trong thời gian một năm, chúng tôi duy trì mối giao hảo ở một chừng mực vừa phải cho đến một hôm ông ta bị tai nạn lưu thông phải nằm ở ICU mười bốn ngày cộng với một tháng dưỡng thương ở bệnh viện. Tôi là người thân duy nhất tới lui thăm viếng ông ta bên giường bệnh và sau này khi ông ta xuất viện về nhà. Có lẽ sự gần gũi trong hoàn cảnh bất khả kháng ấy đã đẩy chúng tôi đi đến quyết định sống chung như một đôi vợ chồng mặc dầu tôi vẫn biết ông ta có vợ và ba con còn kẹt lại Việt Nam.

Thoạt đầu, tôi có ý định không sinh con với ông ta vì tôi ý thức rõ cuộc sống chung của chúng tôi thật ra không có gì vững chãi cả, người đàn ông

này thuộc về một người đàn bà khác và những đứa trẻ khác. Tuy nhiên, ông ta không những chỉ là một người bạn tốt mà còn là một người chồng tốt nữa, đối với tôi. Trong suốt hai năm trời tiếp theo, ông ta hành động và cư xử khiến tôi có lúc vững tâm rằng nơi tôi đang sống quả thật là một gia đình riêng của tôi với đầy đủ ý nghĩa của nó, vì vậy, tôi sinh một cháu trai vào năm 1984.

Dẫu sao, những thùng quà gởi về Việt Nam hằng năm và một lá đơn bảo lãnh vợ con do ông ta ký tên trước khi chung sống với tôi cũng luôn luôn nhắc nhở rằng trong mọi trường hợp, tôi phải chuẩn bị để một mình chèo chống nuôi con khi cần. Tôi mải mốt học cho có trình độ của một technician, hiện nay, tôi làm ở một công ty sản xuất dụng cụ y tế, lương 14 đồng một giờ.

Quả nhiên, cuối năm 1985, vợ con ông ta qua tới. Ông ta thuê nhà cho vợ con ở rồi chạy đi chạy lại giữa hai nơi. Tôi để tâm nghe ngóng một thời gian, thấy ông ta vẫn đối xử với tôi như bát nước đầy và đồng thời chắc cũng như bát nước đầy với vợ con ở đàng kia. Đúng như bà đã nhận xét trong một thư trả lời độc giả cách đây tt lâu về trường hợp tình bộ ba, người đàn ông trong cuộc thường cảm thấy bế tắc, hoặc họ phải ra mặt tình phụ một người. Một là họ rất xấu, rất tệ. Hai là họ thực sự không có khả năng lựa chọn.

Phải thành thật mà nói, tôi rất yêu ông ta sau sáu năm ăn ở và có với nhau một mặt con, tôi còn nghĩ rằng từ đây về sau, tôi sợ không gặp được một

người đàn ông nào khác cũng tốt như ông ta. Tuy nhiên, nghĩ cho cùng, khi một người đàn ông cô đơn, bệnh hoạn, tai nạn, quyết định lấy người đàn bà đang săn sóc mình làm vợ, có lẽ chính ông ta đã ở trong những điều kiện bất khả kháng, "no choice," *khác với khi ông ta cưới một người vợ trong chọn lựa tự do. Bắt đầu bằng cách nào, kết thúc bằng cách đó. Vì vậy, tôi đã phải quyết định dùm ông ta, gánh hết về phần mình nỗi đau đớn và nước mắt, như tục ngữ có câu "có gan làm, có gan chịu." Vả chăng, so với người đàn bà đáng thương mới từ Việt Nam chân ướt chân ráo sang, có ba con phải nuôi dưỡng và chính bản thân còn cần nhiều điều kiện thuận lợi để ổn định, tôi quả thật có ưu thế hơn, tôi không thể tranh cướp bất cứ gì với người đàn bà ấy dưới bất cứ danh nghĩa nào.*

Vì vậy, tôi có những kinh nghiệm đắt giá sau đây để chia sẻ với chị em bạn gái:

1) Chớ bao giờ vướng mắc tình cảm với các ông còn kẹt vợ con ở Việt Nam.

2) Nếu vì hoàn cảnh, cần sự nương tựa hay hỗ trợ của một người đàn ông có vợ con kẹt ở Việt Nam, nên tận dụng sự hỗ trợ ấy vào việc chuẩn bị cho bản thân có một vị thế tương đối vững chắc và độc lập, cụ thể như học lấy một cái nghề và tìm một việc làm vừa với khả năng, đừng bao giờ ỷ lại vào chỗ dựa (thật ra mình chỉ mượn tạm, không phải của mình).

3) Đừng sinh con với ý nghĩ buộc chân người đàn ông hoặc sinh con bừa bãi. Nếu sinh con, hãy biết

chắc rằng mình có khả năng một mình nuôi đứa trẻ ấy nên người.

4) Đừng chấp nhận đông phòng, tây phòng. Thứ nhất là làm hạ thể người phụ nữ, thứ hai là nuôi mãi một cái mầm bệnh không bao giờ khỏi, chỉ ngày càng nặng thêm và sẽ làm hủy hoại cuộc sống lẽ ra tươi đẹp của nhiều người.

Hiện nay, tôi sống yên vui, thoải mái với hai con trong một căn nhà nhỏ, tiện nghi vừa phải.

Tôi có một việc làm tốt, một cái xe tốt và một tấm lòng thanh thản, nhẹ nhõm, tôi không là tai họa của ai, cũng không ai là tai họa của tôi. Tôi tin ở Thượng Đế lòng rất lành, ở những cơ may của một đời sống mà chỉ riêng sự bình yên cũng đã khiến cho tôi rất mãn nguyện. Được như thế, chỉ cần "biết mình, biết người." Trân trọng.

Nguyễn Thị Nha Trang

Rất cảm ơn sự đóng góp ý kiến và kinh nghiệm riêng của bà về vấn đề "Chàng, nàng và người thứ ba." Chúng tôi mong đón nhận thêm nhiều sự đóng góp và thảo luận trong nữ giới để chị em bạn gái chúng ta càng có đủ sự khôn ngoan và vững vàng đối phó với nghịch cảnh khá phổ thông này trong đời sống của cộng đồng tị nạn.

Người tình không biết mệt

Anh ta yêu nhiều người quá, yêu cùng một lúc và yêu bằng nhau. Đối với ai cũng tận tụy, săn sóc và làm người ấy vui lòng. Thế là thế nào? Anh ta có yêu thật không? Có biết yêu là gì không? Có lợi dụng phụ nữ không?

T.M

Thật ra, trên đời này, nhiều phụ nữ đáng yêu quá, mỗi người một vẻ. Nếu cho đàn ông tự do, chắc họ khó cầm lòng. Tôi ví họ như người đi thăm vườn hoa. Hoa trong vườn không treo bảng bán, người thưởng ngoạn dù ngưỡng mộ hoặc ham thích cách mấy cũng đành chỉ bóp bụng, lấy mắt mà nhìn. Thế nhưng nếu nơi chậu hoa có một cái bảng giá, cao hoặc không cao, người thưởng ngoạn nếu trả đúng cái giá ấy là có quyền sở hữu, một cách đàng hoàng và vô tội. Hoa không chọn được chủ, cũng không tự nó đem ra bày bán, nó chỉ là một phương tiện thiên nhiên phục vụ loài người nên số phận nó là như vậy. Thế nhưng hoa biết nói thì quyền chọn bạn và nhu cầu chọn bạn ở nơi chính mỗi người. "Anh ta" dù yêu nhiều người cùng một lúc, chắc cũng không cưỡng bức ai mà làm việc ấy, chỉ là do anh ta đã đáp ứng được, cùng một lúc, cái giá mà người tình của anh ta đòi hỏi anh ta trả để nhận được mảnh tình của họ. Tôi gọi "mảnh tình" là vì tôi không nghĩ những người đàn bà kia đã yêu anh ta bằng tất cả

trái tim của họ. Yêu bằng tất cả trái tim, đóa hoa này vô giá hoặc giá cao lắm, không ai có khả năng mua cùng một lúc nhiều bông hoa như thế cả. Vì vậy, trường hợp "anh ta," ba câu hỏi bên dưới của cô là thừa. Thân mến.

Quá trớn

Tôi và vợ không hòa thuận. Bao nhiêu chuyện bực mình ở nhà tôi đem trút lên đầu đám nhân viên làm việc dưới quyền tôi và đặc biệt một cô tôi ghét nhất trong bọn họ. Thế gian thường nói "ghét của nào trời trao của nấy," cho nên chẳng biết ma đưa lối quỉ đưa đường thế nào mà sau cùng, tôi và cô này lại lẹo tẹo yêu nhau. Chuyện lạ xảy ra kể từ lúc tôi có tình riêng, quan hệ gia đình giữa tôi và vợ trở nên khả quan hơn, ngay cả trong vấn đề chăn gối. Bây giờ thì tôi muốn ôm cả hai, không tính bỏ ai cả. Bà thấy có lý do gì khiến tôi không thể làm như vậy không?

Ô. Quá Trớn

Chuyện người vợ và người tình của ông xưa như trái đất vậy. Lý do khiến ông không thể làm như ông nói thì thiếu gì, nhưng vấn đề là ông có sẵn sàng nghe theo lẽ phải trong các lý do ấy không? Trong tình trường, người ta ít thích sự hợp lý. Nếu thẳng

hoặc người ta có đôi chút băn khoăn thì một là để vỗ về lương tâm, hai là để tìm ra những "bởi, tại vì, dẫu sao..." nhằm tự biện bạch cho mình. Ông bây giờ như người say lái xe. Nhờ ơn Trời, hoặc là rồi ông cũng tả tơi đến được bến bờ, hoặc là ông sẽ giã rượu kịp thời để ngừng xe trên miệng vực hoặc chắc hơn, ông sẽ lao xe xuống hố hay đâm vào cột đèn, như nhiều đấng mày râu quá trớn khác trong hoàn cảnh tương tự. Lúc nào thư thả, ông nên nghĩ trước đến cái giờ hoàng đạo, khi bà nhà khám phá ra ông có một cái bướu xinh đẹp trên lưng, lúc bấy giờ "đời sẽ vui như ong bay" đấy. Sự lựa chọn, nếu ông không chuẩn bị trước, khi phải đối đầu với nó, ông sẽ đứt ruột mà chết. Riêng cá nhân tôi, tôi tin những điều ông nói trong thư và có lẽ cũng hiểu được cả cái cảm nghĩ về sự bù trừ trong tâm lý của ông (chính nó đã giúp ông có mỹ cảm với vợ hơn) nhưng tôi e rằng ông khó mà thuyết phục được bà nhà về hiện tượng tình cảm này. Vả chăng, thời buổi bây giờ phụ nữ chúng tôi không ai còn để tóc đuôi gà nữa, ông còn muốn đông phòng tây phòng thì lạc hậu quá, chả đấng nữ lưu nào chịu đâu!

Vợ và người tình

Tôi 50 tuổi, có một gia đình hạnh phúc. Ba năm về trước, lúc tôi qua Pháp làm đại diện thương mại cho công ty nơi tôi làm việc từ mười ba năm nay, tôi có gặp một phụ nữ bản xứ mà tôi yêu say đắm, mặc dầu bà này cũng có chồng và con. Cho đến tận bây giờ, mối tình ngày đó vẫn còn cháy rất mãnh liệt trong lòng tôi, tôi không lúc nào không mơ tưởng đến người cũ. Tuy vậy, tôi không nghĩ đến chuyện ly dị vì tôi thật tâm cũng không muốn mất vợ tôi là người có những ràng buộc không xóa bỏ được với tôi và là người tôi quý trọng. Thế nhưng sống mà không có người tôi yêu thì tôi khổ quá, tôi xin bà giúp tôi ý kiến.

Michael T.

Không có ý kiến nào hữu dụng cho một người si tình. Tôi cũng không biết phải chăng khi tuổi già đến gần, đàn ông thường có những giấc mơ làm cho họ thấy mình trẻ lại, thấy mình vẫn là người hùng của cái thời tóc xanh, mắt sáng, là cái đinh ở những nơi đông vui đình đám, tán các cô như chim họa mi hót...Tuy nhiên, nếu bây giờ ông cứ khăng khăng làm một cuộc hành trình trở lại nước Pháp sau ba năm vắng xa, ông nên chuẩn bị tinh

thần để đón nhận một cố nhân không còn nhìn ông với đôi mắt của tình tự năm xưa nữa, nhất là khi ông không mang theo tờ giấy ly dị và một chiếc nhẫn cưới mới... Hơn thế nữa, nếu ông không có lý do chính đáng để cắt nghĩa chuyến đi, ông nên biết trước là ông còn phải đối phó với trận bão bên trong cánh cửa nhà ông đấy! Thôi, cứ vui lòng làm Lưu Nguyễn đi là biết điều và khôn ngoan.

Hương xưa

Khi còn ở Việt Nam cách đây hơn 20 năm, tôi và H. yêu nhau. Vì lý do tôn giáo, chúng tôi bị gia đình hai bên ngăn cản nên không lấy được nhau. Sau đó cả hai chúng tôi đều có chồng, có vợ và có con, mỗi người theo số phận riêng của mình.

Năm 1975, vợ chồng tôi cùng sáu con di tản qua đây. Chúng tôi không gặp may, làm ăn thất bại và sau cùng bỏ nhau. Tôi giữ đàn con, nuôi nấng chúng một cách vất vả, đời sống tinh thần, vật chất không thảnh thơi. Nay các con tôi đã khôn lớn, đứa nhỏ nhất đã tự lo liệu được mọi việc trong sinh hoạt hằng ngày của nó.

Vừa qua, tôi gặp lại người tình cũ mới vượt biên qua đây ba năm, vợ con còn kẹt ở Việt Nam. Chúng tôi nhìn thấy nhau, mừng tủi rơi nước mắt. Sau đó, H. lui tới thăm nom tôi và các cháu, xem ra, H. vẫn quan tâm đến tôi bằng một tình cảm đằm ấm. Các con tôi đều yêu mến và quý trọng H. Tuy vậy, chồng cũ của tôi dở trò ghen tuông, hằng ngày về

kiếm chuyện, gây gổ với tôi, có khi làm ồn ào trong nhà. H. biết thế, tự ý không lui tới thường nữa tuy vẫn tuần vài ba lần gọi điện thoại hỏi thăm sức khỏe của tôi. Tôi chán cái cảnh sống rầy rà, buồn phiền hiện nay, tôi không muốn nhìn thấy mặt người chồng cũ tệ bạc nữa, tôi có ý định di chuyển cả nhà và rủ H. đi nơi khác sinh sống. Theo ý bà có nên không?

Bà Ng.

Chỉ với vài chữ bà viết "tôi có ý định di chuyển cả nhà và rủ H. đi nơi khác sinh sống," tưởng chừng như một cảnh đời hạnh phúc đã thể hiện ngay trước mắt và trong tầm tay bà. Thực tế, vấn đề không đơn giản như vậy.

Bà nói "xem ra H. vẫn quan tâm đến tôi bằng một tình cảm đầm ấm," ngoài sự đầm ấm mà bà đã nhận xét, tình cảm của H. với bà còn cần rất nhiều tĩnh từ khác nữa bổ nghĩa để H. có thể đảm đương vai trò mới mà bà trông đợi ở H. Vậy, bà cần tìm hiểu thêm để lượng giá vấn đề, hoàn cảnh và con người cho đúng, tránh mọi sự lầm lỡ đáng tiếc sẽ di hận cho bà về sau. Thật ra trong ký ức của một người về tình bạn hay tình yêu, dường như khoảng cách của thời gian không để lại dấu vết gì. Trong cuộc đời, khoảng cách ấy là tất cả những biến động và đổi thay đã đến với mỗi người theo số phận riêng của họ (như bà nói), không thể nào chối bỏ hay lãng quên được. Điểm sơ tình hình của bà và H. chắc bà cũng thấy rõ? Đôi khi chỉ nên khôn ngoan giữ lại chút dư hương! Vấn đề người chồng cũ làm rầy rà bà, nhất định phải có một nguyên nhân và một cách chấm dứt. Nếu bà không giải quyết vấn đề từ gốc, dù bà di chuyển gia đình đi tới

đâu, sự rầy rà ấy vẫn có cơ tồn tại, dưới hình thức nầy hay hình thức khác (trong khi đó, bà cũng dư biết rằng dời đổi một chỗ ở của bầy mẹ con, chuyện này không dễ dàng). Mong bà sáng suốt về mọi việc.

Em muốn ly dị

Em kết hôn với nhà em được hai năm. Vì tụi em còn quá trẻ (cả hai đều 23 tuổi) nên tụi em plan năm năm nữa mới sinh con. Tụi em sống với nhau rất hạnh phúc, hoàn toàn hòa hợp về mọi phương diện: tâm hồn, thể xác, kinh tế. Vậy mà mới đây, em biết rằng trong khi được hãng cử đi dự một lớp học chuyên môn năm ngày ở Nữu Ước, nhà em đã hẹn hò với một cô cùng đi. Em hỏi, nhà em nhận, không chối cãi, chỉ biện bạch rằng "vui chơi một chốc thôi." Tuy nhiên, từ sự việc này, em bỗng có cái nhìn khác về nhà em, không còn thần thánh và tôn trọng như trước đây. Mặc dầu em không cố ý, song rõ ràng có một cái gì rất nghiêm trọng thúc đẩy em từ khước gối chăn với nhà em. Và vì tất cả những chuyện lỉnh kỉnh như em vừa nói, không khí trong nhà trở nên nặng nề, buồn bã, gần như không còn chấp nhận được nữa. Em muốn ly dị.

P. Th.

Đọc thư em, suy nghĩ, chị buồn lây. Quí trọng tâm hồn em đoan chính, thương lòng dạ em thơ ngây. Tuy vậy, chị thành thực không đồng ý với em ở nhiều điểm.

Em viết "tụi em rất hạnh phúc, hoàn toàn hòa hợp với nhau về mọi phương diện," thế nhưng em có thực sự hòa hợp với chồng em ngay cả trong những sự khiếm khuyết của anh ấy không? Và hạnh phúc, theo em, là đôi bên dáp ứng nhau nhịp nhàng, trọn vẹn, trong một qui cách xã hội thông thường, phân minh, không ai được phần hơn, không ai chịu phần kém, hay hạnh phúc chính là thâm nhập được vào nhau, lãnh hội và nhận chịu toàn bộ nhau kể cả cái tốt, cái xấu, cái cao quí và cái tầm thường? Chồng em không phải là ông thánh, nếu em vốn nhìn thấy anh ấy như thế thì lỗi ở em sai lầm, không phải lỗi ở anh ấy sao không là một ông thánh để em tôn thờ? Đã không là thánh, là một con người sống trong xã hội tất anh ấy phải chịu sự chi phối của mọi định luật thiên nhiên và xã hội, trong đó có vấn đề giới tính (cấu tạo tâm sinh lý một người đàn ông khác một phụ nữ) vấn đề giáo dục gia đình và tập quán v.v... Đàn ông chủ động, bản năng là chinh phục, là mở ra những chân trời và mục tiêu mới để thể hiện sức mạnh của họ song họ cũng rất thuần lý, minh bạch và dứt khoát, như một câu tục ngữ mộc mạc của ta đã diễn tả ý này:

Đàn ông năm bảy lá gan
Lá ở cùng vợ lá toan cùng người.

Hãy chấp nhận cho anh ấy một cái ngăn kéo riêng biệt để đựng các thứ tạp nhạp, miễn là anh ấy không làm... dơ nhà. Nếu em thực tình yêu chồng, đừng nghĩ đến chuyện ly dị vì một nguyên nhân lẩm cẩm là anh ấy đã lén em đi ăn *pizza* một mình

mà không cẩn thận lau tay kỹ. Trên cõi đời tục lụy này, tìm cho ra một ông chồng "yêu được" đã khó, em đòi một ông thánh thì chị sợ em sẽ thất vọng dài dài đó thôi! Ngoài ra, em không nên quan tâm với những người chỉ có vị thế của một cái bánh *pizza* (là đàn bà với nhau, chị đau lòng lắm!) huống chi vì cái *pizza* mà em đặt vấn đề ly dị?

Em hãy vui lên, cho cỏ cây trong nhà xanh tươi lại!

Ngộ nhận

Nhà tôi mất cách đây năm năm, để lại tôi với hai con bơ vơ nơi xứ người. Sau khi lo tang ma, một nam đồng nghiệp của tôi có vợ con kẹt ở Việt Nam, luôn luôn tới lui giúp đỡ tôi mọi việc lớn nhỏ. Anh này bằng tuổi tôi, bản chất trung hậu, tính nết đứng đắn. Các con tôi gọi anh bằng cậu và rất quý mến anh. Giữa chúng tôi, cho tới nay, không hề xảy ra điều gì sai trái hay đáng tiếc. Chúng tôi cư xử với nhau hoàn toàn bạn hữu. Nay vợ con anh ấy sắp qua trong chương trình đoàn tụ gia đình, tôi ngại miệng lưỡi thiên hạ dèm pha sẽ làm sứt mẻ hạnh phúc của bạn. Mặt khác, liệu tình thân giữa chúng tôi có còn được như trước không? Tại sao ít ai chịu tin rằng giữa đàn ông và đàn bà không phải chỉ có tình dục mà thật ra còn có những thứ tình khác cao quý và tốt đẹp hơn?

Bà Tâm

Cuộc đời luôn luôn có những cái thường và những cái không thường, vì vậy, người đời nghĩ thế này hay thế kia về một sự việc nào đó thì cũng không có gì là lạ hay đáng trách. Các cụ ta xưa có câu "thật vàng không sợ lửa," vấn đề ở chỗ cái gì đằng sau tiếng đồn? Tôi tin những điều bà nói, tôi tin có tình bạn chân chính giữa đàn ông và đàn bà. Tuy nhiên, khi gia đình anh ấy qua, tình thân giữa hai người sẽ tùy thuộc phần lớn vào sự hiểu biết và cảm thông của người vợ, cũng sẽ tùy thuộc một phần khác vào sự cư xử của bà có làm cho người vợ ấy yêu mến và tin cậy không? Điều chắc chắn nhất là khi một tình thế có những dữ kiện thay đổi, hậu quả sẽ thay đổi theo. Do đó, mặc dầu suốt trong khoảng thời gian vừa qua, tình bạn của bà đã là một điều tốt đẹp khác thường, bà cũng không nên kỳ vọng nó sẽ tiếp tục như vậy mãi trong một hoàn cảnh nay trở nên bình thường vì sự có mặt của một người vợ và những đứa con bên cạnh chồng và cha của họ. Có lẽ đời sống sẽ khó khăn hơn đôi chút đối với bà nhưng biết đâu vì phải một mình đảm đương mọi việc, bà sẽ có cơ hội tỏ lộ nhiều khả năng và nghị lực hơn hoặc bà sẽ tìm thấy một lối sống hợp lý hơn?

Của thừa

T. tặng cháu một nhẫn kim cương rất đẹp để làm lễ đính hôn. Mọi việc sẽ diễn ra rất tốt nếu vào phút chót, một người bạn gái không nói cho cháu biết

rằng nhẫn ấy là của thừa của một cô gái khác mà T. toan cưới làm vợ cách đây hai năm. Không biết vì sao họ không lấy nhau và nay T. dùng cái nhẫn bị chê ấy để định hỏi cưới cháu. Cháu không vui nữa. Cháu nói với T. cháu muốn có một cái nhẫn mới nhưng T. trả lời "quà tặng hoặc nghi lễ tự nó không có ý nghĩa gì cả. Vấn đề là T. yêu cháu và muốn gây dựng tương lai với cháu. Sao lại phải mua bán đổi chác một cái hột đá để chẳng chứng tỏ được gì hơn?" Vậy, nếu cháu cứ đeo cái nhẫn ấy, bạn bè có chê cười cháu lượm của thừa không?

Nhung

Lời ong tiếng ve xung quanh một cái đám cưới là chuyện không tránh được. Cháu cũng nên mũ ni che tai để đỡ bực mình. Tuy vậy, nếu có một người xấu mồm đặt vấn đề và cháu đã không vui thì bác đề nghị giải quyết như sau: cháu và T. đem nhẫn ra tiệm, hoặc đổi lấy một chiếc mới tương tự (để khỏi rông), bù chút tiền, hoặc cháu vẫn giữ nguyên cái hột nhưng thay cái vỏ khác (ít tốn kém hơn mà có nhẫn mới). Dẫu sao, nếu mọi việc lỉnh kỉnh ấy làm T. và cháu cãi vã và mất thì giờ thì bác nghĩ cháu cũng đừng bận tâm quá đáng về chuyện đó nữa, quan trọng là tình yêu của T. đối với cháu chứ đâu ở cái nhẫn?

Thôi đừng quay lại nhìn anh nữa

Trước khi làm đám hỏi với em, S. có một người tình hơn chàng đến sáu tuổi. Họ đã thôi nhau lâu lắm rồi S. mới gặp em và cô ta đã có chồng, có con. Tuy nhiên, cô ta vẫn cứ giữ liên lạc với S., lúc thì gởi những tấm thiệp rất dễ thương, lúc điện thoại nói chuyện trên trời dưới biển, lúc nhắn nhe bạn bè điều này điều nọ... Em tỏ ý buồn bực thì S. kêu là em chả-biết-gì-cả, cứ ghen tuông tầm bậy. S. còn nói "vì cô ấy chỉ là bạn thôi nên việc gì phải nghỉ chơi?" Em rất khó chịu vì ngay cả chồng cô ta cũng không ngửi nổi cái tình bạn khó tiêu ấy. Chị có biết vì sao cô ta cư xử vậy không? Em có thể làm gì để stop *họ?*

K.T.

Em không nên làm gì cả, ngoại trừ một việc đừng tiến hành cưới xin trước khi S. dứt khoát với cô ta. Em hỏi lý do vì sao cô ta cư xử như vậy, chị thật tình không hiểu một cách chính xác nhưng xem ra cô ta là típ đàn bà "không đủ" với người đàn ông duy nhất.

Chỉ vì quên bộ quần áo

Cháu và Ng. yêu nhau, sống già nhân ngãi non vợ chồng. Cháu có chìa khóa nhà Ng. để cháu có thể tới bất luận lúc nào cháu muốn. Một chiều thứ sáu,

cháu có nói với Ng. thứ bảy cháu không đến vì cháu phải đưa mẹ cháu đi San Diego thăm chị cháu mới sinh con. Tuy nhiên, vì cháu để quên bộ quần áo mua tặng cháu bé ở phòng khách nhà Ng. nên sáng sớm thứ bảy cháu chạy vội đến để lấy đem đi. Chìa khóa nhà Ng. trong xâu chìa khóa xe của cháu nhưng sáng hôm ấy vì đi xa, cháu lấy xe của anh cháu tốt hơn để chở mẹ cháu đi cho an toàn, vì vậy, đến trước cửa, cháu mới sực nhớ là không có chìa khóa mở cửa. Cháu đành gọi chuông. Ng. vén lá màn cửa sổ phòng khách xem ai (ý hẳn không ngờ là cháu) trên người chàng chỉ có một cái khăn tắm quấn ngang bụng. Trông thấy cháu, Ng. lúng túng ra mặt. Bước chân vào trong nhà, cháu biết ngay có sự hiện diện của một người đàn bà khác. Cháu giận quá, cảm thấy mình bị lợi dụng một cách ghê tởm. Sau đó, Ng. cố giải thích với cháu, viện dẫn lý do này nọ, song cháu không nghe nữa. Cháu phản ứng như vậy, cô thấy cháu đúng hay sai? Cháu rất yêu Ng. và không muốn về sau sẽ có lúc phải hối tiếc vì đã không tin Ng. hoặc vì đã quá tin Ng. Vì vậy cháu viết thư hỏi cô.

Ng. Th. Nh.

Vấn đề của cháu không phải là vấn đề của lòng tin. Đó là vấn đề quan điểm: quan điểm về tự do và bổn phận, về lòng trung thành và quyền hạn của một người đàn ông đối với người tình, về sự hưởng thụ các lạc thú vật chất trên đời v.v... Vì vậy, cháu

chấp nhận hay không chấp nhận, thế thôi. Đúng như cháu nghĩ, mọi sự viện dẫn lý do chỉ là ngụy biện. Trong chuyện buồn này, cháu chỉ nên giữ lại cái kinh nghiệm xương máu có thể giúp cháu đối nhân xử thế khôn ngoan hơn trong tương lai, còn thì quên hết đi...

Tri âm tri kỷ, thật hay vờ?

Chúng tôi kết hôn với nhau do bạn bè mai mối, đến nay mới được khoảng gần một năm. Hiện tôi đang có bầu sáu tháng. Chồng tôi cư xử với tôi chừng mực và vừa phải trong mọi lãnh vực và về mọi phương diện. Chỉ có một điều làm tôi rất thắc mắc, không vui, đó là chuyện nhà tôi có một người bạn gái anh ấy quen từ lúc còn đi học ở trường Đại học Pomona. Cô này hơn chồng tôi ba hoặc bốn tuổi, không nhan sắc mấy,cũng không có vẻ là một típ nhậy cảm. Cô ta đã lấy chồng hai năm trước và đã có một con trai sáu bẩy tháng. Chồng tôi gần như điện thoại cho cô ấy hằng ngày, sau khi đi làm về và trong lúc tôi sửa soạn bữa ăn tối. Nội dung câu chuyện giữa họ quanh quẩn về cách giải quyết những vấn đề về nghề nghiệp điện toán (mà cả hai đang làm), về một số người quen biết chung của họ trước đây và cuối cùng, hỏi han chuyện buồn vui xảy ra ở sở trong ngày. Chồng tôi nói cười tự nhiên, xem ra vui vẻ và hào hứng trước máy điện thoại lắm. Tôi rất bất bình và ngạc nhiên, tôi dò la tìm hiểu thì biết rằng chồng cô ấy làm 2nd shift, cho

nên chắc chắn là cô ấy nhận điện thoại lu bù mà không có vấn đề gì rắc rối về phía chồng cô ta cả. Bạn bè nói rằng trước đây, có một thời kỳ, ai cũng nghĩ là cô ta và chồng tôi sẽ lấy nhau mặc dầu quả thật họ chưa bao giờ ra mặt là một đôi tình nhân. Đùng một cái, cô ấy đi lấy chồng. Chuyện của họ thật khó hiểu, tôi ấm ức lắm song lại không muốn tỏ ra là một người hẹp hòi, không muốn mình là tác giả những màn tra hỏi, gấu ó ồn ào trong gia đình nên tôi làm thinh một thời gian khá lâu. Tuy vậy, tức nước vỡ bờ nên sau cùng, có một hôm tôi nói với chồng tôi "anh không thấy việc anh gọi điện thoại hoài cho bà Q. là kỳ cục? Anh là một người đàn ông có vợ, bà ấy có chồng, em thấy chướng mắt đó." Chồng tôi nhìn tôi bằng một cái nhìn yên lặng, nặng nề, thất vọng, rồi nói "Q. là một người bạn đầy hiểu biết, anh không cảm thấy anh đã làm một việc gì sai đối với chị ấy và với em. Tuy vậy, em đã nói ra là em không bằng lòng, vậy thì thôi." Từ hôm đó, chồng tôi không gọi cho cô ta nữa. Đi làm về, anh mải miết đọc sách báo, nghe tin tức rồi đi ngủ, không còn cái vẻ linh hoạt mọi khi. Tôi rất buồn, biết rằng có một phần của chồng tôi không thuộc về tôi. Vậy tôi phải làm sao? Liệu chồng tôi có điện thoại cho cô ta từ sở không? Tình bạn giữa họ là thật hay vờ?

Bạch Mai

Một cách chắc chắn, chỉ có trời mới biết ông nhà có điện thoại cho "cô ta" từ sở làm hay không? Tuy vậy, nếu căn cứ vào "vẻ thiếu linh hoạt" của ông mỗi buổi chiều như bà nói, tôi nghĩ ông nhà chắc không gọi! Một cách bình thường, bà sẽ kết luận "coi bộ nhớ con mụ đáng ghét!" Một cách rộng lượng và bồ tát hơn, bà có thể nghĩ "anh chàng buồn vì mất người tâm sự."

Dẫu sao, cùng là đàn bà với nhau, tôi thông cảm cái "kẹt" của bà. Có những sự việc không thể cắt nghĩa được, do đó, không có thuốc chữa. Bà cố thử trò chuyện nhiều hơn với ông, gợi cho ông nói về những đề tài trước đây bà vẫn nghe ông trao đổi với "cô ta." Hoặc là bà thành công, hoặc là bà phải chấp nhận "một phần của chồng tôi không thuộc về tôi." Tình yêu như dưỡng khí trong không gian, mỗi người thở đủ cho mình là quí, để sống được. Đừng thắc mắc vì sao buồng phổi mình không thể giam giữ tất cả khối lượng khí trời luân chuyển, biến hóa trong vũ trụ.

Tình mẫu tử và hạnh phúc của một người đàn bà

Cách đây hai mươi năm, nhà tôi lừa dối tôi để dan díu với một người đàn bà khác. Tôi không bao giờ nguôi quên mối hận này trong suốt khoảng thời gian dài dằng dặc vừa qua. Sở dĩ tôi quyết định không ly dị chỉ vì chúng tôi chỉ có một cháu gái duy nhất ngày đó còn bé quá. Cháu rất đẹp, thông minh, nay đang học ở một đại học gần nhà. Với tấm lòng một người mẹ, tôi đã không muốn làm âm u

bầu trời tuổi thơ của cháu.

Tuy nhiên, mới đây, tôi bỗng có cơ hội quen biết một người đàn ông và người đàn ông này đã làm sống dậy, một cách mãnh liệt, người đàn bà trong tôi hơn hai chục năm về trước. Dầu vậy, tôi cố gắng lánh mình ra khỏi cơn lốc kỳ lạ đó, thâm tâm muốn tránh sự đổ vỡ và đau khổ cho cả ông ta lẫn tôi. Tiếc thay, con gái tôi biết được sự xung động tình cảm này nơi tôi và cháu lại tỏ ra rất buồn phiền. Nó nói "Con thực tình không biết ba đã đối xử với má như thế nào lúc con còn nhỏ. Lớn lên, con thấy gia đình mình sống bình thường như nhiều gia đình khác, má làm con kinh ngạc và rất bối rối..."

Vì thế, tôi khổ tâm quá, xin bà cho tôi ý kiến.

Bà N.K.N.A

Chỉ có những người thật may mắn và hạnh phúc mới được sống thật con người của chính họ trong cuộc đời. Ngoài ra, thường là mỗi chúng ta đều phải thủ diễn một vai trò xã hội với người chung quanh. Cả bà lẫn ông nhà đều đã thủ diễn khá thành công vai trò làm cha mẹ đối với ái nữ trong hơn hai mươi năm. Nay một tình huống mới xảy ra, tất nhiên bà có khả năng thay đổi cách sống và, trước đó, thay đổi quan điểm về một vài cách suy luận.

Bà có thể giải thích cho ái nữ hiểu nỗi cô đơn vì thiếu hòa hợp giữa bà với ông nhà đã dẫn đưa bà đến cái tâm lý đón đợi sự cảm thông nơi một người đàn ông khác. Nếu cô ấy không chấp nhận, cô ấy cũng đã đủ lớn để hiểu được rằng bà có lý do của riêng bà.

Đã đến lúc mọi tấm màn nhung hoa gấm che đậy sự thật phải được vén lên. Hoặc là bà có đủ sự trung thực với chính mình và mọi người, can đảm lột bỏ hết các nhãn hiệu, thêm một chút ích kỷ chính đáng để dành lấy hạnh phúc một lần trong đời, hoặc là bà lại tiếp tục thủ diễn vai trò trong tấn tuồng gia đình mà bà chưa đủ quyết tâm hạ màn vì không nỡ làm tổn thương ái nữ.

Như trong mọi trường hợp liên quan đến vấn đề tình cảm mà độc giả viết thư vấn kế, kẻ giữ mục "gỡ rối tâm sự" chỉ có thể làm cái công việc trình bày, phân tích, không thể quyết định thay chính đương sự được. Vậy, tùy theo sự nhận định riêng của bà, mong bà chọn đúng con đường đi đến miền HẠNH PHÚC, hạnh phúc của một người mẹ, một người đàn bà hay của cả hai cùng một lúc.

Ngã ba đường

Chúng tôi yêu nhau nhiều năm trước khi nước mất. Trong tháng Tư năm 75 biến động, chúng tôi lạc nhau. Tôi theo đồng đội qua đây từ những ngày đầu của cuộc di tản, nay đã ổn định công việc và đời sống. Tôi có việc làm lương khá, có vợ và ba con, đứa nhỏ nhất sáu tuổi. Kẹt lại quê nhà, nàng cố gắng tìm cách vượt biên nhiều lần song không thành công. Nàng ở trong tù trước sau gần bốn năm trong số mười hai năm sống dưới chế độ cộng sản. Cuối cùng, nàng đành lấy một tên công an ở một vùng biển thường có những chuyến tàu đưa người ra đi tìm tự do, để chờ cơ hội thoát thân. Bằng cách đó, nàng tới được nước Mỹ. Nàng đăng báo tìm tôi

dưới một cái tên chúng tôi thường vui đùa gọi nhau trước đây. Lẽ dĩ nhiên tôi hối hả đến với nàng, gần như với nguyên vẹn tấm lòng hơn mười năm trước, lúc chúng tôi còn trẻ và yêu nhau tràn đầy ước mộng tương lai. Trải qua nghịch cảnh, nàng trông thâm trầm, chín chắn hơn xưa. Nàng nói với tôi "em gọi anh trên báo bằng cái tên chỉ riêng anh và em biết, nghĩa là em đã ước lượng những hoàn cảnh không còn thuận lợi cho chúng ta. Em chỉ muốn nhìn lại anh một lần cuối cùng, không vì gì cả, chỉ vì đó là cái ý muốn không bao giờ rời em kể từ khi mình xa nhau. Vậy thôi." Trong suốt cuộc gặp gỡ kỳ lạ ấy, thái độ nàng thân ái mà lạnh nhạt, hòa nhã mà cương quyết. Nàng nói chậm, thở chậm, tôi biết nàng cố gắng để tự chủ. Khi tạm biệt nhau, tôi muốn cầm tay nàng và hôn nàng thì nàng nói "em đã có một ngày thuộc về anh như thế. Bây giờ trong lòng em cũng như thế nhưng trong đời sống, đó chỉ còn là kỷ niệm đã qua. Cả anh và em đều phải quên, cần quên. Đừng làm khó em nữa." Tôi điện thoại, thường là không gặp. Viết thư, nàng nhận nhưng không hồi âm. Tôi rất đau khổ vì gặp lại nàng là tình yêu ngày xưa sống lại. Tôi ở với nhà tôi bây giờ không có hạnh phúc. Tôi muốn ly dị và nhận trách nhiệm đối với con cái. Cuộc đời ngắn ngủi, tôi nghĩ nếu con người có thể sống hạnh phúc hay sung sướng thì sao cứ phải từ chối vì các giả thuyết hão huyền?

Ô. Quy

Ý nghĩ về hạnh phúc thường lại là sự hão huyền lớn nhất. Hạnh phúc đòi hỏi những điều kiện tuyệt diệu trong khi đời sống thì tầm thường vì hạn hẹp. Trong mộng tưởng, trong nỗi khao khát mong đợi, hạnh phúc là một bông hoa thắm tươi, rực rỡ, không bao giờ phai úa. Đem cắm vào một cái lọ, bông hoa sớm nở tối tàn. Tôi nghĩ "nàng" rất hữu lý khi muốn ép bông hoa đó giữa những trang tình sử để còn giữ lại chút dư hương. Hạnh phúc về tình yêu trong lòng nàng như viên ngọc quí, không lấm láp, không tì vết, như tuổi trẻ và đời sống của cả hai người trước đây mười mấy năm. Buổi bình minh trong trẻo ngày ấy đã qua, bây giờ dòng đời đã nhiều vẩn đục, đến với nhau sao khỏi rong rêu? Ông sống với bà tuy không hạnh phúc nhưng vẫn là một cuộc sống chấp nhận được cho đến khi ông gặp lại cố nhân. Ông có thể trả giá tình yêu bằng mọi thứ ông có trên bản thân ông song ông không thể trả giá tình yêu của riêng ông bằng sự yên vui của những người xung quanh. Những đứa con cần ở người cha cái hình ảnh vững chãi trong cuộc đời, không chỉ cần tiền.

Tôi rất thông cảm và hoàn toàn tôn trọng tấm tình tốt đẹp ông vẫn dành cho nàng. Trên cõi thế gian này, bàn tay định mệnh quá dài, quá chi li, đôi khi con người không còn sự lựa chọn nào hơn là chịu đóng đinh trên cây thập tự, chết cái chết cao quí của người tuẫn đạo. Quả như ông nói, đời sống quá ngắn ngủi cho hạnh phúc nhưng sẽ quá dài cho sự cắn rứt, vậy mình nên lựa cái dễ chịu.

Châu có nên về hợp phố?

Chúng tôi yêu nhau, lấy nhau, ăn ở có hai mặt con rồi thì hết kiên nhẫn chịu đựng nhau. Nàng rất thanh tao, thơ ngây và xinh đẹp. Chẳng bao lâu, nàng gá nghĩa với một tay hoa thương có hạng. Ở xứ này, như thế là nàng đã đi đúng vào quỹ đạo mặt trời, ấm lắm. Tôi cũng mừng cho nàng nên từ đó thảnh thơi, tháng ngày ngao du sơn thủy, đời như áng mây. Tuy nhiên, vấn đề bỗng trở nên rắc rối khi nàng, vừa đây, nói với bạn bè rằng thực ra nàng không bao giờ có thể yêu đương một tay lái buôn hạng gộc như thế, nàng chỉ muốn xây dựng một căn bản vật chất vững chãi cho các con (là điều tôi không làm được) vì vậy, nàng không sinh con với người kia, lúc nào cũng chỉ nghĩ sẽ có một ngày châu về hợp phố với tôi. Tôi nghe chuyện này, bất ngờ quá, đâm nhức đầu, rối ruột, toan tìm nàng để hỏi cho ra lẽ. Bà khuyên tôi nên làm sao?

Phù Vân

Khi hai người đã nhìn nhau quá lâu dưới ánh sáng mặt trời, nhận thức rõ hết mọi khuyết điểm của nhau, đến một mức "hết kiên nhẫn chịu đựng," người ta nên bằng lòng lại có dịp nhìn thấy nhau trong cái chập chờn hư ảo của một ngọn nến thắp lên vì kỷ niệm. Theo tôi, ông đừng đi tìm "bà hỏi cho ra lẽ" nữa, cơn mộng rồi sẽ tan theo cái bon chen huyên náo của những buổi

chợ; vả chăng, phong cách phù vân của ông có nơi nào thích hợp trong gian hàng tạp hóa đầy mùi mồ hôi của người lái buôn kia?

Oan ôi... ông địa

Em bỏ Việt Nam qua Mỹ đã bảy năm, hiện ở đại học xá UCI. Mới đây, gia đình bà chị họ em move từ Carolina về. Thỉnh thỏang cuối tuần hoặc dịp lễ lạc, ông bà ấy đem xe đón em về hoặc đi chơi. Trong những lần gặp gỡ giao tiếp ấy, em không bao giờ có cử chỉ gì sai quấy đối với cả hai ông bà ngoại trừ việc bà ấy nhờ em bưng hộ ly nước hay đĩa bánh cho ông chồng. Cũng có khi bà ấy nói điện thoại với bạn bè hằng tiếng đồng hồ trong lúc cả nhà chuẩn bị ăn uống hay đang ăn uống, vì vậy, việc ông chồng bà ấy chuyện trò với em trong thời gian chờ đợi là điều không tránh được. Nay thì ông anh bà chị đang có vấn đề cơm không lành, canh không ngọt, bà chị đổ riệt cho em là nguyên nhân đã làm ông anh chê bai bà ấy. Đối với em thật oan ôi ông Địa! Chắc chắn là nếu em có để tâm dụ khị một chàng cho đời em thì người đó không bao giờ lại có thể là ông anh họ mặt bóng như xa tanh ấy! Em phải làm sao để thanh minh?

Tú Lan

Trong trường hợp này, im lặng là vàng. Nếu bà chị hoặc bất cứ ai đề cập đến vấn đề oan ôi ông Địa của em, em chỉ cần trả lời đơn giản rằng "bà chị hiểu lầm." Thế thôi. Nếu em có bạn khác

phái, thử xuất hiện trước công chúng để dễ dàng trấn áp các lời đồn đãi làm em bực mình. Tạm thời, em nên chấm dứt ngay các cuộc viếng thăm lui tới chỗ "đôi bạn lủng củng" ấy vì "còn tình đâu nữa, là phiền đấy thôi!"

Đôi mắt

Em và nhà em kết hôn do bạn bè mai mối, đến nay đã gần hai năm. Nhà em là một kỹ sư điện tử, có công ăn việc làm khá vững chắc ở một công ty đang phát triển mạnh mẽ. Anh ấy đẹp người và tốt bụng, ăn ở với em không có lầm lỗi gì. Chúng em đang sống yên ổn thì một hôm nhà em đưa một người bạn cùng sở về nhà chơi. Tiện bữa, vợ chồng em mời người bạn ấy ở lại dùng cơm. Trong bàn ăn, người bạn khen em làm thức ăn ngon, một cách ý nhị và rất lịch sự. Anh ta có một đôi mắt đặc biệt thu hút người đối diện, nửa vồn vã vồ vập, nửa e dè ngần ngại, đôi mắt của một tâm hồn khoắc khoải. Ngày hôm sau bữa ăn, anh ta gởi hoa tặng em, với lý do để cám ơn sự tiếp đãi chu đáo của em trong bữa cơm tối vừa qua. Từ đấy, thỉnh thoảng cuối tuần, người bạn ấy thường đến chơi, lúc mua biếu em vài tờ báo, một cuốn băng nhạc, lúc mua thức ăn tươi để em làm món nhậu. Nhà em không quan ngại sự đi lại này vì họ là hai người bạn thân từ lúc còn ở quê nhà. Được ít lâu, em lo sợ nhận thấy lòng em có những xao xuyến lạ. Một vài ngày không nhìn thấy người bạn, em nhớ nhung rời rã. Điện

không nhìn thấy người bạn, em nhớ nhung rời rã. Điện thoại reo, em chỉ mong nghe tiếng anh ta hẹn hò đến chơi. Đời sống vợ chồng trở nên một cực hình cho em. Em tự nhủ nhiều lần phải dập tắt ngọn lửa tình cảm tai hại này nhưng rốt cuộc không những em đã không dập tắt được, ngọn lửa âm ỉ ấy còn thiêu đốt em đêm ngày không lúc nào nguôi. Thời gian gần đây, không hiểu vì lý do gì, người bạn thôi không lui tới nhà em nữa. Riêng em, mặc dầu đã hết sức nỗ lực để quên anh ta nhưng em biết chắc là không thể nào quên. Bây giờ em muốn bỏ việc, bỏ nhà để đi một nơi khác, một mặt trả tự do cho nhà em để anh ấy có thể có một người vợ khác xứng đáng hơn, một mặt để đổi lấy tự do cho chính em muốn được sống toàn vẹn cho tình yêu mà không có mặc cảm phạm tội và không làm tổn thương một ai.

Nghĩ đến lúc từ biệt ngôi nhà đã một thời ấm êm với bao kỷ niệm chói chang hạnh phúc, em đau đớn quá, chị nghĩ em phải làm sao?

Em X. Tứ

Em không phải làm sao cả, em thương! Nếu em muốn đi, em hãy lấy một tuần nghỉ phép và thử đi đến một nơi nào em muốn đi, ở đó một mình, suy nghĩ lại về mọi người, mọi việc. Chị tin rằng rồi em sẽ tự tìm ra cho em lời giải đáp đúng nhất cho vấn đề. Em nói "em trả tự do cho nhà em và lấy lại tự do của em, để

đoán, vô cớ, ngẫu hứng như thế, em sẽ gây tổn thương lớn cho chồng em về lòng tin vào con người và cuộc đời, hậu quả nhiều khi rất trầm trọng, không đơn giản như em nghĩ. Ngày chị còn trẻ bằng em, chị cũng không chấp nhận ý niệm về giới hạn. Tuy nhiên, càng sống, em càng thấy thật ra con người luôn luôn phải ép mình trong những giới hạn đáng thương để có thể tồn tại. Để làm giảm bớt tính cách bi thảm của thân phận con người, em nên nhìn thấy trong thái độ ép mình ấy sự cao cả và vĩ đại của cái mà ta thường gọi là phẩm cách, là sự phản kháng tích cực nhất của con người chống lại sự khống chế của định mệnh. Em không cần phải quên gì cả. Em vẫn có quyền nhìn ngắm, thưởng thức và ngay cả yêu không phải chỉ một mà nhiều nhiều "những đôi mắt của một tâm hồn khắc khoải," gán ghép cho chúng những nội dung theo trí tưởng tượng của em như khi em thưởng ngoạn một họa phẩm nghệ thuật. Đành rằng bất cứ một tác phẩm nghệ thuật nào cũng phản chiếu đời sống song đấy chỉ là những mảng đời sống giới hạn trong một khoảng khắc thời gian có những điều kiện riêng của nó, như mộng và thực thường lẫn lộn với nhau song lại không bao giờ đồng hóa được. Em sẽ thất vọng chua cay khi lấy mộng làm thực, lấy tác phẩm đem vào đời sống.

Vậy, em hãy đi nghỉ dăm ba ngày xong về tính đến chuyện sinh cho chị một cháu bé. Khi có cháu, phải tập cho cháu đi, em sẽ biết là trước hết, chính em phải đi bằng những bước cứng cáp và vững chắc trên con đường đời.

Chúc em sớm tỉnh táo.

Thố Ty Hoa

Vợ chồng tôi kết hôn và ăn ở với nhau đã 25 năm nay, có năm mặt con vừa trai vừa gái. Chúng tôi sống tương đối hạnh phúc vì tôi là một người vợ rất phục tòng. Ngày còn ở Việt Nam, tôi chỉ quanh quẩn trong bốn bức tường gia đình, thờ chồng, nuôi con. Mọi vấn đề lo toan sinh sống, nhà tôi một tay chu tất, tôi cũng được tiếng thơm và đẹp mặt với bà con, bạn bè, chòm xóm.

Qua tới đây năm 75, tuy do hoàn cảnh đời sống thay đổi, tôi phải đi làm để phụ giúp chồng nhưng mọi việc trong nhà lớn nhỏ vẫn do nhà tôi quán xuyến. Tôi hàng tuần chỉ biết đem cái paycheck về, ký sẵn rồi giao cho nhà tôi. Các thứ mua bán lặt vặt hay chợ búa, nhà tôi thường giao cho tôi một số tiền mặt đủ chi dụng. Nhà tôi thường đưa tôi đi chơi các nhà quen hoặc đi shop cuối tuần. Mỗi năm một lần, chúng tôi đi chơi xa một chuyến. Các con tôi đều khôn lớn, đứa đi làm, đứa học đại học, chỉ còn một cháu út năm nay cũng đã mười bảy, học lớp 11.

Cuộc sống đang êm đềm, bỗng cách nay một năm, sở nhà tôi có kỳ tuyển dụng thêm nhân viên mới. Trong số những người tân tuyển này, có một cô về sau nhà tôi đem lòng say mê. Ban đầu, nhà tôi còn tìm cách nói dối tôi và dấu quanh. Mãi rồi

không còn dấu được nữa, nhà tôi thú thực. Ông ấy nói với tôi "chuyện đã lỡ. Em cho anh một thời gian để thu xếp với cô ta." Bản tính tôi vừa nhút nhát, vừa quen chịu đựng, nên tôi cũng đành ngậm bồ hòn làm ngọt. Tuy vậy, "một thời gian để thu xếp," của nhà tôi xem chừng vô giới hạn, nhà tôi không những đã chẳng thu xếp được gì cho hợp tình, hợp lý, ông ấy còn ngày một lún sâu vào cuộc tình tội lỗi với cô ta. Vì vậy, tuần vừa qua, tôi không còn nể nang kiêng dè gì chồng con và dư luận nữa, tôi đến tận nhà cô ta làm ầm ỹ. Hàng xóm đổ xô ra xem, cảnh sát phải can thiệp. Sau trận này, nhà tôi về nhà không nói năng gì với tôi nữa, riêng phần tôi cũng ngao ngán lòng dạ bội bạc của người đàn ông, không còn thiết tha gì với một cảnh gia đình như thế nữa. Tôi xin bà góp ý cho tôi vài việc sau đây:

1. Tôi muốn dọn ra ngoài sống riêng, thứ nhất để nhà tôi biết rằng tôi không phải là một loại Thố Ty Hoa, cả đời chỉ biết bám lưng nhà tôi chứ không làm gì nên chuyện, thứ hai để nhà tôi có cơ hội thử thách xem người tình hay người vợ là thực sự cần thiết?

2. Một khi tôi dọn ra ngoài rồi, liệu nhà tôi có quyền đem người đàn bà kia về sống chung hay không?

3. Tôi có nên bỏ đi như thế không?

4. Có cách gì làm cho người đàn bà kia rời xa chồng tôi không?

Mong tin bà gấp gấp

Phan T. M

Đọc xong lá thư của bà, cảm giác trong lòng tôi giống như có một cơn bão lớn vừa đi qua ngoài trời. Tiêu điều. Tan nát. Quạnh hiu.

Những chuyện đã xảy ra, dù phải hay không phải, nên hay không nên, đành là không sửa chữa được nữa, như hết thảy mọi tai nạn của một đời người thường chỉ cần một tích tắc đồng hồ để làm đổ vỡ hết mọi trật tự tưởng là bền vững lắm.

Trong hoàn cảnh bối rối của bà hiện nay, tôi không dám lạm bàn rộng rãi những việc bà không cần tôi góp ý, sợ làm bà thêm nặng lòng. Vì vậy, tôi xin trả lời thẳng vào các câu hỏi trong thư bà như sau:

1. Theo ý riêng của tôi, nếu bà chỉ muốn chứng minh với ông nhà rằng "bà không phải là một thứ thố ty hoa, suốt đời chỉ biết bám lưng ông chồng và không làm nên một chuyện gì" thì bà không cần phải dọn đi đâu làm chi cho mệt! Tư cách độc lập của bà, nếu có, khả năng đối phó với đời, nếu có, bà sẽ dễ dàng bộc lộ trong mọi hoàn cảnh, càng là nghịch cảnh, biểu lộ của bà càng đậm nét, càng sắc bén. Trước hết, bà sẽ vững vàng, không chao đảo, dù ông tạm thời cư xử với bà cách nào mặc lòng.

Ngoài ra, nếu bà còn muốn nhân cơ hội này để đẩy ông nhà đến chỗ phải lựa chọn dứt khoát một phía, vợ hay người tình thì tôi e rằng bây giờ chưa phải là lúc thuận lợi cho bà, phương cách này cũng không thuận lợi cho bà. Trừ phi bà chán ngán đến độ đem đặt hết 25 năm tình nghĩa vợ chồng vào sự rủi may của một lá bài, còn thì nên bình tĩnh cân nhắc và tiên liệu kết quả việc bà

định làm. Ông say tình, sẽ quyết định sai lầm. Bà say hận, cũng sẽ quyết định sai lầm. Sức mạnh của bà trong hoàn cảnh hiện nay là cố chống đỡ căn nhà đang muốn sập trong bão tố, không phải ở chỗ xô cho căn nhà đang ọp ẹp sập xuống luôn. Biết là khó, song đó chính là một việc đáng làm nhất và làm cho thành công trong cuộc đời một người vợ. Có một sự thật đáng buồn khác mà bà cũng nên biết qua:

Đối với người đàn ông, vợ và người tình đều cần thiết cả, người nào ít phiền nhiễu thì sẽ có ưu thế, người nào bền bỉ thì sẽ thắng.

2. Bà nên tham khảo ý kiến luật sư để được chỉ dẫn cụ thể hơn về mặt pháp lý. Về mặt tâm lý, kẻ vắng mặt thường bị thiệt thòi.

3. Đã trả lời bà trong câu 1 và 2.

4. Có hằng ngàn cách mà chỉ bà vợ trong chính hoàn cảnh mình biết rõ. Chung chung, nếu bà làm cho đối phương cảm nhận được địa vị tôn quý của bà bên cạnh người đàn ông mà cô ấy đang dan díu, nếu bà thể hiện được tư cách thanh cao và sự quyết tâm bảo vệ an toàn hạnh phúc gia đình của bà, cô ta sẽ rút lui hoặc chính ông nhà sẽ lựa chọn (mà bà không cần phải đe dọa hoặc yêu cầu theo tinh thần câu hỏi số 1 của bà).

Sau hết, tôi mạn phép nhắc bà một câu nói của cổ nhân, "dục tốc bất đạt," trừ phi tự ý chối bỏ, còn nếu sống để mưu cầu hạnh phúc thì công trình xây dựng hạnh phúc ấy sẽ dài bằng chiều dài cuộc đời của một người, đâu phải chỉ năm bẩy tháng hay một hai năm?

Chúc bà sớm tìm lại niềm vui.

Rất hoang mang

Tôi góa chồng, có hai con trên dưới mười tuổi. H. có vợ song hai vợ chồng không hòa hợp, không có con. Ở Việt Nam, chúng tôi yêu nhau trong bảy năm trước khi cả hai gia đình chúng tôi xuất cảnh do thân nhân bảo lãnh. Ngày tôi đi, H. khóc, H. xin tôi đợi chàng. H. hứa qua tới đây sẽ thu xếp với vợ để sống với tôi. Tôi không hứa đợi H. nhưng hứa sẽ không lấy ai. Tôi nói nếu H. đến được với tôi, tôi sẵn sàng làm vợ chàng tuy tôi không yêu cầu chàng hành động bất cứ cách nào vì tôi. Hiện nay tôi đang sống ở Cali, còn H. ở North Carolina. Mới đây, H. viết thư và điện thoại cho tôi nhiều lần, xin tôi đến nơi chàng ở vì chàng cần tôi về mọi phương diện. Chàng có công ăn việc làm vừa phải, có xe, có savings account khoảng năm ngàn Mỹ kim. Chàng đang cố gắng giải thích với mẹ chàng về đời sống vợ chồng không có hạnh phúc của chàng nhưng cụ vốn là một tín đồ Thiên Chúa giáo rất ngoan đạo, cụ không chấp nhận được ý nghĩ chàng sẽ ly dị vợ, sẽ mất phần linh hồn, vì vậy, chàng chưa dám mạnh mẽ tiến hành ý định của chàng. Chàng khẩn thiết kêu gọi tôi hãy vì tình yêu đã trải qua quá nhiều thử thách của chúng tôi ở Việt Nam mà hy sinh thêm một thời gian nữa trước khi chúng tôi có thể chính thức trở thành vợ chồng.

Tôi rất hoang mang, không biết phải cư xử thế nào?

Bà T. Hương

Trong những điều kiện như bà trình bày trong thư, tôi nghĩ bà nên tạm quên mối tình với H. (như bà chắc cũng đang phải tạm quên rất nhiều thứ đã để lại Việt Nam.) Tôi không nghi ngờ sự chân thật của H. đối với bà qua cuộc tình giữa hai người đã có đến bẩy năm thử thách, song tôi ái ngại ở chỗ H. đã cư xử thiếu tinh thần trách nhiệm với cả hai người đàn bà có quan hệ mật thiết với chàng. Tự H. chàng cần phải lựa chọn minh bạch. Có hai thứ ở hai người đàn bà mà chàng không thể nhân danh bất cứ điều gì để hủy hoại: tuổi xuân của vợ và danh dự của người tình. Vì vậy, bà hãy giúp H. bằng sự cứng rắn của bà. Hãy kiên nhẫn chờ đến lúc mọi việc đã ngã ngũ nếu quả thật H. có đủ quyết tâm và sự sòng phẳng để làm cho tình thế trở nên ngã ngũ. H. không thể kêu gọi bà hy sinh thêm vì bà đã hy sinh một thời gian quá dài, vả lại, các cháu nay đã khôn lớn, sẽ ngày càng khôn lớn hơn, bất kỳ gánh nặng nào của bà cũng sẽ là gánh nặng của các cháu.

Trong thư bà nói "tôi rất hoang mang" nhưng tôi hiểu rằng cùng với sự hoang mang ấy, bà đã nhìn thấy con đường bà nên đi, bà viết cho tôi chỉ là để trắc nghiệm quyết định của bà mà thôi.

Kính chúc bà có đủ nghị lực để vượt qua thử thách lớn lao này.

Tình thầy trò

Cháu 18 tuổi, nhan sắc thùy mị, trên trung bình. Hơn một năm nay, yêu thầy giáo dạy toán trong một lớp Đại Học. Thầy giáo người Mỹ, 38 tuổi, đã có vợ con, nhân dáng đàn ông, dịu dàng, lịch thiệp, ân cần. Thầy cháu cũng đặc biệt chú ý đến cháu, có lẽ cũng yêu nhưng không nói ra. Cháu biết cháu không được phép có tình cảm lưu luyến này nhưng cháu không quên được ông ấy dù đã cố gắng nhiều lắm. Cháu phải làm sao? Cháu chưa từng xúc động vì bất kỳ ai khác ngoài ông ấy như thế, có phải là tình yêu không? Ông ấy có yêu cháu không? Bạn cháu bảo đàn ông có vợ con rồi không yêu nữa, đúng không?

Ngọc Yến

Cô không đăng nguyên văn thư cháu theo lời cháu yêu cầu, song cô mạn phép tóm lược các ý chính. Như vậy để giúp ích một số trường hợp trùng lắp khác mà có khi đương sự ngại "bị cười" như cháu nên không nói ra.

Trước hết, chữ viết của Yến bay bướm; hơn thế nữa, nét chữ ấy còn giới thiệu với cô cháu là một cô gái có tâm hồn nhậy cảm, yêu cái đẹp, tự trọng, kiên nhẫn, biết tự kiềm chế và... cực đoan.

Khi cháu đã nghĩ gì, làm gì, ít lùi bước. Lâu lâu, cô hành nghề thầy bói sáng, công việc không bảo đảm, cháu nghe qua rồi bỏ.

Về chuyện ông thầy giáo, cô góp ý với cháu như sau:

Thật ra, chuyện tình cảm lưu luyến giữa thầy giáo và học trò không phải là chuyện mới lạ. Nó xảy ra trong bất kỳ thời điểm nào và bất kỳ bối cảnh xã hội nào. Tình yêu, tự trong bản chất, là tự do. Tách rời ra khỏi đời sống xã hội, tình yêu là một biểu lộ chân thiện, mỹ, không cần và không chịu sự biện minh. Vấn đề của mọi người là họ luôn có nhu cầu đem tình yêu vào cuộc sống, như vậy, tình yêu phải mặc lấy những kích thước và giới hạn của cuộc sống, chịu sự phê phán, đánh giá và cắt xén của cuộc sống. Do đó, có mâu thuẫn, bi kịch và nhiều khi cả thảm kịch. Cô nói thế, chắc cháu hiểu. Cô tin là cháu hiểu trước khi nghe cô nói nữa, dù chỉ hiểu lờ mờ, bằng cớ là cháu thận trọng tự lắng nghe mình và viết một lá thư dài cho cô.

Sự việc một cô học trò ngưỡng mộ một ông thầy giáo có nhiều nguyên nhân dễ hiểu. Thường thường, ông thầy là hiện thân giấc mơ thành đạt, là sự khám phá và chinh phục những chân trời kiến thức đầy hấp dẫn trong trí tuệ thơ ngây, khao khát hiểu biết của cô học trò mới lớn. Cộng vào đó, nếu ông thầy có một nhân dáng phong nhã, lịch thiệp, một đôi mắt vì lý do này hay lý do khác, có những cái nhìn gởi gấm, tâm sự, như tiếng thở dài bất chợt của một người giữa cuộc vui, lập tức ông sẽ impress ngay cô sinh viên có tâm hồn nhạy cảm như cháu. Điều mà cháu gọi là tình yêu hoặc tưởng chừng như tình yêu chỉ là nỗi xúc động khắc khoải về một điều bí ẩn, ngoài tầm tay, một cái gì mông lung mà cháu tha hồ ức đoán theo sự suy diễn hoặc tưởng tượng của cháu, tất nhiên là có thêm mắm thêm muối cho đậm đà để đủ làm cháu rung động. Những người con trai khác xung quanh cháu không làm cháu cảm xúc như vậy vì họ thiếu tấm màn thần

tượng che phủ họ. Cháu nhìn họ rõ ràng, minh bạch, như mọi thứ khác dưới ánh trời. Tuy nhiên, khi nào một người trong số họ đánh động được cảm xúc của cháu thì đó là tình yêu đích thực.

Về câu hỏi "ông ấy có yêu cháu không," cô thiết nghĩ cháu không nên bận tâm. Trong cuộc đời một cô gái, một người đàn bà, sẽ có rất nhiều lần chúng ta mỉm cười nhã nhặn cám ơn những tặng phẩm mà chúng ta không thể nhận, dù rằng có tặng phẩm thật đắt giá, từ chối rồi đôi lúc cũng ngậm ngùi. Cô không nói như bạn cháu "đàn ông nào có vợ con rồi không yêu nữa," cô có khuynh hương thi vị hóa cuộc đời; tuy nhiên, cô khâm phục những người đàn ông biết trả giá cho sự lựa chọn dù sai lầm của họ, không chạy làng bằng một lựa chọn mới, không ấu trĩ để nghĩ rằng họ được tự do để thử thách một tình yêu khác nhưng chính họ lại đi vào vết xe cũ.

Cháu nên quên giấc mơ ngắn ngủi của cháu đi, nếu cháu thấy khó thì tạm đổi lớp, đổi trường. Thật ra, cô không muốn cháu chọn giải pháp chạy trốn, cô muốn cháu đủ mạnh để tự giải độc cho mình. Thương.

Tiểu thuyết và cuộc đời

Em yêu một người đàn ông có vợ. Đó là cái khó thứ nhất. Chàng là một tín đồ công giáo ngoan đạo. Đó là cái khó thứ hai. Bằng một tinh thần rất sáng suốt trong một thể xác rất lành mạnh, em biết chàng yêu em chân thật và em cũng biết chàng không có ý định ly dị vợ (họ không có con với nhau) chỉ vì sợ mất phần linh hồn. Bạn bè khuyên em nên

rút lui nhưng em không thể rút lui vì em yêu chàng, không thể yêu một ai khác như yêu chàng. Vì tình yêu ấy, em không bao giờ nhẫn tâm bắt chàng phải chọn lựa. Nếu có một người phải chọn lựa, em đã chọn lựa yêu chàng trong những điều kiện như em vừa nói trên. Xin chị giúp em ý kiến của chị.

Thủy Tiên

Có những vấn đề không giải quyết được bằng ý kiến của người ngoại cuộc, như vấn đề tình yêu. Hơn nữa, một tình yêu trong đó có người đã đem cả đời mình đặt lên bàn cân, với một sự tỉnh táo đáng sợ, như trường hợp em. Chị không nghĩ em chờ đợi ở chị thái độ của một người bình thường, lệ thuộc quá nhiều vào tập quán đạo đức của xã hội, vì như thế chị sẽ không có lời khuyên nào khác hơn lời khuyên bạn bè em đã đưa ra, chị sẽ còn phải nói thêm với em rằng yêu một người đàn ông có vợ là có tội, là dại dột, là rồi ra chẳng đi đến đâu, là làm khổ một người đàn bà khác v.v... Chị muốn nhìn vấn đề ở cùng một góc độ với em và chị hoàn toàn đồng ý với em rằng có những mối tình đáng để cho ta hy sinh. Cái khó là sự thẩm định sao cho đúng. Em có thể cống hiến cả đời em cho tình yêu nhưng không nên tiêu phí cả một đời vào một mối hận ngu xuẩn. Chị nhắc khẽ em hai điều:

1) Bất cứ một tác phẩm nghệ thuật đẹp đẽ nào cũng bắt nguồn từ đời sống con người nhưng giữa đời sống con người và tác phẩm luôn luôn có một khoảng cách. Đừng để bị hụt hẫng.

2) Em đã chọn lựa rất minh bạch. Còn chàng? Chàng đứng một chân trên con thuyền hạnh phúc với em, một chân trên con

thuyền chàng muốn bơi về bến Thiên đường. Chàng có công bằng với em không?

Sông bao nhiêu nước cho vừa

Cháu có vấn đề làm cháu nhức đầu: Cháu và T. yêu nhau đã ba năm nay, cùng hẹn học xong đại học (chừng hai năm nữa vì tụi cháu đi học part time) thì sẽ cưới. Tình cảm của tụi cháu êm đềm, không một lúc nào sóng gió. Tuy vậy, cuối tuần vừa qua, cháu tình cờ gặp T. đi chợ với gia đình gồm mẹ kế của T. và cô con gái riêng của bà ấy nay đã là một thiếu nữ xinh đẹp ở tuổi mười bảy, mười tám. Hình ảnh T. đẩy chiếc xe chất hàng đi bên cạnh cô gái xinh đẹp đó làm tim cháu bỗng đau thắt. Ý nghĩ họ đang chung sống với nhau hằng ngày dưới một mái nhà làm cháu muốn phát điên vì lo sợ. Theo bác, lửa gần rơm như vậy có sao không? Tại sao T. lại đẩy xe đưa mẹ con bà ấy đi chợ? T. có thích thú làm việc này không? Riêng T. vẫn đoan chắc chỉ yêu một mình cháu thôi và chàng luôn luôn coi cô bé kia là em gái của chàng tuy họ không cùng huyết thống. Bác nghĩ sao về hoàn cảnh cháu?

Theo bác, nếu trong khoảng thời gian ba năm (khá lâu dài) vừa qua, cuộc tình giữa cháu và T. "luôn êm đềm, không một lúc nào sóng gió" như cháu nói thì T. là một người yêu khả tín đấy

chứ? Tuy nhiên, bác cũng không loại bỏ yếu tố bất ngờ trong lãnh vực tình cảm, như một nhà thơ nào đã viết.

Trưa mưa, chiều nắng, người ta bảo
Cả đến ông trời cũng đổi thay!

Trong hoàn cảnh cháu, chỉ một việc T. đẩy xe đưa gia đình đi chợ thì không đủ để suy đoán hay kết luận bất cứ một điều gì. Sự xúc động khi cháu bỗng nhiên nhìn thấy T. đi bên cạnh cái nhan sắc lồ lộ của một cô gái mới lớn chỉ là cảm giác thoáng qua, còn những nét khác của cô gái mà cháu không nhìn thấy (nhưng T. có thời giờ và hoàn cảnh nhìn thấy) thì thế nào? Cháu có hình dung được không? Tỷ dụ tính bừa bộn, làm biếng, chậm hiểu v.v...

Dẫu sao, trên thực tế, có vài việc cháu nên làm. Vì cháu và T. đã ước hẹn chuyện trăm năm, vậy cháu nên tìm cơ hội đến với gia đình T, thỉnh thoảng sinh hoạt chung với mọi thành phần trong gia đình ấy, ăn với họ một bữa cơm, đưa bà mẹ kế và cô em xinh đẹp của T. đi chợ, bằng cách đó, cháu vừa xác nhận vị trí của cháu đối với T., vừa tưới nước vào mồi lửa thơ ngây trong đầu óc cô em gái khi nó vừa nhen nhúm. Chắc ăn hơn cả, cháu nên cùng với T. bàn tính việc cưới xin sớm lên. Sau hết, nếu cháu đã làm hết phương cách đề phòng mà chẳng may "lửa và rơm vẫn bắt cháy" thì có lẽ cháu cũng nên tự nghĩ rằng âu đấy là số kiếp mà thôi! Trong cuộc đời mỗi một người, luôn luôn có 1% rủi may quyết định 99% nỗ lực bản thân nó!

Biết tên, không biết mặt

Tôi vừa biết được chồng tôi lăng nhăng với một bà ở không xa chỗ tôi ở. Tôi biết tên bà ta mà không biết mặt vì chỉ nghe người quen mách lại. Chồng tôi không chối nhưng nói rằng chuyện đó qua rồi. Tôi không thể nào bỏ qua việc này trừ phi chồng tôi chịu sắp xếp một cuộc gặp mặt tay ba để mọi sự sáng tỏ. Tôi muốn biết người tình vĩ dại của chồng tôi ba đầu sáu tay thế nào mà hớp được hồn ông ấy ra khỏi ngưỡng của gia đình? Tuy vậy, chồng tôi nhất định không chịu làm theo lời yêu cầu của tôi. Có phải ông ấy chưa dứt khoát không? Tôi phải làm sao?

Bà Nhuệ T.

Tôi không nghĩ là bà thật tâm muốn có một cuộc gặp gỡ tay ba khá bẽ bàng như vậy. Để làm gì, nếu không là để có cơ hội sỉ vả sự trắc nết của người đàn bà kia? Lúc đó, nói được hay không nói được cũng đều hạ thể, chưa kể rằng đuổi giặc đến đường cùng thì không nên, chiêu hồi-mã-thương chết người như chơi đấy. Nếu bà ấm ức muốn thỏa trí tò mò, bà nên tìm cách "thấy" cô ấy một mình là hơn (nhờ bạn bè giúp). Dẫu sao, tôi nghĩ bà sẽ ân hận nếu bà nhất quyết theo đuổi cái việc chẳng có ý nghĩa gì mà sẽ làm bà đau đớn ấy. Tin lời ông, tha thứ cho ông, tạo mọi điều kiện thuận lợi để cuộc sống chung giữa hai ông bà có thể

tiếp tục tốt đẹp. Ngoài ra, người tình ấy chắc không vĩ đại như bà ước đoán, nếu không, bước chân đầu thú của ông đâu có quay về thềm nhà xưa nữa? Chúc bà đón xuân vui vẻ.

Tình ngỡ đã quên đi

Trước đây có thời chúng tôi yêu nhau say đắm. Vì một hoàn cảnh riêng hay vì số phận, chúng tôi không được nên vợ nên chồng. Chàng vẫn chưa lấy ai, riêng tôi nay đã lập gia đình và có hai con, cuộc sống cũng yên ấm. Bỗng nhiên cách đây hai tháng, chúng tôi gặp lại nhau. Cuộc tình cũ ngỡ đã quên đi, hóa ra chưa. Chúng tôi lại lăn xả vào nhau, tưởng chừng mọi chuyện vẫn như ngày xưa. Tuy vậy, sau những buổi hẹn hò riêng, về nhà nhìn thấy chồng con, tôi đau lòng quá. Hình như đời sống của tôi bây giờ là ở chỗ này, với những con người tin cậy, mong đợi ở tôi nhiều thứ để cho đời sống họ được tốt đẹp hơn. Tôi phải làm sao để từ chối sự cám dỗ của quá khứ?

L.T.N.

Tuy rằng đã có lúc bà đi lạc đường nhưng xem ra bà vẫn có ý thức tốt về trách nhiệm và trái tim của bà cũng không đến nỗi quá quắt. Tôi tin rằng nếu từ cuộc tình đam mê cũ, bà vẫn còn ngẩng nhìn đến chồng con một vài khi, vẫn biết xót xa thương

những con người ấy thì việc từ chối quá khứ, tuy có khó, cũng không phải là chuyện không làm được.

Bà sẽ nói rõ để cố nhân hiểu được sự bất an và những cảm giác đau đớn trong lòng bà nếu cả hai cứ tiếp tục chuyện tình riêng một cách thầm vụng như thế. Là một người tốt, ông ấy sẽ phải hỗ trợ bà chấm dứt tình trạng đáng tiếc đang xảy ra. Ngược lại, ông ấy chỉ là một người đàn ông ích kỷ, về lâu về dài, bà cũng sẽ không hạnh phúc được với ông ta. Bà cứ tin rằng nếu cả hai đã một lần vượt qua nỗi đau buồn lúc chia tay nhau, bây giờ, nếu có phải đau buồn, cũng không ai chết đâu! Trong khi đó, nếu chẳng may sự tan vỡ xảy đến cho gia đình bà, tương lai của hai cháu bé sẽ lãnh những hậu quả khôn lường. Riêng việc bà gặp gỡ lại người tình trong thời gian vừa qua, tôi sẽ không nhân danh đạo đức xã hội để làm bà thêm khổ tâm, để bà càng khó tự tha thứ mình mà dứt khoát quay về gia đình, tôi muốn giúp bà bớt băn khoăn và quên bằng cách gợi ý bà nghĩ rằng biến cố ấy quả đã có cái giá trị tích cực của cuộc trắc nghiệm cuối cùng giữa tình yêu trong hoài niệm và đời sống trước mặt bà hiện nay. Bà như một con bệnh nặng mà kết quả cuộc thử nghiệm quan trọng nhất cho biết là cơ thể đủ mạnh để vượt qua hiểm nguy. Bà có mừng không?

Tôi không thể quên chàng

Chúng tôi quen biết và yêu nhau trong bốn năm trước khi đính hôn. Sắp đến ngày cưới, chàng bỗng thay đổi. Chúng tôi đoạn tuyệt nhau tương đối êm thấm. Vì tự ái và giận, tôi không tiếc thương đau xót gì nhiều. Rồi tôi lập gia đình rất nhanh, cho "bõ

ghét." Thế nhưng sau này, cứ mỗi lần tôi thấy thoáng chàng lái xe chạy qua hoặc trông thấy chàng đâu đó trên lề đường phố là tôi lại khắc khoải nghĩ vẩn vơ về chàng hàng mấy ngày. Điều này khiến tôi quạu cọ, lẩn nhẩn với ông xã, trách móc ông ấy về đủ mọi nguyên nhân, làm như ông ấy là nguồn gốc sự sai lầm lớn nhất trong đời tôi. Tôi biết tôi không đối xử đẹp và công bằng với chồng nhưng tôi lại không thể tự kiềm chế tôi đừng hành động như thế. Tôi phải làm sao để quên những kỷ niệm xót xa của cuộc tình tan vỡ đã qua?

Chi Lan

Cố gắng để quên thì sẽ rất khó quên, như lời một bài hát "khi cố quên là khi lòng nhớ thêm," vậy đừng ráng quá! Thời gian bốn năm không "mỏng" để dễ dàng xóa bỏ. Thay vì vật vã, dằng co, xô đẩy với kỷ niệm và ký ức, bà cứ nhẩn nha, thong dong, bình tĩnh nhìn lại quá khứ, welcome nó, rồi bà sẽ thấy quá khứ ấy chẳng có gì ghê gớm cả, bà sẽ thấy sức nặng của nó giảm đi trên tâm hồn bà. Có lẽ bà cũng cần đi đâu xa ông nhà một vài hôm, như một ly nước đục cần có thời giờ và sự yên tĩnh để lắng cặn, để cái phần uống được và cái phần không uống được tự phân biệt rõ...

Thực hư thế nào?

Ngày còn ở Việt Nam, tôi làm cùng sở với P. lúc bấy giờ đã có vợ và hai con. Sài Gòn mất, P. đi tập trung cải tạo, nghe nói được vợ thăm nuôi tử tế. Vài năm sau, tôi vượt biên đến nơi an toàn rồi được định cư ở Mỹ. Năm ngoái tôi tình cờ gặp lại P. ở ngôi nhà thờ tôi vẫn thường đi lễ vùng Garden Grove. Nhìn thấy nhau, chúng tôi đều mừng rỡ vì đất khách quê người ngộ cố nhân, thật không nỗi vui nào sánh bằng! Tôi hỏi thăm vợ con P. mới hay họ vẫn còn ở lại Việt Nam, chỉ có một mình P. cùng với cha già vượt biển qua tới đây. P. kể cho tôi nghe vợ chàng sau này lang chạ với cán bộ, bà con chòm xóm đều hay biết nên khi trở về, P. buồn chán tìm đường trốn đi để giải quyết êm thắm mọi việc. P. sống ở Mỹ đã hơn hai năm, có công ăn việc làm khá tốt. Chàng nói vẫn gởi tiền về Việt Nam cho hai con và người vợ bội bạc để thuyết phục nàng bằng lòng cho chúng nộp đơn xin đi đoàn tụ với bố. Tuy vậy, người đàn bà bội bạc của chàng còn là một người mẹ độc ác đối với các con, nàng nhất định từ chối lời yêu cầu của chàng và giữ chặt lũ trẻ. P. rất đau buồn vì hoàn cảnh gia đình như thế. Một thời gian, P. ngỏ ý muốn cùng tôi lập lại cuộc đời. Tôi rất băn khoăn, sợ rằng những điều P. kể không phải là sự thực. Không hiểu vì sao, tôi ít tin những điều một người đàn ông kể xấu vợ khi đến với một người

khác, như một câu ca dao đã nói:

Ví dầu tình bậu muốn thôi
Bậu gieo tiếng dữ cho rồi bậu ra

Theo sự nhận xét của bà về trường hợp tôi vừa trình bày, liệu tôi có nên nhận lời cầu hôn của P. không? Ngoại trừ thắc mắc nêu trên của tôi về chàng, P. là một người đàn ông xứng đáng về các mặt khác.

Tạ Thôi Oanh

Sự thắc mắc và nghi nan của bà về những cáo buộc của P. đối với người vợ cũ là hữu lý vì quả thật một số lớn các đấng phu quân thường hài tội bà xã để tự bào chữa mình trong một mưu toan mới với người mới. Tuy nhiên, trường hợp P. rất dễ kiểm chứng. Bà chỉ cần viết một lá thư về Việt Nam, hỏi thăm trong số bạn bè cũ của P. và bà để biết thực hư của vấn đề. Nếu quả vợ P. nay đang sống hoặc dan díu có bằng cớ với một đệ tam nhân, P. có quyền lấy lại tự do để cầu hôn bất cứ ai, một cách đường hoàng vô tội. Bà chỉ còn tự xét lòng bà có thật muốn cùng P. làm lại cuộc đời, có thật tin tưởng cả hai rồi sẽ có một tương lai hạnh phúc, không bị chi phối vì bất cứ kỷ niệm hoặc sự hệ lụy nào của P. trong dĩ vãng không? Bà cũng nên tìm hiểu tư cách làm cha của P. xem P. có thật đã làm đầy đủ nghĩa vụ của chàng đối với các con không? (Giấy tờ bảo lãnh, sự chu cấp vật chất cho các cháu v.v...)

Chuyện tình không đoạn kết

Tôi là một phụ nữ khá xinh đẹp và hấp dẫn, ba mươi tuổi, đã một lần dang dở về chuyện gia đình, có một cháu trai mười tuổi. Tôi cứ lẩn quẩn trong một chuyện tình không đoạn kết mà tôi không biết phải làm sao bây giờ? Khoảng ba năm trước đây, tôi có quen một chàng thanh niên lớn hơn tôi hai tuổi. Năm đầu mới quen, chúng tôi rất hạnh phúc mặc dù không chính thức ra mặt cho dư luận biết là chúng tôi đã quen với nhau.

Sau một năm đó, tự nhiên anh chàng bớt tới lui thăm tôi, khoảng hai tuần thì đến một, hai ngày rồi lại về. Tôi thấy lạ cũng thường hỏi thì anh bảo rằng bận đi học và chơi thể thao. Tôi rất tin tưởng nơi anh, nên cứ vững bụng như vậy.

Khoảng một năm trước đây, tình cờ tôi đến nhà anh chơi, mới khám phá ra anh đã có quen một cô gái khác ở nước khác, hai người thường thư từ qua lại. Nổi cơn ghen, tôi đòi dứt khoát với anh. Anh cũng chẳng phản ứng gì. Sau ba tháng không còn liên quan với nhau, tình cờ tôi gặp lại anh trong một đại nhạc hội, thì anh nói với tôi rằng: anh nhớ tôi, anh muốn liên lạc với tôi lại. Tôi trả lời "ừa, thì cứ Tel. *đi." Sau đó anh* Tel. *đến tôi và chúng tôi hẹn hò đi chơi với nhau. Nhưng tôi vẫn thường hay hỏi về sự liên quan giữa anh và cô bạn gái khác,*

anh trả lời vẫn thư từ bình thường. Tôi yêu anh trong mù quáng, những khi anh trả lời như vậy, tôi rất đau buồn, vì cuộc sống cô độc nơi đây mà tôi vẫn còn dan díu với anh, tôi chỉ mong một ngày nào đó anh sẽ thật sự thương yêu một mình tôi thì tôi sẽ hạnh phúc.

Nhưng than ôi! Mới đây tôi lại khám phá thêm một vụ nữa là anh lại quen thêm một cô khác nữa.

Ôi! Khổ thay cho cuộc đời của tôi. Sao cứ mãi thương anh chàng này, biết rằng anh không có máu chung tình. Chung quanh tôi còn có những anh chàng khác thật lòng thương yêu, muốn bước tới cưới hỏi đàng hoàng thì tôi lại từ chối vì lý do con tim không bị rung động.

Sau khi biết thêm một chuyện buồn nữa, tôi đành quyết định phải dọn nhà đi sống một nơi có đông người Việt Nam, nhờ tình người để giải sầu nỗi buồn của tôi. Tuy mới đến khu mới nhưng tôi rất linh động tham gia rất nhiều sinh hoạt xã hội và là một danh ca của vài ban nhạc. Tình cờ anh cũng có vài người bạn đã sống lâu ở nơi tôi mới đến cư ngụ. Tôi được biết anh thường hay đến đây chơi với bạn bè. Mới đây anh lại Tel *cho tôi, nói rằng anh muốn quen trở lại với tôi. Tôi hỏi còn mấy cô kia thì sao, anh bảo đã hết rồi.*

Tôi hiện đang trong tình trạng hôn mê. Tôi không biết có nên tin anh nữa hay không? Mặc dù tôi vẫn còn yêu anh tha thiết nhưng buồn giận anh cũng rất nhiều. Anh nói với tôi anh không thích tôi đi ca hát hay đi nhảy đầm. Tôi thì tôi không muốn

bỏ ca hát vì tôi nhờ đi ca hát mà giải sầu những lúc anh lơ là với tôi.

Tôi có hỏi anh bây giờ quen trở lại đến chừng nào nữa? Anh trả lời đến khi nào anh muốn sống chung với tôi thôi?

Tôi phải làm sao đây với một thanh niên như vầy???

Rất mong những lời phê bình và xây dựng của bạn phụ trách Bạn Gái Nhỏ To.

N.T.

Lá thư dài mang dấu ấn bưu điện Hòa Lan của cô đã làm tôi hết sức xúc động, biết rằng trang Phụ Nữ nhật báo *Người Việt* đã đến được phần địa cầu xa xôi ấy, làm quen với những độc giả có lòng mến mộ như cô. Về câu chuyện tâm tình cô hỏi, tôi thấy cô nhìn vấn đề rất sáng suốt. Có lẽ một phần vì khí hậu ở Hòa Lan lạnh lẽo, một phần vì người Việt tha hương bên đó không nhiều nên một chút hy vọng mỏng manh cũng khiến người ta nâng niu, trân quí. Trên thực tế, chắc người thanh niên của cô đang nuôi giấc mộng tái định cư ở một nước có nhiều cơ hội tiến thân hơn, ví dụ Hoa Kỳ, nên anh chàng quyết tâm thiết lập bang giao với nhiều cô để tạo cơ hội. Vì vậy, cô đừng mong một ngày nào "anh ta sẽ chỉ thương yêu một mình tôi." Tình yêu như sấm sét, nếu nó không nổ ra trong một chớp mắt đầu tiên thì đừng chờ đợi để thấy nó như một đĩa đồ ăn thiu. Cô đã làm đúng, cố gắng tự tạo cho mình một vị thế và cứ nhởn nhơ như một con chim họa mi ca hát trong bầu trời thanh. Có thể có một lúc "chàng" sẽ cảm thấy nhu cầu có cô cùng đi trong cuộc đời nhưng cũng có thể là

chàng không bao giờ có nhu cầu ấy, vậy điều quan hệ là cứ để chàng thú tội với cô vào cái thời điểm định mệnh đó, còn cô, muốn được thế, đừng bận tâm nhiều. Trong khi *wait and see,* đừng sẵn sàng đi chơi với chàng theo điện thoại, thiệt thòi cho cô và không để cơ hội cho chàng hiểu biết chính chàng.

Mắc kẹt

Trong một thời gian không lâu, tôi vì ham vui theo chúng bạn nên cặp bồ với một người đàn ông giầu có và có vợ. Cũng có lúc tôi nghĩ tôi thích ông ta thật vì ông ta tặng tôi những món quà đáng giá mà có lẽ không một phụ nữ nào có thể chối từ. Tuy nhiên, mặt khác, tôi biết rằng chồng tôi là người tốt, khả tín, anh là chỗ dựa vững chắc cho tôi trong cuộc đời này. Tôi không bao giờ có ý nghĩ sẽ bỏ chồng tôi cả! Vấn đề trở thành nguy hiểm vì vừa đây, ông bồ nhà giàu của tôi đưa đơn xin ly dị vợ, nói là để chính thức xây dựng với tôi. Ông ta cũng minh thị yêu cầu tôi làm tương tự như ông vậy. Tôi bỗng rơi vào cái bẫy của chính tôi: nói huych toẹt ra thì sợ ông nhà giàu làm um xùm, nếu không nói thì ắt cũng có một ngày chồng tôi nghe biết hết mọi chuyện và sự đổ vỡ tất không thể nào tránh được. Bà khuyên tôi nên làm sao?

Đoan

Dầu sao thì bà cũng không nên trì hoãn để mắc kẹt nhiều hơn trong cái bẫy nguy hiểm ấy. Bà nên dứt khoát nói rõ những điều bà nghĩ về cuộc tình mua vui với ông nhà giàu, hoàn trả ông ta những tặng vật đắt giá, may ra còn kịp để ông ta hòa giải với vợ. Nếu chẳng may tình hình trở nên tồi tệ, bà nên thú thực với ông nhà trước khi người kia la làng. Đàng nào cũng vỡ lở, thà là ông nhà được nghe chính bà giãi bày trước. Có thể ông sẽ tha thứ nếu bà làm cho ông tin tưởng được sự thành thực và tin cậy của bà trong tình vợ chồng đối với ông (như chính tôi cũng tin).

Trộm rình nhà

Tôi vì hoàn cảnh công ăn việc làm, phải rời xa Cali là nơi vợ con tôi đang an cư lạc nghiệp. Trước khi ra đi, tôi có ngỏ ý rủ nhà tôi đem các con theo tôi song nhà tôi từ khước vì những lý do như sau:

1) Nhà tôi không chịu được lạnh ở các nơi khác.

2) Nhà tôi ngại công việc bán nhà, mua nhà làm nhà tôi nhức đầu.

3) Tôi chỉ có hợp đồng làm việc ba năm ở nơi mới.

Như vậy, theo nhà tôi, thời gian không đủ lâu để làm thay đổi cả một nếp sống đã ổn định ở đây.

Tôi chiều ý nhà tôi nên đi nhận việc một mình, cách đây bảy tháng. Hàng ngày tôi đều điện thoại về thăm nhà tôi và hằng tháng tôi bay về với gia đình một weekend *bốn ngày.*

Tình hình xem ra yên ổn trong năm tháng đầu. Qua tháng thứ sáu, khi về thăm nhà, tôi thấy nhà tôi có vẻ lo âu, bồn chồn một việc gì. Tôi gạn hỏi. Nhà tôi nhất mực chối không và còn trách tôi quáng gà. Thời gian này, nhà tôi nói chuyện điện thoại với tôi một cách miễn cưỡng, không vui như mọi khi. Linh tính một người chồng luôn luôn lo lắng cho đời sống vợ con báo với tôi rằng nhà tôi đang dấu tôi một điều gì hệ trọng. Tôi còn đang phân vân tìm hiểu thì tình cờ trong lần về thăm nhà mới rồi, tôi bắt gặp dưới gối nhà tôi một lá thư nhà tôi viết cho một người đàn ông xem chừng rất có thế lực và giàu có trong cộng đồng người Việt ở quận Cam. Theo nội dung bức thư, người đàn ông này có liên hệ mật thiết với nhà tôi (mật thiết đến chừng mực nào thì lá thư không nói rõ), chỉ biết ông ta hứa hẹn sẽ ly dị với bà vợ đã ăn ở với ông ta gần ba mươi năm và có với nhau năm mặt con nay đều đã khôn lớn. Ông ta cũng hứa hẹn sẽ đem tặng nhà tôi phân nửa tài sản thuộc phần ông ta sau vụ ly dị, trị giá khoảng gần hai triệu đô la, coi như là sính lễ để hỏi cưới nhà tôi v.v...

Thật ra, thoạt đầu tiên lúc đọc lá thư vụng trộm chưa kịp gởi ấy, tôi thấy nhà tôi ngây thơ và dại dột nên quên nỗi đau riêng, tôi chỉ còn một ý nghĩ trong đầu là phải bảo vệ vợ con bằng mọi giá, chống lại tên ăn trộm bất lương, vô đạo, đang rình rập làm hại gia đình tôi. Vì vậy, tôi tận lực ôn tồn khuyên giải vợ, cắt nghĩa mọi điều hơn thiệt cho nàng nghe. Tôi xin nghỉ việc hai tuần lễ để ở lại

nhà, dành dật vợ tôi lại từ trong cạm bẫy bất lương của kẻ thù. Sau cùng, nhà tôi nghe theo lẽ phải, trước mặt tôi, nàng gọi điện thoại cho tên đàn ông khốn kiếp ấy để nói rõ mọi việc đang xảy ra trong gia đình và yêu cầu hắn chấm dứt quấy nhiễu nàng. Ít ngày ngắn ngủi còn lại bên nhau trước khi lên đường trở lại nơi làm việc, tôi cố đối xử dịu dàng và tin cậy đối với nhà tôi để tránh cho nàng bị mặc cảm phạm tội. Riêng tôi đã có lúc cảm thấy rất vui mừng, nhẹ nhõm, như người vừa thoát một tai nạn chết người. Mọi chuyện xem ra ổn thỏa cho đến cách đây ít ngày, lòng tôi bỗng dưng chùng xuống như một quả bóng bị xì hơi. Tôi cảm thấy thất vọng ghê gớm. Tôi giận nhà tôi nông nổi, nhẹ dạ, bất tín. Rồi tôi chán nản. Tôi đâm hối đã cản ngăn nhà tôi đi con đường của nàng, thật ra, nhà tôi đã đối với tôi quá tệ, đáng lẽ tôi không nên tìm cách sửa chữa...

Bây giờ lại chính tôi là người ngại ngùng quay số điện thoại gọi về nhà, lại chính tôi không còn muốn hình dung ra con đường từ phi trường John Wayne về đến một nơi những người gọi là thân yêu của tôi đang sống. Tôi rất bối rối, mong bà giúp tôi ý kiến.

T.T.Ng

Những sự kiện ông mô tả là diễn tiến tâm lý thường xảy ra cho một người có hoàn cảnh tương tự. Khi gia đình gồm cả ông và những kẻ thân yêu của ông bị đe dọa bởi một kẻ thù từ bên ngoài, phản ứng đầu tiên và tất nhiên là ông sẽ cảm thấy ở trong

cái thế phải liên kết với người thân để loại bỏ đối thủ, không suy nghĩ thiệt hơn, không mặc cảm, không chọn lựa, không hiềm khích, ráng hết sức mình để đạt đến mục tiêu. Tuy vậy, khi mục tiêu đã hoàn tất, mọi nỗ lực ghê gớm đã qua, dư vị để lại thường là nỗi trống trải, buồn phiền, chán nản. Về mặt tâm lý, căng qua tất sẽ có lúc chùng quá, về mặt vật chất, đã tiêu hao nhiều năng lực quá. Trong tình cảnh "sa sút" ấy, người ta dễ nảy sinh những ý nghĩ chua chát, về mình, về người...

Tôi rất thông cảm với nỗi bối rối của ông, nhìn thấy con đường từ phi trường John Wayne về nhà ông đôi khi đầy những bụi hồng gai, tuy nhiên, mọi trách nhiệm vẫn là ở đôi bàn tay đã trót dẳn thì phải vác của ông. Nếu trước đây, ông cứ để bà nhà đi con đường bà ấy muốn, ông sẽ không có trách nhiệm gì về mọi điều may rủi xảy đến cho bà, trái lại, một khi ông đã hướng dẫn bà đi con đường ông chọn, ông không nên đặt bà vào tình huống đem con bỏ chợ. Ông dùng chữ "bất tín" để gọi bà, vậy ông nghĩ sao nếu bây giờ ông "quay ngang" sau khi đã làm cho bà vì tin ông mà nghe những lời dẫn dụ của ông để trở về với bổn phận và cương vị một người vợ?

Con người vốn yêu mình và yếu đuối, tôi cũng rất hiểu những mâu thuẫn tâm lý ông hiện đang trải qua, tôi xin mách nước ông một điều (nói theo kiểu Mỹ "*it can help*"): Ông hãy cố nhớ lại những động cơ đã thúc đẩy ông hăng hái, nồng nhiệt lao vào mặt trận dành lại bà trước đây, cũng chính những động cơ này sẽ lại giúp ông một lần nữa tuy rằng mặt trận kỳ này có thể gay go hơn vì kẻ thù không phải ở ngoài mà chính là những suy nghĩ ích kỷ và yếu đuối trong lòng ông. Ông là một người trí tuệ, tự chủ, đừng tự để mình rơi vào cái hố thường tình của nhân loại: cái gì có trong tầm tay thì không quí, mất rồi lại đỏ mắt đi tìm. Chúc ông chóng bình phục.

Cơn khủng hoảng

Tôi cưới một cô trong hoàn cảnh cô ta bị người yêu bỏ rơi. Tôi đi làm hai jobs để có đủ tiền trang trải mọi chi phí trong gia đình vì vợ không chịu đi làm. Trong hơn một năm trời chung sống, vợ tôi luôn luôn nhắc nhở rằng chính tôi là người theo đuổi và yêu mê cô ấy (còn cô ấy thì chắc là... không). Tôi chỉ làm thinh không nói năng gì vì thứ nhất điều cô ấy nói là đúng sự thật, thứ hai, tôi tưởng cô ấy nói đùa để dằn mặt tôi cho vui, thứ ba, tôi nghĩ với thời gian và tấm lòng thành của tôi, chắc rồi cũng sẽ cảm hóa cô ấy được. Tuy vậy, sự thực đắng cay là nay thì cô ấy bỏ tôi để chạy theo bồ cũ của cô ấy không biết vì lý do gì vừa trở lại với cô. Tôi đau quá. Đối với tôi, đời không có cô ấy thật là ảm đạm. Tôi lại không có bạn bè nhiều, càng không có ai thân, bà bảo tôi phải làm gì để qua cơn khủng hoảng này?

Ô. Đau Quá

"Bà bảo tôi phải làm gì để qua cơn khủng hoảng này?" Ông nghĩ được ông đang ở trong một CƠN KHỦNG HOẢNG là tốt rồi, là sống rồi vì cơn khủng hoảng nào, dù cường độ ghê gớm đến đâu, cũng sẽ chấm dứt vào một lúc nào đó, huống chi ông lại còn ý thức phải vượt qua nó? Theo kinh nghiệm của riêng tôi,

cách chống đau hay nhất là đừng gồng mình chống lại cơn đau mà hãy nương theo nó, cả mình lẫn nó quấn vào nhau trôi theo dòng đời, một thời gian. Ông cũng đừng vội vã tìm kiếm ngay một phụ nữ khác để thay thế cô ấy vì như thế ông lại có thể mắc phải một sai lầm mới. Tuy nhiên, vẫn trong chiều hướng đó, ông có thể lưu tâm để ý tìm ra một người có khả năng làm bạn với ông. Có một người để tin cậy, trao gởi và đi chơi đó đây là cách tốt nhất, mau nhất để hàn gắn vết thương lòng của ông. Chúc ông sớm bình phục.

Táo quân thời đại

Tôi đã có chồng, con cái đã lớn ra riêng hết. Từ những năm còn trẻ, chúng tôi sống với nhau không có hạnh phúc. Chồng tôi nhân tình nhân bánh lung tung. Ban đầu tôi có ghen, vì danh, vì của nhiều hơn vì tình. Ghen mãi phát chán, tôi đâm lì, mặc kệ ông ta làm gì thì làm. Qua đây mười ba năm, mười hai năm đầu sống tạm yên. Vừa rồi, tôi gặp lại người đàn ông tôi yêu lúc mới lớn. Người này nay hoàn cảnh đơn chiếc rất tội. Chúng tôi nhắc lại chuyện xưa. Cả hai chúng tôi đều có chung ý nghĩ là nếu tôi không có một đời sống hạnh phúc, liệu tôi có nên tự giải thoát mình để đi một chặng đường khác trong kiếp nhân sinh ngắn ngủi không? Hỏi ý kiến các con, chúng nói "tùy má, má cho chúng con gần hết năm tháng đời người, phần còn lại má sống sao cho má vui là được." Hỏi chồng, chồng ậm ừ "bà sống sao cũng được, đừng đem nhau ra Tòa,

miệng đời đàm tiếu." Vậy theo bà, tôi tùy nghi xử sự, được chăng?

V.H.

Kể ra bà cũng chả cần phải hỏi ý kiến bất cứ ai vì quả thật đời sống là tài sản riêng của mỗi người, ai muốn tiêu xài cách nào mặc lòng. Tuy nhiên, vì bà đã yêu mến, tin cậy mà đặt vấn đề với trang Phụ Nữ, tôi xin mạn phép bày tỏ vài điều.

Theo tôi, người phụ nữ bất cứ quốc tịch nào, bất cứ văn minh nào, có thể có nhiều đức tính tiêu biểu cho họ song nét tiêu biểu đặc thù và bao gồm nhất, dành cho con gái, là sự trinh tiết, dành cho đàn bà, là sự tinh khiết. Không có yếu tố này, người phụ nữ không còn tự phân loại họ trong một vị thế riêng nữa. Vậy, bà có vui lòng nhận mình là một người đàn bà không?

Yêu và ly dị

Mới đây em yêu một người đàn ông có vợ. Tụi em yêu nhau rất đậm đà. Anh ấy không có hạnh phúc trong gia đình nhưng anh nói với em rằng anh chưa thể dứt khoát với vợ con ngay lúc này. Liệu em có nên thúc đẩy anh ấy ly dị không?

Châu Toàn

Cô mượn lời một bạn gái khác có cùng hoàn cảnh như em đã viết cho cô trong một lá thư gởi về tòa soạn:

"Chị Thái Hà, xin chị hãy nói dùm với tất cả mọi cô gái khờ khạo như em, đừng có bao giờ quẩn quanh chờ đợi một anh chàng ly dị vợ vì mình! Năm em hai mươi hai tuổi, em cũng đã dại dột tin vào những lời hứa hẹn ầm ĩ kiểu này của chàng. Bây giờ em đã hai mươi bảy, em nhất quyết tìm cho đời mình một người đàn ông độc thân. Còn "người-tình-không-yêu-vợ" năm xưa của em thì nay vẫn ở với vợ và cộng thêm một cô bồ mới trong cánh tay!"

Chén thuốc hơi đắng, phải không em? Nhưng mong em chóng khỏi bệnh.

Xưa và nay

Tôi đọc sách báo, thấy các thi sĩ, văn sĩ mô tả tình yêu thật đẹp. Có những người tình yêu nhau suốt đời dù hoàn cảnh không được sống cùng nhau. Tuy vậy, trong thực tế, tôi không thấy những chuyện tình và những người tình đẹp. Thế là thế nào? Phải chăng nhà thơ, nhà văn đã cường điệu trong tác phẩm của họ? Hay là tình yêu xưa và nay khác nhau?

Liên Khanh

Tôi không biết cô có đủ tuổi lớn để nhớ lại khu chợ hoa ngày Tết trên đường Nguyễn Huệ, Sài Gòn, không? Khu chợ ấy có thật tuy bây giờ tất cả hoa bày bán trong những phiên chợ xuân dĩ vãng đã tàn héo hết, đã bị vứt vào xọt rác lâu rồi! Tuy thế, những tấm ảnh chụp hoa ngày đó vẫn còn nguyên, vẫn rực rỡ, vẫn lộng lẫy. Các nhà thơ, nhà văn cũng chỉ làm cái công tác nghệ thuật của một nhà nhiếp ảnh, bắt giữ cái đẹp phút giây, khoảnh khắc, của hoa, của tình yêu, đem in lên khung giấy, cho người đời ngưỡng mộ, để làm đẹp cuộc đời và con người. Họ không cường điệu, họ chỉ nhìn mọi việc bằng đôi mắt tinh tế, sắc bén, đam mê hơn đôi mắt một người không làm công tác nghệ thuật.

Theo ý riêng tôi, chuyện tình và người tình ngoài đời, có những lúc còn đẹp hơn sự mô tả trên trang giấy vô hồn vì nó có

sức sống. Một là cô chưa có cơ duyên để chứng nghiệm điều tôi nói, hai là chắc chắn đã có một lúc nào đó, dù rất ngắn ngủi, cô đã nhìn thấy cái thiên thu rực rỡ của tình yêu trong ánh đèn nháy của một pô ảnh... Cô thử nhớ lại xem?

Nói hành nói tỏi

Mẹ cháu có đông bạn gái. Gần như hàng tuần, các cô, các dì, các bác luân phiên họp mặt ở nhà mỗi người để ăn uống, trò chuyện. Cháu rất ngạc nhiên và bất mãn nghe người lớn cứ ngồi lại là kể xấu người vắng mặt, ví dụ bà này già đanh rồi mà còn diện, mặc áo sát nách; bà kia chồng có mèo, sửa soạn ăn diện giống một cô mười tám; bà nọ cắt mắt sửa mũi, căng da mặt, trông như tượng v.v... Cháu thiết nghĩ ai cũng có tự do riêng, ai muốn làm gì tùy họ, sao mọi người không nhìn nhau với đôi mắt thiện cảm mà cứ phải xoi móc nhau? Tụi trẻ không thế...

Phương L.

Bác cũng không biết tại sao lại thế và từ bao giờ, phụ nữ thường vẫn được mệnh danh là tác giả của truyện dài ngồi lê đôi mách. Quả như cháu nhận xét,thật chẳng hay ho gì! Giá mọi người cứ vui lòng vẽ ra những hình ảnh đẹp về nhau (thay vì nói hành nói tỏi) thì đời sẽ tươi vui và đáng sống hơn. Chẳng hạn "trời ơi, 50 tuổi rồi, mặc áo sát nách mà cánh tay đẹp như ngà

voi" hoặc "dạo này chị ấy đổi cách trang điểm, trông như người 30, điệu này chiêu hồi chàng dễ thôi!" Hay là "phải, chị ấy sửa mũi, trông hai mắt sâu xuống, gợi cảm hơn trước" v.v...

Dẫu sao, tuổi trẻ các cháu bây giờ không đi vào vết xe của người trước là tốt rồi. Sự rộng lượng làm cho một người lớn hơn tầm vóc bề ngoài nhiều lắm, phải không cô cháu bé hạt tiêu của bác?

Lựa lời mà nói...

Người yêu của tôi muốn tôi nói hết với nàng những điều tôi suy nghĩ hay cảm thấy, về chính nàng hoặc về những người và những việc ở xung quanh. Nàng có cái cách van nài vừa khẩn trương vừa dai dẳng, một cách đáng yêu, nên thường là tôi không cầm lòng được, phải nhượng bộ. Điều khổ cho tôi là cứ mỗi lần tôi dại dột làm theo lời nàng xong là y như rằng nàng khóc lóc quá cỡ, lúc thì buồn vì "té ra anh vẫn chưa quên người ta," lúc thì giận vì "anh không tin em nên mới nghĩ ngợi như thế," lúc thì tủi thân "em biết đời anh đâu chỉ sống vì em" v.v... Tôi rất lấy làm lạ, muốn hỏi bà tại sao người yêu của tôi vẫn biết rằng sự thật nhiều khi khó nghe mà nàng lại cứ nài nỉ, ép buộc tôi phải nói ra toàn sự thật? Những lần sau, liệu tôi có nên mãnh liệt từ chối lời yêu cầu của nàng không? Hay là tôi cứ nói dối tí ti cho nàng vui lòng?

N.V.

Vấn đề không ở chỗ ông nói với nàng cách nào mà ở chỗ ông nghĩ những gì, về nàng hoặc về người và việc xung quanh nàng?

Một là hai người có thể thỏa thuận và đồng ý với nhau về một số tiêu chuẩn và cảm xúc, để có thể đáp ứng hoặc đem lại cho nhau đúng những điều cả hai mong đợi. Hai là nàng sẽ phải chấp nhận mọi hình ảnh phản chiếu trong đôi mắt ông dù mức độ xấu đẹp có khi không làm nàng vui lòng.

"Mãnh liệt từ chối" hoặc "nói dối tí ti" đều là hạ sách.

Ngoài ra, nếu tôi là nàng, tôi sẵn lòng tôn trọng những giới hạn sương mù có tác dụng làm nhòa nhạt các góc cạnh sắc bén dễ làm tổn thương mình. Tôi cũng sẽ không uống đến cặn một ly rượu và cũng không chờ đợi người khác vẽ cho mình một chân dung hoàn hảo. Tuy nhiên, tâm lý thông thường của mọi người là vẫn thích những lời nói thuận tai, dễ nghe. Tóm lại, nếu ta không dụng tâm nói sai sự thật thì ta cũng nên áp dụng một câu châm ngôn của người Pháp "không phải sự thật nào cũng nên bộc lộ." Các cụ ta xưa cũng có câu:

Lời nói không mất tiền mua
Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau.

Đành là có khách sáo phần nào nhưng làm sao hơn khi chính ông có lẽ cũng cảm thấy thích nhìn người tình với một dung nhan có trang điểm nhẹ hơn là khuôn mặt trần trụi của nàng (trừ phi hoặc là chính nàng rất đẹp không cần son phấn hoặc là ông yêu được khuôn mặt không cần trang điểm của nàng!)

Đời sống riêng và bổn phận

Sao tôi cứ phải sống vì con cái và phải quên đời riêng của tôi? Bây giờ ở nước Mỹ, tôi có thể sống như một đàn bà Mỹ được chớ?

Bà C.

Ngoại trừ những điều bà tự cảm thấy và chứng nghiệm, không ai bắt buộc được bà sống cách này hay cách khác. Duy có điều nếu bà nuôi dạy các con bằng tâm tình một người mẹ Việt Nam, các cháu sẽ cư xử với bà bằng tâm tình những đứa con Việt Nam. Tất nhiên có thể bà cho các cháu nhiều lần hơn những gì bà sẽ nhận lại từ chúng nó; tuy vậy nếu bà không có gì để cho cả thì tình thế sẽ còn tệ đến độ nào?

Ngày tôi còn bé, có những buổi sáng thức dậy thấy ngại ngùng, không muốn đi tới trường. Tôi nghĩ giá được nghỉ học, ra vườn hái hoa, bắt bướm, bẻ trộm trái cây mà ăn thì thú vị quá. Tuy thế, nghĩ đến chuyện bỏ học một ngày sẽ mất một số bài, tôi bèn thu tất cả nghị lực cắp sách đi đến lớp. Chiều đến, khi tiếng trống tan trường dội vang trong sân cỏ, tôi bỗng cảm thấy lòng tràn ngập niềm vui lâng lâng. Tôi lại nghĩ: nếu ban sáng mà nghỉ học thì ngày cũng qua rồi, mình không nghỉ lợi biết bao, vừa không mất bài, vừa còn viễn ảnh một ngày nghỉ khác chờ đợi... Bây giờ cũng vậy, vẫn có những buổi sáng thức dậy tôi ngao ngán không muốn đi tới sở nhưng rồi nhớ kỷ niệm cũ, tôi lại cố lê đi. Khi chiều xuống, nhìn đồng hồ báo giờ ra về, tôi vẫn có nỗi vui

mừng một ngày đầy cố gắng và ích lợi đã qua, nếu sáng nay tôi không đi làm, ngày cũng qua rồi và tôi làm gì có nỗi vui thảnh thơi như lúc này?

Cho nên, sống như thế nào và vui thế nào là tùy nhận thức của mỗi người.

Trái tim và bộ óc

Cháu hai mươi tám tuổi, có bằng đại học bốn năm, tính cứng rắn và độc lập vì hoàn cảnh phải xa gia đình sớm. Cuộc sống khó khăn và bất trắc đã rèn luyện cháu thành một cô gái có ý thức tự vệ mãnh liệt, cháu rất ghét phụ thuộc vào bất kỳ ai, tinh thần hay vật chất. Tuy nhiên, gần đây, cháu cảm thấy hình như đàn ông con trai rất ngại những phụ nữ như cháu. Có những người đến với cháu lúc đầu rất thiết tha, sôi nổi nhưng sau đó họ tìm cách lảng ra và một vài người nói thẳng với cháu là cháu làm cho họ có mặc cảm. Họ nói "đàn ông cần một trái tim để yêu thương và che chở, không cần một bộ óc để bị chỉ huy." Cháu rất ngạc nhiên, vì như vậy rõ ràng là đàn ông không công bằng. Họ không muốn thấy những cô gái đủ mạnh để làm bạn đời chia sẻ với họ mọi trách nhiệm và gánh nặng, họ chỉ muốn thấy những cô gái dễ sai khiến để họ chế ngự và áp đảo. Thật ra, con gái chúng cháu cũng sẵn sàng ngoan ngoãn, hiền lành để chỉ nhận "của cho" thôi, cho khỏe thân, song kinh nghiệm những người đi trước cho thấy là đàn ông rất tùy hứng và

chóng chán, thiên nhiên còn có thời tiết bốn mùa nhưng đàn ông mưa nắng bất thường, đàn bà cứ ngồi mà mong đợi họ thì chỉ có từ chết đến bị thương, nhẹ nhất cũng phát điên. Theo ý bác, cháu phải làm sao? Thay đổi để kiếm được tấm chồng hay cứ giữ nguyên là cháu để sống thảnh thơi?

Túy Sơn

Cháu đã nói đến sự "công bằng," vậy chắc cháu cũng sẵn sàng nhìn nhận rằng đàn ông có vai trò của họ trong cuộc đời. Cháu sợ cán cân chênh lệch nhưng tối đa cháu chỉ nên giữ cho cán cân thăng bằng, đôi khi để "chiều khách," cháu cân giác một chút về phía họ, cháu không thể vì muốn cân đúng mà lại cân non cho người và dành lấy phần già về cháu, như vậy là cháu chỉ sửa một việc sai này bằng một việc sai khác, rốt cuộc, cháu và đồng minh, ngay lúc đầu, đã trở thành địch thủ của nhau. Theo bác, cháu không cần phải thay đổi gì cả. Tính tự chủ và độc lập của cháu là những nết tốt, cần thiết cho một phụ nữ khi có hoàn cảnh phải sống một mình; tuy nhiên, cháu nên làm giống như một con mèo. Con mèo khi được người âu yếm, nó cọ tấm thân mềm mại của nó vào chân hoặc tay mình, mắt nó lim dim, miệng nó kêu những tiếng dịu dàng, yếu ớt, khác hẳn lúc nó bị con kiki khiêu khích hoặc lúc nó rình vồ chuột. Trong một hoàn cảnh bình thường, bên cạnh người yêu, cháu hãy là một bông hoa, một điệu nhạc, một cành liễu nên thơ dưới ánh trăng. Cháu đừng như một con nhím lúc nào cũng xù lông để tự vệ, hãy để dành khả năng ấy trong trường hợp cháu phải đối phó với sự hiểm nghèo, nếu không, cháu làm thương tổn người yêu của cháu một cách vô ích

và phải nhận lấy những hậu quả oan uổng về phần cháu. Xã hội nước Mỹ đã phần nào, có làm thay đổi cách nhìn "chồng chúa vợ tôi" của đàn ông Việt Nam trước đây; tuy nhiên, họ mong đợi ở người tình hay người vợ hình ảnh một đồng minh của họ trong sự an toàn và tin cậy, họ không muốn thấy cháu diễu võ dương oai với họ đâu!

Sau hết, bác nhắc cháu câu nói đẹp sau đây (mà bác không nhớ rõ đã đọc được ở đâu) "người đàn bà không được Chúa tạo nên bằng xương sọ để chỉ huy; người đàn bà cũng không được Chúa tạo nên bằng xương bàn chân để bị chà đạp; Chúa đã tạo ra người đàn bà bằng chiếc xương sườn, chỗ trái tim, để được thương yêu và che chở."

Chúc cháu sớm tìm được một đôi mắt xanh.

Yêu người

N. ở cùng một ban Thánh Ca nhà thờ với cháu. Bề ngoài, N. không có gì đặc biệt. Chàng không đẹp trai lắm, cũng không cao to nhưng có một nhân cách thu hút người khác. Cháu cảm thấy rất bị hấp dẫn. Cháu thường lắng nghe chàng nói chuyện với bạn bè nên biết một số điều liên quan đến chàng, tỉ dụ như chàng rất hâm mộ thể thao và chính trị. Mặc dầu vậy, cháu luôn luôn cẩn thận dấu nhẹm cảm tình riêng của cháu đối với chàng, không để lộ cho chàng biết. Bây giờ, chàng chiếm hết ý nghĩ trong đầu óc cháu, cháu không còn làm được việc gì khác nữa. Cháu khổ quá. Vừa rồi, cháu có viết một lá thư không ký tên gởi cho chàng, nói là có một

người ở gần chàng rất yêu chàng. Cháu biết như vậy cũng chẳng đi tới đâu cả nhưng viết ra được một chút nỗi lòng, cháu thấy vơi vơi buồn. Cháu phải làm sao để thôi đi?

C.T.

"Cháu phải làm sao để thôi đi," sao vậy? Cháu thiếu tự tin, sợ chàng không yêu cháu hoặc sợ câu chuyện sẽ không có một kết thúc tốt đẹp như cháu mong đợi? Hay là bản tính cháu vốn nhút nhát?

Dầu sao, trong mọi trường hợp, cháu vẫn có thể giữ sự quen biết giữa hai cháu ở mức độ chừng mực như từ trước đến nay. Bác rất hiểu tâm trạng một cô gái chớm biết tình yêu lần đầu như cháu, trái tim gởi vô vàn cảm xúc đằm thắm và mãnh liệt đến một người mà không rõ người ấy có cùng rung động như mình không? Lo sợ nhưng không thể dừng bước, muốn quên nhưng lại chỉ để nhớ nhiều hơn. Vậy tại sao cháu không thử làm một việc gì cụ thể để tìm hiểu xem liệu N. có mỹ cảm với cháu không? Liệu chàng có chiều hướng muốn tiến xa hơn với cháu không? Tỷ dụ cháu có thể tổ chức họp mặt ca đoàn ở nhà, cháu có thể hỏi ý kiến N. về một điều gì mà cháu biết N. cũng thích, cháu có thể nhờ N. sửa dùm một dụng cụ thể thao hoặc dợt cho cháu một đoạn bài hát v.v... Cháu cũng có thể chủ động đưa ra đề tài nói chuyện trong các lãnh vực cả hai đều có kiến thức. Những bước đi này của cháu có thể đưa ra kết luận không thuận lợi, nghĩa là N. chỉ chuyện trò vui vẻ với cháu và không tỏ lộ ý định sẽ tiến xa hơn trong tình bạn. Những bước đi này của cháu cũng có thể đưa đến kết luận tốt, nghĩa là N. sẽ có cơ hội đáp lại

cháu một cách rõ rệt nếu chàng hưởng ứng tình cảm của cháu (chứ một lá thư không ký tên thì chàng làm sao trả lời?)

Dầu thế nào, vấn đề trước tiên là cháu hãy làm cho tình hình hiện nay "biến chuyển" đã.

Giá như ở Việt Nam và trước đây chừng chục năm, bác sẽ khuyên cháu gái bác "đừng thèm" bận tâm vì tụi con trai có máu lạnh. Thứ nhất, tại vì giáo dục ở quê mình dạy con gái như vậy, thứ hai vì cuộc đời làm vợ của một người đàn bà nó cơ cực lắm, mình nên khôn ngoan hưởng lấy sự yêu đương nuông chiều lúc đầu, để con trai chạy theo mình chứ mình không chạy theo họ. Thế nhưng thời buổi bây giờ khác rồi, nam nữ bình đẳng với nhau, con gái cũng nên có quyền lựa con trai để không còn cái mặc cảm bị con trai lựa, như người đi mua gà ở chợ vậy. Duy có điều bác nhắc để cháu nhớ: mình là con gái, sự lựa chọn nên ý nhị, kín đáo. Nếu vì lẽ gì không thuận lợi thì cũng dừng dại dột nghĩ rằng chàng là người hùng duy nhất trên cõi đời này. Làm được như thế, cháu sẽ bớt "gung" ngay. Thương.

Mật ngọt chết ruồi

Cách nay sáu tháng, tôi có làm đơn xin tăng lương nhưng ông chủ của tôi nhất quyết chơi màn điếc không sợ súng. Tôi đã làm việc cho công ty của ông ta mười hai năm, có thâm niên đậm hơn bất cứ ai trong sở. Vậy mà bọn họ có vài người tiến thân rất nhanh và được trả nhiều tiền hơn tôi. Tôi phải làm sao để ông chủ cà chớn của tôi sáng mắt ra?

Cô Dung

Cô nên nhớ "mật ngọt chết ruồi." Vì vậy cô nên thay đổi thái độ khi cô đề cập một vấn đề gì. Hãy tỏ ra vui vẻ, lạc quan với vị thế hiện nay của cô trong công ty. Hãy liệt kê trong một danh sách những đường lối cô đã thực hiện để ngày một tiến bộ hơn trong công việc và ngay cả ý cô muốn đảm đương một công việc khác tốt hơn trong công ty. Nếu những cố gắng này của cô không làm thay đổi lòng dạ sắt đá của ông chủ, tôi nghĩ cô nên tìm một *job* mới ở một nơi khác, đó là thượng sách!

Đùa với lửa

Cháu có một bạn trai đang xài cocaine. *Anh ấy bảo cháu rằng nếu kiểm soát được liều lượng, không gia tăng với thời gian, thì việc xài* cocaine *hoàn toàn vô hại đối với sức khỏe. Bạn anh ta không ai bị trục trặc hết. Có đúng vậy không thưa cô?*

T.V.

Không phải thế đâu cháu! Việc dùng *cocaine* rõ rệt đã gây ra chứng nghẽn động mạch tim và quật ngã ngay cả những thanh niên vốn có sức khỏe cường tráng. Nó làm cao huyết áp, rối loạn nhịp tim, đưa đến hậu quả tim có thể thình lình ngưng đập và nạn nhân sẽ bất đắc kỳ tử. *Cocaine* nguyên chất còn chứa

amphetamines làm gia tăng tác dụng khốc hại nói trên đối với sức khỏe con người.

Vậy, nếu không thể làm gì hơn cho anh bạn trai của cháu, ít nhất cháu nên kịp thời có một quyết định sáng suốt cho riêng cháu: không dính líu gì với *cocaine* và những ai coi nó là bạn.

Chúc cháu trẻ đẹp luôn.

Con kỳ đà

Cháu vẫn có một nơi để ăn trưa ngay gần sở cháu làm. Ở đây, cháu thường ngồi một mình. Cách nay vài tuần, có một anh chàng mặt mũi sạch sẽ đến xin ngồi chung bàn. Lúc đó, thấy không quan hệ gì, cháu đã đồng ý. Thế nhưng suốt từ hôm ấy, ngày nào anh chàng cũng đến chỗ bàn cháu ngồi, coi như một việc đương nhiên. Vấn đề là cháu không ưa anh chàng, cháu muốn ngồi một mình và cháu có quyền đón đợi, lựa chọn người cháu thích. Vậy, xin bà chỉ cháu làm thế nào để tống khứ con kỳ đà nói trên mà không cần phải bỏ chỗ ăn trưa thú vị của cháu? Cám ơn bà lắm.

Nguyệt Tiên

Cháu thử đổi giờ ăn trưa của cháu, sớm hoặc muộn hơn, được không? Nếu không được, cháu chịu khó đổi tạm chỗ ăn trong một hoặc hai tuần. Phá bỏ lệ quen như vậy sẽ giúp cháu dễ dàng

ngỏ lời, khi cháu trở lại mà anh chàng vẫn còn dai dẳng bám ở đó, nói thẳng rằng cháu muốn ngồi một mình và đó là quyền tự do của cháu. Cháu cũng có thể phịa ra một ông chồng hoặc một ông bồ rất ghen. Cháu cũng có thể mang theo với cháu một đống giấy tờ và làm ra vẻ rất bận rộn.

Chúc cháu sớm có lại những giờ ăn trưa thoải mái.

Hồi xuân

Tôi có một bạn học thân thiết từ tuổi thơ ấu cùng cắp sách đến trường. Chị có chồng con gia đình đàng hoàng, sống rất ngăn nắp và đạo hạnh. Không hiểu vì sao thời gian gần đây, mặc dầu đã xấp xỉ ngũ tuần, bạn tôi tự nhiên có những cảm xúc sôi nổi như hồi còn trẻ. Chị chú ý ăn mặc, trang điểm và có nhiều cử chỉ lôi cuốn người khác phái. Lúc nào chị cũng than thở "chả mấy nỗi mà hết một đời phù dung! Nghĩ đến cảnh mai mốt đi phải chống gậy, sợ quá!" Tôi bảo chị "Tốp những chuyện lẩm cẩm của bạn đi! Trông bạn thảm không chịu được!" Nhưng hình như bạn tôi không thể trở lại con người cũ trước đây, bà giúp tôi ý kiến nhé?

N.L.

Có lẽ phần nào bà có hơi trầm trọng hóa vấn đề. Sự trầm trọng ấy khó thuyết phục người khác và làm ẩm đục thêm bầu không khí mới bắt đầu khó thở. Tránh phát biểu kiểu chê bai vô thưởng

vô phạt bằng những nhận xét "trông bạn thảm quá," "tốp đi" v.v... Bà có thể tìm mua tặng bà ấy các sách báo hoặc tài liệu nói về các khủng hoảng tâm lý của tuổi trung niên. Thật ra, nơi một số phụ nữ ở ngưỡng của tuổi già, hiện tượng hồi xuân xảy ra rất bình thường. Với một chút hiểu biết và ý thức, người ta có thể tự chế trước ảnh hưởng bất lợi của mọi xung động tình cảm và tâm sinh lý có tính cách giai đoạn ấy.

Thiên hạ coi rẻ tôi

Tôi hai mươi tám, bị chồng bỏ và có hai con nhỏ. Tôi phải làm việc rất cực nhọc để nuôi thân và hai con. Vậy mà thân quyến tôi coi rẻ tôi, thiên hạ coi rẻ tôi vì tôi đi chợ xài food stamps, *vì đàn bà bị chồng chê chạy theo mèo là đồ bỏ xọt rác. Tôi chỉ muốn được sống và đối xử bình thường như mọi phụ nữ khác, với một chút công bằng càng tốt. Tôi phải làm sao?*

T. Hồng

Bất cứ một phụ nữ nào "phải làm việc rất cực nhọc để nuôi thân và nuôi dưỡng con cái" đều có thừa nghị lực để loại bỏ những thái độ hiềm khích nhằm hạ bệ họ. Đừng đếm xỉa đến sự biểu lộ thô bạo của một số người "không có thiện ý và sự công bằng." Cô nói "tôi muốn được sống bình thường như mọi phụ nữ khác" là ngụ ý "muốn có một đức phu quân trong nhà," phải không? Thật ra, trừ phi cô có tình yêu và cơ hội tốt, còn thì cô

cũng nên biết rằng thời đại và môi trường xã hội của chúng ta đã thay đổi rất ghê gớm. Ở xứ này, hơn 25% các gia đình Mỹ có gia trưởng là một phụ nữ, chẳng chết ai cả! Chúc cô thêm can đảm để sống vui khỏe, làm cây đại thụ tỏa bóng mát cho đàn con.

Trực bệnh 24 giờ trên 24 giờ

Em có hai con nhỏ đi vườn trẻ và một việc làm toàn thời gian. Ông xã em có cơ sở làm ăn riêng ở nhà nên anh ấy trông luôn các cháu cho em. Bình thường các cháu sởn sơ thì không có vấn đề gì cả nhưng cứ hễ chúng bệnh là ông xã em cuống cà kê lên vì sợ, anh ấy tức tốc điện thoại gọi em phải bỏ sở về ngay. Việc này tái diễn nhiều lần khiến em cũng gặp khó khăn về phương diện nghề nghiệp. Hơn nữa, ban đêm hầu như chỉ có em thức lo cho các cháu, sáng ra đi làm người rã rời. Chị có cách gì giúp em không?

Ngọc Tuyền

Em thử liên lạc hỏi thăm các bệnh viện trong vùng em cư ngụ. Một vài nơi họ có tổ chức trông nom trẻ bệnh vào ban ngày, lúc các bà mẹ phải đi làm. Chuyện ông xã em sợ cuống cà kê khi các cháu lâm bệnh là điều rất thông thường, vì thế, lại thêm một gánh nặng trên đôi vai bé nhỏ của người phụ nữ trung bình phải đảm đương trách nhiệm làm mẹ. Chị cũng đã có lúc ở trong cảnh ngộ em nên rất thông cảm và thương em, song chẳng biết cách

nào giải quyết dùm em cả; chẳng lẽ lại khuyên em cố gắng vì em chẳng đã luôn luôn cố gắng là gì? Thương.

Tôi nghèo quá

Tôi là một thanh niên 25 tuổi, hiện ban ngày làm công tại một tiệm fast food, tối đi học thêm nghề thợ tiện. Tôi chỉ kiếm đủ sống nên không có phương tiện tham dự những cuộc vui ngoài xã hội với chúng bạn. Tôi rất thèm muốn có một bạn gái để an ủi nhau lúc buồn vui nơi xứ người song tôi lại quá nhút nhát, càng khó hơn nữa vì hiện tôi vẫn chưa có xe hơi, làm sao quen được một cô?

Kiêm

Nhiều cô gái cũng thẹn thùng, nhút nhát như cậu tuy họ vẫn có mặt ở mọi nơi: cách cậu một khoảng đường ngắn có thể đi bộ được hoặc ngay trong khu vực cậu cư ngụ, ở chỗ sở làm, trường học hay ở trạm xe buýt. Cậu hãy dùng thời giờ rảnh ở những nơi có người trẻ độc thân lui tới, cố gắng thốt ra câu chào đầu tiên, thường thường các cô sẽ bắt trớn từ cái cơ hội thân thiện ấy, và biết đâu chẳng có một cô đã có xe hơi...

Chúc cậu sớm có bạn.

Líu lo

Bồ em có cái tật xấu, hễ cứ thấy đàn bà con gái đẹp là mở máy hót líu lo, khen cô này có bộ tóc đẹp, cô kia biết chọn kiểu áo phù hợp với vóc dáng v.v... Chàng tán công khai trước mặt em. Khi em tỏ ra không vui thì chàng dỗ dành em đại khái "em đừng ghen, xấu người đi. Anh chỉ vui đùa, cho các cô đi tàu bay giấy chơi. Lúc nào anh cũng yêu một mình em thôi." Em không biết có nên tin lời chàng không?

Thủy

Tin hay không cũng không cần đặt thành vấn đề. Ví như em không thích băng nhạc của một ca sĩ nào đấy mà cứ phải nghe mãi thì liệu em nghe được bao lâu?

Sợ lỡ cơ hội

Nhà tôi qua đời hơn một năm nay, nỗi đau buồn trong lòng tôi chưa nguôi. Vừa rồi, trong chỗ bạn bè giao du, tôi được giới thiệu với một bà đã ly dị. Tôi cảm thấy được an ủi rất nhiều bên cạnh người đàn bà này. Chúng tôi hơn kém nhau sáu tuổi và tôi nay đã ngoài 50. Bà ấy muốn là chúng tôi sẽ chính thức

trở thành vợ chồng vào mùa thu này, tôi tuy không từ chối song còn một chút lấn cấn sợ rằng lòng chưa quyết. Thú thật với bà, tôi quá sợ cảnh sống cô đơn, nhưng ừ ngay cũng hơi ngại ngùng, mà không ừ ngay thì e bỏ lỡ cơ hội. Ý kiến bà thế nào?

Ô. Trần

Còn một điều tệ hại hơn nỗi cô đơn rất nhiều, đó là cái tâm lý vội vã nhào đại vào một ai đó để hy vọng làm đầy khoảng trống trong tâm hồn. Trong những trường hợp như vậy, người ta thường biết quá trễ là người ta đã sai lầm. Nếu quả thật nỗi đau buồn do cái tang của bà nhà chưa nguôi, ông cần thêm một thời gian nữa để ổn định trước khi tính chuyện tục huyền. Tất nhiên ông không thể kéo dài quá cái tình trạng lơ lửng con cá vàng với bà bạn mới song nếu quả số phận đã dành người đàn bà này cho ông, bà ấy sẽ hiểu ông và kiên nhẫn hơn. Chúc ông may mắn.

Con riêng của chàng

Tôi có khả năng kết hôn với một người đàn ông xứng đáng và mẫu mực, chỉ hiềm chàng có một con trai riêng mười bốn tuổi. Tôi rất sợ cảnh mẹ ghẻ con chồng cho nên chưa dám quyết định. Mong bà góp ý cho.

Kim Anh

Tục ngữ ta có câu:

Trái nuôi con vợ mất công
Gái nuôi con chồng xứng mặt kế mẫu

Trẻ con hồn nhiên, đơn sơ và nhậy cảm. Mình thương chúng, chúng thương mình. Miễn là bà chấp nhận cậu bé ấy là một phần đời của người chồng tương lai, miễn là bà ý thức được cuộc sống chung lúc khởi đầu có thể sẽ rất khó khăn, cả hai phía đều có những thử thách và lầm lẫn, miễn là bà chớ nuôi ý tưởng ngông cuồng muốn thay thế hoàn toàn vai trò và hình ảnh bà mẹ cậu ta trong cuộc đời cậu. Tôi biết có những bà kế mẫu rất được các con riêng của chồng quí trọng. Kết quả ấy có tính nhân quả, bà cho đi chừng mực nào sẽ nhận lại đúng chừng mực ấy. Vậy điểm then chốt là ở nơi bà tự biết có thể cho cậu bé mười bốn tuổi ấy tình thương yêu và lòng chân thành của một người tuy không thể thay thế hoàn toàn người mẹ ruột nhưng có thể đảm đương một trách nhiệm tương tự, hay không?

Nếu được thế, mong bà vững tin vào tương lai.

Hôn nhân và sinh kế

Chồng tôi di tản qua Mỹ năm 75. Tôi kẹt lại Việt Nam cùng hai con nhỏ, mãi tới năm 1982 mới cùng hai con vượt biên qua tới Singapore rồi qua tới đây. Chồng tôi lúc bấy giờ đã có vợ khác và có một con với người vợ ấy.

Chúng tôi bỏ nhau, chồng tôi vài ba tháng cấp dưỡng cho các con tôi một số tiền nhỏ. Tôi không có nghề nghiệp chuyên môn gì, lại kém Anh ngữ, duy nhan sắc thì tôi thuộc loại đẹp. Kiếm việc làm qua quít, tôi sống chật vật nên xuống tinh thần lắm. Cùng share *nhà với mẹ con tôi có một người đàn ông độc thân chưa bao giờ kết hôn, làm nghề sửa Ti vi theo hẹn trên điện thoại. Người này để bụng thương yêu tôi nên hết lòng lo lắng và giúp đỡ tôi mọi việc lớn nhỏ. Anh ta khá đẹp người, tư cách đứng đắn. Nếu tôi không quá quan tâm về vấn đề tài chánh, có lẽ tôi đã đáp lại mối tình của anh ấy và cùng nhau xây dựng một mái gia đình êm ấm mới.*

Tuy nhiên, một phần vì tôi thấy nghề nghiệp của anh ta không vững chãi, phần khác tôi muốn lấy một người chồng có khả năng làm cho tôi nở mày nở mặt, hãnh diện với người chồng phản trắc cũ và bạn bè, nên tôi cầm lòng không nhận lời.

Một thời gian sau, có một người đàn ông khác có gia sản bề thế hơn, cũng theo đuổi tôi. Tuy tôi không có cảm tình, không rung động, ngay cả biết trước rằng rồi ra tôi sẽ không sung sướng bên cạnh một người đàn ông như ông này (bảo thủ, ích kỷ, độc tài) nhưng tôi lại không thể từ chối sự an toàn về vật chất mà ông ta thừa khả năng đem lại cho tôi nên, sau cùng, tôi bằng lòng lấy ông ta. Cưới nhau xong, tôi như con chim bị nhốt trong lồng, cách ly con cái, bạn bè, cả ngày chỉ loanh quanh trong căn nhà hai phòng ngủ. Cuộc sống tù hãm như thế làm

Chúng tôi bỏ nhau, chồng tôi vài ba tháng cấp dưỡng cho các con tôi một số tiền nhỏ. Tôi không có nghề nghiệp chuyên môn gì, lại kém Anh ngữ, duy nhan sắc thì tôi thuộc loại đẹp. Kiếm việc làm qua quít, tôi sống chật vật nên xuống tinh thần lắm. Cùng share *nhà với mẹ con tôi có một người đàn ông độc thân chưa bao giờ kết hôn, làm nghề sửa Ti vi theo hẹn trên điện thoại. Người này để bụng thương yêu tôi nên hết lòng lo lắng và giúp đỡ tôi mọi việc lớn nhỏ. Anh ta khá đẹp người, tư cách đứng đắn. Nếu tôi không quá quan tâm về vấn đề tài chánh, có lẽ tôi đã đáp lại mối tình của anh ấy và cùng nhau xây dựng một mái gia đình êm ấm mới.*

Tuy nhiên, một phần vì tôi thấy nghề nghiệp của anh ta không vững chãi, phần khác tôi muốn lấy một người chồng có khả năng làm cho tôi nở mày nở mặt, hãnh diện với người chồng phản trắc cũ và bạn bè, nên tôi cầm lòng không nhận lời.

Một thời gian sau, có một người đàn ông khác có gia sản bề thế hơn, cũng theo đuổi tôi. Tuy tôi không có cảm tình, không rung động, ngay cả biết trước rằng rồi ra tôi sẽ không sung sướng bên cạnh một người đàn ông như ông này (bảo thủ, ích kỷ, độc tài) nhưng tôi lại không thể từ chối sự an toàn về vật chất mà ông ta thừa khả năng đem lại cho tôi nên, sau cùng, tôi bằng lòng lấy ông ta. Cưới nhau xong, tôi như con chim bị nhốt trong lồng, cách ly con cái, bạn bè, cả ngày chỉ loanh quanh trong căn nhà hai phòng ngủ. Cuộc sống tù hãm

đường cho chính mình; sau đó, bà tranh đấu từng bước để thiết lập tương quan vừa thân thương vừa bình đẳng với chồng, hủy bỏ những điều bà cho là không hợp lý, không xứng đáng với bà (cách ly con cái hay bạn bè...) để tiến tới chỗ xây dựng một đời sống hôn nhân có ý nghĩa như bao nhiêu đôi vợ chồng khác. Làm như thế bà sẽ có ba điều lợi:

1) Vẫn duy trì sự an toàn kinh tế.

2) Thành công, bà sẽ có một cuộc sống hạnh phúc, xứng đáng với nhân phẩm người vợ.

3) Thất bại, bà có thể có lý do chính đáng mà bỏ cuộc, bà sẽ không có gì phải ân hận hoặc dằn vặt lương tâm (biết rằng bà đã không hời hợt).

Chúc bà mọi điều như ý.

Con gái riêng

Tôi có một con gái 16 tuổi từ đời chồng trước. Khi tôi về Cali tìm đất sống, tôi gởi cháu lại cho vợ chồng người chị ruột của tôi ở tiểu bang Ohio. Ở Cali, duyên phận đưa đến việc tôi kết hôn với một kỹ sư trẻ hơn tôi chín tuổi, đẹp người, hào hoa, lịch thiệp. Chúng tôi sống vui vẻ với nhau được hai năm. Vừa qua, bà chị tôi mất vì bệnh ung thư. Do chỗ lúng túng trong quan hệ giữa dượng rể và cháu (mà nay bà dì không còn) con gái tôi chuyển về sống với chúng tôi cũng dưới danh nghĩa là cháu gọi tôi bằng dì (tôi vẫn dấu chồng việc tôi có con riêng). Bây giờ, cháu đã là một thiếu nữ mười chín tuổi xinh đẹp và tràn đầy sinh lực. Tôi tuy không phải là một bà mẹ đa nghi hoặc ganh tị con song sự thật, cảnh sống tay ba của chúng tôi hiện nay có những điều không ổn. Chồng tôi dù sao cũng chỉ là một người đàn ông trẻ tuổi với các nhược điểm thông thường của họ, tôi phải làm sao để ngăn chặn trước những việc đáng tiếc có thể xảy ra vào một lúc nào đó?

Như. L

Kể ra, tình hình có thể không thực sự nguy hiểm nhưng nếu đã có những yếu tố để bà nhìn thấy một bên là tuổi trẻ "tràn đầy

sinh lực" của ái nữ, một bên là "người đàn ông với các nhược điểm thông thường của họ" thì tôi e rằng cách nhìn sự việc rất đa cảm và bén nhậy của bà sẽ đưa đến chỗ bà chấp nhận nới rộng giới hạn của mọi phía, vô tình đẩy tình thế vào khó khăn. Vậy, cách an toàn nhất là bà nên giúp ái nữ sống tự lập, ở học xá nếu cô còn đi học hoặc ở một căn phòng thuê riêng cho cô. Ở xứ này, đằng nào thì đến tuổi có thể tự lo liệu cho mình, mọi đứa con đều nghĩ đến việc tự đứng vững lấy nó. Bà có thể trải qua một số cảm xúc dằng co lúc đầu trong tình cảm và suy nghĩ của một người mẹ nhưng trong hoàn cảnh bà, không còn cách lựa chọn khác, bà giải quyết càng sớm càng thuận lợi cho cả ba.

Cuộc đuổi bắt thú vị

Cháu năm nay 28 tuổi, tốt nghiệp đại học bốn năm, hiện đang tiếp tục học để hoàn tất Master degree. *Cháu có vấn đề khó nghĩ sau đây, nhờ bác giải đáp dùm, cháu rất cảm ơn bác. Hiện nay, trong số các bạn trai theo đuổi ngắm nghé cháu, cháu tạm thời lựa được hai người. Cháu gọi họ bằng ký hiệu mẫu tự để bác dễ nhận nhé, một người là A, một người là B.*

Về phương diện thể chất, họ đồng cân lạng nhau. A mặt mũi khôi ngôi, hiền hậu. B. rất nam tính vì râu tóc rậm, trán cao lồ lộ, nét môi mỏng và hay mím chặt của một người cương quyết. Công việc làm của họ cũng na ná nhau, không có cách biệt lớn.

A. đối với cháu một lòng tận tụy và chiều chuộng.

Cháu thường nghĩ làm vợ một người như A. suốt đời chắc không có vấn đề gì làm cháu khổ tâm. Thế vậy nhưng cháu đồng thời lại cảm thấy sợ hãi và hơi chán khi nghĩ đến cuộc đời "vợ bảo chồng nghe" sau này nếu cháu lấy A. làm chồng. Dù là một người đàn bà rất độc lập và có khả năng, cháu nghĩ cái nữ tính bên trong mỗi người đàn bà thường khiến họ ao ước được che chở và đôi khi được dẫn dắt. A. hiền hậu và chiều chuộng quá, cuộc sống chung do đó có thể dễ đi đến chỗ nhàm chán và buồn bã vì thiếu cái năng lực mạnh mẽ của người đàn ông trong nhà.

Ngược lại, B. thì biểu lộ uy quyền của người đàn ông một cách thái quá, như kiểu tù trưởng bộ lạc. B. bắt ne bắt nẹt cháu từng chút một, giả dụ phải học hành thế nào, ăn uống thế nào, phục sức thế nào, phải đi đến nhà ai và không nên đến nhà ai, cứ y như cháu là con nít và là con của B. vậy. Cháu phản đối thì B. nói rằng "dạy vợ từ thuở bơ vơ mới về."

Trong thâm tâm, tuy không hẳn cháu đã yêu B. nhưng quả thật cháu có bị hấp dẫn vì thái độ mau lẹ, cả quyết và bất ngờ khi đề nghị hay giải quyết một công việc của B. Với B. cháu luôn luôn có sự mới lạ, điều này khiến cháu thấy đời sống có một vẻ quyến rũ. Nhiều lúc, cháu cảm thấy phải đuổi theo muốn hụt hơi những biến chuyển tâm lý vội vã của B. song cháu lại thấy thú vị trong cuộc đuổi bắt ly kỳ đó.

Hỏi ý kiến mẹ cháu, mẹ cháu bảo "nên lấy người nào mình yêu và họ yêu mình." Hỏi ý kiến chị

cháu, chị cháu bảo "được như mẹ nói thì tốt. Nhược bằng không được, hãy lấy người yêu mình cho chắc ăn." Hỏi ý kiến bạn gái, bạn gái bảo "lấy người nào ít có vấn đề. Mày sẽ không trẻ mãi để đuổi bắt ông chồng trong một cuộc đuổi bắt trường kỳ và ly kỳ. Ông ấy sẽ bỏ rơi mày ở đằng sau hoặc bên lề cuộc đua." Hỏi ý kiến bà cô, bà cô bảo "đời sống lâu dài và mơ mộng ban đầu thường tương phản nhau. Mơ mộng thì chóng tàn, đờisống thì nặng nề. Vì vậy, mơ mộng lớn bao nhiêu cũng kham, đời sống sẽ không kham nếu quá nặng."

Còn ý kiến bác thế nào?

Phương Thảo

Ý kiến của các bậc trưởng thượng và của bạn cháu đã quá đủ, bác chẳng còn ý kiến nào "cao cường" hơn. Bác chỉ có thể thêm với cháu điều này "thật ra, trong cuộc đời, mỗi sự việc đều có cái giá của nó mà mình phải trả thật đúng để nhận được nó. Cháu đi mua hàng, có khi *cashier* tính sót, tính nhầm, cháu được giá hời. Nhưng trong đời người, bác đoan chắc với cháu là không bao giờ xảy ra hiện tượng "hời" cho cái giá của hạnh phúc. Cháu hay người khác có thể xài bạc giả, nhưng con số phải đúng với yêu cầu ghi sẵn trên món hàng. Làm chồng một hoa hậu, làm vợ một người tài ba, một danh nhân hay vĩ nhân, cái giá phải trả lớn lắm, thời gian để trả cũng lớn lắm. Ước lượng đúng khả năng của mình thì thành công, ước lượng sai thì thất bại, có khi sự thất bại làm khánh tận một đời người."

Trở lại trường hợp cháu, cháu đuổi bắt với B. để vui chơi một thời gian thì cứ vui chơi theo sở thích của cháu lúc này, song chớ nghĩ rằng đời sống vợ chồng có thể mãi mãi là một cuộc vui chơi như thế (trừ phi cháu xem nó là một cuộc vui chơi). Về lâu về dài, cháu sẽ chóng mặt, nhức đầu và có khi phải bỏ cuộc.

Vậy, hãy có đủ thời gian để trắc nghiệm bản thân cháu. Nguyên tắc là "cái gì đơn giản, cái ấy ít bị hư hỏng."

Mong cháu được may mắn và hạnh phúc. Thương.

Sư tử Hà Đông

Cô ta có trình độ đại học, thông minh, duyên dáng, có việc làm tốt, mẹ tôi thích cô trở thành con dâu của bà. Tôi cũng rất thích cô ta, duy chỉ có mỗi một điều tôi sợ: cô ấy ghen quá. Mẹ tôi bảo "đàn bà sinh vài con với chồng rồi sẽ bớt ghen hoặc không ghen nữa" có đúng vậy không? Nếu sinh mỗi con cách nhau ba hoặc năm năm thì tôi phải chịu nghe sư tử hống từ chín đến mười lăm năm, còn gì là đời trai trẻ?

Hiệp

Thứ nhất, những vấn đề gì thuộc về bản chất một người thì rất khó sửa. Chấp nhận hay không chấp nhận chứ đừng hy vọng.

Thứ hai, nghe sư tử hống chỉ khó chịu lỗ tai lúc đầu (một tuần, một tháng, một năm) sau sẽ quen đi, như bàn tay người đầu bếp cầm nồi chảo nóng "chì" hơn người khác, thậm chí

không *sensible* với cái nóng nữa.

Thứ ba, nghe chừng ông còn cay cú cuộc đời trai trẻ lắm, vậy thì vội gì mua rợ buộc chân cho đổ nợ?

Vòng lẩn quẩn

Người đàn ông tôi yêu thì có lẽ y không yêu tôi, chỉ muốn bòn rút của. Người đàn ông tôi không thể yêu thì cho tôi nhiều tiền và chỉ muốn tôi yêu lại. Đời sao éo le?

Kim Lệ

Đời đâu có éo le? Chỉ tại lòng người đó thôi. Thế gian này đâu chỉ có hai người đàn ông ấy?

Cũ người mới ta

Chồng cũ của bạn tôi (đã ly dị tám năm) muốn tục huyền với tôi,có kỳ cục không? Sợ bạn tôi cười "lượm rác người ta bỏ."

Huyền

Vấn đề là bà có thích "ông chồng cũ" của bạn không? Ngoài ra, không có gì kỳ cục cả. Thế gian "cũ người, mới ta" là thường,

nhiều thứ lấy ở thùng rác ra xài tốt đã điếu huống chi một ông chồng, dù đã ly dị, cũng đâu phải là rác?

Ăn mặc thế nào là đúng?

Em mới ba mươi tuổi, thân hình thuộc loại đẹp mặc dầu em đã sinh hai cháu. Em thích mặc những quần áo làm tôn dáng người của em dù hơi hở hang một chút. Chồng em không bằng lòng, anh ấy cứ cằn nhằn em phục sức không phù hợp với nhân cách một bà vợ và một bà mẹ. Quan niệm cổ hủ này của nhà em làm em bực bội và cảm thấy bị sỉ nhục. Thật ra tại sao nhà em không chịu hiểu rằng em chỉ có một thời tuổi trẻ và thân hình em đâu có đẹp mãi để mà làm dáng mãi? Không có gì phiền bằng đi mua quần áo mà cứ phải đợi hỏi ý kiến chồng. Đi ra ngoài, em cũng thích nhà em ăn mặc lịch sự vậy, bộ em không sợ mất chồng sao?

Uyển

Chị biết trong nhiều gia đình, vấn đề phục sức của các bà vợ thường gây ra những mâu thuẫn căng thẳng cho cả chồng lẫn vợ. Không trách được một số các đấng phu quân Việt Nam đã quen với quan niệm nghĩ rằng người vợ ít nhiều là "một cái gì" hoàn toàn là "của riêng" họ, trong đó có sự trong sạch và bí ẩn từ tâm hồn đến thể xác, có sự từ chối minh bạch mối quan tâm từ thế giới người ngoài. Quan niệm này qua nhiều thế hệ, đã trở thành

sự yên chí lớn trong đầu óc các ông chồng muốn bảo vệ sự an nguy của gia đình. Chị đồng ý với em rằng trong đa số trường hợp, các bà ăn mặc đẹp và chải chuốt không phải nhắm vào việc khuyến dụ sự chinh phục của các ông mà chính là để thỏa mãn lòng tự tôn của chính họ ngay đối với nữ giới, chị cũng đồng ý rằng không phải bất cứ bà nào ăn mặc đẹp cũng làm tan nát gia đình song quả thật chúng ta nên nhìn nhận hai điều:

1. Ăn mặc đẹp và lịch sự không cần phải hở hang và càng không nên hở hang, nó không phù hợp với nhân dáng và phong cách của phụ nữ Á Đông.

2. Ăn mặc hở hang dễ gây ngộ nhận, nó là cơ hội dẫn tới những sự phiền nhiễu có khi nguy hiểm mà các bà vợ, bà mẹ nên biết trước để ngăn ngừa và tránh.

Khi đi mua sắm quần áo, chị thiết nghĩ nếu em thực sự quan tâm và tôn trọng ông xã, em dư biết nên mua sắm kiểu nào, đâu cần phải đợi hỏi ý kiến như một cô gái mới lớn cần người cố vấn? Em đẹp, mặc thế nào cũng đẹp nhưng em chỉ có một cách để gìn giữ hạnh phúc gia đình: làm vui lòng chồng em. Vậy đừng kêu ca nữa nhé! Hôm nào có thời giờ, ghé qua Tòa soạn (mỗi chiều thứ ba) cho chị ngắm em với!

Bằng chứng đáng giá của tình yêu

Anh ấy con nhà giàu, có tiệm buôn bán lớn, các chị em đều đeo nhiều nữ trang đắt giá vậy mà chỉ tặng cháu một chiếc nhẫn đính hôn vài chục đồng. Cháu buồn chán và thất vọng, xấu hổ với bà con bạn bè. Cháu muốn thôi.

Th. Khuê

Có lẽ cháu không nên đính hôn vội mà nên chờ đến lúc nào cháu hiểu được, một cách thực tế và nghiêm chỉnh, thế nào là xây dựng một gia đình hạnh phúc. Cô có những người bạn gái hiện nay có trong tủ những cái nhẫn trị giá hằng chục nghìn đô la song họ vẫn luôn luôn đeo trên tay một cái nhẫn trơn bằng vàng 18K chỉ đáng mười lăm hoặc hai chục đô, là bằng chứng cuộc hôn nhân vững chắc trong đời họ. Tuy vậy, cô thông cảm nỗi buồn và sự thất vọng của cháu về chiếc nhẫn đính hôn khiêm nhượng mà cháu quan niệm như một món quà phải tiêu biểu cho sự giàu có của gia đình vị hôn phu. Dù cháu quyết định thế nào về việc này, cô mong cháu sẽ rút được bài học quan trọng hàng đầu trong đời: chớ bao giờ ước lượng và kỳ vọng cao ở khả năng người khác dành cho mình.

Đèn xanh, đèn đỏ, đàn vàng

Cháu để ý một người có đạo, bằng cấp thấp hơn cháu, lương ít hơn lương cháu và không tốt mã cho lắm. Bố mẹ, anh chị em và bạn bè ai cũng bảo cháu rằng đừng. Ý kiến cô thế nào?

Linh Lan

Thắc mắc của cháu giải quyết dễ ợt. Này nhé:

1) Nếu cháu yêu rất nghiêm trang và thành thực cái anh chàng "không tốt mã cho lắm" ấy, cháu hãy bật đèn xanh cho

con tim cháu, đừng sợ cảnh sát!

2) Cháu không thật yêu anh ta, hãy tuân theo hiệu lệnh ngọn đèn đỏ của lý trí mọi người và... tốp ngay lại.

3) Nếu cháu nghe chừng như yêu lại nghe chừng như chưa yêu, nghĩa là cháu đang đứng trước ngọn đèn vàng, vậy hãy bình tâm chờ cho đến lúc thấy đèn xanh hay đèn đỏ, lúc đó là lưu thông an toàn. Thương.

Chuyện dài táo quân

Tôi đi làm toàn thời gian ở một hãng ráp máy lọc nước, công việc tất bật từ sáng sớm đến nửa chiều, mệt bở người, xì khói ra lỗ tai, chiều về đến nhà chẳng còn thiết gì nữa, chỉ muốn tắm táp qua loa rồi đi đọc tiểu thuyết của ông Mai Thảo (có nghĩa là đi nằm đấy vì chuyện nào của nhà văn lớn này cũng có một mặt đệm rất êm ái!) Khổ một nỗi là nhà tôi còn đủ song thân, cộng thêm một lũ em trai ăn khỏe như cọp, vì vậy, quanh năm suốt tháng, tôi thường phải bao thầu nhà bếp, không bán cái cho ai được, rầu muốn thối ruột. Bà có kế gì hay giúp tôi để cả nhà được no mà tôi thì không phải hầu hạ táo quân hằng ngày?

Tuyết

Dễ ợt! Cô chỉ cần làm một trong ba việc sau:

1) Đem gởi các cụ vô viện dưỡng lão. Nếu các cụ không chịu

lang thang, cô mua lấy vài thùng mì ăn liền và nhớ soạn sẵn *medical stickers* để các cụ dùng.

2) Dục mấy ông em ham ăn đi lấy vợ mau lên (để nhà bếp có thêm lính)

3) Cô kiếm một tấm chồng là giải pháp gọn nhất. Nhớ kén người biết thổi nấu hoặc kén người có cổ phần ở công ty Mc Donald.

Chồng già vợ trẻ là tiên

Mãi rồi thì em cũng bắt được người trong mộng: chàng hơn em hai mươi tuổi, giống như bài hát của nhạc sĩ Y Vân trước đây (năm anh hai mươi, em mới sinh ra đời). Đối với chúng em, điều này không trở ngại gì, tuy nhiên, cha mẹ, họ hàng và bạn bè phía em phản đối quá xá, quí vị ấy làm như em vô phước lắm mới bị lâm vào hoàn cảnh này. Em rất ngạc nhiên và muốn có cách gì để giải thích với mọi người rằng quả thật em rất hạnh phúc.

Tiên

Em không phải bận tâm giải thích bất cứ chuyện gì với bất cứ ai, cũng đừng để những lời chỉ trích, chê bai làm em ngã lòng. Khi mọi người thấy em có đủ sự vững tâm và cương quyết, quí vị sẽ rút lui êm thấm. Chị chỉ băn khoăn một điều: em quên không nói cho chị biết em bao nhiêu tuổi? Nếu ít nhất em chưa được hai mươi lăm tuổi, chị nghĩ em nên hoãn lại việc cưới xin với

"chàng trong mộng," chờ đến lúc em đủ số tuổi tương đối đáng tin cậy chị vừa nói. Thương.

Đã không còn nhau

Nhà tôi qua đời đã hai năm. Hiện tôi sống một mình trong ngôi nhà cũ tràn ngập kỷ niệm, rất khó nguôi quên. Ban ngày tôi còn chịu đựng được, nhưng cứ đêm đến là tôi sợ. Đi lên cái cầu thang ngày nào có nhà tôi cùng leo, tôi thật không thể cầm được nước mắt. Liệu tôi phải làm gì để bớt nỗi đau buồn?

Bà Kh.

1) Bà có thể thu xếp để một người con hay một người thân nào về ở chung làm bạn với bà không?

2) Buổi tối, khi lên phòng ngủ, bà nên tránh cái quang cảnh căn phòng chưa thắp đèn, tối om và yên lặng. Muốn vậy, hãy thắp đèn đầu giường từ lúc chiều, cuốn sẵn chăn trải giường để bớt cảm giác một sự ngăn nắp đến lạnh lẽo, để sẵn một cuốn sách hay tờ báo và một băng nhạc êm dịu. Từng ấy chuẩn bị có thể đem lại cho bà đôi chút ấm áp để chờ giấc ngủ. Sau cùng, bà cũng có thể nghĩ là bữa nay ông chậm chân một chút ở nhà bếp để uống một tách cà phê hay một viên thuốc, rồi ông sẽ lên sau...

Không đúng lúc

Nhà tôi có cái tật kỳ cục, cứ những khi tôi sửa soạn xong xuôi, sẵn sàng để đi đến sở làm, đi đến một nơi hẹn hoặc đi party, *là anh ấy đòi chăn gối. Tôi không thể nào làm vui lòng nhà tôi được trong trường hợp bất khả kháng như thế. Trái lại, những lúc khác, khi chúng tôi ở nhà một mình, không có trẻ con hoặc khi chúng tôi chuyện trò trong phòng riêng, nằm thoải mái bên nhau trên giường, tôi rất sẵn sàng thì nhà tôi lại tơ lơ mơ lo ra hoặc đứng dậy đi làm một việc gì đó. Như vậy, có phải anh ấy muốn trả đũa tôi không? Hay có điều gì trục trặc giữa chúng tôi?*

N. Yên

Có lẽ cũng chẳng có gì trục trặc. Một là ông ấy không được dồi dào sinh lực cho lắm nhưng lại không muốn bà nhận biết nên cứ cố ý nhè những lúc cầm chắc rằng bà sẽ không chịu để lèo nhèo. Hai là những khi bà trang điểm sẵn sàng, trông bà quyến rũ, khêu gợi hơn, ông cầm lòng không đậu.

Vậy lần sau, khi nào bà vui lòng, bà nên sửa soạn thật đẹp để xem ông phản ứng thế nào?

Mỗi người một vẻ

Em rất ngượng nếu phải nói ra là em rất ghen với em gái của em. Cả hai tụi em cùng sống chung trong một nhà, em chưa lập gia đình lần nào, em gái em thì đã ly dị. Bạn bè nói "em rất hấp dẫn" và "em gái em rất xinh đẹp." Em có nhiều chàng trồng cây si, nghĩ muốn lấy chồng không khó. Tuy vậy, thực tế là các chàng hễ cứ trông thấy em gái em là họ cuống cả lên, mắt chớp lia, tay bắt chuồn chuồn. Xét cho cùng, em gái em không hề dụng ý bắt quyết họ, chẳng qua họ bị nó hớp hồn dễ quá mà thôi. Em phải làm sao?

Minh Tuyết

Cái gì của mình là của riêng mình, không bao giờ có thể là của một ai khác, cứ thế mà suy ra. Tuy vậy, cũng có một yếu tố khách quan có thể giúp giải quyết tình trạng của em: dọn nhà ở riêng ra, sao cứ phải ở chung?

Cái mũi tẹt

Lúc mới lớn, cháu soi gương tự nghĩ cháu không phải là một cô gái may mắn có nhan sắc. Vì vậy, cháu chăm chỉ học hành và làm việc. Ngày nghỉ

cháu thường chạy xe loăng quăng cho đỡ buồn, đôi khi ra cả xa lộ mà chẳng có mục đích gì, chỉ cảm thấy mơ hồ là nếu có rủi ro mà gặp tai nạn chết tốt thì cũng được, chẳng ai thương tiếc gì nhiều ngay cả bố mẹ cháu (vì các em gái cháu rất đẹp). Thế nhưng năm cháu hai mươi mốt tuổi, một số bạn trai cùng học hay cùng làm bắt đầu theo đuổi cháu, tỏ tình. Trong số này, cháu chọn Th. vì Th. rất hợp cháu về nhiều phương diện. Hơn một năm nay chúng cháu yêu nhau, cháu hẹn Th. sẽ tổ chức đám cưới khi cháu ra trường vào năm 19... Cháu bắt đầu tập trang điểm nhẹ nhàng. Với một chút phấn mắt, bạn bè bảo cháu có cái nhìn thăm thẳm rất gợi cảm. Với một chút son nhạt, chúng nó bảo cháu có nụ cười rụt rè rất có duyên với chiếc răng khểnh. Thế nhưng thời gian gần đây, Th. hay nhắc đến cái "mũi tẹt" của cháu để cười cợt trêu cháu. Lúc đầu cháu không phật ý, còn hùa với Th. để tự chế diễu mình cho vui. Về sau, nhắc đi nhắc lại nhiều lần, cháu bị ám ảnh vì cái ý nghĩ Th. không hoàn toàn yêu cháu, ít nhất, có một "cái mũi tẹt" ở cháu làm Th. không hài lòng. Vì vậy cháu muốn đi sửa mũi. Cô thấy có nên chăng?

L.D.
(Orange)

Nguyên nhân khiến cháu viết thư hỏi ý kiến cô về việc sửa mũi hẳn là vì cháu đã có nhiều lần tự chứng nghiệm ý nghĩ của cháu

về một số vấn đề hay một số hiện tượng là không đúng. Cháu nghĩ "cháu không phải là một cô gái may mắn có nhan sắc," thật ra, nhiều bạn trai theo đuổi và khen tặng cháu. Cháu nghĩ: "Giá có chết thì không ai tiếc thương gì," thật ra, cha mẹ nào không thương con, nhất là những đứa con kém may mắn (cháu có cái xe đẹp nhất nhà). Nói dại, nếu hồi nọ cháu cố tình chạy xe lạng quạng trên xa lộ mà gặp rủi ro thì bây giờ cháu làm sao có cơ hội hưởng hạnh phúc tình yêu với Th?

Trở lại chuyện "cái mũi tẹt." Cháu và Th. yêu nhau đã hơn một năm, cháu lại nói "Th. rất hợp với cháu về mọi phương diện," cháu lại đã tỏ ra rất hòa đồng với Th. trong từng ý nghĩ thân mật hầu như của riêng Th. về cách nhìn con người và sự việc (tỷ dụ cách nhìn cái mũi tẹt của cháu), vì vậy, Th. mới "tin cậy" bầy tỏ với cháu cái điều mà bình thường, người yêu không dám nói với người yêu, sợ "cô ấy hiểu nhầm và phật ý." Cô thì cô nghĩ rằng Th. yêu toàn bộ con người cháu, không những đã không loại trừ "cái mũi tẹt" mà trái lại, trong khi cười cợt, đã xem nó là của "riêng chàng biết thưởng thức" đấy. Nếu không phải là "cái mũi tẹt" ấy thì làm sao nhận ra L.D. của Th? Vậy cháu đừng thắc mắc nữa nhé, không tin cô thì thử nói với Th. xem chàng phản ứng thế nào, có như cô nói không? Trừ phi cháu là một nghệ sĩ phải trình diễn trên sân khấu, là người của đám đông, của quần chúng, cháu cần có cái nhan sắc hoàn hảo theo một quan niệm thẩm mỹ ước lệ. Đối với mọi thiếu sót, nếu có, trong trường hợp này, người ta phải nhờ đến khoa giải phẫu chỉnh hình. Ngoài ra, người thanh niên đi tìm người yêu, người vợ là tìm một người của riêng họ, với tất cả nét đẹp và nét xấu trong tâm hồn và trên dung nhan. Cháu nên mừng vì Th. đã yêu cháu một cách tỉnh táo và trung thực.

Chúc cháu vui với hạnh phúc.

Đâu có ngon lành gì?

Tôi và B.T. là bạn học với nhau từ hồi trung học. Lớn lên, chúng tôi mỗi đứa có một cảnh đời riêng. Tôi lấy chồng là một sĩ quan quân đội VNCH, chỉ được một con trai. BT cũng lập gia đình với một sĩ quan hải quân, có ba con vừa trai vừa gái. Khi xảy ra biến cố tháng 4/75, cả nhà tôi kịp di tản qua Guam rồi sau đó định cư ở tiểu bang California. Chồng BT theo tàu, chạy kịp như chúng tôi nhưng BT và các con kẹt lại Việt Nam. Qua đây được ba năm, gia đình tôi đổ vỡ. Chồng tôi theo một người đàn bà khác. Con trai tôi nay đã khôn lớn, sống cuộc đời riêng của nó. Riêng tôi ở lại một mình trong căn apartment *cũ thuê từ hơn mười năm nay, tự làm việc nuôi thân, cuộc đời buồn nhiều hơn vui. Tôi cũng có một vài người bạn tử tế song không đặc biệt gắn bó với một ai, ngược lại cũng không một ai gắn bó đặc biệt với tôi. Vừa đây, BT và các con đoàn tụ với chồng qua chương trình ODP. Chúng tôi gặp lại nhau sau mười ba năm xa cách, với biết bao đổi đời không may về phía tôi. Nay chồng BT rất thành công với một cơ sở thương mại ngành điện toán. BT qua tới đây và có ngay một gia đình êm ấm, đầy đủ về mọi mặt. Thay vì giữ thái độ thông cảm với tôi là một bạn cũ ít may mắn hơn nàng, BT kênh kiệu, phách lối, ra vẻ mãn nguyện về sự tốt số của mình và coi thường tôi, làm tôi bị tổn thương. Tôi giận*

nàng lắm, tôi muốn nói thẳng cho BT biết rằng thật ra chồng nàng cũng đâu có ngon lành gì hơn ai, trong thời gian BT còn ở Việt Nam, anh ta cũng đã sống chung với một người đàn bà khác như vợ chồng. Đó chính là lý do vì sao mà phải đợi đến mười ba năm BT mới qua được tới đây để gặp lại anh ta, chưa kể rằng các bạn bè chung trong đó có cả tôi, đã luôn luôn thúc dục anh ta lo lắng mọi thủ tục giấy tờ bảo lãnh vợ con, để BT có được ngày hôm nay. Quả thật tôi không hiểu chồng BT đã giải quyết người đàn bà kia như thế nào hoặc hiện nay anh ta vẫn còn dấu diếm cô ta ở một nơi khác? Tôi muốn BT biết tất cả những điều bí ẩn chẳng hay ho gì đằng sau cái sân khấu hạnh phúc của nàng, cho nàng bỏ cái bộ mặt làm tàng của nàng đi!

Ch.

Trước hết, tôi xin được chia sẻ với bà mọi nỗi buồn phiền đang chất chứa trong lòng bà.

Tục ngữ ta có câu "phận đàn bà mười hai bến nước, trong nhờ đục chịu," kiếp này toan tân, lận đận, e tại tiền kiếp vụng tu? Tuy vậy, nếu nước đục, mình cứ cố gắng lóng phèn cho trong, để may ra còn soi được chút mặt trời rực rỡ (trong đục cũng tại tâm một phần đó mà!)

Sau đây, xin trả lời mấy điểm:

1) Tôi không thấy lý do gì khiến bà BT lại làm phách với người bạn thời thơ ấu, trên nguyên tắc, cùng mang giữ với bà ấy biết bao kỹ niệm nên thơ của một đời người? Liệu bà có đủ

khách quan để nhận định như vậy chăng? Có do mặc cảm không?

2) Chuyện chồng bà BT giải quyết vấn đề người thứ ba thế nào là chuyện riêng của ông ấy, bà chả nên bận tâm.

Vậy mong rằng bà hãy quên những chuyện đã nhìn thấy, đã nghe, đã nghĩ. Nếu quả thật cuộc sống của BT với chồng chỉ là một sân khấu kịch thì vở tuồng của họ sẽ có một lúc hạ màn, dẫu sao, bà không trách nhiệm về việc đáng tiếc này thì vẫn tốt hơn.

Giống tốt

Anh rể tôi là một nhân tài xuất chúng. Tôi nghĩ nếu tôi sinh con với một người đàn ông như thế, các con tôi cũng sẽ trở nên những trí tuệ xuất chúng, bà nghĩ sao?

Tú Phương

Bản thân cô là một phụ nữ phi thường. Bất kỳ cô sinh con với một người đàn ông nào, các con cô cũng sẽ là những đứa trẻ phi thường. Cho tôi hỏi nhỏ một câu, "bà chị cô có phi thường như cô không?" Nếu không, chắc cô nên nhẹ tay với bà ấy một chút!

Hay buồn

Cứ nghe chuyện thiên-hạ-sự một chốc là tôi buồn rụng rời, chả thiết gì nữa. Bà có kế gì mách giúp

tôi, tôi đãi bà chầu bún riêu ở tiệm Thiên Hương.

Cụ Lý

Giá như ngày xưa thì cháu đề nghị cụ xuất gia đầu Phật để nghe kinh mõ, khỏi phải nghe chuyện thế gian. Tuy nhiên, thời buổi bây giờ không ở đâu yên cả, vậy hay là cụ lấy bông gòn thút nút lỗ tai lại? Cháu nói riêng với cụ điều này: sao cụ còn ham vui thế? Không nghe gì cả cũng buồn chết người đấy cụ Lý ạ!

Vô phúc

Tôi năm nay đã gần bảy mươi, có một bà con gái cứ về tới nhà là càu nhàu, gắt gỏng mẹ, một bà con dâu như bà vua, tôi làm gì bà ấy cũng không vừa ý. Tôi không muốn ở với chúng nó nữa tuy cái nhà này tiền đao là của tôi đem từ Việt Nam sang và cho chúng nó để mua nhà. Tôi hiện lãnh tiền già, tùng tiệm chắc cũng đủ sống. Bà nghĩ tôi có nên ra ở riêng không? Thật vô phúc quá bà ạ.

Cụ T.

Thưa cụ, vấn đề người già ở nước Mỹ vẫn còn là một bài toán không có đáp số. Cháu nghĩ cụ có thể tìm xem trong số các cụ bạn có ai cùng cảnh ngộ thì vài ba cụ có thể chung nhau thuê một nơi ở riêng. Như thế, các cụ vừa thoải mái, tránh được cảnh

đụng chạm với con cháu, vừa có bạn trò chuyện cho khuây khỏa lại vừa trông nom săn sóc lẫn nhau được. Dẫu sao, sự khó nhiều khi sẵn trong lòng mỗi người, vì vậy, cụ năng đi lễ chùa hay lễ nhà thờ, đọc kinh, xem kệ, để xả bỏ bớt cái chấp, may ra tâm hồn sẽ thanh thản hơn.

Xin Cụ đừng buồn, đừng nghĩ ngợi quá có hại cho sức khỏe. Nếu cho là vô phúc thì phải kể từ đại nạn nước mất nhà tan chứ có riêng một gia đình nào đâu, phải không thưa Cụ? Kính chúc an khang.

Không quên

Em hai mươi hai tuổi, H. hai mươi bảy — Tụi em chơi với nhau gần ba năm nay, tính tình khá hòa hợp. Tuy vậy, tụi em trải qua nhiều cơn cãi vã và giận hờn to, tưởng chừng bỏ nhau năm, bảy lần, phần nhiều do H. gây ra. Có một lần H. quyết định cưới em rồi sau đó lại ngưng ngang. Em không thể nào chấp nhận thái độ đùa bỡn với tình cảm quá đáng của H. nên em cũng thôi luôn. Hiện em có bạn mới nhưng không hiểu vì sao em cứ không quên được H. Em có cảm tưởng nếu H. quay trở về, chắc em lại theo H. mất thôi.

P. Thu

Không đùa bỡn với tình cảm nhưng cũng không nên để tình cảm lôi cuốn và dày vò mình một cách tai hại. Người con trai ấy

không đáng tin cậy, anh ta như một cánh chim ham mê bay nhảy, biết rằng có thể đáp xuống thềm nhà em bất cứ lúc nào cũng tìm thấy gạo trắng nước trong. Nếu em không tự chủ đóng cửa sổ lại, em sẽ mắc kẹt trong sự yếu đuối của chính em. Nên tìm hiểu bạn mới của em là hơn. Chúc vui.

Nhân dục vô nhai

Thoạt đầu hắn theo tán tỉnh chị cháu. Đến chơi nhà cháu ít lâu, hắn xoay ra tán tỉnh cháu. Cháu muốn lột mặt nạ hắn cho chị cháu thấy nhưng phần thì sợ chị buồn, phần lại sợ chị không tin, cho là cháu muốn phá chị. Vậy cháu phải làm sao?

Minh H.

Tạm thời, cháu nên tránh những lúc chỉ có riêng hai người, cháu và hắn. Nếu có dịp thuận tiện, cháu bảo thẳng hắn là nên rút lui êm thấm ra khỏi gia đình cháu, nếu không, cháu sẽ vạch mặt chỉ tên hắn trước mọi người. Hắn biết phục thiện thì tốt, bằng cứ tiếp tục dở trò nham nhở với cháu thì cháu sẽ xuất kỳ bất ý tặng hắn một chiêu ngũ-dương-chỉ, thế là rõ nhất, chả cần phải thanh minh thanh nga gì với bà chị nữa. Có thể chị cháu sẽ đau hơn hắn nhưng chắc chắn sau đó chị sẽ tỉnh táo ra.

Tình yêu vĩnh cửu

Cháu và A. học chung trường, cùng chơi trong một đội thể thao. Thời gian, sự gần gũi và vẻ đẹp hơi yếu đuối của A. có lúc làm cháu rung động. Cháu có cảm thấy thương quí A. hơn các bạn khác tuy chưa phải là tình yêu. Tuy nhiên, điều này không ngăn cấm A. (còn ít tuổi và thơ ngây) nghĩ rằng cháu có cảm tình đặc biệt với cô, cũng gần như hoặc đã là tình yêu trong thời gian e ấp ban đầu. Vì vậy, trong suốt năm học, A. cư xử như một người có ảnh hưởng lớn trên đời sống tình cảm của cháu. Cháu cũng ý thức việc này song nhận thấy các biểu lộ không đi quá giới hạn làm tổn thương nhau nên cháu chỉ im lặng, đôi lúc, cũng chiều A. như một cô em gái bé bỏng và hay tủi thân. Bây giờ, vấn đề bỗng trở nên rắc rối vì cháu sửa soạn vào chủng viện, theo ơn kêu gọi riêng. Trước viễn ảnh biệt ly có lẽ bất ngờ và khó hiểu đối với A. cô ấy phản ứng rất dữ dội: bỏ ăn, bỏ ngủ, bỏ học, đòi chết. Trong một khoảng thời gian ngắn, cô ấy tiều tụy thấy rõ. Cháu áy náy và lo sợ, không biết xử trí thế nào để vừa giúp cô ấy lấy lại thăng bằng vừa có đủ sự thanh thản để dọn mình hiến dâng cho lý tưởng tôn giáo mà cháu chọn lựa với tất cả hồn xác cháu? Cháu có làm gì sai không?

PTT

Cháu có làm một điều sai. Ít nhất, cháu có trách nhiệm để cho một tình thế "sai" xảy ra và tiếp diễn trong một thời gian dài. Thật ra, cũng phải thông cảm mà không trách cháu nhiều vì các giới hạn trong vấn đề tình cảm thường bị đẩy đến chỗ "làm tổn thương nhau" mà không hề chớp đèn hoặc reo chuông báo động, như một thi sĩ thời tiền chiến dã nhìn nhận.

"Đường êm quá, ai đi mà nhớ ngó
Đến khi hay, gai nhọn đã vào chân."

Theo bác nghĩ, vấn đề của cháu có khó khăn, song sẽ không trở nên bi thảm quá như cháu sợ. A. còn ít tuổi, thơ ngây, cô ấy phản ứng dữ dội là lẽ tự nhiên. Cơn mưa dầm thì kéo dài, làm ung thối đất đai, mùa màng. Cơn mưa giông tuy cuồng nộ nhưng chóng tạnh ráo, sau đó, bầu trời sẽ rực rỗ với cầu vòng ngũ sắc. Sự đau khổ biểu lộ được ra ngoài như cái nồi hơi đã hé nắp, dù thấy khói mù mịt song không nổ và làm chết người. Nếu A. bỏ ăn, bỏ ngủ, bỏ học, đó là cái giá cô ấy phải trả để mua lấy kinh nghiệm trong đời sống, không do lỗi của cháu. Bác không cực đoan, nhưng bác nghĩ rằng ngay cả trong trường hợp một người trả giá cao nhất, điên cuồng nhất là sự chết thì cái giá ấy cũng là sự lựa chọn riêng của người đó hoặc của định mệnh đời họ. Dẫu sao, còn nước còn tát và vì sự quí mến cháu vẫn dành cho A. cháu hãy thử tìm cách cắt nghĩa (chính cháu hoặc cháu nhờ một vị lãnh đạo tôn giáo) cho A. hiểu mục đích vĩnh cửu trong lý tưởng cháu đeo đuổi. "Ơn kêu gọi" chỉ là một cách nói để chỉ những người hoặc do may mắn, hoặc do đức tin và nghị lực mà chối bỏ được sự hữu hạn của đời sống để mưu cầu, xây dựng và thâm nhập vào sự trường cửu ở một cõi khác. Cháu hãy đặt vấn đề là nếu A. thực lòng yêu cháu, cô ấy hãy có sự chín chắn biết tôn trọng phương cách sống mà cháu chọn lựa. Tôn trọng nhau là đức tính đầu tiên trong tình yêu, không phải sự chiếm hữu.

Chàng có thật lòng không?

Tôi là một phụ nữ góa chồng. Gần hai năm nay, tôi quan hệ với một ông ly dị vợ. Chúng tôi đều ở lứa tuổi ngoài 50. Tôi muốn kết hôn hoặc sống chung với ông ta song ông ta dường như không thuận như thế. Tôi rất quí ông ta. Ông ấy chỉ đến nghỉ cuối tuần với tôi mà thôi trong khi tôi vì quá cô đơn, muốn luôn luôn có ông ta ở bên cạnh. Nay có một ông khác ngỏ ý muốn tìm hiểu tôi để tục huyền, tôi phải làm sao? Thâm tâm, tôi không muốn để ông bạn cũ phiền lòng...

Bà Túy

Nếu bà có ý chờ đợi thì sự chờ đợi như thế đã đủ đối với tuổi tác của bà và trong hoàn cảnh xã hội nước Mỹ. Bà có thể cho người đàn ông mới một cơ hội. Có thể bà sẽ nhận được những điều bà thiếu. Cũng có thể bà sẽ không được gì hơn nhưng dẫu là như vậy, mối quan tâm của bà dành cho ông này sẽ khiến cho "người tình cuối tuần" của bà có dịp nhớ ra rằng ông ấy có thể mất bà như bỡn nếu ông ấy nhất quyết dậm chân tại chỗ. Trong trường hợp trước sau và bằng cách nào "chàng" cũng chỉ thoang thoảng hoa nhài như "chàng" vẫn thế thì bà hãy tự hỏi lòng bà là đúng nhất. Có nhiều người trải qua những kinh nghiệm đáng giá trong cuộc sống, họ luôn luôn biết giữ lại một chân trời cho sự khao khát trong tâm hồn. Vậy, bà nên tỉnh táo tìm hiểu xem

"chàng" có cái chân trời mộng tưởng êm đềm ấy trong đầu chàng không và căn bản là bà có chia sẻ cái chân trời ấy với chàng không? Trả lời câu hỏi này, bà sẽ có câu trả lời cho vấn đề.

Chưa phải là tình yêu

Tôi góa chồng mười bốn năm, có hai con một trai hai mươi và một gái mười sáu. Tôi vẫn duy trì quan hệ với bên nhà chồng và rất được nể trọng. Tôi không bao giờ có ý định tái giá vì tôi rất thương các cháu, không muốn làm tổn thương chúng chỉ vì chút hạnh phúc riêng. Thế nhưng gần đây, chỗ sở tôi làm, có một ông kỹ sư trẻ kém tôi khoảng mười hay mười hai tuổi, để ý rồi bày tỏ cảm tình với tôi. Ông ta rất lịch sự và tế nhị, hơn nữa, rất si mê và tận tụy trong việc theo đuổi tôi. Thú thật, đôi lúc tôi cảm thấy xúc động và rất hạnh phúc, có lẽ vì ông ấy đã đem lại cho tôi những hồi tưởng êm đềm về thời trẻ tuổi đã qua. Nhưng dẫu sao, xét kỹ, tôi quả quyết về phía tôi không phải là tình yêu. Tuy nhiên, nếu tình hình không thay đổi, tôi e ngại về lâu về dài không biết câu chuyện sẽ kết thúc như thế nào? Lòng người thường yếu mềm và tình yêu thì lại quá mãnh liệt. Mong bà góp ý cho tôi.

Bà t. Trang

Quả thật vậy, nỗi lo sợ của bà về "câu chuyện sẽ kết thúc như thế nào?" không phải là hão huyền, không có lý do. Tục ngữ đã có câu "không nên đùa với lửa," hoặc "lửa gần rơm..."

Hiện nay, bà biết chắc một điều là trong lòng bà chưa phải là tình yêu, vậy có nghĩa là bà đang rất mạnh, thế thì bà nên lập tức nhân cái thế mạnh này mà hành động dứt khoát ngay: thưa thớt trò chuyện, không nhận thăm viếng, điện thoại và tuyệt đối không nhận quà cáp. Trong phạm vi công việc hay nghề nghiệp, bà giữ thái độ hòa nhã, chừng mực, triệt để tạo cơ hội có thể dựa vào đám đông để làm tan loãng không khí trầm trọng và riêng tư có thể có giữa hai người. Nếu thuận lợi, tìm cách hướng sự quan tâm của ông kỹ sư vào một đối tượng mới, trong sở hay ngoài sở.

Những trường hợp khác, bà không đặt thành vấn đề nên tôi xin được phép không góp ý. Khi nào bà có sự khó nghĩ, tôi sẽ rất vinh hạnh được đón nhận thắc mắc của bà trên trang báo này. Thân ái.

Nặng cân

Cháu hai mươi bảy tuổi, cùng tuổi với H. Chúng cháu là bạn với nhau hồi còn ở trung học. Cháu và H. cách xa nhau đã chín năm. Nay H. sắp tốt nghiệp trường Đại học Y khoa dịp hè sắp tới. H. ngỏ ý muốn gặp cháu. Cháu rất mong mỏi gặp lại H. nhưng cháu có một vấn đề rất khổ tâm: trong chín năm sau trung học và xa H. cháu đã cân nặng thêm bốn mươi pounds. Cháu không có cách nào

làm giảm số cân này từ đây đến hè. Vậy cháu phải nói trước cho H. biết sự việc này hay cứ đợi đến lúc gặp lại nhau và H. sẽ thất vọng?

Thanh Mỹ

Cháu đừng quá bối rối. Có thể cháu không có cách gì làm giảm bốn mươi pounds trong hai tháng nhưng cháu có thể làm sụt một số cân nào đó trong một thời gian ngắn. Làm như thế nào, đó là vấn đề cần có bác sĩ chuyên môn giúp ý kiến. Cháu sẽ lo liệu sau. Dù không giảm cân hay chỉ giảm đến mức độ nào, cháu hãy gởi cho H. một ảnh chụp toàn thân cháu trước ngày H. hẹn trở lại gặp cháu. Như vậy, nếu cậu ấy không được vừa ý, cậu có thể hủy bỏ chuyến thăm viếng đã hẹn. Biết đâu chính cậu ấy cũng đã tăng lên một ít pounds trong thời gian chín năm qua?

Đất nước mình đâu?

Vừa qua, cháu đọc trên báo Time *số nói về sự thành công trên đường học vấn của các sinh viên gốc Á Châu ở Mỹ, thấy bài giới thiệu anh Trần Như Hoàng và chị Phạm Châu như là những điển hình nổi bật, cháu rất xúc động và hãnh diện, càng xúc động hơn nữa khi thấy báo* Time *đăng cờ Hoa Kỳ và cờ nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam bên dưới chân dung họ. Liền sau đó, cháu thấy quí báo bày tỏ sự phẫn nộ đối với Ban Chủ Biên tờ* Time

qua một kháng thư viết bằng Anh ngữ. Quí báo cũng kêu gọi cộng đồng người Việt hải ngoại tiếp tay biểu lộ thái độ không chấp nhận quan điểm của tạp chí Time *khi họ cho in cờ đỏ sao vàng, một cách nghiễm nhiên như thế. Cháu cũng có những cảm giác tức giận không khác gì các bác, các chú, các cô, lúc ban đầu. Tuy nhiên, một lúc sau, thấm ngấm nỗi đau buồn sâu xa của một người dân mất nước đang lưu lạc sống đời tầm gửi trên mảnh đất tạm dung này, cháu tự hỏi bây giờ nơi nào trên địa cầu này còn mang tên nước Cộng Hòa Việt Nam có quốc kỳ tiêu biểu là lá cờ vàng ba sọc đỏ? Trên bản đồ thế giới, lá cờ ấy chỉ còn là vang bóng, đâu còn tượng trưng giải non sông gấm vóc hình chữ S thân yêu do Tổ Hùng Vương để lại cho chúng ta? Có lẽ tạp chí* Time *cũng chẳng thiên vị gì Việt Cộng, song rõ ràng là họ đã ở vào cái thế lúng túng, tắc tị, cái thế hiện nay của hơn một triệu người Việt Nam di tản có quốc tịch, có nguồn gốc mà không có lãnh thổ, có nghĩa là không còn một thước đất để treo cờ! Cháu đau lắm, cháu căm hận lắm. Cháu mong các bác, các chú, các cô hãy tập trung lòng căm hận Cộng Sản để làm nên một việc gì, có kết quả trước mắt hay lâu dài, như một võ sĩ lên dài, bị một đòn đau, không bối rối, không hổ thẹn, không la làng trọng tài, trái lại, có quyết tâm đánh trả để giành lấy phần thắng dù phải chết. Qua biến cố 1975, cháu thường nghĩ rất thô thiển rằng phải có những cái chết vĩ đại để nước Việt Nam tự do được tái sinh, như một cái quả tượng hình từ một bông hoa,*

một đứa con ra đời từ cái đau thập tử nhất sinh của một bà mẹ. Không một ai trong những người đã góp phần vào việc làm mất nước Việt Nam trước đây bị hao hụt một cái móng tay, cháu tự hỏi bằng cách nào Việt Nam tái sinh?

Có lẽ nội dung thư cháu không phù hợp với mục Bạn Gái Nhỏ To của cô nhưng cháu muốn thổ lộ với cô như với một người chị lớn, nỗi thắc mắc buồn phiền của cháu về quê hương đã mất, nó khiến cháu ăn không ngon, ngủ không yên, vui một giờ là một giờ cảm thấy mình có tội với cha ông trong lịch sử oai hùng của dân tộc.

Cháu xin cô lâu lâu thử dóng lên một tiếng kêu thương, có lẽ cũng chẳng để làm gì, nhưng không kêu được thì uất lắm cô ạ!

Nguyệt Cầm

Rất xúc động với những điều cháu viết trong thư. Tiếc rằng, tủi rằng, hổ thẹn rằng cô chỉ là một phụ nữ tầm thường, hằng ngày với hai bàn tay lam lũ chỉ biết vuốt mặt lo áo cơm, chuyện tổ quốc quê hương xem như cơn mộng lỡ. Cô cũng rất mong có những con người "tầm vóc lớn" sẽ một ngày xuất hiện đâu đó để đảm đương việc nước, qui tụ được lê dân, hướng dẫn công cuộc đấu tranh giành lại lãnh thổ và quốc kỳ. Cô vẫn nghĩ cái DŨNG đầu tiên của đấng trượng phu là chấp nhận được những cái hạn chế của chính mình để từ đó vươn lên, tiếc thay, nhiều người không chịu được cái sự thật của chính mình vì họ sợ đau, đã sợ đau thì không làm được việc gì cả.

Cháu còn trẻ, tương lai còn dài, mong cháu luôn giữ được bầu nhiệt huyết đối với quê hương vì chắc chắn sẽ có lúc hữu dụng. Thương mến.

Bệnh mắc cở

Cháu hai mươi mốt tuổi, khá xinh, đã đi làm. Cháu đang sống với ba má cháu rất hạnh phúc. Tuy vậy, cháu vẫn cảm thấy buồn vì không có bạn trai. Khổ một nỗi, cháu hay bối rối và mắc cỡ khi có dịp tiếp xúc hay chỉ mới nhìn thấy con trai đứng gần chỗ cháu. Cháu cứ ấp a ấp úng như người ngậm hột thị, không thể nào mở miệng thốt ra được. Đêm qua, cháu đi dự tiệc sinh nhật một con bạn cháu, cháu gặp một anh rất dễ thương, ngồi cạnh cháu. Anh ấy mặc một cái áo lạnh mầu xanh nước biển thật thanh nhã. Cháu cảm thấy thích anh ấy lắm. Mặc dầu anh ấy nói chuyện với cháu rất vui và lịch thiệp, cháu không làm sao rặn nổi đến hai câu đáp lễ. Sau cùng, chắc anh ấy chán nên bỏ đi. Cháu tiếc cái cơ hội tốt đẹp ấy lắm nên buồn khóc suốt đêm qua. Cô làm sao giúp cháu?

Mộng Thường

Tội nghiệp cháu rất ngoan, rất lành của cô! Trong cái bối cảnh xã hội nước Mỹ đầy bon chen và cạnh tranh để sinh tồn, khuôn mặt cháu cho cô cái cảm giác tươi mát, thanh tao và hiền hậu

của một bông hoa hồ ngươi còn ngậm sương trong khu vườn quê hương. Tuy nhiên, tiếc rằng cô không "chữa khỏi" cái bệnh mắc cỡ dùm cháu được mà chính cháu phải tự chữa lấy cho cháu thôi. Việc đầu tiên, cháy hãy tập trung nghị lực vào cái ý muốn làm thay đổi cuộc đời và con người cháu: bỏ những hình ảnh tự kỷ ám thị không đúng về cháu, bỏ nỗi sợ hãi không thành công trong cung cách giáo tế đối nhân xử thế. Thông thường, tính rụt rè mắc cỡ là do mặc cảm tự ti về chính mình. Vậy, cháu đừng ngồi thu lu ở một xó góc nào đấy mà ray rứt nỗi cô đơn, trống vắng vì không có một người bạn trai. Cháu hãy vươn vai đứng dậy:

* Có những ý nghĩ tích cực vì nếu cháu cứ nơm nớp sợ đối phương không thích cháu, cháu sẽ cảm thấy rất lúng túng và khổ sở khi muốn ngỏ lời.

* Cháu hãy đường hoàng, nghiêm trang soi mình vào gương, tiên liệu sự thành công dù là chủ quan. Cháu hãy tập nói, cười một cách tự nhiên với những ý nghĩ vui tươi, trong sáng trong đầu. Sự linh hoạt là một cái duyên có khả năng hấp dẫn cao đấy.

* Chuẩn bị sẵn vài câu hỏi để mở đầu, ví dụ buổi tối hôm đó cháu có thể hỏi cậu thanh niên mặc cái áo ấm mầu xanh biển ngồi cạnh cháu những câu như: "anh có quen nhiều người ở đây không?" hoặc "anh đang đi học hay đi làm?" v.v... Thông thường, gợi cho mọi người nói về họ là cách tốt nhất để mở đầu.

* Trước khi nhập vào đám đông, tập vài động tác thở để relax. Sau đó, cháu sẽ bình tĩnh và tự tin hơn.

Sau hết, cô nói nhỏ với cháu rằng "bọn con trai tụi nó chẳng hơn gì cháu cả, việc gì mà sợ đến nỗi líu cả lưỡi? Khối cậu cũng nhược điểm cùng mình đấy cháu ạ, cháu cứ "thoóc" đi rồi sẽ thấy."

Người bạn đồng nghiệp hào hoa

Cháu mới nhận việc làm ở sở mới. M. cùng làm một chỗ với cháu, tấn công cháu dữ dội. Cháu cũng thích M. và muốn hẹn hò đi chơi với M. song một cô nói với cháu ràng M. chỉ là một tên sở khanh, hắn bám riết những cô mới vào làm, tán tỉnh cho được rồi bỏ rơi. Chính cô ta cũng là một nạn nhân của hắn vì lầm và vì không có ai nói về hắn cho cô biết cả. Cô ta rất đau khổ và oán hận hắn, vì vậy, cổ không muốn cháu đi vào vết xe đã đổ của cổ. Cháu phân vân, không hiểu cô ấy nói thật hay nói dối chỉ vì ghen tuông!

Cát Hà

Có vẻ như là cô ta không bịa đặt với cháu đâu! Tuy vậy, nếu cháu có ý định nhận lời hẹn hò đi chơi với M. thì cháu cứ thử một hai lần xem sao, quan sát cậu ấy và gợi cho cậu ấy nói nhiều về chính mình. Nếu cậu ấy vội vàng khoe khoang thành tích được nhiều đào mê thì những điều cô kia nói là đúng.

Sau hết, bỏ ra ngoài tất cả sự dèm pha, nghi kỵ về M., cô nghĩ rằng cháu cũng không tội vạ gì dính líu vào chuyện tâm tình lẩn quẩn với một nữ đồng nghiệp cùng sở làm. Việc này sẽ đem lại sự phiền nhiễu cho cháu.

Một lá thư lục lại...

Tôi 29 tuổi, chồng tôi hơn tôi một giáp, đã ăn ở với nhau hơn năm năm và có hai con. Chúng tôi sống rất hạnh phúc, nhưng mới đây tôi cảm thấy hạnh phúc bị lung lay. Tôi rất khó xử:

Từ xưa đến nay tôi chỉ nghe thấy người ta tìm thầy thuốc để chữa trị nào là bịnh bất lực, nào là sinh lý yếu... Ngược lại, không thấy ai đi tìm thuốc chữa bịnh "sung mãn cường dâm" cả.

Thú thật, chuyện gối chăn của chồng tôi rất ư là tuyệt vời: không lần nào là tôi không đạt đến tột đỉnh khoái lạc cả. Tuy nhiên ở Mỹ, nam, nữ ai cũng phải đi cày hết, cộng với việc nội trợ nữa, tôi không thể (không có nghĩa không thích) đáp ứng chồng theo kiểu "đêm bảy ngày ba" được. Tối thiểu thì mỗi ngày đều một vài lần (kể từ ngày cưới), có khi đang nấu ăn, đang dọn dẹp, hoặc đang tắm, ông chồng tôi cũng "muốn" giải quyết bất luận ở đâu và lúc nào!

Tôi đã cố gắng tránh né, nhưng một trăm lần đều cả một trăm tôi không từ chối được! Và chồng tôi "hăm" nếu "em không chiều anh thì anh phải đi lang bang qua Mễ, và nếu mắc bịnh AIDS thì em đừng trách anh..."

Thật ra vợ chồng tôi rất hợp về vấn đề chăn gối. Nhưng như đã nói ở trên, sáng nào vô sở làm tôi cũng ngáp vì thiếu ngủ! Vậy tôi phải làm cách nào

để bảo toàn hạnh phúc mà vẫn không tổn hại bên nào? Một trong hai đứa chúng tôi có phải là người bất thường không? Hy vọng chồng tôi sẽ đọc được những dòng tâm sự này của tôi và ổng sẽ có giải pháp dung hòa cho cả hai đứa. Kính mong được giải đáp sớm và tôi không quên kính chúc quý báo cùng quý quyến một năm mới an khang và thăng tiến trên đường phục vụ văn hóa dân tộc.

Một độc giả ở Chula Vista

Lẽ ra tôi mạn phép không trả lời thư ông vì các lý do sau đây:

1) Thư chỉ có một chữ ký, không rõ tên người viết.

2) Thư mạo nhận danh nghĩa một người đàn bà (chữ của ông rất đẹp, rất sang, rất bay bướm) để hỏi.

Tuy vậy, vào một lúc bất chợt mà tôi rất bận, tôi bỗng nhớ lại lá thư của ông đã yên nghỉ ở một nơi tưởng không bao giờ tôi còn nhìn tới và tôi đột nhiên có ý nghĩ là quả thật trong cuộc sống tất bật ở đây, nếu một ai đó có thể để thời giờ ra viết một lá thư cho bất kỳ ai, về bất kỳ một vấn đề gì thì người ấy cũng đáng được trả lời lắm, cho nên tôi lại lò rò đi lục lá thư của ông ra.

Thưa ông ở Chula Vista, không những ông chỉ mắc bệnh cường dâm, ông còn mắc cả bệnh cường điệu. Bệnh thứ nhất rất dễ, bệnh thứ hai thì xem ra thuộc loại nan chứng, chỉ có thuốc xã-hội-chủ-nghĩa mới hy vọng trị dứt, nôm na gọi là bệnh dóc tổ đó mà.

Bà xã ông yếu quá. Bà ấy cứ chịu cái cảnh ngáp dài ngáp ngắn ở sở thật là khờ. Bà ấy phải làm bộ không nghe đồng hồ reo, cứ ngủ thẳng một mách đến 1 hoặc 2 giờ chiều xong tà tà dậy, tắm

hoa sen, thay quần áo đẹp, trang điểm xuất sắc rồi chạy xế phom phom xuống phố *shopping*, ăn quà vặt, chiều về người cứ thơm lựng, không cần thổi nấu gì cho bẩn tấm thân ngà ngọc, chỉ chăm chú mỗi một việc khiêu khích và ứng chiến thôi. Ngày nào bà cũng làm như vậy, tất cả *bills* để dành tặng ông như món quà của hạnh phúc. Chắc chắn nếu ông không thích đóng vai *zorro* cầm súng đi vào nhà băng thì ông sẽ phải cày hai hoặc ba "gióp" để trả giá cái sự dêm bảy ngày ba của ông, chả bao lâu, sẽ có một buổi chiều người anh hùng đất khách lê tấm thân tàn về tới ngưỡng cửa, nhìn thấy bà xã thơm như mít mà hai mắt không còn mở ra nổi, chàng quờ quạng thều thào "em cho anh bát cơm" rồi lăn quay ra thảm mà kéo gỗ.

Ở xứ này, toa thuốc "hai, ba gióp" là thần dược trị dứt bệnh tề tuyên trong nháy mắt. Vì vậy, tôi hỏi nhỏ ông một câu "lá thư của ông có phải là giấc mộng vàng không bao giờ *come true* không?

Một lựa chọn khôn ngoan

Cháu hiện đang có hai chàng Thủy tinh và Sơn tinh cầu hôn. Một người rất yêu cháu và luôn luôn tìm cách làm vui lòng cháu. Anh này hiền hậu, tính nết đơn sơ, đời sống trật tự, mẫu mực và minh bạch. Anh kia cũng nói là rất yêu cháu nhưng ít khi tỏ ra có thiện chí làm vui lòng cháu, như vậy, có ngụ ý là thường hay gây cho cháu những vấn đề phải tranh luận làm cháu phải nhức đầu. Cháu có linh cảm nếu cháu nhận lời làm vợ Thủy tinh (chàng số một) thì cháu sẽ được một đời sống êm đềm, hòa thuận,

bình yên, bên một người chồng không bao giờ đem đến cho cháu sự bất an và đau khổ. Trái lại, nếu cháu bằng lòng làm vợ Sơn tinh (mà cháu rất yêu) thì có nhiều khả năng là cháu sẽ buồn nhiều hơn vui, khóc nhiều hơn cười. Vì vậy, cháu lưỡng lự quá, không biết nên lựa chọn con người nào và con đường nào cho khôn ngoan? Nếu cháu là con gái của cô thì cô khuyên cháu lấy ai trong hai chàng? Cháu chỉ yêu Sơn Tinh thôi!

Linh Lan

Trường hợp cháu nêu ra là một vấn nạn cũng cổ lỗ sĩ như hai cái tên Sơn tinh và Thủy tinh vậy. Tuy nhiên, trong thời đại tân thời hiện nay, vấn nạn ấy vẫn còn tiếp tục chi phối dài dài các kiều nữ đến tuổi lên xe bông, làm nhiều cô quờ quạng, mất ăn biếng ngủ chỉ vì tiếng thanh la não bạt một bên là của lý trí xui tìm chốn an nhàn, thảnh thơi, một bên là của trái tim đam mê cứ muốn viễn du cùng phong ba bão táp.

Việc cháu hỏi gần như là lời yêu cầu đưa ra một quan điểm hợp lý chung cho nhiều người cùng thắc mắc như cháu nên cô tự nghĩ một ý nghĩ và một giải đáp chủ quan của cô e rằng không đáp ứng đúng. Vì vậy, cô đã làm giúp cháu một cuộc trưng cầu dân ý bỏ túi với hai loại đối tượng:

1) Các bạn gái cùng lứa tuổi của cháu.

2) quí vị hiền mẫu đã có kinh nghiệm máu xương về thắc mắc của cháu nêu ra và hiện nay là mẹ các cô bằng trang lứa cháu.

Sau đây là kết quả:

THEO GIỚI TRẺ: Nên lấy người mình yêu vì lý do:

* Hôn nhân không thể đặt trên căn bản sự gắng gượng và lòng thương hại.

* Nếu không lấy người mình yêu, sau này làm vợ, tâm hồn lúc nào cũng vọng tưởng hình ảnh người tình lý tưởng, sẽ bị ray rứt vì thất vọng và hối tiếc.

* Sống không phải là tìm một nơi trú ẩn an toàn. Trái lại, sống là một lên đường liên tục, đấu tranh, khám phá, dấn thân, đau khổ và hạnh phúc. Như vậy mới là một thái độ sống có ý nghĩa cho một đời người.

* Chấp nhận con người trong cái tương đối, không toàn thiện, trong đó có chính mình và người mình yêu. Không nên buồn chán nếu quả thật người mình yêu và chọn lựa không đáp ứng hết mọi nguyện vọng của mình mà hãy nhận thức rằng khả năng và sự cố gắng của người đó chỉ đạt đến mức độ như vậy thôi, đòi hỏi cao hơn nữa là không hợp lý.

THEO GIỚI KHÔNG CÒN TRẺ: Nên lấy người yêu mình và ít gây phiền lụy cho mình vì các lý do:

* Người phụ nữ cần sự an toàn trong đời sống như chim cần tổ ấm.

* Một mong đợi vừa phải nơi người bạn đời sẽ tránh cho phụ nữ trường hợp trèo cao té đau.

* Mọi cuộc tình cho dầu đắm say, nồng nàn cách mấy cũng sẽ tàn phai theo thời gian. Sau cùng, người phụ nữ chỉ còn cần một điểm tựa vững chắc để có thể đảm đương nhiều trọng trách trong đời sống. Hạnh phúc gia đình như cái cây đại thụ, sai bông, rợp lá, không thể là con thuyền lúc nào cũng đe dọa tách bến.

Vậy, cháu nghe ý kiến đôi bên rồi quyết định lấy việc của cháu, cách nào phù hợp với cháu nhất. Đừng quên rằng cái gánh vợ chồng trên vai cháu sẽ không có ai đỡ đần cháu được đâu!

Tình và tiền

Tôi là một người đàn ông góa vợ đã đến tuổi hưu trí, các con đều trưởng thành và tự lập. Tôi có ý định tìm một bà bạn già để an ủi nhau, chia vui sẻ buồn trong buổi hoàng hôn của đời người. Tuy vậy, bà nào cũng đặt một câu hỏi tiên quyết về tình hình tài chánh của tôi, xem ra các bà chỉ chú trọng đến việc liệu tôi có thể cung ứng cho họ một nếp sống vật chất cao hay không? Tất nhiên tôi lảng tránh chuyện kê khai tài sản của tôi và các bà cũng dang ra luôn. Như vậy, ý nghĩ của bà về việc này thế nào?

Ô. Cẩn Thận

Khi đã qua cái tuổi mộng mơ trẻ dại, các cô các bà thường trở nên khôn ngoan và thực tế, nhất là khi không những họ chỉ mới qua thời trẻ dại mà còn đã bước vào tuổi xế chiều, sự sống an toàn nay chỉ còn trông cậy ở sức mạnh của những thứ họ đã có hoặc mong có trong hầu bao. Nỗi nghi ngại không những chỉ ở phía ông mà còn cả phía các bà nữa, ông sợ gặp đỉa, bà sợ gặp người chơi lường. Đó là một thực tế. Tuy vậy, ông có lý khi ông không chịu nộp bản kiểm kê tài sản trong buổi sơ giao, vậy ông hãy kiên nhẫn tìm và chờ cho đến khi may mắn gặp được một người có thể nói chuyện với ông về nhiều vấn đề trước khi đề cập đến... tổng thống Washington.

Bồ nhí

Cháu mười chín tuổi, đang có quan hệ với một ông ngoài sáu mươi song trông chỉ như chưa tới năm mươi, lịch sự, tráng kiện. Cháu nghĩ là cháu yêu ông ta và ông ta cũng rất yêu cháu. Từ hơn một năm nay, ngày nào ông ta cũng dành một khoảng thời giờ để gặp cháu, đi ăn, đi movies *hoặc đi chơi ở những nơi thắng cảnh. Ông ta dự định cưới cháu làm vợ. Vấn đề khó khăn của cháu là mẹ cháu không tán thành cuộc nhân duyên bề ngoài xem ra kỳ cục này vì mẹ cháu cũng ít tuổi hơn ông ta rất nhiều. Tự thâm tâm, đôi lúc cháu có cảm tưởng cháu không giống ai, có cái gì lủng củng và hơi tạp nhạp, nhưng quả thật cháu lại không thể sống vui nếu không có ông ta bên cạnh cháu một ngày. Vậy cháu phải làm sao đây? Cháu không muốn mẹ cháu làm ầm ỹ.*

Dung

Xem ra cháu khó mà thuyết phục mẹ cháu thỏa thuận trong cuộc hôn nhân này! Một là cháu ngừng quan hệ với ông lão để chính cháu khỏi cảm thấy "tạp nhạp và không giống ai," hai là cháu sẽ làm mẹ cháu buồn phiền. Bác không thể quyết định dùm cháu được. Tuy nhiên, bác có ý nghĩ này: một cô gái mười chín tuổi không thể nào vô cớ mà say mê một người tình ngoài sáu

mươi dù là ông ta "trông chỉ như năm mươi, lịch sự và tráng kiện." Nếu loại bỏ cái nguyên nhân thông thường và rõ rệt nhất là tiền bạc, hành động của cháu chỉ có thể cắt nghĩa là do cháu thiếu tình thương và sự quan tâm của bố cháu trong gia đình (bác không thấy cháu nhắc đến bố) hoặc do cháu, vì một yếu tố tâm lý nào đó, đã không thể hòa hợp được với đồng bạn cùng lứa tuổi? Điều này cháu có thể tự tìm hiểu lấy hầu giải tỏa cho cháu mọi ẩn ức không thuận lợi. Dẫu sao, nếu không bận tâm về vấn đề quan niệm hay tập quán xã hội Việt Nam, một cuộc hôn nhân quá chênh lệch về tuổi tác như vậy cũng không hẳn là không thành công, tài tử Charlie Chaplin lúc 52 tuổi đã kết hôn với người vợ 18 tuổi và bà này ở với ông cho đến khi ông tạ thế năm ông 82! Tất nhiên trong những điều kiện hãn hữu như thế, cuộc sống chung sẽ đòi hỏi nhiều cố gắng và hy sinh lớn nơi người vợ trẻ trong đó quan hệ hơn cả là việc sinh đẻ và nuôi dạy con cái. Cháu đã nghĩ đến chuyện này chưa?

Chơi hú tim

Cháu và H. rất thân nhau. Trong một buổi trình diễn văn nghệ được tổ chức giữa các trường trong dịp Tết vừa qua, cháu và H. gặp S. và T. Sau đó, S. trở thành bạn trai của cháu và T. của H. Chúng cháu vẫn thường đi chơi chung những ngày nghỉ cuối tuần và bất cứ lúc nào thuận tiện cho cả bốn chúng cháu. Thời gian gần đây, cháu nhận ra cháu hợp với T. hơn là với S. Cháu còn đang rất lúng túng vì chuyện lòng rối ren của cháu thì bỗng trong lần đi chơi cuối tuần vừa rồi, T. đã lén cầm tay

cháu dưới gầm bàn. Không những thế, T. còn đè bàn chân trần của T. lên chân cháu (chúng cháu đi chơi ở một bãi biển). Quả thật cháu không muốn làm H. đau khổ, cũng không muốn đối xử với S. không đẹp. Cháu phải làm thế nào?

Lệ Quyên

Cháu hãy nói thật hết mọi chuyện cho H. nghe. Càng để lâu chừng nào. H. sẽ càng nghĩ là cháu cố tình lừa dối cô ấy chừng đó. Có thể S. và bạn cháu sẽ đương đầu dễ dàng với biến cố đáng buồn ấy song cô nghĩ riêng cháu sẽ đến một lúc phải hối tiếc nếu chính cháu sắp xếp việc này theo chiều hướng như cháu bày tỏ trong thư. Cháu sẽ không được gì nhiều với một chàng trai giống như T. hai cánh tay chơi hú tim ở hai đầu bàn!

Chúc cháu sáng suốt.

Con bài tẩy

Tôi được họ hàng bà con giới thiệu T. để tìm hiểu hầu tiến đến hôn nhân. Đã tám tháng trời trôi qua, tôi vẫn không tài nào có một nhận xét đầy đủ và chính xác về T. Có lúc xem ra T. yêu quí và chiều chuộng tôi, có lúc T. lại gắt gỏng ngậu xị với tôi rồi ba hoa chích chòe về những cuộc tình diễm lệ của chàng, xem ra chàng cố tình chọc cho tôi tức hộc máu. Tuy nhiên, trước sau chàng vẫn bày tỏ ý muốn

xin cưới tôi làm vợ. Tôi rất phân vân, không biết có nên nhận lời cầu hôn của chàng trong tình hình hiện nay chăng? Tôi chỉ sợ không có hạnh phúc với chàng.

Lê D.

Có lẽ nên vấn kế một ông thầy tử vi hoặc một ông thầy bói. Tôi rất thông cảm nỗi lo âu toát mồ hôi của cô trong canh bài đánh với tất cả sự may rủi một đời người. Cô muốn biết con bài tẩy của đối phương để cầm chắc phần thắng, tuy nhiên, dầu rằng cô biết được con bài tẩy ấy, vẫn còn con bài tẩy của định mệnh mà thường người ta chỉ nhìn thấy vào lúc tan canh mãn cuộc. Vậy, thật ra chẳng có cách nào khác hơn là cô cứ ngồi vào bàn, một cách hào sảng và tự tin, luôn luôn ý thức rằng cô có 50% rủi may bên cạnh 50% hiệu quả của bất kỳ một quyết định hay hoặc dở nào. Tỷ số rủi may có khi còn cao hơn 50%.

Tôi lo sợ cho chúng nó quá!

Số đặc san Giáng Sinh Người Việt *vừa rồi có đăng bản dịch "Lá thư gởi cho con gái," tác giả là bà Ruth, bác sĩ tâm lý học khá nổi tiếng của Mỹ. Tôi đọc lá thư, bản thân rất lấy làm thích thú và ngưỡng mộ, chả trách nó được đăng tải trên nhiều báo và được dùng làm quà đầu năm cho con gái trong nhiều gia đình Hoa Kỳ. Tôi vui vẻ gọi các cô nhà tôi và hỏi xem chúng có đọc lá thư ấy không?*

Tôi rất ngạc nhiên nghe một cháu trả lời "Không được đâu mẹ, bà Ruth xưa rồi, như mẹ vậy! Bây giờ đàn bà không nên chịu thiệt, để chồng cỡi lên đầu lên cổ mãi sao?" Một cô khác bồi thêm: "Sao lại phải làm đàn ông vui lòng? Thế các ông chồng có lo làm sao cho vợ vui lòng không?" Cô út còn nói "Mẹ biết không? Bác Hoàng nói cậu nào muốn làm rể nhà bác phải biết hút bụi, rửa bát đĩa, nấu cơm và đổ rác cho nhà bác ít nhất cũng ba năm, chuyện công dung ngôn hạnh của mẹ lỗi thời rồi, hi hi!"

Quả thật tôi không còn trẻ nữa song tôi không thể nào nghĩ rằng bộ mặt hạnh phúc ngày nay khác với bộ mặt hạnh phúc ngày xưa đến thế. Tôi lo sợ nếu các con gái của tôi suy nghĩ như chúng nó nói ra với tôi thì tương lai đời sống vợ chồng của các cháu liệu có mát mái xuôi dầm không? Nếu mỗi gia đình là một mặt trận ráo riết hơn thua thì chúng nó làm sao có hạnh phúc và sự bình yên? Còn các con trai của tôi, chúng sẽ chỉ kiếm được vợ trong điều kiện vật chất khổ nhọc ấy mà thôi hay sao? Tôi thấy bên Công giáo, người ta tổ chức những lớp dự bị hôn nhân có kết quả rất khích lệ, liệu nhà báo có đề nghị hội Cộng Đồng Người Việt tổ chức được những lớp tương tự không? Tôi luôn luôn nghĩ rằng gia đình là căn bản của xã hội, tôi mong muốn thanh niên nam nữ của chúng ta biết trân trọng và tôn quí cái căn bản xã hội ấy, có như vậy, truyền thống dân tộc mới còn lâu dài.

Bà Phố Châu

Chắc bà cũng biết rằng mỗi thời đại và tổ chức xã hội có một biểu lộ xử thế phù hợp với nó. Lúc mới hội nhập đời sống ở đây, tôi cũng rất hoảng vì thấy lớp trẻ không có cùng một nhận thức hoặc cách suy nghĩ như lớp người đi trước họ. Tuy nhiên, sự đổi mới trong nhiều lãnh vực nơi họ là bắt buộc, là hợp với xu hướng tiến lên vốn là dấu hiệu của tuổi trẻ. Sau những lủng củng không thể tránh lúc đầu, đôi khi quá độ, mọi người sẽ quen dần đi, tựu chung, điều gì có lẽ phải, điều đó tồn tại. Thật ra "anh chiều em" hay "em chiều anh" chỉ là hai vế cố hữu của một phương trình, chỉ hoán chuyển vị trí trước sau mà thôi. Trong quá khứ, vì bản tính nhẫn nại và bao dung, người phụ nữ tình nguyện hoặc bị bắt buộc "đi bước trước" đã nhiều rồi, nay đến lượt họ yêu cầu nam giới đáp lễ. Đành là người đàn ông nào cũng muốn được người bạn đời làm vui lòng họ, trong sâu xa bản ngã mỗi vị, dù ở tuổi nào, vẫn sống mãi một ông Hoàng con, thế nhưng vì sao ít sách vở bài bản nhắc nhở các ông nên tìm hiểu xem trong sâu xa bản ngã mỗi hiền thê vẫn dấu mãi cô bé nào? Cứ để cho các thiếu nữ của thế hệ mới lập lại thế quân bình hữu lý trong tương quan giữa họ và nam giới, miễn là đôi khi người lớn cũng nên giám sát sự quá trớn của họ, nếu có. Sau hết, bà đừng lo các cậu ấm sẽ phải khổ công lao động để cưới được vợ. Những ông chồng đáng mặt trượng phu sẽ sẵn lòng chia sẻ với vợ mọi trách nhiệm nhọc nhằn trong sinh hoạt hằng ngày song chỉ có những thằng mọi mới cam chịu ách khổ sai của các bà mẹ vợ.

Xin cám ơn lá thư đầy quan tâm đối với vấn đề xây dựng hạnh phúc gia đình của bà.

Riêng về đề nghị mở những lớp Dự bị về hôn nhân, trang Phụ

Nữ xin kính chuyện đến quý vị có thẩm quyền trong Cộng Đồng Người Việt.

Kính chúc an khang.

Đạo và đời

Em và H. quen nhau do bạn bè giới thiệu. H. là một týp khá thông minh và đa cảm. Tụi em đang ở thời kỳ tìm hiểu nhau ngõ hầu tiến tới hôn nhân. Tụi em không hợp nhau lắm song H. có một phong cách biểu lộ tình yêu rất nồng nàn và mãnh liệt, do đó lôi cuốn được em. Chỉ có một trở ngại khá quan trọng là H. thì theo đạo Thiên Chúa còn gia đình em rất sùng đạo Phật. Ba má em không bằng lòng cho em lấy H. vì sợ H. sẽ khuyến dụ em theo đạo. Bản thân em tuy không am hiểu và mến mộ Phật Giáo nhiều nhưng sống từ bé trong không khí chùa chiền lễ bái của ba má em, em cảm thấy nếu chỉ vì việc lấy chồng mà bỏ đạo thì tội lỗi quá. Hơn nữa, em không muốn làm phiền lòng ba má em. Tại sao H. không bỏ đạo nếu muốn cưới em làm vợ? Bạn bè em nói tụi em có thể dung hòa bằng cách đạo ai nấy giữ và sau này sẽ tôn trọng tự do tín ngưỡng của con cái. Em không biết phải cử xử thế nào cho phải, xin chị cố vấn cho em.

Diệu Ái

Mặc dầu thư em viết rất ngắn gọn và mạch lạc, chị đọc được sự bối rối của em trong cách em đặt vấn đề.

Thật ra, em và H. là hai người trẻ tuổi đang tìm hiểu nhau trên ngưỡng cửa hôn nhân. Vậy thì đâu là đối tượng chính của việc tìm hiểu? H, em hay những cái "râu ria" xung quanh hai người? Em nói "tụi em không hợp nhau lắm," theo chị, đó là điều quan trọng. Vì hai chữ "không hợp" của em rất vắn tắt, chị xin được phép lưu ý em rằng có những đôi vợ chồng thực sự không hợp nhau lắm nhưng họ ở với nhau đến răng long đầu bạc vì chính cả hai họ đều hiểu và chấp nhận nguyên tắc bổ sung giữa vợ chồng, kiểu

Chồng giận thì vợ bớt lời (và ngược lại)
Cơm sôi lửa nhỏ mấy đời mà khê!

Còn nếu đã không hợp nhau mà lại không chấp nhận căn bản cùng nhau nhân nhượng để duy trì hạnh phúc, lại đòi hỏi phát triển cái tôi một cách tự do cực đoan, lại thấy nhược điểm của người bạn đời là điều đáng trách (thay vì cảm thông, thương cả sự khiếm khuyết ấy để hỗ trợ) thì chị nghĩ sự kết hợp trong trường hợp này là không nên. Dù cho không có vấn đề tôn giáo, cuộc hôn nhân đã hàm chứa nguy cơ ngay từ đầu.

Em lại nói "H. có một phong cách biểu lộ tình yêu nồng nàn và mãnh liệt nên lôi cuốn được em," thực sự đây phải là mối quan tâm thứ hai của em trước cả chuyện đạo Phật hay đạo Thiên Chúa. Theo chị, tình yêu là một tặng phẩm rực rỡ của Thượng Đế, như một bông hoa. Rất đẹp, rất lộng lẫy nhưng chỉ có một thời để nở. Sau đó, hoặc là hóa thân để thành quả, bắt đầu một nhiệm vụ cống hiến mới cho đời, hoặc là người thưởng

thức hoa sẽ phải biết gìn giữ cái hình ảnh "hoa đào nhiều năm trước" để lúc nào cũng nâng niu, trân trọng. Nếu không, sự phai tàn là định luật. "Sự nồng nàn và mãnh liệt" của H. không thể kéo dài cường độ với thời gian, vậy sau đó cái gì nơi H. sẽ lôi cuốn em? Em có thấy không? Em đã thấy chưa?

Sau hết, về vấn đề tôn giáo chị nghĩ như sau: trừ phi cả hai không ai tự mình hiểu biết và lựa chọn như một triết lý sống mà bản thân tín ngưỡng, thì chuyện bỏ đạo là quá dễ, kỳ dư, đối với một người, tôn giáo là sự chuẩn bị cho đời sau, vì vậy, nếu người ta đã không nhân danh tình yêu mà đem thêm một điều gì cho nhau thì cũng không bao giờ nên nhân danh tình yêu để lấy bớt một điều gì của nhau. Về đề nghị của bạn bè "đạo ai nấy giữ," chị xin được nhắc để em biết là nếu một người công giáo kết hôn về mặt đời với một người ngoại đạo, không chịu bí tích hôn phối trước nhà thờ, không thâu phục được người đó trở lại đạo, nghĩa là họ chấp nhận mất phần linh hồn đấy. Chị chỉ gợi ý em về một vài tiêu chuẩn để em tự suy nghĩ, tìm hiểu, cân nhắc và có một kết luận riêng. Chúc em sáng suốt để đạt đến hạnh phúc trong hôn nhân. Mến.

Chồng hay bố mẹ

Tôi năm nay đã ngoài bốn mươi, tốt nghiệp đại học bốn năm ngành điện toán, hiện có việc làm vững chắc. Tôi chưa lập gia đình lần nào. Trước đây, cũng có giao thiệp và tìm hiểu một vài người song không đi tới đâu vì bố mẹ tôi có những tiêu chuẩn lựa chọn rất khó khăn. Người thì chê mập, chê lùn, chắc sẽ ăn ngủ như heo để vợ hầu; người thì chê mặt xanh nanh vàng, trói gà không chặt, rồi ra cái gì cũng đến vợ; người thì chê chỉ học nổi đại học hai năm là thứ chẳng khá, nhắm nhe lấy vợ giỏi để theo voi ăn bã mía. Vì vậy, tôi đâm chán và những người kia, vì tự ái, cũng rút lui.

Nay thì một cô bạn học cũ của tôi có gia đình vừa từ Việt Nam đi đoàn tụ gia đình sang đây. Anhcả cô ta kém tôi vài ba tuổi và do thời cuộc cũng chưa lấy vợ lần nào. Chúng tôi liền được cô em sắp đặt giới thiệu để làm quen với nhau. Tôi thấy anh ta hiền lành, chịu khó, vóc dáng cũng tạm. Chỉ hiềm nỗi vì mới qua, anh ta hẳn phải cần một thời gian lâu dài để có thể hội nhập vào đời sống ở đây. Vì vậy, tôi rất phân vân, không biết có nên tính chuyện trăm năm với anh ta không? Mặt khác, bố mẹ tôi chắc chắn không bao giờ tán thành một ông con rể "trắng trơn" như vậy, điều này có nghĩa là nếu tôi quyết định lấy anh ấy, tôi phải từ bỏ bố mẹ hoặc bị bố mẹ từ bỏ. Xin bà giúp ý kiến. Chúc bà và báo

Người Việt *ngày càng thành công hơn trên đường ngôn luận.*

Cô Minh Cầm

Đọc thư cô, tôi cảm thấy ngay được vấn đề ưu tiên hàng đầu của cô hiện nay là lập gia đình với một người đàn ông, nói một cách giản dị, là cô muốn có một tấm chồng. Theo ý riêng tôi, trạng thái tâm lý đốt giai đoạn này không lợi cho tương lai của cô. Việc thành lập gia đình nên là kết quả cuối cùng của một chuỗi những việc và điều kiện thuận lợi với nó, không bao giờ nên đặt sẵn nó như một cái khuôn cố định rồi cố nhồi nhét, uốn nắn đường bột vào, cho xong việc. Nếu chỉ làm một cái bánh thì ngon dở cũng chả thành vấn đề, cùng lắm, cô có thể ném vào sọt rác. Thế nhưng cuộc đời cô — và có thể cuộc đời những người khác nữa nếu cô có con cái — thì cần phải rất trân trọng, không nên vì tuổi ngoài bốn mươi mà a thần phù vào bất cứ hoàn cảnh nào.

Trước tiên, tôi xin được phép để hai cụ thân sinh của cô qua một bên vì theo như lời cô mô tả, hai cụ thực sự chưa bao giờ quan tâm đến cô như một con người có đời sống tâm linh riêng và cả những giá trị riêng, không biết cô cần được sống, được phát triển theo quy trình tiến hóa tự nhiên, như một loài hoa. Cũng không đáng trách vì bản thân các cụ, trong thời tuổi trẻ, đã bị thế hệ ông bà nội, ngoại cô cắt xén, nhồi nhét vào một cái khuôn có sẵn mà các cụ có sao đâu, không những thế, các cụ còn sinh con đẻ cái đầy nhà và ở với nhau đến mãn chiều xế bóng. Lỗi ở cô, một sinh viên tốt nghiệp đại học bốn năm ở nước Mỹ

mà lại dễ dàng chấp nhận những lý luận đã không còn hợp thời vì mọi dữ kiện xã hội đều đã thay đổi. Nhưng thôi, chuyện đã lỡ, những năm tuổi thanh xuân của cô cũng đã lỡ. Bây giờ xin nói chuyện tương lai.

Theo thiển ý, điều băn khoăn chính của cô lúc này nên tập trung vào "ông anh cả." Cô viết "anh ta trông hiền lành, chịu khó," đó là cái nhìn của một bà chủ đánh giá một người nộp đơn xin việc. Cô lại viết "vóc dáng anh ta cũng tạm," đó là một chấp thuận gắng gượng. Tôi cũng biết ở tuổi ngoài bốn mươi, người ta thường có khuynh hướng cứng nhắc trong cách nhìn và cảm xúc, tuy nhiên, tôi nghĩ cô vẫn có thể mềm mại hơn, buông thả một chút để cảm nhận thay vì phán đoán. Cô nên tìm ở "ông anh cả" những nét đặc thù riêng của anh ta mà sau này thành vợ thành chồng, nhờ đó cô sẽ nhận ra chàng là của cô, mà cô sẽ cảm thấy hạnh phúc được chia sẻ hay ngay cả chiếm hữu chúng, bất luận theo quan niệm ước lệ của người đời, chúng đẹp hay không đẹp. Đó là về hình thức. Về nội dung, cô đã nhìn thấy vấn đề khá rõ về phương diện thực tế "ông anh cả cần một thời gian lâu dài để hội nhập vào đời sống ở đây," tôi xin nhắc thêm cô, không những chỉ thuần túy thời gian, anh ấy còn cần cả năng lực để dành lấy cho mình một chỗ đứng. Vậy cô nhận xét anh ấy có năng lực, dù tiềm ẩn, không? Tất nhiên cô sẽ tận tụy giúp anh ấy mọi cơ hội và điều kiện để phát triển song vấn đề căn bản là anh ấy có nội dung để phát triển không?

Tôi bàn với cô trên tiêu chuẩn lý tưởng cho một cuộc hôn nhân thành công trong đó, để khắc phục sự nhàm chán làm héo mòn con người, vợ chồng nên luôn luôn bổ sung cho nhau, trao đổi với nhau để làm phong phú nhau, như St. Exupéry đã nói "yêu nhau không phải là ngồi nhìn nhau mà là cùng nhìn chung về một hướng." Cuộc hành trình lâu dài của một đôi vợ chồng

nên luôn luôn là một cuộc hành trình có những mục tiêu chung và mới ở phía trước. Tuy nhiên, trong thực tế, vẫn có những đôi vợ chồng sống đời với nhau một cách đơn giản, chỉ cần một người đàn ông và một người đàn bà là có một gia đình.

Vấn đề cuối cùng, cô sợ sẽ phải chia lìa với hai cụ thân sinh nếu cô quyết định kết hôn với "ông anh cả." Thật ra, trong cuộc đời, người ta luôn luôn phải lựa chọn, có khi sự lựa chọn đẫm máu hoặc nước mắt nhưng người ta không thể không lựa chọn vì mỗi người chỉ có một cuộc đời để sống. Cô sẽ được đền bù xứng đáng nếu việc lựa chọn của cô là đúng.

Chúc cô may mắn và nếu có tin mừng, xin báo để Tòa soạn góp vui với cô.

Xây dựng hạnh phúc

Cháu mới lên xe hoa về nhà chồng. Hiện nay, cháu rất quan tâm đến vấn đề xây dựng hạnh phúc gia đình. Cháu nghe nói có một số nguyên tắc hoặc bí quyết căn bản, cần thiết cho việc này. Cháu xin bà vui lòng hướng dẫn cháu vì biển học mênh mông, cháu lại quá ít thì giờ và còn non dại. Cháu cám ơn bà và kính chúc bà sức khỏe, báo Người Việt *sống mãi.*

Cháu Đông Sương

Mỗi cuộc hôn nhân đều có tính cách riêng và trường hợp riêng của nó, không có một cuộc hôn nhân điển hình, do đó, cũng không có một hạnh phúc điển hình làm mẫu mực cho bất cứ ai. Mỗi người đàn ông và mỗi người đàn bà có cá tính đặc biệt riêng cho họ và vì thế, sẽ phải có phương thức đáp ứng riêng những nhu cầu của họ.

Cuộc hôn nhân của anh A và chị B rất khác cuộc hôn nhân của anh C và chị D, cũng không giống cuộc hôn nhân của anh E và chị F. Cặp thứ nhất chú trọng đến vấn đề thể xác, cặp thứ hai muốn có con nhiều nhiều và cặp thứ ba chủ trương vợ chồng chỉ nên gặp gỡ và sống với nhau ngày cuối tuần.

Cháu thấy, vấn đề tìm kiếm và xây dựng hạnh phúc rất phức tạp, không đơn giản, không có công thức sẵn. Tuy nhiên, cũng có một số nét chung làm nền tảng để từ đấy khởi đi công trình xây dựng của mỗi thành viên trong quan hệ hôn nhân, tạm xếp như sau:

* Tránh đừng so sánh: cháu đừng bao giờ đem chuyện bên ngoài về kể lể để kết luận rằng chồng chị X hay Y mới thật là người tốt, rằng cuộc hôn nhân của họ mới thật là lý tưởng.

* Đừng bao giờ chủ quan và phỏng đoán: bất cứ lúc nào chồng cháu không cảm thấy hạnh phúc, cháu đều có trách nhiệm về tình trạng tinh thần ấy của chồng cháu. Tuy nhiên, nhớ rằng cháu không là tất cả của chồng cháu, cháu không là nguồn hạnh phúc duy nhất của anh ấy. Cháu cũng đừng nuôi ảo tưởng sẽ tranh dấu để đạt cho được điều này.

* Đừng quên rằng hôn nhân đặt cháu vào một tình hình khác xa lúc hai người chỉ mới yêu nhau. Sự gần gũi trong thời kỳ tiền

hôn cho phép hai bên biết được một số thói quen của nhau dưới dạng những nét phác thảo. Có một chừng mực trong sự đòi hỏi, trong sự bộc lộ cá tính mà cả hai chưa có nhu cầu phải thấu đáo nhau một cách triệt để, như khi đã ràng buộc qua hôn nhân.

Có một bà đã ví von "yêu đương giống như quyền thử nghiệm một món hàng. Lấy nhau là đã mua đứt món hàng ấy." Bao lâu còn trong thời gian thử nghiệm, hai phía đều cân nhắc, đắn đo trong cách cư xử và bộc lộ nhu cầu, ý thức hoặc không ý thức. Lấy nhau rồi, người ta thường có khuynh hướng dẹp bỏ sự thận trọng cần thiết ấy vì người ta tưởng rằng hôn nhân đã là bức tường an toàn bảo vệ họ.

* Bất cứ lúc nào còn có thể cười, hãy biết cười thay vì tranh cãi nhau, hầm hè nhau.

* Đừng thử thách tình yêu. Khi cháu nói với chồng cháu "nếu anh thực lòng yêu em, anh nên..." thì đấy là lúc cháu muốn chứng tỏ quyền làm vợ của cháu hơn là đo lường tình cảm chồng cháu đối với cháu.

Tạm dừng và chúc cháu luôn luôn duy trì được ngọn lửa nồng nhiệt trong trái tim làm vợ của cháu. Thương yêu.

Người tình hào hoa

"Tôi là một phụ nữ có nhan sắc, tuổi ngoài bốn mươi, có chồng đàng hoàng, có hai con một trai, một gái trên dưới đôi mươi. Từ một năm nay, tôi yêu một bạn đồng nghiệp cùng sở, kém tôi đúng hai mươi tuổi. Trước tiên, mối tình này làm tôi rất hãnh diện vì cái cảm giác mình chưa già với tuổi, về sau, nó trở thành một nỗi đam mê không thể thiếu. Tôi

bất chấp dư luận, bạn bè, chồng con, nghĩ: đời người chẳng sống được bao lâu. Vừa qua, tôi biết rằng người tình trẻ tuổi hào hoa của tôi không chỉ yêu một mình tôi. Khi có cơ hội, anh chàng tán gái như chim họa mi. Tôi vừa đau khổ, vừa ức, nhưng không thể cắt đứt với anh chàng được vì tôi quá yêu. Anh chàng bỏ đi (có lẽ theo một ai đó) một thời gian rồi quay về với tôi. Tôi chỉ chờ một ánh mắt và một cái gật đầu khẽ của chàng là lại vội vã lao tới. Chị bảo tôi phải làm sao?"

T.P.

Câu tục ngữ Tây phương có nói: "trái tim có những lý lẽ riêng của nó mà lý trí không hiểu được," vì vậy, tôi sẽ không vận dụng đến lý trí để cố vấn chị (không điều chỉnh đúng tần số, e khó mà bắt được những âm điệu đồng cảm để chúng ta có thể xích lại gần nhau).

Theo tôi, bỏ ra ngoài tất cả mọi yếu tố xem ra có vẻ trục trặc theo thường tình (tuổi tác, chồng con v.v...) mối tình của chị có hai điều không ổn:

1. Một tình yêu chân chính phải làm thăng hoa tâm hồn và tình cảm. Sự "mù lòa của con tim" chỉ thi vị khi ta ý thức rõ và làm chủ được nó, nếu để nó dẫn đường thì sẽ đến một lúc đụng vào tường vỡ đầu.

2. Không những đã không nâng chị lên, không làm phong phú chị, cuộc tình còn biến chị thành một tên nô lệ cho "nỗi đam mê không thể thiếu." Hiện nay, khắp mọi nơi trên thế giới, người ta cổ võ sự nghiệp giải phóng con người ra khỏi sự khống chế bất

cứ từ đâu tới, bắt đầu từ sự nghiệp giải phóng nơi mỗi cá nhân ra khỏi dục vọng của chính nó. Đây chính là nguồn hạnh phúc to lớn nhất, vô biên nhất, là nền tảng chân thực cho mọi thứ hạnh phúc trên đời.

Mong chị thành công và chúc chị may mắn.

Cơn ác mộng

Trong số những người đến cầu hôn em, em chọn H. Chúng em dự tính kết hôn vào dịp lễ Giáng Sinh năm nay. Tuy vậy, gia đình em không ủng hộ sự lựa chọn này. Mọi người gồm cả bố mẹ, các anh chị em của em, hằng ngày đe dọa rằng em nhất định sẽ không có hạnh phúc với "cái thằng công tử tóc quăn, mặt gà mái" ấy. Em rất buồn và lo sợ trước cái viễn ảnh đen tối này, vì vậy, hiện nay đối với em, hôn nhân thay vì là một thiên đường hạnh phúc thì nó là một cơn ác mộng hãi hùng. Chị bảo em phải làm sao? (Năm nay em hai mươi tám tuổi).

Em Hiếu.

Chị nghĩ ở vào cái tuổi hai mươi tám, em tất đã có đủ ý thức và sự chín chắn để biết em cần cái gì, thiếu cái gì, đang đi tìm cái gì trên đời. Theo chị, có hai cách giải quyết vấn đề của em:

1. Nếu em không tin tưởng đối tượng (là H.) và cũng không tự

thấu hiểu mình, tốt hơn em hãy phó thác mọi việc trong tay các đấng sinh thành ra em. Các cụ đang "nhát ma" em vì các cụ rất tự tin ở cái sự đầy mình kinh nghiệm của các cụ tuy rằng (chị nói nhỏ với em) không phải lúc nào kinh nghiệm cũng đồng nghĩa với thành công. Ít nhất, em hãy học tập cho bằng được cái đức tự tin của các cụ và dám nhận trách nhiệm như các cụ.

2. Nếu em đã cân nhắc sự lựa chọn của riêng em thì hãy sống chết với quyết định của mình. Hạnh phúc đôi khi là ân huệ của Thượng Đế nhưng sự đau khổ luôn luôn là biểu hiện của một con người đã trưởng thành và có tự do. Ngay cả cái ý niệm, từ bây giờ, về sự đau khổ khả hữu trong tương lai với H. đã là nét đẹp cao quí của tình yêu mà ít người dám nhận vào mình, như em.

Sau hết, chị nhắc em thêm một điều: hạnh phúc sau này của em đâu phải chỉ một mình H. quyết định? 50% hay 70% càng tốt là phần đóng góp của em đấy.

Chúc em vạn sự lành.

Hứa cuội

Cô vui lòng giải thích cho cháu biết vì sao đàn ông con trai cứ hứa nhăng hứa cuội, không giữ lời hứa của họ? Một bạn trai đưa cháu về nhà sau buổi hội họp vui chơi, hứa là sẽ điện thoại cho cháu nhưng cú phôn ấy chỉ là một "con thỏ bự." Một người khác, trong lúc chuyện trò với cháu, làm như cháu là cô gái có một không hai trên cõi đời này, cuộc đời mà thiếu cháu thì không còn hương vị gì nữa, thế nhưng đấy chỉ là "con cá tháng Tư" vì chỉ

vài tuần sau, cháu thấy anh chàng cặp tay một cô khác đi xem chiếu bóng! Bạn gái cháu cũng nói là chúng nó có những kinh nghiệm tương tự. Tại sao đàn ông con trai không nói ra sự thật trong lòng họ?

Lan Đài

Cháu hỏi cô một câu về tâm lý đàn ông con trai, cô thật khó trả lời. Mặc dầu cô sống nhiều hơn cháu một số năm và cũng có đôi chút hiểu biết nhân tình thế thái, song nhân những kinh nghiệm riêng ra một đáp số chung thì sợ đàn ông con trai họ la làng, rằng mình vu oan giá họa, đàn bà miệng lưỡi hàm hồ, nên cô đành bớt thì giờ đi cày để vấn kế quí vị liền ông con trai dùm cháu. Kết quả như sau:

Họ chia làm hai môn phái. Môn phái thứ nhất quả quyết rằng họ không bao giờ cuội cả. Họ nói câu gì, vào lúc nào, với ai, là quả họ nghĩ như họ nói. Nếu sau đó một chốc, một hôm, một tuần hay một tháng mà họ không nghĩ như vậy nữa thì không phải lỗi ở họ. Họ chủ trương thuyết vạn vật tiến hóa, không có cái gì là bất biến trên cõi đời này. Vì vậy, chỉ những người dại dột, thơ ngây mới tin vào chân lý vĩnh cửu.

Môn phái thứ hai chủ trương rằng phụ nữ như trẻ con, thích khen tặng (càng vô lý càng thích), như bông hoa, thích gượng nhẹ nâng niu. Đàn ông con trai đáp ứng nguyện vọng ấy khi hoàn cảnh đẩy họ vào chỗ phải cư xử đúng tư cách một kẻ trượng phu có văn hóa. Chỉ tại các bà, các cô ít thông minh để tự ước lượng tình hình.

Cháu thấy, cả hai môn phái cùng có một cách trả lời "coi nhẹ" giới phụ nữ mình quá! Vậy cách phản ứng tốt nhất, theo cô, là

cháu đừng quan trọng hóa những chuyện tạp nhạp đàn ông con trai nói với cháu, chỉ "nghe qua rồi bỏ," cũng như khi cháu rời bỏ một *party,* đâu có mang theo những bông hoa giấy ngũ sắc?

Cháu hỏi "sao họ không nói sự thực trong lòng họ?" Cô nghĩ còn một lý do nữa là đôi khi họ cả nể, nhiều người đa cảm, không chịu được cái ý nghĩ họ có thể làm tổn thương chúng ta, vì vậy, họ lựa chọn con đường dễ chịu nhất: làm vui lòng bạn gái xong rồi... lặn êm.

Vậy, trừ phi cháu là một con nhện còn thì đừng ngồi đấy mà ngóng những cú điện thoại ân huệ. Có can đảm nhìn thẳng vào sự thực nhiều khi dễ chấp nhận hơn là sự mong đợi khắc khoải. Cô tin rằng cuộc giải phóng đích thực nhất của phụ nữ là ý thức tự giải phóng chính họ ra khỏi sự lệ thuộc tình cảm vào nam giới.

Phải chăng chỉ có phụ nữ đặt vấn đề hôn nhân?

Tôi quen nhiều đàn ông, đi ăn, đi chơi với họ. Có người tỏ tình và hẹn hò lâu một hai năm xong rồi cuốn gói đánh võ chuồn. Tôi rất khổ tâm vì thoạt đầu họ đoan chắc là sẽ làm đám cưới với tôi một ngày đẹp trời nào đó. Năm nay tôi 32 tuổi, người mảnh mai, nói theo chữ gọi là mỏng mày hay hạt, có cá tính, khá hấp dẫn. Tôi thành thực muốn có một người chồng và vài đứa con. Tôi rất mỏi mệt với cái trò chạy vòng vòng như ngựa xiếc. Hình như chỉ có phụ nữ là thiết tha với việc xây dựng gia đình còn đàn ông thì lúc nào cũng chưa sẵn sàng.

Có chuyện gì trục trặc với họ ở những năm cuối thế kỷ 20 này?

Cô Mỹ

Tôi không nghĩ là có chuyện gì trục trặc với quí vị liền ông thời buổi này, bằng cớ cụ thể nhất chắc cô cũng đã thấy là thiên hạ vẫn cưới hỏi lia chia, nhà hàng nào cuối tuần cũng có xe cô dâu chú rể hạ cố, muốn đặt tiệc phải giao kèo trước đôi ba tháng mới có chỗ. Tuy nhiên, nhiều phụ nữ khác cũng có vấn đề giống cô, tôi tạm gọi nôm na theo kiểu mê tín dị đoan đấy là hiện tượng "mất may xưa" hoặc "xấu mối mở hàng," chẳng qua người bạn trai thứ nhất của cô nặng vía quá, cô nên kiếm ít gạo muối và giấy tiền vàng bạc đốt vía anh chàng phải gió ấy đi thì nhiên hậu may ra đường nhân duyên mới được hanh thông. Còn một việc nữa, tôi khuyên cô chớ cả tin mồm miệng đàn ông vì bọn họ đãng trí lắm, nói điều gì xong thường là quên béng đi ngay cho nhẹ mình. Cho nên, gần như có một nguyên tắc căn bản là nếu trong vòng một năm mà cô không có cách nào bắt chàng phải bảo kê các tuyên ngôn của chàng bằng hai cái khoen xinh xinh đeo ở ngón tay áp út của mỗi người thì tốt nhất cô nên "đánh rơi" chàng đi để bảo toàn sức khỏe. Vả chăng, tuy ở đây ai cũng cật lực hô hào tự do bình đẳng cho nữ giới song cô chớ ỷ y mà nên đọc một ít kinh công dung ngôn hạnh hằng ngày vì đàn ông lấy vợ thường nhắm nhe đám nào có căn tu tại gia cho chắc ăn đấy.

Chúc cô sớm đắc đạo.

Vợ già chồng trẻ là duyên...?

Tôi có một con trai duy nhất năm nay ba mươi mốt tuổi. Cháu có bằng y khoa bác sĩ, hiện đang nội trú bệnh viện. Nay cháu có ý định kết hôn với một phụ nữ nhiều hơn cháu mười tuổi và đã có một con riêng. Mặc dầu vẫn biết chuyện vợ chồng là duyên số xong với tấm lòng một người mẹ, tôi rất xót xa về việc này, nghĩ thương cháu không được hưởng những năm tháng tuổi xuân của một người vợ. Tôi có thử tìm cách khuyên can cháu song ý nó quyết như vậy. Theo ý bà, cuộc nhân duyên ấy liệu có bền vững không?

Bà Hiển

Thưa bà, tôi quả thật không đủ sự am hiểu để có thể trả lời câu bà hỏi. Nếu bà tin có duyên số thì mọi sự thành tựu hay tan vỡ trong tình trường là do duyên số. Tuy nhiên, một cách tích cực và hợp lý hơn, cũng có thể dự đoán tuổi thọ của một cuộc hôn phối căn cứ trên những yếu tố thực tế có tính nhân quả. Chẳng hạn, trong một cuộc kết hợp mà người vợ nhiều hơn chồng từ năm tuổi trở lên, trục trặc lớn nhất về sau sẽ là sự trục trặc về tâm sinh lý, đến một lúc nào đó, người vợ quá nhiều tuổi hơn chồng sẽ cảm thấy không còn khả năng đáp ứng nhu cầu của chồng về mặt xã hội và sinh lý. Tuy nhiên, trong thực tế, cũng có những phụ nữ bề ngoài trông trẻ hơn tuổi thật của họ năm hay

thậm chí mười năm. Nét tươi trẻ về hình thức ấy thường phản ảnh tâm hồn tươi trẻ bên trong và một cơ cấu sinh lý bền bỉ hơn những người cùng tuổi khác. Vì vậy, không có sự cách biệt lớn giữa họ và người chồng kém tuổi họ. Ông bác sĩ nhà ta là người có kiến thức đầy đủ về y lý, ông ấy tất đã thấu hiểu mọi hậu quả có thể có do việc chênh lệch tuổi tác này. Ở tuổi ngoài bốn mươi một chút, người con dâu tương lai vẫn có khả năng sinh cháu nội cho bà để bà không còn lo thiếu người nối dõi tông đường. Còn một lý do sâu xa nữa trong việc hình thành quyết định của ông bác sĩ, xin bà thử lưu tâm xem có phải chính vì ông bác sĩ là con một, đã sống suốt thời thơ ấu và tuổi trẻ trong sự thương yêu, bảo bọc vững chãi của mẹ nên từ trong tiềm thức, ông ấy luôn luôn hướng về cái hình ảnh hạnh phúc yên ổn ấy?

Dẫu sao, trên hết mọi sự, miễn là họ kết hợp với nhau do tình yêu chân chính. Như thế, cuộc tình duyên của họ sẽ tồn tại lâu dài. Nếu không như thế, sự tan vỡ sẽ xảy ra dù bà có mong đợi hay không.

Tâm lý trẻ thơ

Con và Trung yêu nhau khoảng bảy tháng nay. Tụi con có những buổi đi chơi để lại nhiều kỷ niệm rất đẹp. Tuy vậy, những lúc chỉ có hai đứa với nhau, không có thiên nhiên hay đám đông làm bối cảnh, tụi con lúng túng không biết nói gì với nhau, thậm chí nếu cố gắng bàn một chuyện gì cho có thì tụi con lại cãi nhau. Tính Trung nóng nãy, nhiều khi chẳng đâu vào đâu Trung cũng nạt nộ con. Con có buồn song thường là con tự bào chữa giùm

Trung, vì nghĩ tánh con người do trời sinh, miễn Trung và con thương yêu nhau, con sẵn sàng chấp nhận cả những khuyết điểm của Trung bên cạnh những ưu điểm. Tuy nhiên, thời gian gần đây, khi có điều gì không hài lòng về con (mà đa số thời gian Trung có chuyện không hài lòng) Trung thường so sánh con với người yêu cũ của chàng: "em làm anh thất vọng quá, em không bằng một góc của Thúy," "ngày xưa Thúy rất chiều anh, không bao giờ làm trái ý," Thúy nấu canh chua rất ngon" v.v... Con cảm thấy bị tổn thương nên muốn chấm dứt với Trung mặc dầu giữa gia đình hai bên đã có lời hẹn ước.

Xin Dì góp ý cho con.

Th. H

Nếu con đã hỏi ý kiến Dì, dì xin được thẳng thắn phát biểu với con là dì hoàn toàn ủng hộ con trong ý muốn chấm dứt với Trung. Theo dì, đó là một nhận xét sáng suốt và một quyết định kịp thời chẳng đặng đừng. Ngoài cái lý do con bị tổn thương về mặt tình cảm, còn một lý do quan trọng hơn mà dì đoán chắc tự con cũng đã nhìn thấy ở Trung, đó là sự nông cạn và thiếu chững chạc của cậu ấy. Khi con kết hôn với một người chồng "chưa trưởng thành" về mặt tâm lý, con chỉ rước một tai họa vào đời. Tất nhiên bất cứ ai khi bước qua ngưỡng cửa hôn nhân cũng đều đã phải có sự chuẩn bị song sự chuẩn bị quan trọng và cần thiết

nhất là cả hai đều phải thoát ra cho bằng được cái "tâm lý trẻ thơ" chỉ quen vòi vĩnh và khi không được hài lòng thì vừa dậm chân lạch bạch vừa kêu la ỏm tỏi mà không kiểm soát và tự chế được. "Một đứa trẻ" trong cái thể xác một người đàn ông hay một người đàn bà với đầy đủ quyền hành về mặt pháp lý và xã hội sẽ gây ra rất nhiều lỗi lầm đáng tiếc. Sự "trấn áp" họ bất cứ từ đâu tới đều đem lại xung đột thường khi đưa đến đổ vỡ. Những thanh niên Việt Nam được nuôi dạy bởi những bà mẹ quá cưng chiều bảo bọc con, dễ mắc cái hiện tượng "tâm lý trẻ thơ" này, có khi kéo dài tới tuổi già.

Riêng con đã tỏ ra chín chắn và hiểu biết trong cách nhìn và chấp nhận con người trong những giới hạn tương đối, thực tế của nó, dì nghĩ rồi con sẽ tìm được hạnh phúc sau này. Chúc con may mắn và can đảm.

Những thứ ấy ở đâu ra?

Tôi và nhà tôi lấy nhau hơn hai năm nay, sống bình thường. Chúng tôi không hạnh phúc lắm, cũng không có gì buồn phiền. Cách nay khoảng ba tháng, một buổi tối nhà tôi đi ra ngoài một mình, ăn mặc chải chuốt. Nửa đêm anh ấy về, huýt sáo om xòm. Tôi thấy anh ấy có một cái bật lửa bằng vàng loại rất đắt tiền, trong túi quần. Tôi hỏi. Anh ấy nói "của bạn cho." Chờ anh ấy ngủ, tôi vào chỗ để quần áo giặt, xem xét cái áo sơ mi anh ấy vừa thay ra, không thấy dấu son hay mùi nước hoa lạ. Vì vậy, tuy thắc mắc song tôi không có cớ để làm ầm ĩ. Nay thì anh ấy đi ra ngoài mỗi tuần vài ba tối, lúc trở

về, xem bộ vui vẻ lắm. Bây giờ, anh ấy có nhiều đồ dùng rất đáng giá: đồng hồ Rolex vàng, kim cài cà vạt nhận hột xoàn, bút máy, dàn nhạc v.v... Tôi cật vấn mãi, anh ấy chỉ nói "không có mèo mỡ ai cả."

Bà bảo tôi phải làm sao?

H. Vân

Theo ý riêng tôi, dù ông nhà "nhặt" được những thứ quí giá ấy ở một cái chuồng bò sữa hay ở đằng sau cái xe truck đậu bên lề một xa lộ xuyên bang, điều đó không khác nhau mấy. Ở vào vị thế bà, điều quan trọng đối với tôi là tại sao "anh ấy" cứ thích đi ra ngoài một mình thay vì ở nhà với vợ? Tại sao "anh ấy" không thổ lộ gì và khi được hỏi lại chỉ trả lời ậm ừ? Thưa bà, tất cả những cái "tại sao" ấy báo động rằng cuộc sống chung của ông bà đang có sóng ngầm.

Người phụ nữ bế tắc

Tôi là một độc giả phái mạnh thường có dịp đọc các lá thư tâm sự và lời giải đáp của bà trong mục Bạn Gái Nhỏ To. Ban đầu, phải thú thật là tôi rất ngạc nhiên và thích thú với cách giải quyết mọi vấn đề của bà. Người phụ nữ trong ý tưởng và dưới ngòi bút Thái Hà có một nhân dáng và phong cách đáng yêu, vừa thông minh, sinh động, vừa có một tấm lòng khoan hòa, nhân ái.Có những bài báo tôi cắt để dành, thỉnh thoảng xem đi xem lại. Chính vì

việc này cộng với việc theo dõi khá thường xuyên các bài giải đáp của bà, tôi chợt nhận ra rằng quả thật bà đã dựng nên một mẫu phụ nữ bế tắc trong chính các các ưu điểm của mình. Đối với tôi (và có lẽ đối với nhiều người khác nữa) sự hoàn hảo của bất cứ ai cũng giống với một pho tượng. Nó không phải là sự sống, như một cách diễn tả của người Pháp "trop beau pour être vrai." *Nó lù lù ra đấy, sừng sững ra đấy, để mình phải chiêm ngưỡng, kính trọng mà không sờ mó được, như khi thưởng thức một tác phẩm nghệ thuật, không những thế, nó còn phản chiếu rõ rệt các khuyết điểm của mình! Tôi không biết thời gian gần đây, bà có đọc trên báo thấy cái tin một người đàn bà Mỹ (có chụp hình hẳn hoi) nổ súng vào ông chồng của bà ta chỉ vì ông này là một người tốt không chỗ chê hay không? Ra cảnh sát bà, vợ Mỹ khai rằng "ông ấy* perfect *quá, làm tôi không chịu nổi vì ý nghĩ tôi quá tồi tệ so với ông ta." Với sự dẫn dụ của bà, các bà vợ trẻ trở nên biết điều quá, khôn ngoan quá, hiền thục quá, hy sinh quá, làm như đàn ông chúng tôi toàn là một bọn phàm phu, tục tử, ngu si. Thế thì không ổn. Hãy để các bà vợ nhởn nhơ ra khỏi những chiếc lồng son giam giữ họ, trói buộc họ. Hãy để họ la hét, phá phách, cấn xé, đôi khi hạnh phúc chỉ là được sống thỏa thuê con người tầm thường trong chính mình. Hãy để họ gần gũi với các ông chồng của họ ngay trong mọi sự khiếm khuyết của nhau. Có lẽ chúng tôi sẽ phải chịu đựng nhiều hơn, ngay cả không được hưởng hạnh phúc*

nhưng bù lại, chúng tôi có thể "thở" được. Theo tôi, người ta dễ bình đẳng với nhau trong sự yếu kém, trong thói hư, tật xấu hơn là trong sự siêu việt. Riêng tôi, tôi không bao giờ thoải mái bên cạnh một người đàn bà quá sáng suốt và tự chủ.

Ph. C.

Trước hết, tôi rất hân hạnh được biết ông là một độc giả thường xuyên theo dõi mục Bạn Gái Nhỏ To của chúng tôi. Lời cám ơn thứ nhất gởi đến ông vì thịnh tình nồng nhiệt ấy. Lời cám ơn thứ hai vì sự đóng góp một quan điểm rất hữu lý và chính xác về chân dung người-vợ-đem-lại-hạnh-phúc của ông trong lá thư dài ở trên.

Thật ra, chắc ông cũng vui lòng đồng ý với tôi rằng trong tất cả những gì tôi đã viết ra ở mục Bạn Gái Nhỏ To, tôi không bao giờ ngụ ý vẽ lên một mẫu-người-vợ hay một mẫu-đàn-bà "siêu việt" với dụng tâm làm "tấm gương soi phản chiếu các khuyết điểm của quí ông."

Trong từng trường hợp của mỗi lá thư trình bày một hoàn cảnh khó xử hoặc đã hư bột hư đường của một bạn gái, chúng tôi chỉ tìm cách "chạy chữa" (tất nhiên với những điều kiện tốt nhất trong hoàn cảnh ấy) một cách thụ động (vì phần nhiều phụ nữ chúng tôi là nạn nhân). Có lẽ ông đã góp nhặt nhiều khuôn mặt người vợ trong nhiều trường hợp khác nhau và đúc kết lại thành chân dung một người vợ lúc nào cũng vững vàng, khôn ngoan, tự chủ, lúc nào cũng tỉnh bơ hóa giải một cách dễ dàng và ngon lành chưởng lực ghê gớm của quí ông chồng. Cái hình ảnh "không qui ngã, không nhược điểm" ấy làm ông cảm thấy bực

bội song ông cũng nên biết rằng để đạt đến "mức thượng thừa" đó, phụ nữ chúng tôi đã phải trải qua biết bao những lúc "la hét, phá phách, cắn xé" trong nội tâm âm thầm của chúng tôi. Trước nghịch cảnh, sự chọn lựa rất đơn giản: thắng hoặc thua. Chọn lựa phần thắng là điều bắt buộc vì chúng tôi còn muốn bảo vệ gia đình và con cái. Trong những điều kiện bình thường, khi không có sự khó khăn hoặc hiểm nguy nào đe dọa, chúng tôi sẵn sàng có những buổi sáng dậy trễ, nằm lườn khươn trên giường hưởng cái thú của sự lười biếng, thậm chí còn kêu ơi ới "anh cho em một ly nước cam;" chúng tôi cũng sẵn sàng có những buổi tối tự cho phép mình đình công bãi thị "em không nấu nướng gì cả, ta đi ăn bò bảy món;" chúng tôi cũng sẵn sàng cùng uống la de để nghe chồng nói tục, nói phét trong một cơn buồn hay cơn say. Trong những điều kiện bình thường và trong vòng tay thương yêu của chồng, chúng tôi chỉ là những bà vợ yếu kém, đầy thói hư, tật xấu, không khác gì các ông chồng của chúng tôi. Tuy nhiên, trong những điều kiện không bình thường, ở thế đối phó, nếu chúng tôi không "sáng suốt và tự chủ" thì không thể bão hòa một tình trạng có thể tiêu diệt chúng tôi. Quả nhiên ông nói đúng. Chúng tôi ở trong sự bế tắc không phải của một lô các đức tính mà chính là ở trong thân phận đàn bà của chúng tôi. Luôn luôn khao khát và mong đợi những cảnh đời và những con người tốt đẹp, nếu chúng tôi có rủ nhau thực hiện những nỗ lực đôi khi vượt quá sức chúng tôi, nhằm xây dựng mục tiêu ấy, thì đó là những cố gắng rất chính đáng, không phải để "hạ bệ" các đấng phu quân vì hạ bệ quí ông rồi thì chúng tôi đi tìm hạnh phúc cuộc đời ở nơi đâu?

Một lần nữa, xin cám ơn lá thư của ông.

Đồng đô la vạn năng

Em và S. yêu nhau ba năm, bề ngoài là bồ bịch, bề trong có khi là vợ chồng. S. chịu khó, chăm làm, hiền lành và rất chiều chuộng em. Khi công ty S. cần một chức vụ đại diện thương mại ở một thành phố khác, promote *S. nhưng S. sợ phải xa em nên từ chối. Nhiều lần S. đề nghị xin em làm đám cưới với S. nhưng không hiểu tại sao em cứ thấy ngần ngại, chưa muốn ràng buộc với S. về mặt pháp lý. Mới đây, cơ hội ngẫu nhiên khiến em có dịp quen biết với T. T. mới ngoài ba mươi, dáng dấp trung bình song anh ta là một người thành công trong lãnh vực* business . *Hiện nay, cơ sở làm ăn của T. có lợi nhuận hằng tháng lên đến hằng chục ngàn đô la. T. có nhà đẹp, rộng, trang trí lộng lẫy, có xe thuộc loại đắt tiền và sang trọng. T. tỏ ra rất si mê nhan sắc em và muốn tiến đến hôn nhân với em. Bây giờ, em mới vỡ lẽ hiểu vì sao em không nhận lời lấy S. bấy lâu nay, hóa ra chỉ tại S. không kiếm được nhiều tiền mặc dầu S. có bằng đại học, rất tâm đầu ý hợp và tận tụy với em. Chị ơi, sống trong xã hội nước Mỹ, đồng tiền có sức mạnh vạn năng, nếu yêu nhau mà lúc nào cũng bị dày vò vì mặc cảm "không bằng ai" thì rồi ra cũng không hạnh phúc được, phải không chị? Thật ra, nếu phải quyết định lấy T., em cũng ái ngại S. lắm nên em muốn hỏi ý*

kiến chị, ví thử chị là em, chị ưng thuận lấy ai trong hai người?

Tỷ Muội

Tỷ Muội ơi, chị không bao giờ là em được, vì vậy, đừng "ví thử" mà hỏi ý kiến chị, ý kiến ấy sẽ vô dụng trong trường hợp của em!

Tuy nhiên, nếu em muốn biết chị sẽ quyết định cho chính chị như thế nào trong những dữ kiện tương tự em thì chị cũng sẵn sàng nói để em biết rằng chị sẽ lấy người nào chị yêu và người nào yêu chị vì tâm đầu ý hợp.

Chị hoàn toàn đồng ý với em về việc "đồng bạc có sức mạnh vạn năng" song chị nghĩ khác em một chút về nguồn gốc tạo ra những đồng bạc vạn năng ấy. Có lẽ chị hơi khờ hoặc hơi cổ hủ, nhưng quả thật chị tin rằng khi một người đàn ông giầu có đi hỏi cưới một cô gái đẹp thì cũng giống như ông ta đi tậu một ngôi nhà, mua một cái xe hoặc bất cứ một đồ vật gì vừa mắt ông ta. Càng có nhiều tiền, càng có cơ hội và khả năng mua nhiều thứ và nhiều lần. Em nên tìm hiểu kỹ tâm trạng T. l úc xin cưới em, để ước đoán xem em có bao nhiêu phần trăm khả năng rơi vào tình trạng "ăn trước trả sau," sẽ đắng cay lắm đấy! Tất nhiên, trên đời cũng có những cô bé lọ lem may mắn, nhưng nếu em đã là một cô gái có số tốt thì em cứ lấy một bạch diện thư sinh đi, chồng làm, vợ làm, mai mốt giàu có mấy hồi, tha hồ an toàn xa lộ. Người Mỹ hay nói "đến dễ, đi dễ," đồng tiền do mình làm chủ một cách không chính đáng nó dễ phản trắc mình lắm, em biết không?

Giảm cân

Cháu phải xuống ít nhất là 25 pounds *thì mới dễ coi được. Cháu thích khiêu vũ lắm song chả bao giờ có ma nào chịu mời cháu ra sân, cháu biết bọn bạn cháu sợ bị chọc quê nếu chúng nó nhẩy với cháu. Cháu cũng rất chịu khó* diet *nhưng hình như không có cách gì làm cháu sụt cân được. Không những thế, cháu lại có vẻ tiếp tục lên cân nữa là đằng khác. Mẹ cháu và các anh chị cháu cứ gọi cháu là "vịt xiêm," là "dừa lửa," là "khoai lang Mỹ," làm cháu tủi thân lắm, bác có cách gì giúp cháu không?*

Bé Phấn

Người có thể giúp cháu một cách tích cực và kiến hiệu nhất là mẹ cháu, sau mẹ cháu là chính cháu chứ không phải một ai khác, cô bé ạ. Trước hết, cháu hãy nghiêm chỉnh yêu cầu cả nhà đừng ai gọi cháu bằng các hỗn danh có tính cách chọc quê cháu như cháu kể. Sự đùa bỡn vô tâm ấy sẽ gieo vào đầu óc cháu những mặc cảm bất lợi và tai hại. Sau đó, cháu nên hỏi ý kiến bác sĩ gia đình về một thực đơn ăn khem phù hợp với cơ thể cháu. Cháu cứ từ tốn mà thực hiện, đừng tự đặt ra một thời hạn gấp rút cho việc sụt cân. Trong vài tuần lễ đầu *diet,* thường thì một người sẽ giảm cân đều đặn. Có một lúc, xảy ra hiện tượng dường như mọi tiến bộ ngưng hẳn lại, trọng lượng dậm chân tại chỗ, tuy vậy chớ

vội nản lòng, giai đoạn này sẽ qua và cơ thể lại tuần tự giảm cân như thời gian đầu. Nhịn ăn điểm tâm và tập thể dục thẩm mỹ là những cách làm sụt *pounds* rất mau. Chúc cháu toại nguyện và sẽ trở thành con hạc quí của mẹ và các anh chị.

Sông bao nhiêu nước cho vừa?

Trước đây, trong thời gian hai năm, em có sống chung như vợ chồng với một người đàn ông và có với người này một đứa con gái. Liên hệ này hoàn toàn chấm dứt khi ông ta bỏ em để cặp với một người khác. Nay con gái em đã bốn tuổi và em đã lập gia đình chính thức với chồng em hiện nay. Mới đây, người đàn ông cũ cứ lảng vảng quanh chỗ em làm việc, lợi dụng chuyện thăm hỏi đứa bé để tán tỉnh lăng nhăng em, nói rằng sự xa cách làm cho y hiểu rõ thật ra y rất yêu em và chỉ yêu em mà thôi. Y muốn em trở về với y. Chồng em chưa biết việc này và em không biết phải đối phó làm sao để không làm tổn thương chồng em? Em không có tình ý gì với người đàn ông kia nữa, chỉ sợ thôi...

N. Chân

Đừng sợ, cũng đừng bối rối. Em có một điều cần làm và phải làm ngay: nói cho chồng em biết rõ chuyện gì đang xảy ra cho em, em cần sự tin cậy và hỗ trợ của chồng em để giải quyết sự quấy rầy nhì nhằng của anh chàng ám quẻ kia. Muốn vậy, đừng

đợi đến lúc tự chồng em nhìn ra mọi việc, anh ấy có thể nghi ngại chính em cũng có ý tán trợ hành động lem nhem của tay kia, lúc đó, rất khó mà thanh minh thanh nga.

Ngoài ra, chị muốn nhắc thêm em một điều: không có "phép lạ" gì nơi người đàn ông đầu tiên của em đâu! Dầu bây giờ anh ta có "ca" sáu câu hay đến đâu thì em cũng chớ nên tin, một là em đã có kinh nghiệm máu xương về bài ca của anh ta trước đây, hai là quả thật đã quá chậm để có thể bắt đầu lại.

Chuyện dài phụ nữ

Em làm ở một công ty có nhiều đàn bà, con gái. Chuyện vui cũng lắm mà chuyện không vui cũng lắm. Một điều nổi bật nhất cứ làm em ngạc nhiên là xem ra các bà, các cô chỉ hoà hợp với nhau, chỉ nựng nhau bề ngoài, còn thì sau lưng nhau, họ phạng nhau nhiều cú ngoạn mục đáo để! Cô T. vừa nghỉ để sinh em bé vào, cô K. nhìn thấy bèn cười toe "gớm, gái một con trông mòn con mắt, bồ mập ra, mặc mini skirt *thế kia thật chết người!" Được khen, cô T. cười tít mắt quay đi và lập tức cô K. nói nhỏ vào tai người bên cạnh "mới đẻ mà ăn mặc xổng xểnh như vậy, còn hơn đầm Mỹ" (thật ra em không biết đầm Mỹ đẻ con xong thì ăn mặc như thế nào? Nếu chỉ căn cứ vào cách phục sức, dường như em chẳng bao giờ phân biệt được trong số các bà đầm Mỹ đang đi lại ngoài đường, bà nào mới đẻ và bà nào không đẻ hoặc đẻ đã lâu?)*

Em nghe bà H. vừa mới nồng nhiệt ca tụng chị

M. "trông cô trẻ đẹp như con gái, ai nhìn cũng phải mê" thế nhưng một chập nữa, bà H. lại bình phẩm chị M. như sau "thứ đàn bà lẳng lơ, bao nhiêu lương mua sắm quần áo hết, kiểu nọ kiểu kia như con gái mới lớn, chồng con chắc cũng hết phận nhờ..."

Lúc khác, chị L. thì thào to nhỏ, ra điều rất thông cảm và tương đắc với chị B "Ờ, kêu cơm tháng mà ăn cho nó khỏe. Ở thì nhiều chớ ăn bao nhiêu? Ngày nào cũng lụi hụi bếp núc riết rồi đâm ra lem luốc quá." Tuy nhiên, một lúc sau, ngồi với người khác, chị L. lại dài mồm chê bai chị B. "Đàn bà hư, nấu vài miếng ăn cho chồng con cũng không xong, phải kêu cơm tháng để ăn rau héo, thịt ôi!"

Như thế là thế nào, hả chị Thái Hà?

Tuyết Móm

Như thế là câu chuyện dài bất tận của chị em phụ nữ chúng ta đấy em Tuyết Móm ạ, có gì là lạ đâu? Bất cứ một biểu lộ hay một cử chỉ nào của một người, nếu không giống với đám đông, thì nhất định nó là một cái tội. Cặp giò thon, dài, thẳng của cô T. phô ra bên dưới chiếc váy ngắn trẻ trung, hấp dẫn, chắc chắn đã xúc phạm ghê gớm những cặp giò khác vì không thon, dài và thẳng nên đang bị dấu kín trong các ống quần hoặc trong những cái váy dài. Cách phục sức thời trang của chị M. chắc chắn là làm hạ thể những bộ quần áo từ mùa hè hay mùa thu năm trước hiện đang được máng trên người một số các bà các cô khác ít chịu chi hoặc có ít điều kiện để chi. Sau hết, trong khi các bà khác quần

quật khuân vác thức ăn từ chợ về hoặc túi bụi đánh vật với ông Táo trong bếp, quả thật cái hình ảnh bà B (vì gọi cơm tháng nhà hàng) nhởn nhơ nằm xô-pha đọc báo, nghe nhạc, xem TV, thấy cũng "gai mắt" lắm, bị mắng nhiếc là phải!

Cho nên Tuyết Móm đừng bận tâm làm gì những chuyện các bà các cô bẻ hành bẻ tỏi nhau! Như một người qua đường trong một buổi sáng nắng đẹp rực rỡ, em hãy bằng lòng thưởng thức vẻ đẹp của muôn loài hoa và đừng âu sầu vì sự phù phiếm của chúng, cũng đừng chậm chân mà vạch lá tìm sâu để rồi phải kêu thét lên vì sự thực phũ phàng.

Hãy hớp lấy lời khen từ cửa miệng thiên hạ như một giọt sương sẽ tan ngay trong nắng đầu ngày rồi quên đi!

Đàn ông ly dị không phải là bố tốt?

Năm ngoái, tôi kết hôn với một người đàn ông ly dị vợ. Thỉnh thoảng, người vợ cũ vẫn điện thoại cho chồng tôi về việc đứa con mà bà ấy được quyền nuôi dưỡng. Chồng tôi tỏ ra rất bực dọc với những cú điện thoại mà anh ấy kêu là "stupid" *đó. Vì vậy, thường là tôi phải nghe dùm. Lâu dần, tôi thấy có cảm tình với người đàn bà hơi yếu đuối ấy và chúng tôi lân la trò chuyện nhiều hơn vấn đề thằng bé con. Theo bà ta, chồng tôi hiện nay hoàn toàn có lỗi trong vụ họ ly dị nhau, tóm tắt trong một điều: anh ấy vô trách nhiệm! Vì vậy, khi chồng tôi ngỏ ý muốn tôi sinh con, tôi rất ngán ngại, sợ rằng anh ấy không thể là một người cha tốt. Ý kiến bà thế nào?*

Xuân Hiền

Theo thiển ý của tôi:

1) Cần để cho ông xã của bà có đủ thời gian để chứng tỏ với bà sự cáo buộc của người vợ cũ là chính xác hay vô sở cứ?

2) Ngay cả trong trường hợp mọi sự cáo buộc đều là sự thật, cũng còn một tỷ lệ may mắn để bà không phải đi vào vết bánh xe người trước vì hoàn cảnh hiện nay của ông bà khác với hoàn cảnh của ông ta với người vợ cũ, vì bản thân bà cũng không giống người đàn bà kia. Bà nên tự mình nhận định mọi vấn đề, đặt ra những tiêu chuẩn của riêng bà về một người chồng, người cha tốt, và một cuộc hôn nhân hạnh phúc. Tuy nhiên, chờ đến khi nào mọi sự ngờ vực của bà đã được giải tỏa, bà hãy nên tính chuyện sinh con.

Với sự dè dặt, tôi hỏi nhỏ bà một câu "nếu người đàn ông của bà là một người vô trách nhiệm, sao bà mẹ gương mẫu đang được quyền nuôi con lại cảm thấy cần sự giúp đỡ của ông ta và cứ điện thoại hoài?" (Còn chuyện ông ấy bực dọc, chẳng qua là vì "nể bà" mà thôi, phải không?)

Đủ lông đủ cánh

Tôi với Đ. là bạn làm cùng sở, khá thân. Năm ngoái, em gái Đ. vượt biên qua tới đây. Cô ấy xinh, dịu dàng, biết điều. Tôi cảm thấy yêu nên tỏ tình, được cô ấy đáp lại. Chúng tôi hẹn hò, đi ăn, đi chơi, tôi biếu cô ấy nhiều quà giá trị vì xem cô như vị hôn thê. Thời gian gần đây cô ấy đi làm, vừa học thêm anh văn buổi tối. Thông minh, tháo vát, chịu

khó, cô ấy hội nhập khá nhanh và khá tốt vào đời sống nước Mỹ. Tôi đề cập đến vấn đề hôn nhân với cô song cô còn chần chờ, nói là muốn có thêm thời gian để hiểu biết nhau nhiều hơn. Tuy vậy, cuối tuần rồi, trong lúc tôi đến chơi trong gia đình cô, tôi thấy cô nhận mấy cú phôn của một người đàn ông mà cô nói với tôi là ông xếp chỗ cô làm việc. Chúng tôi cãi nhau. Cô ấy lột trả tôi tất cả nữ trang tôi đã mua tặng cô, xé hết hình ảnh của hai người và nói rằng "Anh hẹp hòi lắm! Chúng ta không hợp với nhau đâu! Em chọn một người hiểu mình để lấy làm chồng chứ không bán mình vì những thứ anh bỏ tiền ra mua cho em. Anh lấy lại rồi đi về đi." Trong lúc nóng giận, tôi ôm hết đồ đạc cô ấy trả và ra về. Sau đó, tôi điện thoại mấy lần để giảng hòa nhưng cô ấy không nhận điện thoại, đến nhà, cô ấy tránh mặt. Tôi biết nay cô ấy đã đủ lông đủ cánh, cô ấy bắt đầu trông lên, không còn cảm thấy mối tình và con người tôi là cần thiết nữa. Theo ý bà, tôi còn có thể làm gì?

Ô. Thất Vọng

Ông còn có thế làm vô số việc, với một người khác cô "đủ lông đủ cánh!" Những điều ông "biết" về cô ấy có lẽ đều đúng cả, đó là thực tế, là nguyên nhân sâu xa trong thái độ "chần chờ" của cô ấy trước đề nghị hôn nhân của ông. Tôi nghĩ là cô ta rất có lý (vì trong cuộc tình này ông cũng không đầu tư gì nhiều). Cái gì tính bằng tiền, ông đã thu hồi đủ, cái gì từ trái tim, xem ra có tỉnh táo

cân nhắc, vậy ông còn chờ gì mà chưa lên đường tìm địa chỉ mới để ký thác những món nữ trang đang nằm trong túi ông? Lần này, nhớ tranh thủ dán ngay lên trán người nhận một cái *label* ghi rõ quyền sở hữu của ông nhé!

Không ai giống ai

Tôi là một người đàn ông trung bình về mọi mặt. Vợ tôi là một phụ nữ rất nhan sắc, còn các mặt khác dưới trung bình. Vì vậy, cô ấy có đủ điều kiện và yếu tố để bỏ tôi. Việc ấy xong đã vài năm nay, bây giờ tôi sống độc thân. Tôi làm nghề cắt cỏ, lang bang song có tiền lắm. Bạn bè thấy tôi một mình, hồi này lại đâm nghiên cứu cả kinh sách đủ mọi thứ đạo thì hãi quá, sợ tôi buồn buồn đâm đầu vào nhà dòng hay nhà chùa nên cứ chèo kéo tôi đi chơi, đi ăn nhậu hoặc cà phê lai rai. Họ còn có nhã ý giới thiệu bạn gái cho tôi. Tôi cũng năm bảy lần go out *với các bà, các cô. Có một lần,* date *với một cô còn trẻ, cô ấy đòi tôi đưa đi xem* movie. *Tôi cũng chiều. Vào trong rạp, cô ấy không xem hoặc chỉ xem ít thôi, còn thì cô nghiêng hẳn vào người tôi, nhìn tôi và cười mủm mỉm. Phần thì tôi tự ái, sợ cô ấy nghĩ tôi cù lần hay bị bệnh, phần thì trong bóng tối chập chờn của phòng chiếu phim, đôi mắt cô ấy lóng lánh, hàm răng cô ấy mời mọc, nên tôi cũng theo phép lịch sự làm đại một cái hôn. Thế là cô ấy ôm chầm lấy tôi, ra cái điều từ nay trao xương gởi nạc. Tôi hãi quá, bèn liệu bài đưa cô về. Cô đuổi bắt tôi*

một thời gian, khiến tôi phải tuyệt tích giang hồ để né. Sau này, nghe bạn bè nói lại, cô rủa sả tôi dữ dội lắm. Rút kinh nghiệm người trẻ thường đòi bồi thường danh dự cao, tôi đi chơi với các bà xồn xồn. Tuy nhiên, hình như trời sinh ra đàn bà cùng với cái tính chủ quan to hơn cái nia. Bà nào khi thấy liền ông xáp lại gần cũng nghĩ "thằng này mê mình," thế là các bà điệu! Các bà sửa giọng, làm dáng từ những ngón tay cầm đũa, bôi nước hoa nhặng lên và uốn tóc quăn tít. Họ làm tôi thất vọng quá. Vậy bà cho tôi hỏi một câu, "có phải tất cả đàn bà, con gái đều giống nhau, đều là những người tôi đã gặp như vừa kể trên không?" Nếu quả thế, chắc tôi đi tu vì sống khó quá, buồn quá!

Ông Lai Rai

Tục ngữ ta có câu "bá nhân bá tánh," một trăm người, không ai giống ai, huống chi phụ nữ đâu phải chỉ có một trăm? Vậy, tôi đoan chắc với ông rằng đàn bà, con gái chúng tôi không phải tất cả chỉ vỏn vẹn như ông nhìn thấy và mô tả. Theo tôi, ông đặt vấn đề sai từ căn bản, bắt đầu sai từ chính bản thân ông. Nếu ông đi vào một tiệm rượu nhưng không phải để mua rượu thì đấy là lỗi của ông, lỗi tại cái tâm lý khác người, không nên trách cửa hàng chào mời ông những thứ rượu họ có. Có lẽ là ông muốn tìm một loại rượu quí, như thế, ông phải mất công tìm kiếm, phải chọn lọc giữa những nhãn hiệu tạp nhạp nhưng dẫu sao thì cũng không thể chối bỏ cái ý định ông muốn mua rượu khi đi vào một tiệm rượu.

Hàng hóa ông mua ở tiệm Mỹ, không vừa ý, xài hư, ông đem

trả dễ dàng. Hàng hóa mua ở tiệm người Việt, phải cân nhắc, đắn đo kỹ vì khó trả, thường phải kỳ kèo, nài nỉ, phải bù lỗ. Đó là vấn đề tập quán, tôi thiết nghĩ ông không lạ gì để phải kêu ca, phiền trách cô em nhỏ cứ đòi "gởi nạc trao xương." Trừ phi kẹo bánh quảng cáo, có sự đồng ý của chủ, kỳ dư hễ đã ăn thử là phải ôm hết chỗ còn lại, nếu không, sẽ bị coi là "ăn bửa" hay "ăn chạc" đấy ông bạn ạ.

Sau hết, nếu ông khó chịu vì tính làm dáng của phụ nữ, tốt hơn ông nên chơi với bạn đàn ông thôi, ví như ớt mà không cay thì ớt vô duyên, đàn bà không "điệu" chắc có ngày ông sẽ phải khóc thét vì họ sẽ ăn nhậu tơi bời như quí ông và sẽ mày tao cả với quí ông đấy!

Chiếc nhẫn cưới

Em muốn biết vì sao người đàn bà phải đeo nhẫn cưới để cho người khác biết họ là hoa có chủ?

Em Thủy

Thời cổ đại, người đàn ông thường bắt cóc phụ nữ từ các bộ lạc lân cận đem về làm vợ và bắt các phụ nữ đáng thương này phải đeo ở cườm tay hoặc cổ chân một cái vòng bằng kim loại để nhắc nhở rằng họ là vật sở hữu của những người đàn ông ấy.

Vào thời suy thoái của đế quyền La Mã, phong tục man rợ này được thay thế bằng một hình thức nhẹ nhàng hơn, phụ nữ chỉ phải đeo một vòng kim loại nhỏ nhỏ ở ngón tay làm biểu hiệu

cho sự tuân phuc của họ đối với các ông chồng.

Thế kỷ thứ năm khi đế quốc La Mã sụp đổ, phong tục đeo vòng sắt ở cườm tay và cổ chân những phụ nữ có chồng hoàn toàn bị bãi bỏ, thay thế bằng việc đeo nhẫn.

Thoạt tiên, nhà thờ không chấp nhận phong tục này. Phải đợi đến thế kỷ thứ chín, Đức Giáo Hoàng Nicholas mới tuyên bố rằng chiếc nhẫn cưới là tượng trưng sự gắn bó bền bỉ giữa một đôi vợ chồng và vì lý do đó, phong tục đeo nhẫn cưới tồn tại đến ngày nay, không chỉ dành riêng cho người phụ nữ mà dành cho cả nam giới khi cả hai cùng ưng thuận kết hợp nhân duyên với nhau qua hôn lễ.

Lựa chọn

Chúng cháu quen và yêu nhau từ hồi còn ở trung học. Nay cả hai đang học đại học bốn năm. Chúng cháu được hai bên gia đình chấp thuận và cùng hẹn sẽ làm đám cưới sau khi tốt nghiệp. Trong quan hệ qua lại, chúng cháu đều giữ gìn lễ giáo và đạo đức, không làm điều gì sai quấy. Gần đây, cháu có dịp nói chuyện với bà counselor *ở trường cháu học, bà ấy có đề cập đến việc những đôi vợ chồng trẻ lấy nhau trước khi có kinh nghiệm về con người và cuộc đời thường không bảo đảm được hạnh phúc gia đình. Cháu rất phân vân. Hỏi ý kiến tụi bạn Mỹ thì chúng nó bảo cháu nên giao du rộng rãi để lựa chọn. Cháu không biết lời khuyên này hữu lý không? Nếu cháu và bạn trai của cháu cùng giao du rộng rãi để lựa chọn thì có gì là bất thường*

không? Việc ấy có đem lại hậu quả gì không? Theo ý riêng của bác, có nên như thế không? Cháu rất mong được bác trả lời sớm.

Cháu Tâm Hiếu

Thư cháu rất nghiêm chỉnh và thành khẩn nên bác biết cháu không có ý đùa dai với bác. Điều cháu hỏi thật hoàn toàn bất ngờ! Phản ứng đầu tiên của bác là toan bảo cháu chớ dại dột chơi với dao như vậy, trường hợp này các cụ ta ngày xưa nói là "cõng rắn cắn gà nhà" đây! Thế nhưng ngồi nghĩ lại cặn kẽ, chợt thấy cháu cũng có lý. Lập luận theo quan niệm cổ truyền Việt Nam, coi trọng tín nghĩa và thủy chung không điều kiện, thì ý nghĩ của cháu quả là không ổn và quá táo bạo.

Bất cứ cô gái Việt Nam nào khi đã có người yêu, nhất là khi đã đính hôn hay ước hẹn đính hôn, thì đều không được quyền, không nên để mắt xanh đến một đối tượng nào khác nữa. Thế nhưng thực tế đời sống cho thấy sau này các cô thường vấp váp quá nhiều khó khăn trong hạnh phúc đôi lứa chỉ vì họ đã vội ôm lấy cơ hội đầu tiên để lập gia đình, không chọn lựa nhiều.

Đành rằng vợ chồng là duyên số, không cứ chọn lựa kỹ mà xong, nhưng những kinh nghiệm do việc chọn lựa đem lại thường trang bị cho cô gái nhiều hơn để cô có khả năng đối phó tốt trong mọi hoàn cảnh.

Ngày nay, cháu có may mắn sống vào thời buổi văn minh, trong một môi trường xã hội tiến bộ, nên ý nghĩ của cháu có khía cạnh tích cực của nó. Chỉ có điều cháu nên bàn bạc với bạn trai của cháu, xem ý kiến anh ấy thế nào? Nếu cháu một mình âm

thầm "chọn lựa" riêng, sự đối xử bất công này sẽ đem lại nhiều hậu quả xấu, cháu sẽ bị ngộ nhận, sẽ phải khổ tâm vì những lời cáo buộc không phải là không có lý do.

Sau hết, bác chép cho cả hai cháu những dòng chữ sau đây mà bác tình cờ đọc thấy trên một tấm bìa gắn chìa khóa:

If you love something very much,
Let it go free.
If it does not return, it was not meant to be yours.
If it does, love it forever!

Bác tin rằng bất cứ cháu suy nghĩ thế nào, bất cứ cháu làm điều gì, nếu cháu luôn luôn đặt trên căn bản một tình yêu chân chính, ấy là cháu có lý.

Với một con người biết quan tâm đến hạnh phúc như cháu, cháu sẽ có hạnh phúc đấy! Thương.

Nên ghen hay không nên ghen?

Cháu mười tám tuổi, trên ngưỡng cửa tình yêu và hôn nhân. Cháu có một thắc mắc, nhờ cô giải đáp dùm.

Trong gia đình cháu, trước đây chú thím cháu bỏ nhau vì thím cháu không bao giờ ghen tuông chồng. Chú cháu muốn đi chơi với ai, ở đâu và bao lâu, thím cháu cũng không hỏi han hay rầy rà gì. Cháu nghe kể lại, đi nhẩy đầm, vì thím cháu không biết nhẩy hoặc không thích nhẩy, thím bảo chú gọi các vô vũ nữ đến ngồi bàn để chú khiêu vũ với họ. Thím nói "đi nhẩy, cần partenaire *nhẩy giỏi" Chú cháu đi đánh bài ở chỗ có các bà rất chịu chơi, lúc*

về chú kể lại, thím cháu chỉ nói "anh chơi ở đám ấy, coi chừng ông Tư đánh bạc lận." Chú cháu đi họp ở tỉnh khác vì công vụ, mang cô bí thư theo. Thím cháu cũng lại chỉ nhắc "Anh không nên mang cô D. đi họp, cô ấy mới chỉ ly thân, ngộ nhỡ chồng cô ấy làm lôi thôi thì khó ăn khó nói." Bạn bè chú cháu đến đón ông đi chơi, có cả bạn gái trên xe. Thím cháu ngồi ở cửa trông thấy, chỉ thong thả đi vào nhà gọi chú cháu "Anh ra đi, hình như xe ông X. đậu bên kia đường." Cuối cùng, chú cháu mang cả bạn gái về nhà. Thím cháu bảo người làm pha nước mời khách. Khi khách về rồi, thím cháu chỉ ôn tồn nói "Nhà có con gái lớn, anh đưa bạn gái đến chơi đừng sỗ sàng quá." Rồi chú thím cháu ly dị. Lý do chú đưa ra là vì "thím cháu không cư xử giống những đàn bà khác. Thím không yêu chú." Lý do thím cháu đưa ra là "không giống người khác không phải là cái tội. Chú cháu tệ quá." Cháu không biết như vậy lỗi phải về ai? Chỉ thấy tiếc sự đổ vỡ của chú thím cháu thôi.

Tuy vậy, vừa đây, anh trai cháu từ hôn với chị dâu tương lai của cháu với lý do "cô ấy ghen tuông quá cỡ. Chưa lấy đã như thế, lấy nhau rồi thì tôi sẽ là tù khổ sai chung thân à? No way." *Hỏi anh ấy "ghen quá cỡ là ghen làm sao?" Anh cháu bảo "đi ra đường, cô ấy không cho tao nhìn ngó ai cả. Vào tiệm mua một cuốn băng nhạc, gặp nữ nhân bên cạnh hỏi ý kiến, cô ấy xụ mặt cả buổi. Năn nỉ hết hơi, cô ấy phán "đàn ông gì cứ thấy đàn bà con gái là tớn lên, cái miệng tía lia." Đi dọc hành lang phố*

xá, ngửi thấy mùi nước hoa thơm dịu dàng, nói với cô ấy "mùi nước hoa như hương cỏ, không biết hiệu gì," cô ấy chì chiết ngay "hương cỏ của anh chua như dấm thiu." Vừa ở nhà cô ấy ra, chạy hộc tốc về nhà mình đã nghe má nói "con Y. điện thoại hai lần hỏi mày." Thỉnh thoảng gặp bạn gái học cùng lớp, chào nhau thì cô ấy mỉa mai "anh nhiều bạn khác phái nhỉ?" Lờ đi không chào cho khỏi lôi thôi thì cô ấy cật vấn "chắc anh và cô ta có gì với nhau, trông bộ anh lấm lét." Nói chưa đủ, mặt cô ta cứ sưng lên, thấy phát ngán. Tao sợ nên thôi luôn."

Thưa cô, như vậy đàn bà ghen và đàn bà không ghen đều bị đàn ông chê hết, mai đây cháu có người yêu rồi lập gia đình, cháu phải làm sao để không bị chê?

Liễu Hoàng Hạc

Sống trên cõi đời này, luận về đạo làm người, chữ trung dung khó nhất. Sở dĩ như vậy là vì lòng người không giống con đường có kẻ lane rõ ràng của nước Mỹ, sự đời không giống món hàng đặt lên bàn cân có kim chỉ minh bạch của các tiệm tạp hóa. Do bản chất và cá tính mỗi người, tự do, uyển chuyển thích nghi vào cuộc sống xã hội, người ta thường nghiêng về bên trái hay bên phải, nhưng con mắt chủ quan vẫn tin rằng mình chạy đúng lane. Tất nhiên xe ở lane bên cạnh sẽ nhận còi inh ỏi vì cảm thấy bị xâm phạm và đe dọa. Thường thì tiếng còi inh ỏi này có tác dụng điều chỉnh lưu thông giữa hai xe song cũng có trường hợp (vì đường đời không kẻ lane minh bạch như đường đi) người lái xe

đôi bên một là không còi để "có giỏi thì húc đi, xem ai thiệt," hai là không nhường vì "tôi chạy thế này là đúng rồi, đừng to mồm lấn lướt." Và tai nạn xảy ra, không tránh được, từ chết đến bị thương. Vì vậy, cháu hỏi "cháu phải làm sao để không bị chê" thì cô không thể trả lời cháu đâu! Câu hỏi thành thực và đầy thiện chí của cháu khiến cô hơi cám cảnh thân phận đàn bà chúng ta, cứ y như là món hàng bày giữa chợ, mặc lòng thiên hạ khen chê. Mặc dù tục ngữ ca dao nước ta cũng có những câu diễn tả ý tương tự như "Phận con gái mười hai bến nước" hoặc "thân em như tấm lụa đào, phất phơ giữa chợ biết vào tay ai," tuy nhiên, sao ta không là những bến nước reo vui, trong trẻo, phản chiếu tất cả thiên nhiên rực rỡ, gội rửa hết mọi cát bụi phù vân trong khi đón đợi con thuyền chở người quân tử đến buông neo? Sao ta không là những tấm lụa lồng lộng bay giữa đất trời cao rộng, óng ả, tươi mát, thêm mầu sắc lộng lẫy cho đời trong khi chờ đợi chọn được một đấng hào hoa có con mắt tinh đời?

Cháu cứ là cháu. Khi nào cháu có người yêu, khi nào cháu lên xe hoa về làm vợ một người, cháu cứ nhìn vào mắt người ấy sẽ thấy cái hình ảnh phụ nữ nào cháu nên có, không phải để khỏi bị chê, mà là để đem lại hạnh phúc cho cả hai người.

Hạnh phúc không phải là một cái khuôn có sẵn, hạnh phúc chính là sự thích nghi của con người với con người và với hoàn cảnh. Chúc cháu vui.

Chàng không yêu các con tôi.

Tôi lấy chồng có hai con, nay một cháu lên tám và một cháu lên sáu. Chồng tôi chết vì một tai nạn xe cộ cách đây bốn năm. Hiện tôi làm ở một công ty

bảo hiểm, tối đi học thêm. Chàng thì độc thân, chưa kết hôn lần nào, hiện là kỹ sư cơ khí của một hãng sản xuất phụ tùng ngành dầu hỏa. Chàng theo đuổi tôi khoảng một năm nay, ngỏ ý muốn cưới tôi nhưng lại không muốn sự có mặt của hai con tôi. Chàng nói thẳng muốn tôi gởi các cháu cho một người bà con nuôi dưỡng, hằng tuần đến thăm. Tôi rất khổ tâm vì một đàng là các con (mọi người ở đây thường nói đùa rằng con cái trên đất Mỹ là một công cuộc đầu tư không có hoàn trả) một đàng là hy vọng về một tương lai đẹp đẽ với mọi dễ dàng trong cuộc sống. Chị khuyên tôi phải làm sao?

Trầm Hương

Thật ra tôi không cần phải "khuyên" cô một điều gì nữa vì ngay trong thư cô viết, cô cũng đã nhìn thấy vấn đề một cách khá sáng suốt rồi! Thường thường, người ta lưỡng lự trước một ngã ba đường vì người ta không nhìn thấy, không biết cái gì chờ đợi người ta ở cuối mỗi con đường trước mặt. Trường hợp cô, cô biết khá rõ, nhìn thấy khá rõ: một đàng là các con mà cô có tình thương và TRÁCH NHIỆM, là một thực tế bằng xương bằng thịt không thể chối bỏ, một đàng là HY VỌNG về một tương lai đẹp đẽ với mọi sự dễ dàng. Ở đời, không ai muốn thả mồi bắt bóng cho dẫu "mồi" ở đây là miếng không ngon, là "đầu tư không có hoàn vốn" như cô nói. Hơn nữa, tôi không đề cập đến luân lý hay đạo đức vốn là những điều rất chối tai trong một vài hoàn cảnh. Cô nên đợi chờ một người đàn ông có đủ tình yêu

cho cả ba mẹ con cô nếu cô không muốn biến đời mình thành bi kịch.

Tiêu chuẩn đạo đức cao

Cháu hai mươi hai tuổi, yêu một thanh niên có những tiêu chuẩn đạo đức thật hiếm hoi trong thời buổi hiện nay. Mặc dầu tụi cháu có rất nhiều cơ hội tự do để đưa đến vấn đề chăn gối song chàng kiên quyết từ khước với lý do chàng không thể quên những nguyên tắc giáo dục mà chàng đã thừa hưởng từ bà thân sinh ra chàng nay đã qua đời, trong đó có việc bà cụ luôn dạy dỗ chàng phải gìn giữ đức hạnh của cô dâu cho đến ngày cưới. Vấn đề nan giải của cháu hiện nay là cháu không may đã thất thân với một người đàn ông khác cách đây ba năm, lúc cháu vừa đến đây định cư và đi làm ở một tiệm ăn. Cháu băn khoăn, không biết có nên thú thật với chàng hay không, nếu chàng biết sự thực, chắc chàng sẽ không lấy cháu làm vợ nữa? Tuy vậy, dấu chàng thì sẽ có hậu quả gì?

Bất Hạnh

Nếu cháu quyết tâm dấu chàng, không hé môi, chắc chàng cũng chào thua không hay biết gì! Có lẽ cũng có nhiều cô dâu đội hoa, đeo mạng che mặt ra trước bàn thờ với niềm bí ẩn riêng chôn vùi trong tận đáy lòng họ. Vấn đề dối trá đối với ông xã

không khó, cái khó ở chỗ nếu ông xã đặt sự trinh tiết của vợ trên một nấc thang giá trị đạo đức cao trong khi bà xã không cùng một quan niệm như vậy thì cuộc hôn nhân phối hợp họ ít có cơ may thành tựu và tiếp tục tốt đẹp. Tốt hơn, cháu nên thổ lộ chuyện quá khứ cho chàng biết, cháu sẽ tránh được sự hối tiếc muộn màng về sau.

Người đi đêm dễ gặp ma!

Đàn ông thời buổi này thật tệ. Cứ mời được một phụ nữ đi ăn đi chơi vài lần là họ lập tức lăm le mời luôn vào phòng! Làm sao để các ông ấy hiểu rằng đánh giá người phụ nữ bằng với số tiền chi cho một bữa ăn và một hai vé ciné *thì thật là một sai lầm đáng tiếc và ghê tởm?*

Lũ

Có lẽ đàn ông họ cũng chẳng bận tâm đánh giá gì người phụ nữ cùng đi ăn đi chơi với họ đâu! Thái độ cư xử của họ có thể hiểu được như là một biểu lộ tự nhiên có tính nhân quả, ví dụ như đi chợ thì không thể không mua thực phẩm, ngồi trước mâm cơm không thể không muốn cầm đũa (trừ phi đang bệnh nặng). Quả thật đàn ông có sai lầm trong một vài ước lượng của họ nhưng biết đâu nguyên nhân sâu xa nhất không do một số phụ nữ nào đó, ngay từ đầu, đã gieo vào đầu óc của mọi người đàn ông cái ý nghĩ con đường từ tiệm ăn đi qua rạp hát rồi về phòng ngủ là một con đường trơn lu không có bảng stop? Tất cả điều gì

cô có thể làm, nếu cô muốn và thấy là cần thiết, chỉ là "chấn chỉnh" người đàn ông "tệ" của riêng trường hợp cô. Mỗi phụ nữ đều có khả năng làm công việc ấy cho chính họ nếu họ cũng muốn và cũng thấy là cần thiết. Ngoài ra, người đi đêm không nên trách vì sao cứ gặp ma?

Thế nào là đẹp?

Hình như nhà tôi là một phụ nữ không thích ứng được với cái tuổi bốn mươi của bà ấy. Nay thì bả đòi đi cắt mỡ ở mí mắt, mai thì đòi đi xâm lông mày, lông mi và viền môi, mốt thì đi căng da mặt và lấy mỡ bụng. Ba bốn món ăn chơi này bả làm ráo rồi, tiền bạc chắc xài cũng bộn (bả giữ tiền, xài cách gì có trời mà biết). Tôi nhìn vô thấy bả đâu có mỹ miều chi hơn lúc trước đâu? Hai mí mắt bả cắt to bự, ngó vô như hai con tằm nằm vắt ngang. Hai đường lông mày như hai bệt mực tàu lúc đào kép cải lương mần tuồng, thấy bắt chán. Nói cách chi để các hiền thê trên thế gian này biết rằng cái đẹp của một bà vợ đâu có ở ba cái chi tiết tạp nhạp đó, tụi tôi ăn đời ở kiếp với các bà là do những ràng buộc thiết thân khác: con cái, gia đình, xã hội, ngay cả quyền lợi vật chất đã cùng nhau tạo dựng. Thật ra, các bà nên dùng thời giờ, suy nghĩ và tiền bạc để trong nhà có thêm một bình hoa tươi, để trong bếp có thêm một món ăn ngon, để trong đời người chồng có thêm một niềm vui, để học bạ con cái có thêm một điểm tốt. Đó là những ràng buộc ăn chắc nhất

để gọi là cầm chân một đức lang quân, sao các bà không làm?

Hoán

Những điều ông phát biểu đều xác đáng cả, chỉ hiềm ông hơi quá chủ quan trong nhận định cho rằng các bà chỉ có tham vọng cầm chân một ông chồng cho vui nhà vui cửa.

Thật ra, các bà chăm chút dung nhan của họ kỹ như vậy còn vì nhiều lý do khác: họ cần sự ngưỡng mộ và một lời khen tặng của đám đông (càng nhiều càng tốt) để cảm thấy dễ chịu và tự tin hơn. Đối với các bà lớn tuổi, làm đẹp còn là một cách từ chối tuổi già, không chịu thua cuộc. Vì vậy, ông thường thấy hiện tượng mặc cho các ông chồng kêu la thảm thiết hoặc phản đối kịch liệt, các bà cứ phom phom ôm cuốn sổ *check* chạy đua vào các mỹ viện.

Nếu chỉ vì các ông thì các ông có yêu cầu đâu, hà tất các bà phải nhọc lòng nhọc xác? Vậy bây giờ ông đã rõ chưa ạ? Đã mất tiền rồi thì hãy khen một tiếng cho vui vẻ đôi bên.

Chém vè

Em ba mươi mốt tuổi, có ba con do người chồng đã quá cố và chính em đã đoạn sản. Vừa đây, em và Tr. gặp nhau rồi yêu nhau. Khi em đề cập đến vấn đề chính thức sống chung thì Tr. nói cũng rất

muốn thực hiện như ước nguyện của em tuy nhiên chàng cần có thời gian để dành dụm thêm chút tiền. Đối với em, vật chất không quan trọng chi cả, em yêu chàng chỉ vì con người và tư cách của chàng thôi. Theo chị, lý do chàng đưa ra có thật không hay chỉ là kỹ thuật chém vè?

K. Hoàng

Một phụ nữ không đặt nặng vấn đề vật chất như em quả thật rất quý và hiếm, nhất là trong cái xã hội chúng ta đang sống đây. Tuy vậy, nếu nhận lời chung sống với em, "tư cách đàn ông" của chàng (mà em rất quý trọng và có lẽ là nguyên nhân chính cuộc tình của em với chàng) không thể không đặt ra trước mặt chàng trách nhiệm cơm ăn, áo mặc của một gia đình năm nhân khẩu. Bên cạnh đó, vì em đã đoạn sản, chàng không còn cơ hội có con với em để hy vọng đời sống chàng được tiếp nối. Nhìn rõ như vậy, em sẽ thấy là không nên ép hoặc thúc đẩy chàng bước vào hoàn cảnh ấy trừ phi chính chàng muốn và đề nghị.

Nếu em không lùi thì cũng nên dậm chân tại chỗ. Chị rất thông cảm tấm lòng người đàn bà khi đã yêu ai là gắn bó, là muốn trao thân gởi phận một đời, nhất là vì em lại có ba con và còn là một bà mẹ cần sự ổn định trong cuộc sống hơn ai hết, em cần sự minh bạch trên con đường em đi, không chấp nhận sương mù, vậy em hãy chuẩn bị tinh thần nếu quả thật tình thế đưa đến chỗ chàng chém vè như em đã nghi ngại.

Sự cám dỗ

Cháu hai mươi ba tuổi, có chồng năm năm và hai con. Cháu làm thu ngân viên cho một trạm rửa xe. Nhiều người đàn ông hoặc thanh niên làm quen với cháu, mời cháu đi ăn, đi chơi. Cháu tuy rất ham vui song vẫn sợ làm ông xã cháu buồn. Dầu vậy, có khi từ chối xong một lời đề nghị đầy hấp dẫn, cháu lại tiếc. Trong thâm tâm, cháu cảm thấy đời cháu thiếu sót một cái gì nên đôi lúc ý nghĩ rất mông lung. Cháu phải làm sao?

Tiểu nương

Cho đến nay, nếu có một cái gì thiếu sót trong đời cháu thì đấy là tinh thần trách nhiệm, là ý thức chu toàn những việc cháu đã tự ý nhận lãnh trước đây. Có lẽ vì cháu lập gia đình sớm, còn quá non nớt để hiểu được rằng không một cuộc hôn nhân nào có thể bền bỉ lâu dài nếu một hoặc cả hai người phối ngẫu thiếu sót đức tính kể trên. Nếu cháu cứ tiếp tục đùa bỡn với "những ý nghĩ mông lung" trong đầu cháu về một cuộc tình vui vui, có nhiều phần trăm sẽ có một lúc cháu lầm lỡ, chừng đó, chồng con và nhất là cháu sẽ biết thế nào là thảm họa...

Làm sao biết?

Làm sao biết một người đàn ông yêu mình thật hay giả?

H. Vân

Nhiều khi người tình cần có đức tin của một tín đồ tôn giáo.

Cần hay không cần?

Ai cũng khen tôi là một phụ nữ có khả năng, làm được mọi việc một mình, luôn luôn đứng vững vàng trên hai chân. Người yêu đầu đời của tôi cho rằng tôi rất giỏi nên anh lấy một người khác ít giỏi hơn để được làm phước. Chồng tôi tin rằng trong mọi hoàn cảnh, tôi khó chết. Vì vậy, anh đi o mèo, nuôi mèo. Quả nhiên tôi không chết thật, chỉ trở lại sống đời độc thân, cộng thêm một đàn con phải nuôi dạy. Bạn bè tôi nghĩ rằng tôi hiểu biết đủ thứ, làm được mọi việc không cần ai, vì thế, họ thở than với tôi thay vì nghe tôi thở than. Hậu quả là tôi quá đỗi cô đơn, thiếu một cánh tay cho tôi gối đầu. Sao không ai nhìn tôi như một người đàn bà, dẫu thế nào, bản chất vẫn là yếu đuối và cần nương tựa?

Chiêu L.

Ngày xưa tôi có một người bạn gái có lẽ cũng giỏi giang ngang ngửa với bà, chỉ khác bà ở một điểm: chị ấy không để ai thấy chị ấy "mạnh" cả! Chị ấy có thể bưng nổi bao gạo năm chục ký, nhưng lại cứ dịu dàng bảo chồng "anh đỡ dùm em cái giỏ chợ." Chồng đi chơi đêm về muộn, chị ấy ở nhà gọi điện thoại nói chuyện gẫu tưng bừng với bạn bè nhưng khi chồng chị về, anh thấy chị ngồi buồn bã ở xa lông, mắt ngấn lệ. Có người cho như thế là giả dối, có người gọi đó là bí quyết sống.

Tuy nhiên, trên cõi thế gian này, có khi tìm suốt đời không thấy một người có mắt xanh, hiểu đúng mình như con người thật của mình. Nếu đàng nào cũng bị ngộ nhận, sao không chọn sự ngộ nhận nào dễ chịu cho mình nhất. Bà nghĩ sao?

Gái một con trông mòn con mắt

Tụi cháu vừa có đứa con đầu lòng. Thật tuyệt diệu! Gia đình nội ngoại hai bên và bản thân tụi cháu rất vui mừng ngoại trừ một việc: vợ cháu lên cân quá. Cô ấy đã nặng thêm 15 pounds *mà vẫn còn chiều hướng tiếp tục lên cân nữa. Cô ấy ăn uống nhiều hơn trước, nói là ăn cả cho* baby *nữa vì cháu bé bú sữa mẹ. Thú thật với bác, nhìn cô ấy bỗng nhiên to xù ra như thế cháu sợ quá, chán nản, thấy rất khó chịu. Mẹ cháu an ủi cháu "rồi vợ con sẽ son người lại, nó mới sinh nở mà, gái một con trông mòn con mắt đấy." Lời mẹ cháu nói có bao nhiêu*

phần trăm sự thật và cháu phải chờ đợi bao lâu để vợ cháu son người lại?

Phúc

Tội nghiệp "ông bố trẻ" của bác! Cháu cứ từ từ, đừng phấn khích quá trước hoàn cảnh mới, bớt căng thẳng, nếu không, cháu sẽ làm lây lan sự khó chịu của cháu sang vợ cháu cũng đang cần ổn định tâm lý để quen với địa vị làm mẹ của cô ấy. Cháu không nên khiến cô ấy có mặc cảm về hình dáng mình vì đúng như lời mẹ cháu nói, người sản phụ, sau khi sinh nở, cần một thời gian để trở lại dáng dấp cũ. Nếu vợ cháu chịu khó theo một số kinh nghiệm của các bà mẹ Việt Nam trước đây: băng bụng kỹ, đừng uống nước trong khi ăn, ăn xong nằm sấp trên thảm, tập thể thao các động tác làm nhỏ bụng v.v... chỉ trong khoảng từ năm đến tám tháng, vợ cháu sẽ thon thả như trước đây, còn khả năng đẹp hơn nữa là khác đấy! Vậy ông bố trẻ đừng hoảng nữa nhé!

Da nổi mụn

Gần đây, tự nhiên mặt cháu nổi mụn quá trời. Có bạn bảo tại cháu dùng các dụng cụ trang điểm không sạch. Có đúng vậy không cô?

Cháu Hạnh

Theo bà Shoshana, giám đốc trung tâm bảo vệ da mặt Klisar ở Nữu Ước, da bất thần nổi mụn có thể do việc dùng bông hoặc cọ phấn không sạch. Những dụng cụ trang điểm này, nếu không giữ cẩn thận, có thể tích lũy vi trùng và do đó, làm nhiễm trùng da. Vậy cháu hãy giặt bàn chãi, cọ, bông phấn, v.v... mỗi tuần một lần bằng xà phòng rửa mặt và nước ấm. Cháu dùng các ngón tay bóp nhẹ, trăn trở kỹ, xong xả nước cho sạch, dùng miếng vải sạch thấm hết nước dư rồi hong khô tự nhiên. Tốt nhất cháu nên giặt vào buổi tối. Ngoài nguyên nhân đồ dùng trang điểm, cháu cũng cần xem lại thực đơn hằng ngày, bớt gia vị và các thức ăn béo, ăn thêm trái cây, kiểm soát vấn đề bài tiết, đừng để bón. Nếu mặt cháu tiếp tục nổi mụn một cách khác thường, tốt hơn cháu nên đi khám một bác sĩ ngoài da để có cách trị liệu đúng nhất. Chúc cháu luôn trẻ đẹp.

Viên sinh tố

Thú thực với chị tôi đi làm cực nhọc lắm, nhà còn mẹ già, lại đông các cháu, thành ra tôi chẳng có mấy thời giờ nghỉ ngơi. Lúc về nhà chỉ thèm ngủ nên ăn uống qua quít cho xong bữa. Tôi và các cháu dùng vitamin *hằng ngày để bù đắp chỗ* calories *không đủ. Tuy nhiên tôi mới nghe nói uống nhiều* vitamin *không tốt, đôi khi có hại, vì vậy tôi bấm*

bụng bớt thời giờ viết thư hỏi chị về vấn đề này xem thế nào? Chúng tôi đã quen như thế.

Bà Cúc

Nhiều phụ nữ đi làm quá bận rộn đều nghĩ rằng nếu mỗi buổi sáng họ uống một viên sinh tố thì họ có thể trải qua một ngày không cần ăn uống gì. Tai hại hơn nữa, có bà còn dùng lượng sinh tố mạnh vì nghĩ rằng như thế tốt cho sức khỏe. Thật ra, cái quan niệm phi dinh dưỡng này rất nguy hiểm.

Viên sinh tố chỉ hữu ích khi giúp quí bà bổ sung một số chất bổ dưỡng mà thức ăn hằng ngày không cung cấp đủ cho cơ thể, nó không thay thế được thực phẩm. Kết quả nhiều cuộc nghiên cứu khoa học cho thấy nguồn sinh tố từ thức ăn tươi là tốt nhất cho sức khỏe con người. Vì vậy, song song với thức ăn bà hãy chọn và dùng một lượng tối thiểu loại *vitamin* nào chỉ cung cấp cho cơ thể bà một lượng sinh tố cần thiết được cho phép hằng ngày *(recommended daily allowance).* Số sinh tố và khoáng chất thặng dư có thể gây ra bệnh vì sẽ khiến cho một số cơ quan trong tạng phủ phải hoạt động quá sức (như gan và thận).

Hiện nay, cơ quan *Food and Drug Administration (F.D.A)* đang tiến hành cuộc nghiên cứu tìm hiểu những ảnh hưởng phụ nơi người bệnh do việc dùng sinh tố quá độ, vì vậy, nếu bà đã và còn muốn dùng viên sinh tố trong một thời gian lâu dài, cách an toàn nhất là bà nên trình bày với bác sĩ của gia đình.

Kính chúc bà luôn mạnh khỏe.

Tham vàng phụ ngãi

Ông bà C. có con gái đã hứa gả cho tôi. Lễ Giáng Sinh năm kia, gia đình có dịp đón tiếp một gia đình bạn ở xa về chơi, gồm cha mẹ và bốn người con trong dó có một cậu đỗ đạt đại học. Chẳng biết chuyện gì xảy ra giữa hai gia đình và những người con, chỉ biết là sau khi nhà kia trở về tiểu bang họ ở, ông bà C. dần dần cư xử lạnh nhạt với tôi, thậm chí ngăn cản cả con gái giao du thân mật với tôi như trước đây. Cô con gái cũng đồng tình với cha mẹ, lãng dần ra luôn. Vì tự trọng, tôi rút lui, không liên lạc đã hơn nửa năm nay. Gần đây, cũng chẳng biết nguyên nhân vì sao, ông bà C. lại nhắn nhe mời tôi đến chơi nhà, cô con gái lại rụt rè nói chuyện với tôi trên phone, *tỏ ý tiếc thời gian gián đoạn vừa qua. Tôi tuy vẫn còn yêu cô gái nhưng không khỏi cảm thấy ngao ngán trong lòng vì cái ý nghĩ gia đình ấy gồm toàn những người thiếu trung tín, tham vàng phụ ngãi, chụp giật thời cơ. Nay mai giả dụ tôi và cô con gái có thành vợ chồng, trong cái xã hội đầy bất trắc này, lấy gì đảm bảo rằng tôi không bị vứt ra bãi rác nếu chẳng may một biến cố bất lợi nào đấy xảy ra cho bản thân tôi? Theo ý bà, tôi có nên trở lại không hay là thôi luôn? Vết thương, nếu có, cũng đã gần lành...*

T.V.P.

Ngoài những cảm xúc và nhận định của riêng ông trong tương quan với gia đình ông bà C. và cô con gái của họ (chỉ mình ông chứng nghiệm), đọc suốt thư, tôi không nhận ra, một cách cụ thể, đâu là chuyện thiếu trung tín, tham vàng phụ ngãi, chụp giật thời cơ của những người trong gia đình ấy? Ông chỉ dự đoán rồi có thái độ. Đáng lẽ ông nên nhũn nhặn, bớt lòng tự ái thường làm cho một người bớt sáng suốt, để hỏi người bạn gái đã hứa hôn của ông xem chuyện gì xảy ra, làm họ thay đổi cách cư xử với ông? Những hiện tượng bày ra trước mắt nhiều khi ẩn dấu nhiều nguyên nhân khác nhau. Sự phỏng đoán của một người trong chủ quan của người ấy, sao gọi là chính xác? Trên đời này, sự ngẫu nhiên thường đóng một vai trò định mệnh chỉ vì con người dễ ngộ nhận. Nếu ông vẫn còn yêu người con gái ấy, ông nên nhân cơ hội này tìm hiểu vấn đề cho rõ ràng. Còn như nếu vết thương đã gần lành mà lòng ông rất nghi ngại, ông hãy hành động theo sự nhận định của ông và nhớ rằng từ nay về sau, ông đừng bao giơ phải băn khoăn vì đã không thấu đáo một hoàn cảnh, lẽ ra, không những đem lại hạnh phúc cho riêng ông mà còn cho một người khác nữa.

Gái bao

Em chỉ có một mình và hai đứa con thơ. Em không có nghề chuyên môn, ít học thức, may trời cho tí nhan sắc nên đứng thu ngân cho một tiệm ăn, lương lậu ít ỏi không đủ sống. Nửa năm nay có một ông chủ tiệm may ưng ý em, ông ấy đề nghị

hằng tuần em đón tiếp ông ấy một hai lần, bù lại, ông ấy trả tiền nhà cho em cộng với tiền bảo hiểm cái xe cũ em đang chạy. Lúc đầu em rất mừng, an tâm dựa dẫm vào ông ta và phần nào cũng vui vì cảnh nhà bớt hiu quạnh. Tuy vậy, về sau này, sự việc ông ta vội vàng đến, vội vàng đi, làm cho em suy nghĩ và cám cảnh thân phận mình như là một gái bao. Chị khuyên em làm gì?

L.H

Em nhìn mọi việc và chính mình một cách can đảm, sáng suốt, khách quan. Vì vậy, chị không sợ làm em phật ý khi chị muốn nói với em rằng "không phải chỉ như là một gái bao mà chính là một gái bao rồi còn gì?" Chị rất cảm thông với mọi khó khăn về đời sống của mẹ con em, em cần sự an toàn và người gánh đỡ. Tuy vậy, dù em nói em không học cao, em vẫn tỏ ra là một phụ nữ có lòng tự trọng, nên cơ hội vào tay rồi, em lại băn khoăn (mà băn khoăn là phải). Em nên chấm dứt với ông chủ tiệm may, tìm một việc khá hơn (trong khi chờ đợi, em có thể nộp đơn xin trợ cấp xã hội và xin trợ cấp nhà để tạm đứng vững được). Nếu em có thể cố gắng tự túc lấy mình, em sẽ có hy vọng về một tương lai sáng sủa và tốt đẹp hơn, biết đâu rồi em sẽ chả gặp một người đàn ông đàng hoàng, xin gánh vác dùm em mọi chuyện, một cách danh chính ngôn thuận, như biết bao cặp vợ chồng khác trên thế gian này? Chúc may mắn.

Lời ong tiếng ve

Tôi ly dị đã hơn mười năm, hiện sống đầm ấm với đàn con bốn đứa hai trai hai gái. Từ hơn mười năm nay, nhiều người đàn ông ngấm nghé, săn đuổi tôi, đề nghị tôi tái giá song tôi không nhận lời của một ai, thứ nhất vì tôi không hợp với ai trong số những người đó, thứ hai, tôi sợ thêm một lần thất bại nữa trong đời thì không bõ công, thứ ba, tôi muốn giữ tiếng tốt để còn gã chồng cho hai cháu gái.

Tuy vậy, vừa đây, tôi nghe bạn bè to nhỏ dị nghị rằng nếu tôi không tái giá thì sẽ bị mang tiếng là đàn bà vô duyên, bị chồng bỏ rồi không còn vớ được một tên cù lần nào nữa. Điều nhận xét này khiến tôi đâm hoang mang, không biết thật hư thế nào? Tôi hỏi ai cũng không tin được câu trả lời của họ, lại còn mắc cở nữa, đành hỏi bà...

L.Y.N

Người ngoài có thể không hiểu bà nên lời ong tiếng ve dị nghị. Có khi cũng không phải là không hiểu song người ta cứ phá chơi vậy thôi, sao bà phải hoang mang?

Tự bà biết mình là người như thế nào mà? Trừ phi bà lại một lần nữa, cảm thấy trái tim nóng sốt, yêu đương một đấng tu mi nam tử nào đó, còn thì chớ dại nghe lời bạn bè xúi dục nhẩy vào

lửa. Cái hình ảnh một bà mẹ ở vậy nuôi con dễ thương và đáng kính nể lắm, không bao giờ lại là một bà vô duyên được. Bà cứ yên tâm.

Màu mè con gái

Ông ta tán tôi dữ quá. Tôi không thuận. Tuy vậy, ông ta cứ cho là tôi màu mè con gái. Tôi phải làm sao để ông ấy hiểu rằng tôi đã nói thật với tất cả sức mình?

Uyên Uyên

Cô nói đến thế, làm đến thế là đủ. Cô không nghĩ dùm người khác được. Nếu quả thật cô không yêu người ấy, cô nên mặc kệ anh chàng và quên đi. Đàn ông Việt Nam mình, lòng tự phụ cao như Hy Mã Lạp Sơn, ví dụ bắt buộc phải thua trận, họ cũng tìm cách thua sao coi cho được. Vì vậy, cô cứ để cho ông ấy tưởng (không để cũng không được). Đời sống mà không có chút hy vọng thì lấy gì vinh danh Thượng Đế?

Tái bút: Chủ Nhật vừa rồi tôi có dịp đi ra chỗ các cụ cao niên, tôi có nhân cơ hội, vấn kế các cụ dùm cô về việc cô hỏi (các cụ nhiều kinh nghiệm lắm). Một cụ nghe tôi trả lời cô như trên thì mắng té tát ngay, cụ bảo "Thế là cô nối giáo cho giặc. Không để cho "nó" tưởng tiếc gì cả, phải dứt khoát cho tiện việc đôi bên, phải cấm cửa "nó," không để "nó" lằng nhằng, mình đâm ra khó lấy chồng" (tội nghiệp, cụ vẫn nhớ như hồi con cháu cụ còn ở Việt Nam). Một cụ khác thì lại tủm tỉm cười: "Thôi, con gái như hoa thơm, ai ngưỡng mộ mặc người ta, chả nên bận tâm. Nếu đã

bận tâm thì cũng hơi yếu." Vậy tôi chép nguyên văn ý các cụ để cô rộng đường suy nghĩ...

Chúc cô trẻ đẹp mãi.

Những cái hợp lý và bất hợp lý

Tôi là một độc giả thường đọc trang Phụ Nữ của quí báo vào mỗi ngày thứ năm, hay đọc đặc biệt mục Bạn Gái Nhỏ To chắc là do bà phụ trách trả lời, tôi thấy rõ rệt là bà có khuynh hướng giản lược mọi tình huống, tâm sự rắc rối của bạn đọc vào cái trật tự ngay ngắn của sự hợp lý. Tôi không đồng ý với cách nhìn sự việc như thế. Hẳn bà cũng thừa biết rằng tuy sự hợp lý nó vốn có và có lẽ nhiều người đề cập đến nó, ngưỡng mộ nó như dấu hiệu của một nề nếp tư duy và xử thế khôn ngoan, tuy vậy, mấy ai sống được như họ muốn sống? Thiên hạ hoan hô Hòa Bình nhưng lại thích gây chiến tranh, biết rằng yêu hoặc lấy một người là chuốc lấy ưu phiền hệ lụy nhưng vẫn cứ muốn yêu và lấy nhau, rõ ràng phú quí vinh hoa trên đời là phù vân song không thể không hùng hục mưu cầu. Như vậy, người ta sống bất hợp lý chứ không hợp lý. Bà trả lời tôi thế nào?

Ông Hay Buồn Giữa Đêm

Cảm ơn sự tế nhị của ông khi ông dùng đại danh từ "người ta"

(người ta sống bất hợp lý...) để hàm xúc sự chỉ định ngụ ý trong đó có cả tôi, thay vì ông đặt câu hỏi trực tiếp và thô bạo như "bà có chắc là chính bà cũng luônluôn sống hợp lý không?"

Dầu sao, tôi xin được trả lời ông rằng có lẽ ông đã không đọc kỹ những bài giải đáp của tôi đối với thư độc giả hỏi, hoặc là ông đã để mình bị lôi cuốn vì cái "trật tự ngay ngắn của sự hợp lý" mà tôi có bổn phận phải trình bày như là việc làm của những nhân viên sở giao thông lộ vận đóng các bảng dấu chỉ đường trên công lộ vậy. Khi nói đến "bổn phận," người ta nói đến sự hợp lý. Tôi không thể làm khác hơn, trên trang báo.

Tuy nhiên, như ông và mọi người đều thấy, mặc dầu ở mọi ngã tư đều có đèn hiệu điều hòa lưu thông, ai cũng biết đèn đỏ là phải ngừng xe chờ song vẫn có những vị không chấp nhận sự hợp lý đó và cứ phóng xe như bay. Ở lối ra của sân đậu xe của một thương xá lớn trên đường Bolsa, tôi thấy một ông đường hoàng chạy xe vào ngang qua bảng cấm ghi rõ "Cấm vào" (chắc còn nhiều ông bà khác mà tôi không có dịp nhìn thấy).

Ấy là tôi chưa dám nói đến những sự bất hợp lý rất ngoạn mục của Thượng Đế, chẳng hạn khi không ngài đem quẳng hơn một triệu con Rồng cháu Tiên ra ngoài miền quê cha đất tổ của họ, khi không "hai đứa rất đẹp đôi, yêu nhau kinh khủng, lấy nhau sẽ hạnh phúc đến lúc răng long đầu bạc" nhưng ngài lại bắt một đứa đi chơi suối vàng một mình, khi không bà XYZ đậu cái xe BMW mới tinh ngoài bãi đậu xe để đi *shopping,* lúc trở ra, xe đã lăn bánh theo một trang hảo hớn không hề chi tiền mà bỗng dưng làm chủ v.v...

Sự thực, tôi chỉ nói "Đêm nay trời sẽ lạnh 22 độ, sau 10 giờ có mưa, nên về nhà sớm để tránh thời tiết xấu, ảnh hưởng đến sức khỏe" nhưng thật ra vẫn biết rằng có người không chấp nhận "giới hạn" 10 giờ rất hợp lý đó mà sẽ "đi chơi với nhau" không

cần nhìn đồng hồ và ngay cả dưới trời tuyết.

Vì vậy, những cái bảng chỉ đường chỉ hiện diện để tượng trưng cho sự an toàn chung, không cần biết tình tiết hoặc nhu cầu riêng của người qua đường. Sự lựa chọn hoặc quyết định là của riêng mỗi cá nhân, ý thức rõ hơn bất cứ ai khác ngoài họ, đâu là sự hợp lý theo nhận thức của chính họ và đâu là khả năng gánh vác mọi hậu quả do nhận thức ấy?

Mong ông không bất bình vì câu trả lời của tôi.

Hạnh phúc rất tầm thường

Tôi từ Việt Nam đi đoàn tụ gia đình qua đây cùng chồng và bốn con. Hiện chồng tôi đi làm cỏ, trồng cây cho các nhà giàu quanh vùng. Các con tôi vừa đi học vừa làm bán thời gian ở các tiệm ăn và cho mướn video. Tôi vừa đi học uốn tóc, làm móng tay, vừa đi may thuê ở một shop *của người đồng hương. Tất cả vấn đề cấn thiết trong đời sống của chúng tôi là cơm ăn, áo mặc, chi phí điện nước, nhà và bảo hiểm sức khỏe, xe cộ... Tất cả chúng tôi đều phải làm việc đều đặn, cần mẫn, chính xác, tinh vi, như trái tim đập trong lồng ngực mỗi người, để có thể tồn tại được. Tôi không thấy liệt kê trên bảng danh sách nhu cầu hai chữ hạnh phúc. Có lẽ đấy chỉ là sản phẩm tượng trưng của quý cô, quý bà may mắn dư ăn thừa mặc, không phải lo sinh kế hằng ngày. Trong gia đình tôi, ít khi có những bữa cơm chung hoặc những lúc hàn huyên chuyện trò giữa vợ chồng con cái. Chúng tôi mạnh ai nấy đi về,*

mạnh ai nấy ăn uống rồi mạnh ai nấy leo lên giường ngủ. Chúng tôi sống như vậy năm này qua tháng nọ, chẳng ai bận tâm điều gì, chẳng ai kêu ca phàn nàn và chẳng ai không về cái ổ lợn ấy sau một ngày làm việc nhọc nhằn.

Mục Bạn Gái Nhỏ To của bà nên đổi thành mục "Làm sao kiếm đủ tiền để sống trong xã hội nước Mỹ," như vậy vừa thực tế, vừa hữu ích.

Lan

Thưa bà Lan, những cuốn sách dạy người ta kiếm tiền cách nào nhanh nhất và nhiều nhất có bán ở các tiệm sách, nếu bà cần, có thể bỏ thời giờ đi một vòng là ôm về một đống. Cũng rất nhiều người đã làm giầu chóng vánh mà không cần đọc một trang sách nào cả.

Tôi vẫn biết trong cuộc đời mỗi người, thường chúng ta phải đối đầu với các mục tiêu ngắn hạn, đặc biệt đặt ra cho từng thời gian nào đó, và chúng ta phải đi tới chấp nhận các giải pháp tạm thời cho những mục tiêu ấy. Ví dụ gia đình bà mới đến định cư ở nước Mỹ. Công việc phải làm trước mắt của các thành phần trong gia đình là kiếm tiền mau chóng để ổn định nếp sống. Đứng trước nhu cầu bức thiết này, tất cả các nhu cầu khác, nếu có, cũng đành xếp lại một nơi thật khuất lấp để mọi người dễ tập trung hơn. Tôi cũng biết trong cuộc sống ở đây, một người vợ hay một người mẹ có lý do chính đáng để vắng mặt 10 hay 12 giờ đồng hồ mỗi ngày thì tất cả nguyên tắc xây dựng hạnh phúc như chúng ta vẫn từng quan niệm trước đây chẳng còn khả dụng nữa. Bởi vì không có một người chồng hay người con nào còn có can

đảm đòi hỏi thêm ở người vợ và người mẹ đã lam lũ đến thế để góp phần vào sự sống của cả nhà, nên xem ra mọi việc đều ổn thỏa. Bà nói là "không cần hạnh phúc" hoặc "ý niệm về hạnh phúc là sản phẩm của người giàu," thật ra ngay trong cái thời điểm cả nhà bà đang phải lăn lộn vì sinh kế, hạnh phúc chính là khuôn mặt của sự nỗ lực chung mà mọi người cùng chia sẻ với nhau trong thầm lặng, là tình thương và sự thông cảm để mọi người chấp nhận nhau, tha thứ cho nhau, nương tựa vào nhau, là sự thảnh thơi của giấc ngủ yên ổn sau một ngày nhọc nhằn. Dù bà nhận biết hay không nhận biết, theo ý riêng của tôi, hạnh phúc nhiều khi rất đơn giản chứ không phải nó không có.

Tuy nhiên, cũng xin mạn phép thưa với bà một điều: ví như cái xe phải chạy hết tốc độ, một là nó tới đích, hai là người ta phải ngừng lại hay chạy chậm hơn, nếu không, đến một lúc nào đó, cái xe sẽ chỉ còn là một đống sắt vụn.

Mong rằng bằng sự làm việc chuyên cần của cả gia đình, bà sẽ mau chóng biến cái "ổ lợn" hiện nay thành một tổ ấm xinh đẹp vì nếu không thế, làm việc chết bỏ để làm gì?"

Bị thịt

Tôi năm nay 38 tuổi, vừa ly dị chồng mười tháng nay. Thấy tôi cô đơn, bạn bè xúm nhau mai mối. Tôi được giới thiệu với một nhà văn khá nổi tiếng trong làng văn nghệ, báo chí hải ngoại, tôi được giới thiệu với một cựu sĩ quan cấp tá của Sài Gòn cũ, tôi còn được giới thiệu với một ông đốc tưa hiện làm tại hai phòng mạch ở hai thành phố đông dân cư, tóm lại, tôi được giới thiệu với những đấng

trượng phu thuộc thành phần sáng giá của xã hội. Chỉ có một hiện tượng làm tôi kinh ngạc là cả ba ông, ông nào hình như cũng chỉ nhìn thấy tôi như một bị thịt mà các ông có thể nhai ngấu nghiến hoặc nuốt trửng. Tôi phải làm sao để các ông ấy hiểu rằng ngoài hình ảnh cái bị thịt lù lù, tôi chính là một phụ nữ ly dị có một tâm hồn bị thương đau đớn, làm sao để các ông ấy hiểu rằng dù có muốn ăn tươi nuốt sống tôi thì họ cũng nên có đủ thời giờ dọn một cái bàn ăn cho thanh lịch và đẹp đẽ một chút? Họ khiến tôi thất vọng quá!

Bà T. Khanh

Nhiều phụ nữ khác có hoàn cảnh tương tự bà cũng tâm sự với tôi những kinh nghiệm buồn phiền của họ giống như bà. Tôi không phải là một nhà tâm lý học chuyên nghiệp, cũng không phải là một nhà xã hội học có bằng cấp, vì vậy, tôi không có tham vọng hoặc khả năng giải đáp hầu bà, một cách khoa học và chính xác vấn đề bà nêu ra trong thư. Tôi chỉ xin góp với bà một vài suy nghĩ và nhận định hoàn toàn theo cảm tính của phụ nữ có một đời sống và những va chạm xã hội bình thường, mong giải tỏa phần nào nỗi băn khoăn đang làm bà bận tâm.

Trước hết, chắc bà cũng đồng ý với tôi rằng hiện nay, ở đây, nhìn ra xung quanh, không cứ chỉ trong lãnh vực luyến ái nam nữ, hầu như ai ai cũng than phiền người Việt Nam bây giờ thay đổi nhiều quá, đối xử với nhau thật tệ v.v... Tôi nghĩ nguồn gốc của sự nhận định đó ở chỗ một mặt thì bối cảnh xã hội trong đó chúng ta đang sinh sống là bối cảnh xã hội nước Mỹ, với những

trật tự, qui cách và đòi hỏi của riêng nó và chính nó trong khi những tâm hồn Việt Nam bảo thủ chưa kịp lột xác để bắt được dòng cuồng lưu mới. Cái cảnh vùng vẫy lội nước ngược ấy sẽ sinh ra một số hậu quả làm tổn thương cả thành phần đã hội nhập lẫn thành phần chưa hội nhập, gây mâu thuẫn, tị hiềm và phân hóa, giữa mình với nhau, chưa kể rằng một số người cùng với biến cố mất nước, họ đã mất theo hào quang của chính họ, đã bị thương trí mạng như Samson bị mất bộ tóc quí, và trong sự tổn thất lớn lao đầy tuyệt vọng ấy, họ không còn quan tâm về những đều trước đây họ vẫn gìn giữ, họ chẳng còn gì, họ sắp trở về cát bụi. Tôi không biết chắc ba ông bạn của bà có ở trong số những vị này không? Nếu chỉ nhìn vào thành phần xã hội của các ông ấy, căn cứ trên nghề nghiệp hay cấp bậc, tôi nghĩ họ thuộc loại "mất mát" kha khá, cho nên chắc họ rầu, họ cần vui chơi cho "phây phả," họ tưởng bà cũng vui lòng làm *partner* của họ vì bà cũng "mất mát" kha khá trong cuộc đời. Vậy bà đừng buồn, trong khi họ chỉ nhìn thấy ở bà một bị thịt, chắc họ cũng tự nhìn thấy ở họ một bị thịt, không là gì khác, không còn gì khác. Hoặc bà chấp nhận cuộc chơi, hoặc bà chứng tỏ cho các ông bà mai dong biết họ nên giới thiệu cho bà những người làm nghề khác hơn nghề... lái thịt.

Kính chúc bà vui mạnh.

Vợ sao yêu vậy

Em và D. yêu nhau, lấy nhau và sống hạnh phúc được hai năm thì D. bị giải phẫu cắt bỏ một bên ngực có bướu. Từ đấy về sau, D. buồn rầu và tìm cách lẩn tránh em về vấn đề chăn gối. Nàng ngỏ ý

muốn ly dị để em được tự do lựa chọn một người đàn bà khác có khả năng đáp ứng với vai trò làm vợ hơn. Em cố cắt nghĩa với nàng nhiều lần rằng em vẫn yêu nàng trước sau như một. Trong đời sống gia đình, chính nhu cầu trao đổi tinh thần giữa vợ chồng là điều kiện căn bản, huống chi nàng vẫn có khả năng hòa hợp thể xác với em dù rằng nàng có mặc cảm thua kém về phương diện thẩm mỹ. Em phải làm sao để D. được vui?

L.T

Cách cắt nghĩa hùng biện nhất và có sức thuyết phục nhất chính là tình yêu chân thật và thái độ cư xử của em đối với nàng hằng ngày. Em không nói rõ thời gian đã bao lâu kể từ khi nàng chịu cuộc giải phẫu. Có lẽ cũng cần phải chờ đợi một lúc cho mọi xúc động tâm lý của nàng có thời giờ ổn định sau biến cố khá quan trọng làm mất một phần thân thể nàng.

Người đàn ông thứ nhất

Cháu mười lăm tuổi, tính nhút nhát và chưa bao giờ có bạn trai thân thiết. Cháu mới đi làm hè ở một tiệm cho thuê băng video . *Có một người đàn ông theo đuổi cháu, nói với cháu những lời tỏ tình kỳ lạ làm cháu cảm thấy bị hấp dẫn. Bây giờ cả ngày cháu cứ lẩn quẩn nghĩ đến ông ta, có gì nguy hiểm không? Cháu phải làm sao?*

Uyên

Bác thông cảm sự xúc động của cháu trước hành vi tán tỉnh của người khách hàng đầu tiên đã khiến cháu ý thức mình hấp dẫn và được theo đuổi. Tuy vậy, cháu không nên để bị lôi cuốn ra ngoài phạm vi tiệm cho mướn *video* nếu cháu không muốn bị sa lầy vào vô số vấn đề rối ren sau này với người đàn ông xa lạ ấy. Nếu có thể được, cháu xin đổi ca làm hoặc bỏ việc. Thỉnh thoảng, cháu nên đi chơi cùng các bạn gái lứa tuổi cháu, trò chuyện tự nhiên với các bạn học không phân biệt trai gái. Khi cháu có thể tự chủ và thoải mái trong quan hệ bạn hữu, cháu sẽ có cơ hội đón nhận tình yêu mà không bị đè nặng vì bóng tối của sự ngờ vực và sợ hãi như hiện nay cháu đang cảm thấy.

Muốn quên

Cháu rời Việt Nam bằng đường biển, trong một chuyến đi kinh hoàng thập tử nhất sinh. Lên đến đảo, cháu vẫn còn như chưa ra khỏi cơn ác mộng. Trong hoàn cảnh bơ vơ tuyệt vọng ấy, cháu không còn khả năng suy nghĩ nữa. Cháu chỉ hành động theo cảm tính, do đó, cháu trao thân cho chú C. là người đã lèo lái con thuyền trong mọi biến động hiểm nghèo của chuyến đi. Chú C. ở đảo sáu tháng, cháu ở đảo mười ba tháng. Quan hệ giữa cháu và chú C. không ai biết vì chú ấy rất thận trọng, mặt khác, tuổi tác giữa cháu và chú C. cách nhau cũng khá nhiều. Khi chú C. rời đảo đi Mỹ đoàn tụ với vợ con, chú từ giả cháu rất trân trọng, để lại địa chỉ,

số điện thoại của chú ở Hoa Kỳ và cả một số tiền nhỏ. Trong thời gian cháu còn ở lại đảo, chú C. gởi thêm cho cháu hai lần tiền và những lá thư khích lệ rất cảm động. Địa chỉ trên phong bì của chú là một hộp thư lưu trữ ở bưu điện, vì vậy cháu nín thinh không trả lời chú lần nào. Trong những thư sau, chú C. nói "tuy không nhận được hồi âm của cháu song chú vẫn tiếp tục gởi vì những lá thư ấy không trở lại chú thì có nghĩa là chúng đã đến nơi cháu ở."

Lúc cháu được tin sắp đi định cư cũng ở Hoa Kỳ và cũng cùng tiểu bang với chú C. cháu không đọc lá thư sau cùng của chú, để nó quay trở lại như một lời chào vĩnh biệt.

Cháu qua tới đây hơn một năm, vừa đi học thêm Anh văn vừa đi làm thợ, thì giờ còn lại cháu nhận đan len. Vì vậy, cháu đã tự thu xếp cho mình một đời sống tương đối ổn định.

Tháng trước, một buổi sáng trong giờ break, *cháu đi lên văn phòng về một việc giấy tờ, cháu bỗng gặp lại chú C. ở đấy. Chú mừng rỡ hỏi thăm đủ chuyện rồi cho cháu biết chú vừa được sở thu dụng làm* technician. *Cháu viện lý do phải trở vào làm lại và cáo từ.*

Chú C. làm ca hai. Cháu và chú chỉ gặp nhau vài phút mỗi ngày trên lối đi. Thời gian đầu chú C. có ý gượng nhẹ có lẽ vì sợ cháu bị shock *do việc gặp lại chú. Tuy nhiên, ít lâu sau, chú tìm cách gặp cháu nhiều hơn. Chú cho cháu biết gia đình chú không được hạnh phúc vì vợ chú rất tệ, đứa con duy nhất*

của chú nay trở thành một cô Mỹ tính tình nông cạn, làm chú rất buồn lòng. Chú cũng nói chú luôn luôn nghĩ đến cháu và cảm thấy có trách nhiệm về cháu. Chú hỏi cháu địa chỉ và số điện thoại. Cháu nhất mực từ khước và xin chú quên hết chuyện cũ. Sau cùng thì chú C. cũng hỏi thăm ra địa chỉ và điện thoại của cháu rồi chú đến tận nơi tìm cháu. Thưa bà, cháu rất khổ tâm về việc này. Cháu không yêu chú C., không ác cảm với chú. Cháu không thể nhận làm người tình của chú. Cháu cũng không thể quá cứng rắn chối từ chú. Đối với cháu, chú C. là hiện thân đầy đủ nhất một quãng đời bi thảm mà cháu muốn quên bằng mọi giá. Vì vậy, cháu quyết định bỏ việc làm và dời đi một tỉnh hay một tiểu bang khác. Tuy nhiên, cháu không có bạn bè thân sơ ở bất cứ đâu, cháu không biết đi về phương hướng nào và liệu rằng ở nơi mới ấy, cháu có cơ hội ổn định lại đời sống của cháu trong những điều kiện tương đối như ở đây không? Xin bà góp ý chỉ dạy cháu. Cháu mong tin bà đến với cháu thật sớm. Kính chúc bà khang an.

D.H

Theo như thư cháu trình bày, tôi thấy chú C. là một người đàn ông có khả năng và nhân cách khá tốt. Như vậy, cháu đã có cái điều kiện căn bản nhất để thảo luận với chú C. về hoàn cảnh giữa hai người, một cách thẳng thắn, minh bạch và đầy thiện chí.

Theo tôi nghĩ, và nếu quả đúng như thế, cháu nên giải thích để chú C. hiểu rằng việc "trao thân" của cháu trong cái hoàn cảnh rất đỗi đặc biệt sau chuyến đi hãi hùng, về phía cháu, chỉ là để tìm lại sự thăng bằng trong tâm hồn cháu, sự an tâm trong ý nghĩ cháu vẫn trước sau là một cô gái bình thường, được để ý, được thèm muốn, được yêu, bởi một người đàn ông trong đời sống bình thường, ngay cả sau khi cháu tưởng đã tan nát dập vùi vì hải tặc. Về phía chú C., hành động chiếm đoạt cháu trong khoảng thời gian bất ngờ và còn đầy cảm giác chếnh choáng của một chuyến đi kề cận cái chết như thế, ở một người đàn ông biết trân trọng như chú C., chỉ có thể cắt nghĩa được đó là phản ứng gần như tất nhiên của mọi người đàn ông trong hoàn cảnh tương tự, vừa từ cõi chết trở về và thấy một nguồn sinh lực mới tràn ngập họ. Hành động ấy vừa là biểu lộ nỗi vui mừng được hồi sinh, vừa giải tỏa tất cả nỗi lo sợ dồn nén họ trong giai đoạn hiểm nghèo vừa qua. Vào lúc đó, họ muốn được "sống," một cách thỏa thuê nhất, cả tinh thần lẫn thể xác họ. Thế thôi.

Tục ngữ Pháp có câu "mỗi việc đều có một vị trí và thời gian của nó," vì vậy, có những sự việc hoàn toàn không có ý nghĩa gì vào một thời điểm và một môi trường khác, nhất là khi chính những sự việc ấy không để lại một hậu quả nào.

Chú C. không có trách nhiệm gì với cháu, chỉ có tình bạn giữa những người đã có lúc cùng chia sẻ với nhau những nỗi gian lao và hiểm nguy nhất một đời người. Vì tình bạn ấy, chú C. sẽ phải tôn trọng sự bình yên của cháu hiện nay, không nên đẩy cháu vào những khó khăn mới, khiến cháu phải bỏ việc và dời đi. Trái lại, chú C. có trách nhiệm với vợ con chú là những người dù tệ và Mỹ hóa, đã bảo trợ chú đến xứ tự do và hiện nay vẫn chấp nhận sự có mặt của chú trong căn nhà của gia đình họ.

Cháu rất cam đảm, mong cháu thêm bình tĩnh và sáng suốt để

cùng chú C. giải quyết một cách ổn thỏa tình trạng giữa hai người, đừng bỏ việc, đừng đi đâu. Thương.

Soi gương

Đặt bút viết cho mục Bạn Gái Nhỏ To của bà mà cảm thấy hổ ngươi về những chuyện mình sắp nói ra. Như thế vì tôi là một phụ nữ ở xấp xỉ tuổi 50. Nhiều người khác vào tuổi tôi đã có cháu nội, cháu ngoại cả đống, thậm chí có người da mồi, tóc bạc, có người đã lên đồi chơi (không phải đồi cỏ hồng của nhạc sĩ Phạm Duy đâu) v.v... Riêng tôi nhờ ơn Trời còn đủ sức khỏe, da chưa nhăn, tóc vẫn còn nhánh đen (hình như là chữ của nhạc sĩ Phạm Duy), trái tim còn đập vì thiên-hạ-sự, cho nên có lúc chợt thấy mình nghiệp chướng nặng nề, sân si lầm lạc, muốn kể ra đây chút kinh nghiệm riêng, mong rằng chị em bạn gái có ai giống hoàn cảnh tôi thì soi chung tấm gương não lòng mà tránh.

Tôi hiếm con, chỉ có một cháu gái đã lập gia đình ở xa. Trong cảnh sống đơn chiếc ở đây, tôi có dan díu tình cảm với một người đàn ông có tư cách và thế lực thời Cộng Hòa trước 75 ở Việt Nam. Chuyện dan díu này, trước hết là do nhu cầu tinh thần. Tôi muốn có một người bạn để chia sẻ buồn vui. Tuy nhiên, ở người đàn ông, hình như việc xếp loại các nhu cầu không bao giờ minh bạch. Cho nên, với thời gian lâu dài, giữa chúng tôi xảy đến tình huống già nhân ngãi, non vợ chồng. Tôi đối xử với

ông ta với tất cả lòng tôn quí và tận tụy, chỉ để đổi lấy thỉnh thoảng vài ngày cuối tuần tay trong tay đi dạo trên một bãi biển vắng hoặc trong một công viên cây cỏ xanh tươi. Lúc ban đầu, phải nói là mọi việc đều rất dễ thương, ngay cả vấn đề chăn gối đối với tôi cũng mang tính cách thiêng liêng thường làm tôi xúc động đến ứa lệ. Tôi cứ nghĩ tình cảm của con người không tuổi. Chúng tôi cung hiến cho nhau tất cả những gì chúng tôi còn sở hữu trong buổi chiều của đời người, không dè xẻn, không cân nhắc, không đắn đo. Thế nhưng thật ra chuyện không phải vậy. Tôi nhớ có một vài lần trong mục Bạn Gái Nhỏ To này, bà có diễn tả một ý đại khái là "đàn ông thường muốn thấy tình yêu đi kèm với sự thuận tiện của riêng họ." Đúng như vậy, nhất là khi người đàn ông càng lớn tuổi, sự thuận tiện càng có những giới hạn rộng rãi. Bị đồng hóa vào sự thuận tiện, người đàn bà không còn phẩm cách làm người nữa. Cho dù người đàn ông có dùng hằng triệu danh từ cao trọng và hoa mỹ để phủ dụ thì cũng chỉ là một trò chơi lịch sự để đày ải người phụ nữ trong ảo tưởng mà thôi.

Vì vậy, tôi muốn nói với các bạn gái ở vào cái tuổi làm bà nội bà ngoại rằng chúng ta đừng nên dại dột (như chính tôi) mong đợi ở bất cứ một người đàn ông nào một điều gì, nếu đôi khi có vị nào ca hát hay, ta cũng chỉ nên nghe qua rồi bỏ (kẻo có lúc hối không kịp). Đừng bao giờ ngây thơ nghĩ rằng phải có một người phòng khi tối lửa tắt đèn, ấm đầu sổ mũi, phòng khi thất nghiệp hay không có

tiền v.v... Nếu quả thật phải có "một người" thì vị hiền nhân ấy không bao giờ có thể là một người đàn ông...

Lâm M.H.

Chúng ta thường nghe qua cửa miệng nhiều người câu nói "một thời để yêu và một thời để chết." Người ta nói, để mua vui, với một nụ cười xem ra nhẹ nhàng. Thực tế, nội dung câu nói là cái chân lý bi đát của cả một đời người. Chúng ta chỉ có thể lội ngược dòng thời gian, sống lại những giờ khắc tuổi trẻ trong tâm thức mà thôi. Vì vậy, bất cứ một nỗ lực nghịch lý nào cũng sẽ kéo theo nó những hậu quả đáng tiếc. Một là bà chấp nhận ngày tháng trước mắt, con người trước mắt, trong những giới hạn tự nhiên của chính mình và đối tượng, hai là bà lánh mình ra khỏi cái chung để bớt hệ lụy. Tôi chắc bà có những kinh nghiệm xấu về một người đàn ông, tuy vậy, tôi mạn phép nói với bà một điều thô sơ nhất: một đàn ông xấu, chả lẽ tất cả đàn ông trên thế giới này đều xấu?

Về việc "soi gương" bà đề cập ở đầu thư, tiếc rằng mỗi người khi nhìn gương, họ chỉ muốn thấy chính họ và chỉ có thể thấy chính họ, do đó, chắc cũng ít quí vị nào chịu soi gương để thấy một khuôn mặt không phải là mình, giả dụ có mời, họ cho là nhát ma, không chừng họ đập cả gương đi!

ải pháp

Cháu là một nữ sinh viên năm thứ hai ngành Quản Trị Hành Chánh tại trường Đại Học OCC. Cháu thường xuyên theo dõi mục Bạn Gái Nhỏ To do cô phụ trách trên nhật báo Người Việt, *rất yêu mến cung cách giải đáp của cô trong nhiều trường hợp. Cháu cũng thấy mục này không thuần túy nói chuyện tâm tình, đôi khi có bạn đọc góp ý về các vấn đề văn nghệ hay thời sự. Vì vậy, hôm nay cháu có một thắc mắc, một thắc mắc rất nghiêm trọng, xin cô vui lòng giải thích dùm cháu theo sự hiểu biết của cô, cháu rất mong đợi và xin cảm ơn cô trước.*

Trước hết, cháu xin nói để cô rõ là cháu cùng gia đình vượt biển qua tới đây đã bốn năm. Định cư ở Hoa Kỳ, gia đình cháu và riêng bản thân cháu cũng làm như những đồng bào Việt Nam tỵ nạn khác, kẻ đi học, người lao động, ổn định đời sống tạm gọi là tốt. Tuy nhiên, mọi người trong nhà cháu (mà cháu là con út, năm nay 23 tuổi) không ai vui cả, ai cũng cảm thấy một mặt phải thích nghi với nếp sinh hoạt xã hội ở đây, một mặt biết rõ không bao giờ có thể thích nghi hoàn toàn. Mọi người đều khoái Việt Nam, muốn được sống trên đất nước, quê hương mình, giữa đồng bào mình (tất nhiên là một Việt Nam không cộng sản, nếu không, cả nhà cháu đã không liều chết ra đi). Vì vậy, cháu có nhu cầu

chống Cộng, rất mãnh liệt. Cháu thích đọc các tài liệu hay báo chí chống Cộng ở đây, mong đợi — và sẵn lòng tham gia — thành quả chống cộng như một người mong đợi cơ thể mình bình phục từ một cơn bệnh hiểm nghèo. Hiện nay, để đóng góp vào công việc chung, cháu có dạy tiếng Việt cho trẻ ở một lớp khuyến học, cháu bảo trợ một cô nhi bên trại tỵ nạn Hồng Kông mỗi tháng mười đồng. Đấy là những việc làm trong khả năng ít oi của cháu. Những việc lớn khác, cháu trông đợi ở cộng đồng, ở những người lãnh đạo cộng đồng. Cháu được đọc những bài Quan điểm hay Nhận định đầy khí thế trên một vài tờ báo, tuy nhiên, kết luận của người viết bài thường lửng lơ dừng lại ở những câu như "Hoa Tự Do phải tưới bằng máu" (Cháu không biết phải tưới như thế nào, bằng cách nào và máu của ai!) Tuổi trẻ tụi cháu trông đợi và muốn có giải pháp cụ thể cho mọi vấn đề được đặt ra, không đánh trống bỏ dùi như người lớn. Đọc bài báo chống cộng có câu kết luận như nêu trên, tụi cháu ấm ức lắm. Nguyên tắc hành động thì đồng ý rồi, mọi người chuẩn bị xong quần áo, xe cộ, chờ lệnh lên đường nhưng ban tổ chức lại chưa biết phải làm gì? Cả một bài lý luận dài, nếu chỉ ngưng lại ở cái chấm tức anh ách sau chữ "máu," cháu thiết nghĩ nó chả có tác dụng cụ thể nào ngoài cái việc gọi là củng cố, hay đánh bóng cái ý thức chống Cộng vốn đã có sẵn, đã ăn sâu vào xương tủy của hàng triệu triệu người Việt Nam trong và ngoài nước. Những người Việt Nam này, trong đó có cả nhà cháu, cần

hành động, cần được hướng dẫn hành động để đòi lại những thứ họ đã bị cướp mất, họ không cần lý thuyết suông nữa.

Một khía cạnh chống Cộng khác nữa là chống vận chuyển tiền bạc, hàng hóa về Việt Nam. Điều này rất đúng, rất cần thiết, song làm sao mà thực hiện? Hơn một triệu tỵ nạn Việt Nam có mặt ở khắp nơi trên thế giới đều có thân nhân cật ruột còn kẹt lại trong nước. Thân nhân họ cần có cơm ăn, áo mặc, liệu ai có thể từ khước không giúp đỡ? Trước đây, Việt Cộng gọi thành phần bỏ nước ra đi là bọn phản động, họ bị kết tội phản quốc, Việt gian, bị coi là những kẻ vong nô vô liêm sỉ, bám gót quân thù v.v... Nay thì Việt Cộng âu yếm gọi tất cả "bọn khốn kiếp" đó là cái "núm ruột" của dân tộc chỉ vì họ nuôi sống gần cả nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa đói nghèo mạt rệp. Không có họ, chủ nghĩa xã hội chắc ngỏm lâu rồi, hạ tầng cơ sở không có, lấy gì xây dựng thượng tầng kiến trúc? Tuy vậy làm sao kết tội cái vú sữa đã bị kẹt vào cái thế đuổi chuột sợ vỡ lọ cổ này? Nhiều người khóc khi đi gởi quà hay tiền về Việt Nam, lý do đơn giản và thực tế nhất là ai cũng mỏi mệt, kiếm tiền trên đất Mỹ cực quá, nhu cầu ở đây lại ngày càng nhiều, nhưng ai cũng cứ phải nhắm mắt gởi, bạn của mẹ cháu có người nửa đêm gọi điện thoại cho bà để nói "Chị T. ơi, hồi chiều mình gởi thùng quà 18 lbs, giờ ngủ không được, sợ bà già bên đó nhận ít quá bả buồn. Chắc mai sáng mình kêu ra, biểu họ hold *lại, đợi chiều đi làm về mình ra gởi thêm..."*

Làm sao để chấm dứt cơn ác mộng tình cảm này?

Một khía cạnh khác của mặt trận chống Cộng không kém phần nghiêm trọng là vấn đề tranh đấu cho người tị nạn hiện kẹt trong các trại và không hy vọng nhận được chiếu khán đi định cư. Ở đây, khi có người đề nghị giải pháp hòa hợp hòa giải dân tộc, người đó lập tức bị kết án, bị búa rìu dư luận phang tả tơi, đến nỗi có vị sợ hãi quá, phải viết báo chối lia lịa kiểu "tôi chỉ mới nói, chưa làm" (bây giờ, phe Quốc Gia chúng ta cần những người nói là làm). Tuy nhiên, trong lãnh vực tỵ nạn, chúng ta không đối xử kỳ thị, không đấu tranh ý thức hệ với thuyền nhân bất luận họ xuất xứ từ miền Bắc hay miền Nam Việt Nam (mặc dầu trong vài trại tỵ nạn, đã có lúc xảy ra xô xát đẫm máu giữa chính hai thành phần nhân sự này.) Một cách vô thức, từ trong truyền thống nhân hậu của dân tộc, chúng ta thường có khuynh hướng cứu vớt người cô thế hay hoạn nạn. Khi chúng ta tranh đấu đồng đều cho tất cả mọi thuyền nhân Việt Nam, khi tận đáy lòng, chúng ta thương xót những thuyền nhân gọi là bị cưỡng bức hồi hương, buồn bã cúi đầu bước xuống cầu thang máy bay ở phi trường Gia Lâm, chúng ta đã "cảm thấy" điều gì vậy? Có phải "tình tự dân tộc" này đã là căn bản cho mọi quan điểm hòa hợp hòa giải dân tộc không? Nếu nói rằng làm thế là vì ta phải đón nhận (công tác dân vận chiêu hồi) những người minh thị từ bỏ xã hội cộng sản, ta thương yêu họ như anh em ở chỗ họ đã có hoàn cảnh chèo ghe vượt biển như ta, cháu e rằng chúng

ta hơi chủ quan và vội vã. Nhiều cán bộ cộng sản hiện có mặt đó đây để lâu lâu thọc gậy bánh xe hàng ngũ quốc gia chúng ta, đã do con đường vượt biển mà tới. Chiến dịch hoa hồng đỏ, hoa hồng tím thực hiện được, phần lớn do lực lượng nhân sự đã trà trộn vào con đường chúng ta đi, dùng những phương tiện chúng ta dùng. Cháu tin rằng không phải người Quốc Gia không nhìn thấy, nhưng tại sao chúng ta cứ bị nhập nhằng trong những mắt lưới tình cảm vướng mắc như thế? Than ôi, cũng chỉ tại vì ta không thể nào không tranh đấu cho chính người của ta, chỉ tại vì ta không muốn đồng bào cật ruột của ta chịu chung những biện pháp từ khước của quốc tế, chỉ tại vì chúng ta "kẹt" một cái kẹt lớn: chúng ta có những suy nghĩ nhân đạo và lòng bao dung của một con người!

Ngay chính bản thân cháu khi nhận bảo trợ cho một em "cô nhi" bên trại tỵ nạn Hồng Kông, cháu chỉ nghĩ trong đầu "mình làm một việc phải," cháu vui thích được liệt kê một dấu cộng trên bản danh sách những việc cháu thực hiện được trên bước đường tha hương lưu lạc, cháu đâu có ngờ sau ba tháng gởi money order *đều, một hôm cháu nhận được thư cám ơn của một em gái mười sáu tuổi, là đứa trẻ cháu nhận bảo trợ, nói với cháu rằng "bố mẹ em hiện sống ở ngoài Bắc, em nhớ bố mẹ em lắm. Cám ơn chị bảo trợ em. Chị ở bên ấy chắc là vui? Em rất mong gặp chị, chị thương nhớ." Lá thư đầy lỗi chính tả và viết với giọng âu yếm Hà Nội. Cảm giác đầu tiên của cháu là một chút thất vọng,*

kèm với nỗi bực bội. Té ra trong trí tưởng cháu, đứa trẻ cháu gởi tiền giúp hàng tháng phải là một trong những khuôn mặt trẻ thơ mà cháu vẫn bắt gặp (lúc cháu còn ở Việt Nam) quanh quẩn bên các hàng quà Sài Gòn chờ xin ăn, cháu vẫn bắt gặp bước đi xàng xê (vì đi quá nhiều) trên hè phố, đôi mắt thất thần, tay ôm một tập vé số có những góc đã quăn lên... không phải cái cô bé xa lạ và ngây ngô qua lá thư cháu nhận. Cháu thật nằm mộng khi nghĩ rằng một trong những đứa bé lang thang của Sài Gòn mà lại có cơ may đi vượt biển! Phản ứng đầu tiên là cháu muốn hủy bỏ việc bảo trợ (ghét ai ghét cả tông ti họ hàng). Thế nhưng (lại nhưng) nghĩ lại, cháu lại thôi, tự nhủ lòng "nó cũng là người Việt Nam, nó cũng cần giúp đỡ, bỏ nó ra tội nghiệp, nó sẽ bị shock *(lại tưởng tượng nữa)" và cháu tiếp tục gởi tiền. Hiện tượng này Việt cộng gọi là "không có lập trường chuyên chính, không biết phân biệt bạn và thù, tình cảm nửa vời, tiểu tư sản v.v..." Biết sao khi mình không bao giờ giống họ được?*

Nói tóm lại, cháu nghĩ đã đến lúc mọi người, mọi thế lực chống Cộng nên đưa ra giải pháp cụ thể làm hậu thuẫn cho lập trường của mình. Chỉ có sự việc này mới giúp chúng ta không rơi vào đường lối chống cộng không tưởng, vừa không đạt kết quả cần thiết lại vừa cho phép kẻ thù đánh giá thấp các tiềm năng chống cộng của ta.

P.T. Thu Vân

Trước hết, cô rất xúc động biết rằng tuổi trẻ Việt Nam lưu vong (mà cháu là một đại diện) vẫn hằng luôn luôn quan tâm đến đất nước và tiền đồ dân tộc, vẫn không quên mối hận vong quốc, vẫn canh cánh bên lòng một ngày trở về lấy lại những gì đã bị cướp đi, trên hết mọi thứ, vẫn sẵn sàng tham gia đóng góp sức lực và trí tuệ của mình vào việc chung. Đúng như cháu nghĩ, chúng ta quả đang cần giải pháp cho nhiều vấn đề. Cũng đúng như cháu nghĩ, con đường đấu tranh của chúng ta chằng chịt những vướng mắc gai góc do một tình huống lịch sử, xã hội tế nhị gây ra, nhất cử nhất động không khỏi rút giây động rừng. Tuy nhiên, dù cũng bồn chồn mong đợi như cháu, dù có những lúc buồn rầu, thất vọng như cháu, cô nghĩ chuyện gì cũng cần có thời gian. Nếu việc mất nước năm 75 đã chịu những áp lực thời cuộc không do chúng ta, việc lấy lại đất nước rồi cũng sẽ phải nương theo áp lực của một giai đoạn lịch sử thế giới mới. Cùng với cuộc tranh đấu thành công của Công Đoàn Đoàn Kết Ba Lan, cùng với nền kinh tế Mỹ hóa của Trung Cộng, việc tái lập quan hệ bình thường giữa Liên Xô và nước này, cùng với cuộc biểu tình rầm rộ đòi dân chủ của sinh viên trên quảng trường Thiên An Môn mà quân đội không can thiệp, cùng với *Glasnost* và *Perestroika,* cùng với xu thế quốc tế đòi hỏi dân chủ hóa chính trị và hiện đại hóa kinh tế khắp mọi nơi trên thế giới hiện nay, những con người, những hiện tượng nào đi ngược lại xu thế ấy tất sẽ bị đào thải, sẽ dẫy chết. Vấn đề là chúng ta cần làm gì để vận dụng được thời cơ tốt đẹp ấy vào lịch sử của đất nước chúng ta, một cách thuận lợi, sớm sủa, phù hợp với nguyện vọng chính đáng của hơn 60 triệu đồng bào, không để cho bọn cuồng tín, bịp bợm, đạo đức giả hiện nay đang thao túng Việt Nam, lại một lần

nữa, chớp được thế thượng phong. Nếu chúng ta không có trong tay phương tiện để giết đến tên cộng sản cuối cùng, chúng ta hãy làm sao lật mặt nạ chúng... Với tất cả kiến thức thô sơ của một người đàn bà xưa nay chỉ quanh quẩn trong bốn bức tường gia đình, với thành tâm, thiện chí của một người dân mất nước vì không chấp nhận chủ nghĩa cộng sản, cô cũng chỉ có thể làm được cái việc nhỏ: chia sẻ một chút ưu tư, đặt niềm tin vào cộng đồng, ở những người có khả năng... (lại cũng mong đợi). Cháu có một danh sách để ghi những việc tốt cháu thực hiện được cho dân tộc và quê hương, cái danh sách ấy cô cũng có nhưng cô dục nó đi lâu rồi vì cả mấy năm cô chả ghi được một cái dấu cộng nào cả.

Các cháu thuộc thành phần trẻ, có năng lực, có kiến thức, không bị ràng buộc vì thành kiến, liệu các cháu sẽ cùng nhau làm được gì để dành lại nước Việt Nam tự do yêu dấu của chúng ta?

Hạ mình

Trong vấn đề xây dựng và bảo vệ hạnh phúc gia đình, em rất lấy làm ngạc nhiên tại sao chỉ có phe bạn gái chúng ta lo mách bảo, dạy dỗ, truyền đạt cho nhau những kinh nghiệm này nọ... Còn phe đàn ông thì họ im rơ, làm như chẳng có trách nhiệm gì? Thật ra, họ cũng phải có 50% công trình đóng góp vào cuộc đời chung chớ? Em thấy phụ nữ mình bây giờ không nên hạ mình nữa, đàn ông sao đàn bà vậy...

Tố Thư

Chị vẫn thường nói đùa giữa bạn bè rằng cuộc cách mạng hữu hiệu nhất để xóa bỏ mọi bất công xã hội là cuộc cách mạng chống ông Trời. Khách quan mà xét, sự bất công lớn nhất, sâu xa nhất, bắt đầu cùng với những trẻ sơ sinh lọt lòng mẹ: con trai, con gái, xấu đẹp, bình thường, tật nguyền, trí thông minh hay thiên tư nhiều ít v.v... Vấn đề tiến hành cuộc cách mạng này thế nào thì đấy lại là một vấn đề hoàn toàn duy tâm và công bằng (không như những cuộc cách mạng khác, ít nhiều thường là "phơi thây trăm họ làm công một người" — hay một dúm người biết nhân danh). Nói như vậy, chị ngụ ý là con người có thể cải thiện tận nguồn gốc những nỗi khốn khó trong đời nó bằng cách cải thiện ngay sự khốn khó tự trong thâm tâm nó: thú tính, sự độc ác, lòng đố kỵ, lòng tham sân si mà giáo lý nhà Phật gọi chung là nghiệp chướng, mà tinh thần Phúc Âm Công Giáo gọi là sự quyến rũ của *Satan (Les tentations sataniques).* Nếu chưa tin vào thuyết luân hồi huyền hoặc, hãy tin vào thuyết nhân quả hoàn toàn có tính luận lý khoa học: gieo nhân nào, gặt quả ấy. Cũng có khi quả nơi này không giống quả nơi kia, tuy nhiên, các điều kiện phụ thuộc khác, để làm cho quả thật tốt thì sức người có thể đảm đương được (đất đai, tưới bón, nói chung là kỹ thuật gieo trồng...)

Vì vậy, chị em mình có nhỏ to mách nước nhau thì đấy không phải là việc hạ thể. Trước hết, chúng ta muốn làm cách mạng bản thân. Hoặc là chúng ta hấp dẫn và cải thiện được phe đàn ông hoặc là ít nhất, chúng ta cũng tự làm đẹp mình và làm đẹp luôn một nửa bộ mặt cuộc đời. Em soi vào gương trên bàn rửa mặt, thấy mình xinh đẹp, đã vui. Hằng ngày, em còn soi vào biết

bao đôi mắt của người đối diện, thấy mình xinh đẹp, chắc còn vui hơn nữa?

Mối tình học trò

Ba năm học Anh văn để chuẩn bị đi Hoa Kỳ đoàn tụ gia đình, cháu rất thương mến thầy giáo hơn cháu chín tuổi. Cháu học khá, có lẽ vì vậy mà thầy đối xử với cháu đặc biệt hơn các bạn. Ngày chia tay, cháu buồn lắm, nghĩ thầm không còn cơ hội nào gặp lại thầy nữa. Qua tới đây, tuy rằng cháu có bố, có thầy giáo mới và bạn bè mới, cháu vẫn không quên những kỷ niệm lưu luyến của ba năm học anh văn với thầy giáo ở quê nhà. Lớn thêm một chút, cháu biết đó là tình yêu. Có địa chỉ của thầy, cháu vẫn thư từ liên lạc thăm hỏi. Cháu biết thầy đi vượt biên không thoát, bị công an bắt giam. Cháu gởi phương tiện về giúp thân nhân của thầy lo lót đem thầy ra tù. Thày viết thơ cám ơn và nói sẽ làm hết sức để qua được đây gặp lại cháu.

Vậy cháu có vài thắc mắc muốn bày tỏ với cô để xin cô giúp ý kiến vì cháu rất bối rối:

1) Cháu yêu thầy giáo như thế có gì trái với luân thường đạo lý không?

2) Làm sao biết thày có yêu cháu không? Cháu có nên thổ lộ tình yêu của cháu với thầy không? (Bằng một lá thư chẳng hạn).

3) Làm như vậy, cháu có bị thầy hoặc mọi người khinh thường không? Bố mẹ cháu có xấu hổ vì

hành động của cháu không?

4) Thày giáo có cho là cháu trèo cao trong quan hệ thầy trò mà cắt đứt liên lạc không?

Riêng phần cháu, cháu nhất quyết sẽ yêu thầy mãi mãi dù có được thày đáp lại hay không?

Mai Lê

Lá thư dài với những dòng chữ viết rất thận trọng, nét bút xinh xắn, mềm mại của cháu làm cô xúc động quá, như nhìn thấy lại biết bao khuôn mặt của biết bao thế hệ học trò cũ ở quê nhà, với sức sống đầy đặn, sung mãn bên trong vẻ khép nép, rụt rè của những bông hoa hàm tiếu. Cô không biết cháu qua đây đã lâu chưa, nhưng cảm xúc của cháu vẫn thuần túy hương vị Việt Nam, cô cũng vô cùng cảm kích trước công ơn giáo dục cháu của bố mẹ cháu đối với cháu, nhất là mẹ cháu hẳn đã trải qua một thời gian dài gánh vác việc gia đình một mình.

Trường hợp cháu quả nhiên không giống trường hợp chị N.Y. Cháu may mắn hơn, được nhiều quyền hạn và tự do hơn vì thầy giáo của cháu mặc dầu hơn cháu chín tuổi, vẫn là một người độc thân. Do đó, cô tuần tự trả lời các câu hỏi của cháu như sau:

1) Có lẽ cháu đã được hấp thụ một đường lối giáo dục gia đình trong tinh thần tôn sư trọng đạo, kính thầy như cha mẹ, nên cháu mới có nỗi lo sợ "trái với luân thường đạo lý" khi cháu tự biết cháu yêu thầy giáo. Bối cảnh xã hội làm nền tảng cho quan niệm luân lý ấy đã thay đổi. Ngày nay, vẫn trên căn bản tôn kính thầy giáo, người học trò không còn bị ngăn trở trong quan hệ tình cảm đứng đắn với ông thầy nếu cả hai cùng có những điều kiện xã hội và luật pháp thuận lợi. Cách đây một hoặc hai thập

niên, cô có những người bạn học đang mày tao chi tớ với nhau bỗng một ngày đẹp trời, sau một tiệc rượu, cô phải kêu họ bằng "cô" đó.

2) Nếu quả thật thầy giáo yêu cháu, rồi cháu sẽ có cơ hội biết rõ. Cháu không nên thổ lộ tình yêu với thầy vì các lý do sau đây:

* Mình là con gái, trời sinh ra để được yêu và được hiến tặng trong tình yêu, vậy mình nên biết chờ đợi để được hưởng cái hạnh phúc trời cho ấy.

Trong hoàn cảnh cách trở hiện nay, sự thổ lộ của cháu sẽ không thuận lợi.

* *cho cháu:*

a/ vì cháu sẽ bị ràng buộc vào tương lai bất trắc của cuộc tình khiến cháu có một lúc nào đó thấy mình ở trong cái thế tiến thoái lưỡng nan, bỏ thì phụ tình, không bỏ thì phụ mình.

b/ vì cháu ở thế mạnh của người có khả năng ban ơn, cháu sẽ không có cơ hội biết rõ sự đáp ứng (nếu có) của thầy giáo là do trong thâm tâm thầy giáo yêu cháu hay do nhu cầu của một giai đoạn cần ra khỏi sự bế tắc ở Việt Nam?

* *cho thầy giáo:* vì thầy sẽ cảm thấy khó xử một khi tiếp nhận mọi hình thức giúp đỡ của cháu mà thầy biết không thể đáp ứng với tinh thần cháu mong đợi.

Vậy, trong khi để cho bàn tay định mệnh xếp đặt mọi việc, cháu chỉ nên duy trì tình thầy trò trong chừng mực cũ, giúp đỡ thầy trong khả năng cháu và gìn giữ tình yêu với hết sức cháu.

3) Tất nhiên về mặt xã hội, khi một người hành động không theo tập quán có sẵn, không giống người khác, họ sẽ dễ bị bài xích, chống đối bởi đám đông. Tuy vậy, như cô trả lời cháu trong câu số 2, còn những lý do sâu xa và quan hệ hơn sự ồn ào của dư luận khiến cháu không nên là người tỏ tình, trong bất cứ trường hợp nào.

4) Thầy giáo như người đưa đò. Khách qua sông tiếp tục đi tới những chân trời kiến thức mới trong khi thầy giáo, nếu không có hoàn cảnh tiến bộ, chỉ là người cắm sào ở một bến sông cũ. Bởi vậy, khoảng cách của nấc thang giữa một cô học trò trung học và thầy giáo thật không đáng kể so với chặng đường dài từ khi người học trò rời bến đò đi vào hành trình kiến thức trước mặt. Vài năm nữa, nếu có một ngày tái ngộ, có lẽ thầy giáo sẽ là người có mặc cảm "trèo cao" chứ không phải cháu. Tuy vậy, đấy là cô nói chuyện thế gian thường tình cháu nghe cho vui, thật ra, trong tình yêu chân chính và xây dựng, người ta hỗ trợ nhau tiến bộ chứ không mặc cảm.

Dẫu sao cuộc đời còn nhiều dâu bể. Cháu chỉ là một cô bé mười bảy tuổi, còn cần thời gian để lớn khôn và trưởng thành. Cô chúc cháu mọi sự may mắn trong tương lai.

Đàn ông lương thiện ở đâu?

Tôi hai mươi tám tuổi; nhan sắc dễ coi và có nghề nghiệp. Tôi rất nản những chuyện hẹn hò không đi tới đâu với bọn đàn ông ích kỷ, ham vui, vô trách nhiệm. Bọn họ thường nói với tôi là họ rất muốn có một gia đình yên ấm với vợ con, để cùng nhau chia sẻ và gánh vác đời sống, cũng như nỗi ao ước trong lòng tôi vậy. Tuy nhiên, nếu tôi đề cập xa gần đến hôn nhân thì họ liền gài số de. Thế là thế nào? Hay là tôi đã làm một điều sai khi thổ lộ thật thà những mục tiêu tôi nhắm tới trong đời và

những giá trị tinh thần tôi tin tưởng nơi con người?
Đàn ông lương thiện có không và họ ở đâu?

T. Phụng

Cô bớt giận, đàn ông lương thiện có rất nhiều (nhất là về phương diện cô quan tâm) và họ ở khắp mọi nơi, bằng cớ là "đám cưới" vẫn xảy ra đều đều, hàng quán chuyên phục vụ tiệc cưới luôn luôn ứ đọng *order* hằng bốn hoặc sáu tháng. Mặt khác, cô cũng không làm điều gì sai ngoại trừ việc cô quên không nhìn đồng hồ và cuốn lịch trong khi thực hiện các ước muốn của cô.

Thật ra, mọi trò chơi và mọi tổ chức xã hội đều có qui luật. Nếu cô tiến công vào mặt trận hôn nhân vội quá, bằng một thái độ chủ quan và trầm trọng quá, trên tay lại khư khư cái búa tạ bổn phận và sợi xích trách nhiệm thì tôi e rằng nam giới họ sẽ rất sợ hãi, họ gài số de để được an toàn trên xa lộ đấy mà!

Lẽ ra cô nên kiên nhẫn chờ đợi, gìn vàng giữ ngọc, như trái thiên hương trên cành cây quí, nhìn thấy mà không với tới, cho đến một lúc nào đối phương thực sự cảm thấy nỗi khao khát được làm chủ khu vườn xinh tươi đẹp đẽ ấy, cảm thấy đời sống nơi đó hoặc sẽ dễ chịu hơn hoặc dễ chịu bằng đời sống độc thân họ đang có, chừng đó tự họ sẽ đề nghị xin cô quàng sợi xích vào cổ tay họ. Đàn ông luôn luôn cần cái ý nghĩ họ được tự do quyết định mọi việc liên quan đến đời họ, dù đấy chỉ là ảo tưởng, họ không thích bất cứ ai làm họ nghĩ ngược lại. Lần sau, cô cứ thong thả, nhé?

Vậy thì tình yêu là gì?

Cháu là một độc giả thường xuyên của mục Bạn Gái Nhỏ To. Tuy cháu còn quá nhỏ để có thể hiểu được đầy đủ các vấn đề khó nghĩ mà những người khác cần sự giúp đỡ của bác, nhưng những lời góp ý của bác thật là hay và có trách nhiệm, chứng tỏ là bác thật sự care *cho người nêu câu hỏi. Cháu chỉ mong là mục của bác cứ còn hoài hoài.*

Cháu chẳng có vấn đề gì nhưng cháu hơi thắc mắc về một chuyện. Tại sao yêu lại khổ? Dĩ nhiên làm cái gì mà chẳng có những đòi hỏi riêng của nó? Cháu đang học đại học và chưa có một liên hệ tình cảm nào. Cháu chỉ quan sát những người xung quanh mà thôi. Những điều cháu viết ở đây chỉ là những nhận xét riêng của cháu.

Bạn bè cháu nói với cháu hễ dính vào tình cảm là khổ, là hết học được. Vâng cháu biết.

Cháu thấy những cô bạn khổ sở (hay họ nói là khổ sở) vì một vài lý do như sau:

- Họ chọn lầm người. Cháu thấy có nhiều cô fall for a man just because he treats her well. *Chị của bạn cháu làm cho bố mẹ khổ vì cứ dính líu hết người này tới người khác, nhiều khi với những người không mấy xứng đáng, chỉ vì* "he is nice to me!" *Nếu không vì sự chiều chuộng thì vì tự ái, cô đơn, v.v... Nó chung chỉ để lấp đầy một lỗ hổng nào*

đó trong con người mình mà thôi. Lâu đài mà xây trên cát thì làm sao vững được. Cháu không có ý phê phán những người này, nhưng nếu sự buồn bã của họ đem đổ tội cho tình yêu thì cũng tội nghiệp cho tình yêu quá.

Cũng có nhiều người khác yêu một người khác phái, họ nhớ nhung, lo sợ, ganh tị, xao động, họ có đang yêu hay không? Tình yêu đúng nghĩa làm cho người ta tốt hơn hay xấu đi, thưa bác? Cháu cũng thấy có vài cô, cứ nghĩ ràng yêu là khổ, rồi tự làm cho mình khổ, hoặc nuôi một mối tình tuyệt vọng, xong rồi ca cẩm là "Tu là cõi phúc, tình là dây oan." Cháu thấy mấy nhân vật trong truyện Quỳnh Dao họ khổ là vì họ tự làm cho mình khổ hoặc vì những sự tình cờ hết sức quái gỡ. Đâu phải vì tình yêu?

Tình yêu bắt đầu như thế nào hở bác? Có thể sẽ không có công thức nào nhưng bác có thể cho cháu biết một vài báo hiệu hay không? Sau đó đại khái sự liên hệ sẽ diễn tiến ra làm sao? Cháu đã hỏi nhiều người nhưng vẫn chưa có câu giải đáp tương đối thỏa đáng. Mẹ cháu thì cười và bảo:

"Đoạn trường ai có qua cầu mới hay."

Riết rồi cháu thấy tình yêu có vẻ đáng sợ hơn là đáng ao ước — Tình yêu hay cái gì đó mà nhiều người gọi là "tình yêu."

Hồi trước cháu đọc một câu chuyện ngắn của một nhà văn trào phúng người Thổ Nhĩ Kỳ, trong đó có nhân vật kia giữ một quyển sổ dày cộm, bên trong ghi đầy những câu hỏi về cuộc đời (life) *chẳng hạn*

như "đời là bể khổ," "đời là bờ dốc đứng," "đời là vực thẳm," v.v... Tới trang cuối cùng anh ta viết, "Vậy thì đời là cái con cóc khô gì?"

"Yêu là cái bẫy sập, cái lỗ cống mà người ta rớt xuống...," vậy thì yêu là gì, thưa Bác?

Mong bác vui mạnh. Cám ơn bác.

Bảo Quỳnh

Đăng nguyên văn bức thư lên mặt báo trong đó có đoạn cháu khen ngợi bác quá làm bác hơi ngượng đấy, người đọc chắc sẽ phê phán là bác cháu mình "nịnh" nhau? Bác đã thử bỏ cái phần mở đầu thư của cháu như bác vẫn làm đối với các thư khác song quả thật có một cái gì đã cầm chân bác lần này, có lẽ vì cách nhận định hoặc biểu lộ của cháu rất tinh tế, rất chân thực, về mối tương quan giữa con người với con người, cũng có lẽ vì một nét duyên dáng liền lạc trong toàn bộ lá thư. Dẫu sao, cùng với lời cám ơn thịnh tình của cháu, bác nói nhỏ với cháu điều này "Qua nét chữ viết và nội dung bức thư, bác chờ đợi một cái tên con trai ký ở dưới thay vài cái tên Bảo Quỳnh. Hay cháu là dòng dõi vua nhà Nguyễn mà chữ Bảo là chữ đầu của vế thơ thứ hai dùng đặt họ tên cho các hoàng nam?" Câu hỏi của cháu lớn quá. Để có thể có một cách giải thích tình yêu, chắc người ta cần đến bề dầy của một cuốn sách chứ không phải diện tích một vài cột báo. Vì vậy, bác chỉ làm công việc trả lời cụ thể các thắc mắc cháu nêu ra trong lá thư mà thôi.

* Tại sao yêu lại khổ?

Khổ hay sướng chỉ là hai mặt của một chiếc mề đay. Đề cập đến một mặt (trái hay phải) là thiếu sót. Yêu không phải chỉ là

nỗi đau khổ, vì nếu thế ai dại gì yêu? Ví như một viên kim cương óng ánh dưới ánh mặt trời, nhìn từ những góc độ khác nhau, người ta thấy những màu sắc khác nhau.

Bản chất của tình yêu là tự do, là tuyệt đối. Đem dung hòa vào cuộc sống và con người là cái khuôn khổ và cái hình tượng hữu hạn đầy khuyết điểm, tất sẽ làm nẩy sinh ra mâu thuẫn và ngộ nhận, sẽ đưa đến bi kịch và đôi khi cả thảm kịch.

Bởi vậy, yêu là nâng mình cao lên, mở tâm hồn và trái tim mình rộng ra, làm thăng hoa mọi cảm xúc đến một biên giới vô cùng, nếu không, con người sẽ dập vỡ, tan nát dưới một sức nặng nó không mang nổi, với một xâm chiếm nó không chứa hết.

Tuy nhiên, đấy là nói về mặt tâm lý của tình yêu. Trong đời sống, thường người ta đón nhận và giải quyết tình yêu như một nhu cầu. Do đó, cháu thấy cô này yêu một người chỉ vì người này *treats her well* trong một lúc nào đó. Nhu cầu thì ngắn hạn và thay đổi nhưng người ta đổ tội cho tình yêu, không ai chịu nghĩ rằng chính họ đã nhân danh và lạm dụng danh từ tốt đẹp ấy.

Những sai sót thường tình xung quanh sự lạm dụng danh từ này cháu đã nhìn thấy khá đúng: lấp đầy một lỗ hổng bằng bất cứ gì, xây lầu đài trên bãi cát, làm hỏng việc học hành, lo sợ, ganh tị, giao động, tự làm khổ mình v.v...

* Tình yêu đúng nghĩa làm cho người ta tốt hơn hay xấu đi?

Câu trả lời, bác tin đã cháu đã có. Trong bất cứ hoàn cảnh nào, vì bất cứ nguyên nhân gì, nếu một người không cảm thấy họ được hạnh phúc và tự hào trong tình yêu của họ thì chắc chắn đã xảy ra một điều gì sai lầm. Người học trò trong tình yêu sẽ mang vào chân mình đôi hài bảy dặm chớ không vứt sách vở vào lò sưởi. Người thiếu nữ trong tình yêu sẽ mắt long lanh, má hồng và lời nói như chim hót buổi bình minh chứ không ngồi đấy mà khóc lóc, ca cẩm.

* Tình yêu bắt đầu như thế nào? Diễn tiến ra làm sao?

Câu hỏi này... mênh mông quá, nó đòi một câu trả lời đa dạng, làm sao tóm lược trong một vài cột báo? Bác đành chỉ tạm trích dẫn ở đây một vài định nghĩa tiêu biểu và phổ biến của một vài tên tuổi trong nền văn học quốc nội và quốc ngoại, để cháu đọc cho có thêm ít khái niệm về vấn đề cháu hỏi:

Với thi sĩ Thu Hồng của Việt Nam:

Còn nhớ năm xưa một buổi chiều
Cùng người trò chuyện chẳng bao nhiêu?
Nhưng sao người đi ta mong nhớ
Và cảm quanh mình nỗi tịch liêu?"

Với thi sĩ Lamartine của Pháp

"*Un être vous manque, tout est dépeuplé*" (chỉ thiếu một người, vũ trụ bỗng hoang vu)

Những áng văn chương tuyệt tác ca ngợi "cái phút ban đầu lưu luyến ấy" có rất nhiều, không kể xiết. Cháu đọc nhiều, chắc cũng đã gặp nhiều. Trong cuộc sống, một cách tóm lược, khi một người muốn chia sẻ hoặc đem tặng một người khác tất cả những gì họ đang có hoặc ngưỡng vọng sẽ có thì đó là dấu hiệu bắt đầu cuộc tình.

Còn về diễn biến của tình yêu, điều này cũng không nhất thiết có một quy trình chung cho mọi người. Mặc dầu chính mẹ cháu cũng cười mà bảo cháu "đoạn trường ai có qua cầu mới hay" song thật ra, "con đường tình ta đi" không ai giống ai hoàn toàn. Từ thầm kín đến bộc lộ,từ ấp ủ đến thực hiện, thời gian nhanh hay chậm, cường độ cao hay thấp, cả "*exit*" cũng khác nhau. Khi cháu lên đường ra "mặt trận," hãy nghe tiếng đập của trái tim trong lồng ngực cháu, đó là diễn tiến đúng nhất của tình yêu.

Cháu đừng sợ. Tình yêu vốn là tặng phẩm quí giá của Thượng Đế ban cho loài người. Đón nhận và thụ hưởng nó như thế nào

là trách nhiệm của chúng ta, nên hư thì cũng tại mình mà thôi.

Cám ơn lá thư dài của cháu.

Thương mà không kính

Em năm nay 20 tuổi, Doãn bạn trai em 28, tụi em quen nhau và thương nhau gần hai năm rồi, tuy nhiên trong thời gian gần đây, em phát hiện là Doãn có nhiều điểm không hợp với em (tuổi 20-28 không thành vấn đề với em). Tuy thương em nhiều lắm, nhưng D. hay ngăn cấm không cho em tham gia đoàn thể hay vui chơi hội họp với bất cứ nhóm người Việt nào. Tánh em ưa tham gia công tác xã hội cũng như hôm 30-4 rồi, tiểu bang em có tổ chức biểu tình chống kinh tài VC và du lịch về Việt Nam. D. nhất định không muốn em tham gia và còn dọa là: một là em chọn anh, hai là chọn đi biểu tình. Em phân vân và hỏi ý kiến chị Hai em (chị em cũng nhỏ tuổi hơn D.) chỉ bảo: Mày đi biểu tình đi, coi nó làm gì mày, bộ nó ngon lắm hả? Thế là em chọn đi biểu tình. Em có rủ mấy đứa bạn Mỹ của em đi nữa. Sau đó em về nhà cảm thấy buồn vì tại sao mấy đứa bạn Mỹ nó lại đi với mình mà D. thì không? Sau đó em sợ D. giận và cũng không phone *cho D. Hai tuần sau đó, D.* phone *cho em. Thế là em thắng. D. không phải là VC nhưng tánh tình có lẽ thờ ơ với quê hương tổ quốc quá, em đâm ra chỉ có thương mà không còn kính. Nhớ là lâu rồi khi đọc báo nghe tin ông Hoàng Cơ Minh có lẽ tử trận.*

Em buồn kể cho D. nghe D. bảo, ồ mấy cha đó, chết sống mặc kệ. Em nghe xót xa quá. Rồi cũng có lần D. nói với em là muốn du lịch về Việt Nam. Em thật chán cho D. quá. Sao già đầu, có ăn học mà vẫn còn ngu. Em quyết định không thể tiếp tục yêu con người mà em không kính. Chị ơi! Chị ở ngoài cuộc, chị thấy quyết định của em như vậy có quá đáng không? Từ những điểm không hợp nhau như trên cho đến hôm nay khi ngồi viết thư này cho chị, tình cảm em dành cho D. đã giảm đi nhiều.

Chị nghĩ rằng D. có thể vì yêu em mà trả thù em khi em bỏ D. không? Đêm đêm em cứ tưởng tượng nếu không chơi với D. nữa chàng sẽ thuê du đảng đánh em, hoặc tự tay D. sẽ giết em, em thấy hồi hộp quá. Và em cũng không dám nói cho D. là vì những lý do như em đã nêu trên mà em quyết định xa D. Chị Hà nghĩ là em có nên nói sự thật không? Em chưa yêu thêm một anh chàng nào khác đâu. Hay là em phải ngồi giảng dạy cho D. từng bước về sự suy nghĩ của em, cho đến một ngày nào đó hai đứa cùng có chung một lý tưởng? Cũng như em đã thành công trong vấn đề giải thích cho tụi bạn Mỹ của em hiểu rõ CS và QG. Mà chị Hà ơi! D. nó ù lì không giống tụi Mỹ. "D. thông minh mà chậm hiểu."

Em chờ chị trả lời.

Phan Nhật Ngữ

Chị thấy em đang ở trong một trạng thái tâm lý phấn khích, mông lung và bối rối. Có lẽ nghịch cảnh của đất nước, dân tộc, và bản thân đã đẩy em vào một tình huống ôm đồm, không thông thường và phần nào quá sức em cho nên chị thấy em hốt hoảng, nóng nảy, cuống quít, sợ hãi, nói sảng.

Trước hết, em và D. có nhiều quan niệm dị biệt về nhiều vấn đề. Vì em là một người trẻ có nhiệt tâm với đại cuộc, có ý thức trách nhiệm về sự mất còn của quê hương, vì em có khả năng thuyết phục người khác về những điều em tin tưởng và theo đuổi, đáng lẽ em nên giúp D. từ đầu để chàng có những nhận xét, suy nghĩ, và hành động xứng đáng với một người dân mất nước hơn, để em không phải "chán cho D. quá," để em không phải nói về chàng "sao già đầu có ăn học mà vẫn còn ngu." Đến nước này, tình cảm em dành cho D. không những chỉ "giảm đi nhiều" như em viết mà thật ra đã hết sạch sành sanh rồi!

Về chuyện em sợ D. trả thù nếu em đoạn tuyệt với chàng, chị không hiểu vì đâu mà em có những ấn tượng toát mồ hôi lạnh như em diễn tả trong thư. Em bớt "tưởng tượng" đi! Thứ nhất, người ù lì (chữ của em) ít có sự đam mê thường là nguyên nhân dẫn tới những hành động quá khích, trong mọi tình huống, họ chỉ muốn được yên thân (cho nên chàng đâu có ham đi biểu tình!) Thứ hai, em hãy mau mau "yêu thêm" (vẫn chữ của em) một chàng khác để có vệ sĩ hộ giá em ngày đêm, khỏi sợ "chàng thuê du đãng hay tự tay giết em."

"Làm nô lệ cũng rất vui"

"Bất cứ ai không tự biến mình thành nô lệ của cảm xúc, thì bình đẳng với tha nhân," câu của bà trong một mục giải đáp Phụ Nữ Nhỏ To đã làm tôi suy nghĩ, khâm phục... vì tính chất bao gọn lẫn xác thực của nó.

Thực ra, nô lệ cảm xúc, chữ dùng có vẻ tệ, nhưng cảm xức lại có thật, rất người, chủ quan... Và làm thế giới này... quay.

Loài người được bình đẳng với nhau, có phải là cứu cánh của sự sinh ra đời, không ạ? Ai cũng làm ông (bà) chủ cả, rồi tới giai đoạn bình đẳng... Thực ra, làm nô lệ cũng rất vui.

Nô lệ không phải suy nghĩ, không lo toan, tư lự, và nếu là một nô lệ tốt, không ông (hay bà) chủ nào quên đâu.

Tôi đã từng có cảm tưởng nô lệ ấy, và người chủ của tôi tuy qua thời xuân sắc rồi, mỗi khi tình cờ gặp lại, dù có bị người ấy quay đi, hắt hủi, cúp điện thoại... tôi vẫn cứ thấy tim đập nhịp rất lạ.

Tôi tin chắc người chủ của tôi cũng vậy.

Cuộc đời này đáng chán biết bao nếu không còn sự bạc bẽo, lạnh nhạt, hiểu lầm, vô ơn bạc nghĩa, có phải không ạ?

Chỉ xin hỏi bà một câu: Mục "Phụ Nữ Nhỏ To"

do bà phụ trách cứ lật hết tẩy của bọn đàn ông ra; nếu mà phụ nữ bảo nhau toàn điều tốt lành cả, sự quân bình trên thế giới phải chăng sẽ bị lệch đi chăng? Tại sao báo Người Việt *không có mục "Đàn Ông Tinh Quái..." chả hạn, để cho đàn ông, đàn bà đều tiến bộ cả?*

Nếu không, độc giả phụ nữ của N.V. sẽ thành các bà tiên, phụ nữ Việt không còn nhiều quỷ sứ nữa, đời buồn biết bao!

Hỡi ôi, chả phải các phụ nữ nhẹ dạ, ham vui... từng tô điểm cho lịch sử loài người bao nhiêu trang huyền diệu đó ư? (Quý bà, quý cô: Đắt Kỷ, Điêu Thuyền, Josephine, Cleopatre... chả là những điển hình)?

Ô. Nam

Có một lần tôi đã thưa với quí độc giả của mục "Bạn Gái Nhỏ To" rằng khi tôi "hiến kế" cho các bạn gái trên trang báo, tôi luôn luôn đứng trên cái chung, cái đa số để suy nghĩ, lý giải, biện bạch hay kết luận. Do vậy, tôi sẽ không bác bỏ quan điểm "làm nô lệ cũng rất vui" của ông vì các cụ ta xưa vẫn có câu "nhân tâm tùy mạng mỡ," thế gian trăm người trăm ý, ai muốn sống sao cho thỏa bụng mình là quyền tự do riêng của mỗi người.

Tuy nhiên, tôi cũng mạn phép nói thực với ông rằng cái tình trạng nô lệ của đàn ông như lời thư ông biện giải rất nhũn nhặn, nó khác rất xa với tình trạng nô lệ của phụ nữ chúng tôi nếu chẳng may chúng tôi yếu bóng vía mà sa chân vào. Một đằng là món quà tặng rất "*fancy*" của quí ông, quí ông muốn đem cho hay

muốn cúp tùy hứng. Một đằng là tai họa mà phụ nữ chúng tôi khi đã gánh là gánh tới chết. Đàn ông thường say. Say có khi làm sai, làm bậy, đến lúc tỉnh là hết. Đàn bà chúng tôi không say nên không có lúc tỉnh, chỉ khổ triền miên vì bản chất đa cảm của người mẹ hay người vợ, nó gắn liền vào cuộc đời chúng tôi từ lúc lọt lòng với tờ khai sinh mang những cái tên mỹ miều. Phải qua nhiều kinh nghiệm xương máu lắm phụ nữ chúng tôi mới khám phá ra nguồn gốc căn bản của mọi cuộc giải phóng phụ nữ thành công: chúng tôi cũng bắt chước ở vào thế chủ động, xưa nay vốn là đặc quyền của phái mạnh, chúng tôi đem cho thay vì ngồi đấy mà chờ, mà xin, mà van lạy. Như một người xử dụng điện để phục vụ tiện nghi đời sống, khi hiểm nguy, chúng tôi biết cúp cầu chì để bảo toàn tính mạng. Chỉ như thế chúng tôi mới sống nổi và sống "đàng hoàng."

Ông có vẻ cay cú vì xem ra đàn bà chúng tôi bảo nhau những nơi trú ẩn an toàn. Rồi ông lại phỉnh chúng tôi "làm nô lệ cũng vui chán, khỏi phải suy nghĩ, tư lự, lại được chủ yêu" v.v... Ông quên một điều: có ông chủ nào chỉ bằng lòng với một nô lệ đâu? (Trong khi đàn bà chúng tôi như hoa hướng dương!)

Chúng tôi ai cũng muốn mình là một Đắt Kỷ, Điêu Thuyền, Josephine hay Cleopatre cả, chỉ hiềm nỗi trên cõi đời tạp nhạp này, đâu phải bất cứ đàn ông nào cũng là Trụ Vương, Lã Bố, Napoleon hay Marc Antoine?

Thiếu đối thủ đồng cân lạng mà chúng tôi lại còn đua đòi ham vui, nhẹ dạ, kiểu các bậc nữ lưu lừng lẫy kể trên thì liệu quí ông còn mỹ từ nào đẹp hơn chữ "quỉ sứ" để gọi?

Riêng đề nghị về mục "Đàn Ông Tinh Quái," tôi xin kính chuyển đến quí ông chủ nhiệm và chủ bút bổn báo để nghiên cứu.

Cám ơn sự thưởng ngoạn mục Bạn Gái Nhỏ To của ông.

Có cái gì trục trặc

Tôi đã 41 tuổi, lấy chồng trên mười năm. Chồng tôi nhất định không chịu có con với tôi, nại đủ lý do, lúc thì bận học, lúc thì chưa có job *chắc chắn, lúc thì chờ đổi nhà v.v... Tôi chắc có điều gì trục trặc. Tôi phải làm sao?*

Ngọc D.

Chắc chắn là phải có một điều gì trục trặc rồi. Tôi rất tiếc lá thư ngắn gọn của cô không cho phép tôi nhìn thấu suốt vấn đề, tuy vậy vẫn có một ý chính nổi cộm: đó là việc chồng cô không muốn cô là mẹ những đứa con của ông ấy. Trong trường hợp ông ấy không phải là một người ghét trẻ con và cô nhận biết rõ rằng mọi lý do ông ấy nại ra chỉ là ngụy biện, có lẽ cô nên ý thức về cái áp lực tế nhị ông ấy đã muốn cô hiểu để tự mở cho cô một cánh của tháo lui. Sau cùng, nếu cô thấy sự gợi ý mạo muội của tôi có một phần hữu lý, cô nên thẳng thắn đề cập vấn đề với ông xã trước khi quá muộn cho cô.

Một việc làm và một chỗ yên thân

Cháu mười tám tuổi, hiện đang sống với mẹ cháu. Cháu học hành không có kết quả lắm và chưa tìm được việc làm. Mẹ cháu cứ suốt ngày réo gọi tên

cháu và la hét cháu về đủ mọi thứ việc, mọi thứ nguyên nhân. Cháu chán quá, chỉ muốn bỏ đi một chỗ nào cho yên thân. Liệu cháu có thể tìm được việc làm không?

Huyền

Cháu quyết tâm tìm một việc làm thì thế nào cũng có việc, chuyện đó là chắc chắn. Khi cháu đã đi làm và kiếm được tiền, cháu sử dụng các phương tiện ấy như thế nào để bảo đảm "sự yên thân" của cháu lại là một vấn đề khác, nghiêm trọng hơn. Cháu biết nghe lời khuyên của người lớn, tuổi đời nhiều hơn cháu, điều đó tốt. Tuy nhiên, căn bản là cháu vẫn phải tự cháu lựa chọn mọi quyết định, không chờ đợi người ngoài dù bất cứ ai. Mẹ cháu có những gánh nặng riêng của bà trong cuộc đời. Mẹ cháu cáu kỉnh, bực bội có khi không do lỗi cháu và thường thì cũng không phải bà nhắm vào cháu, chỉ là bà không kìm hãm được sự tức giận với chính thân phận bà nên bộc lộ ra ngoài như vậy thôi. Cháu hãy tỏ ra thông cảm với bà, rất thương yêu bà, tình thế rồi sẽ cải thiện tốt hơn. Thương.

Chàng không thể hy sinh vì em?

Em và Q. yêu nhau, tìm hiểu nhau, hẹn hò, đi chơi... cả năm nay. Hai đứa plan *sẽ làm đám cưới vào* Xmas *198... Q. khá đẹp trai, rất thông minh, dí dỏm, ăn nói hoạt bát, tóm lại, là mẫu người dễ nổi*

bật trong đám đông. Relation *giữa tụi em khá tốt, duy chỉ có một điều khiến em rất ngần ngại, thậm chí đôi lúc muốn* break up *luôn là vì Q. không bao giờ chịu từ bỏ bất kỳ một ý muốn nào của chàng dù rằng em yêu cầu hết lời. Ví dụ, em không thích nghe chàng nhắc đến tện một người nào đó thì ngay khi có cơ hội là chàng lại vội vã nhắc tới người đó liền. Em bảo chàng đừng đi dọn nhà dùm cô V. là bạn học cùng lớp với chàng, chàng OK. nhưng đến bữa hẹn chàng vẫn đi. Về sau gặp nhau, chàng cười hì hì và nói với em "tội nghiệp người ta thân gái một mình! Vì anh "đàng goàng" nên cô ấy mới dám nhờ." Em không bằng lòng chàng giao thiệp với cô L. vì nghe nói có một dạo cô ấy và Q. mết nhau lắm, Q. ừ hữ nhưng lại có lúc em nghe trong các* messages *để lại trên điện thoại nhà Q. giọng nói ỏn ẻn của cô ta "L. đây, khi nào về làm ơn gọi lại vì có người nhờ chụp hình đó,* bye!" *Mùa đông, em nói Q. đừng đi đánh* tennis *lúc 6 giờ sáng vì trời quá lạnh, Q. ừ ừ nhưng sáng hôm nào em để đồng hồ reo và thức sớm để thử kêu coi Q. có nằm nhà ngủ không thì y như rằng chuông reo mà không có người trả lời! Em rất bực, tự nghĩ là nếu Q. thực lòng yêu em sao anh ấy lại không thể vì em mà hy sinh một số sở thích hoặc ý muốn riêng của anh ấy để duy trì hòa khí và làm vui lòng em?*

Trang Đài

Đọc thư em và những điều em bộc lộ, chị đoán là em còn rất trẻ, lại là một cô bé được gia đình và xã hội cưng chiều, có phải thế không?

Vì ít tuổi, em chưa đủ chín chắn để biết rõ những đòi hỏi theo ý thích của em là đúng hay không đúng, em cũng chưa đủ khôn ngoan để có thể kìm hãm các đòi hỏi ấy hoặc biểu lộ chúng dưới một hình thức dễ thuyết phục người khác hơn. Em làm chị liên tưởng đến hình ảnh của chính chị ngày còn nhỏ, chị vòi vĩnh mẹ một điều gì không được đáp ứng, chị nằm ăn vạ, hai chân dãy đành đạch, gót chân cọ vào gạch sướt da chẩy máu, nước mắt nước mũi tèm lem và miệng thì la bải hải "mẹ không thương con! mẹ không thương con!"

Trong việc "kiện tụng" giữa hai đứa kỳ này, chị thấy cả hai đều có sự sai lầm.

Trước hết, em cũng giống như phần đông những cô gái biết yêu lần đầu, hay nhân danh tình yêu như một lá bùa có sức mạnh vạn năng để o ép hoặc cắt xén đối tượng theo cái mẫu trong trí tưởng thơ ngây của các cô. Như thế vội quá! Hãy biết chờ đợi, để thời gian đủ cho những giọt mật đầu tiên của tình yêu thấm đượm con tim người tình trước khi mọi nghĩa vụ tất nhiên sẽ xuất hiện cùng với cuộc sống lứa đôi ít nhiều khó khăn. Chưa chi em đã xuất độc chiêu, đối phương một là sẽ lăng ba vi bộ để tránh né, hai là sẽ vắt giò lên cổ chạy. Em nên biết rằng mỗi hoàn cảnh, mỗi khoảng thời gian trong cuộc đời, bất cứ ai cũng có những hoạt động, những ràng buộc, những quan hệ và quan điểm phù hợp với khoảng đời và con người nó lúc đó, như một câu tục ngữ các cụ ta vẫn nói "trăng đến rằm trăng tròn." Miễn là em và Q. luôn luôn đủ lòng tin gởi vào nhau, vào cuộc tình của

hai đứa. Mỗi khi em yêu cầu Q. làm một điều gì, có bao giờ em mường tượng được tâm trạng Q. vui hay buồn, thoải mái hay bực dọc trước sự đòi hỏi của em không?

Về phía Q., chị không đồng ý thái độ phớt tỉnh rất kẻ cả của chàng đối với em. Ra cái điều "lẽ phải về ta" nên chàng cứ ung dung ca bài "đường ta ta cứ đi, nhà ta ta cứ xây" thay vì chàng nên gượng nhẹ, nên ân cần và kiên nhẫn hướng dẫn người yêu bé bỏng hiểu đúng những điều chàng muốn em hiểu. Chưa chi chàng đã giở chiêu lì và cho em uống thuốc đắng, chả biết tật có giã không hay lại làm tiêu luôn mối tình non dại của hai người!

Sau hết, nếu chị là em thì chị sẽ cùng với Q. đi dọn nhà dùm cho cô V., chị sẽ đi đánh *tennis* (dù là đánh dở) cùng với Q. dù rằng buổi sáng mùa đông rất lạnh vào lúc 6 giờ, chị sẽ hiểu rằng cái *message* cô L. để trên *phone* cho Q. không phải là giọng điệu của một cô bồ nhắn nhe cậu bồ, chị sẽ nói với Q. rằng "anh thích nhắc đến X, Y, Z nhỉ, kể thêm nhiều chuyện về họ cho em nghe để lúc nào anh hết hơi thì em nhắc dùm!" v.v... Thật ra, mỗi người chúng ta nên có trong tay mình cây cọ vẽ nhiệm mầu của một người họa sĩ, luôn luôn vẽ cuộc đời bằng những màu sắc tươi thắm nhất. Trong những trường hợp mình có khả năng chọn lựa, tội gì chọn nỗi u sầu, phải không cô bé?

Bác thằng Bần

Chồng tôi mê cờ bạc, mê đến mức độ hết thuốc chữa. Van nài, cãi vã, hăm dọa bỏ, đánh đấm nhau, đủ các màn, các chiêu rồi mà không cải tạo được ổng. Nay tôi tính dứt khoát thôi, sớm sủa một chút may ra còn giữ được cái chỗ chui ra chui vào cho lũ

nhóc con, để chậm tí nữa, e đến lúc bị gậy ra đường. Bà có cách gì giúp tôi không?

Kim Tiêu

Ngôn ngữ và phong cách xử thế của bà xem ra cũng đáng mặt anh thư hào kiệt. Tôi rất tiếc không được quen biết ông nhà để khẽ hỏi xem trước đây, có lúc nào ông vì quá nể sợ oai lực hiền thê mà phải tìm đường lánh nạn để đến nỗi sa chân vào chỗ bạc bài rài rạc như thế không? Dẫu sao, sự việc đã vậy rồi, tôi cũng đành liều kê một toa thuốc nặng, may ra cứu chữa được ông và tránh cho bà sau nầy khỏi phải gọi cảnh sát:

Bà hãy đến "tham quan" một sòng bạc nào gần chỗ bà nhất, quan sát khung cảnh sát phạt của mọi người ở đấy, tự coi như bà cũng tham dự vào cuộc đỏ đen như họ rồi ra về. Một buổi tối nào đó, bà canh làm sao để xuất hiện ở nhà sau ông. Bà diễn xuất như một bại binh từ mặt trận đổ bác về, vứt cái *sac* xuống ghế, xắn cao hai tay áo và rửa mặt. Xong đâu đó, bà tỉnh bơ nói với ông "Đánh bài vui thật, thua cũng vui, hèn gì anh chẳng mê!" Ông sẽ ngạc nhiên hoặc nghi ngờ mà lõ mắt nhìn bà để đoán già, đoán non, tìm hiểu thực hư. Bà phải tới tấp bồi thêm chưởng, kể lể một lô những chuyện mắt thấy tai nghe ở sòng bài để hậu thuẫn cho màn kịch của bà. Nếu bà diễn xuất với kỹ thuật cao và "nhập vai," cam đoan chỉ vài buổi tối như vậy là ông nhà sẽ tình nguyện giải nghệ.

Bà thử xem kết quả thế nào, nhé? Nhớ cẩn thận, coi chừng lậm thuốc là chết cả đôi, bỏ "lũ nhóc con" bơ vơ giữa chợ đời Mỹ đấy!

Kỷ luật sắt

Vợ tôi là một phụ nữ quá ngăn nắp và trật tự. Bà ấy nghiêm khắc với bản thân và chồng con tuy tuổi đời chưa quá bốn mươi. Ưu điểm là tất cả trẻ con nhà tôi đều ngăn nắp và trật tự giống mẹ chúng, duy chỉ có tôi nhiều lúc cảm thấy ngột ngạt khó thở quá. Mỗi khi tôi hút thuốc lá (mùa nắng tôi có cái ghế và cái bàn nhỏ ở một góc hàng hiên, mùa lạnh tôi có cái ghế ở một góc phòng ăn) tôi đều bắt gặp đôi mắt lom lom của nhà tôi nhìn xem tôi có để rơi vãi tàn thuốc xung quanh cái gạt tàn không? Tôi ăn cam quít hay bánh ngọt tráng miệng, nhà tôi luôn mồm nhắc "anh cẩn thận đừng để hột cam rơi xuống thảm" "Cầm hộ em cái napkin *không có anh lại làm đổ tung tóe vụn bánh ra ghế bây giờ." Cà phê hoặc nước trà uống chưa hết đã có đôi mắt nhà tôi ghé vào "anh uống nốt đi để rửa ly." Thắng bộ xong, sắp sửa mở cửa bước ra thì nghe tiếng nhà tôi kêu ai oán như tiếng con chim non gặp bão"anh ơi, không được rồi, làm ơn thay dùm em cái sơ mi nhăn nhó ấy đi, ra đường người ta cười cho." Thỉnh thoảng đọc báo, thấy vài cái tin tức mình, đâm buột miệng chửi thề, thế là nhà tôi hai tay bưng mặt, trố mắt nhìn tôi trách móc một cách khổ sở. Kể ra, cử chỉ của nhà tôi rất đáng yêu, tuy nhiên, trong đời sống tất bật, vội vàng ở cái xứ Mỹ này, cẩn thận*

quá, mực thước quá, thánh thiện quá, lắm khi lại là gông cùm cho chính mình và người khác. Vì vậy, tuy rất yêu quí gia đình và vợ con, tôi chỉ cảm thấy thoải mái và có hứng khi ra ngoài. Nhờ cô nói dùm với nhà tôi rằng nếu cần thì tôi sẽ thay thảm mỗi năm...

Ô. NXV

Dù ông tất bật, vội vàng đến đâu thì khi đã bước chân về nhà, chắc ông cũng sẵn sàng có sự tĩnh tâm để hòa hợp với người thân yêu trong gia đình, trong một khoảng khắc thời gian không lâu so với thời gian ông ở bên ngoài. Nếu tôi là ông, tôi sẽ cảm thấy rất hạnh phúc vì, trong mỗi cử động, tôi biết chắc có sự quan tâm của bà xã, bất luận sự quan tâm ấy nhằm mục đích gì. Có một căn nhà ngăn nắp, sạch sẽ, ly tách uống nước trong veo không đóng cặn, có người vợ tinh khiết từ nhân dáng đến tâm hồn, vậy mà ông còn kêu ca thì quả thật ông không biết điều đấy! Mỗi năm thay thảm một lần không thành vấn đề và không quan trọng bằng tàn thuốc lá có thể làm cháy nhà và hột cam rơi vãi có thể làm trẻ hóc rất nguy hiểm (nếu các cháu còn nhỏ, thường bò lê la trên thảm để chơi).

Tóm lại, hoặc ông chịu khó tự tay giữ gìn và dọn dẹp, hoặc ông chịu khó nghe bà xã nhắc nhở, đó là cái giá ông phải trả để có một căn nhà đẹp và vệ sinh (chẳng lẽ ông lại không muốn thế?)

Nhất bạn nhì vợ

Em lủi thủi ở nhà suốt ngày, lo cơm nước, quần áo, tắm táp cho hai đứa con nhỏ và chồng, chỉ mong buổi chiều tan sở về, anh ấy quan tâm đến em đôi chút. Tuy vậy, anh ấy rất đông bạn bè, nay thì người này sắp đi xa, mai thì người khác ở xa về, mốt thì ai đó đụng xe, dọn nhà... anh ấy không mấy khi có thì giờ với em! Mỗi khi em cố gắng giải thích cho anh ấy hiểu nỗi cô đơn và buồn bã của em, anh ấy đều gạt đi và kêu là em eo xèo khó chịu quá. Vậy em phải làm sao?

Hương

Chồng em cư xử không đúng với vợ nhưng lời than của chàng về bà xã thì rất hữu lý. Eo xèo không giải quyết được gì cả. Em thử nghĩ ra hoặc để dành một đôi chút việc nhà để nhờ chàng tiếp tay, bằng những lời lẽ dịu dàng, từ tốn nhất, sao cho chàng cảm thấy em quả thật rất cần nương tựa vào chàng, rằng chàng là cây cột chống trong gia đình, rằng sự có mặt của chàng là phần đời sống quan trọng nhất trong cái gia đình dễ thương ấy. Chị nghĩ dần dần chàng sẽ bỏ bớt được thói quen ham vui với bạn bè để ở nhà săn sóc và yêu thương vợ con nhiều hơn. Nếu không vậy, chắc em sẽ tự nhận thức và quyết định xem em có thể bớt

trông đợi ở chàng hoặc là sau hết, không thèm trông đợi gì ở chàng nữa hay không? Như thế em mới thoải mái được!

Nhà chồng

Cả nhà chồng em không tán thành việc anh ấy ly dị vợ trước để lấy em. Họ cho đó là một sai lầm lớn của con em họ. Vì vậy, họ ra mặt bênh vực người vợ cũ, mời mọc bà ấy mỗi khi gia đình có cưới xin hoặc giỗ Tết. Em muốn chồng em không phải bận tâm phân xử nên cứ ngậm bồ hòn làm ngọt, bịt mắt che tai cho xong chuyện mặc dầu mỗi lần đụng độ như vậy, em nhức đầu quá. Ba má chồng em bênh bà ta chằm chặp, như để trêu ngươi em. Chị khuyên em phải làm sao?

Th. Th.

Theo lẽ, gia đình chồng em không nên chính thức mời mọc người con dâu cũ trong các dịp lễ lạc có đông đủ thân nhân tham dự. Theo lẽ, nếu các cụ có thương người con dâu ấy lắm thì cũng chỉ nên gặp riêng, những lúc không có mặt em. Theo lẽ, người con dâu cũ, dù được mời, cũng nên viện lý do này nọ để thoái thác. Tuy vậy trong trường hợp em, mọi người đều hành động khác thường, vì thế, em không cần giữ kẽ quá với nhà chồng, cũng đừng điên rồ để mình bị lún sâu vào một tình thế làm em nhức đầu, sinh bệnh. Chị nghĩ ba má chồng em sẽ biết điều hơn

nếu ông xã ủng hộ em bằng cách chính chàng cũng không chấp nhận có mặt trong những trường hợp tế nhị quá đáng ấy.

Bếp núc

Tôi rất khổ tâm, hằng ngày đi làm về cứ phải chúi mũi vào công việc bếp núc. Nếu tình thế này mà không thay đổi, chắc là tôi phát điên.

Bà Xuân H.

Tôi rất thông cảm nỗi khổ tâm của bà. Vừa ăn xong bữa tối đã phải suy nghĩ đến món ăn chiều hôm sau để còn lấy sẵn cá thịt ra khỏi ngăn đá. Giờ tan sở là tất bật chạy xe về cho kịp lửa bếp kẻo trễ bữa cơm gia đình. Tuy nhiên, nếu bà không đảm đương cái công việc mệt nhọc này thì ai khác có đủ khả năng và trách nhiệm hơn bà? Để làm dịu bớt sự căng thẳng của bà trong giai đoạn này, tôi đề nghị bà chỉ làm những thức ăn thật đơn giản trong những ngày làm việc: trứng *omelette,* rau sống ăn với mắm tôm điềm, đậu hũ rán nước mắm hành, cá rán, thịt bò bít tết, bắp cải luộc, bí xanh nhồi thịt v.v... Với thực đơn đại loại như vậy, bà chỉ mất khoảng nửa giờ đồng hồ để hoàn tất. Tránh dùng nhiều gia vị vì mùi gia vị đậm đặc sẽ kích thích những dây thần kinh nhậy cảm của bà và có thể làm bà cáu kỉnh. Hãy dành những món ăn cầu kỳ vào các ngày cuối tuần, khi mọi người trong nhà có thể giúp bà một tay.

Ngoài ra, có lẽ còn một nguyên nhân sâu xa mà bà chưa phát hiện trong cõi vô thức của bà: bà có còn cảm thấy gia đình là cái thế giới đầy tình yêu và hạnh phúc không? Bà có còn cảm thấy

đủ sự nồng nhiệt muốn đem đến cho chồng con sự an toàn trong đời sống để nhận lại nơi họ những tình cảm gắn bó không? Theo sự suy nghĩ của riêng tôi, nếu bà thẳng thắn tự trả lời những câu hỏi vừa nêu, chắc bà sẽ sáng suốt tìm thấy một giải pháp tốt để giải quyết vấn đề của bà.

Hiền nội trợ

Tôi là một chuyên viên điện toán của một công ty lớn, việc làm khá vững chắc, đủ để cung cấp, bảo bọc một vợ và hai con với một đời sống tiện nghi vừa phải. Chúng tôi đã mua được nhà, có hai xe hơi tốt. Tôi muốn nhà tôi bỏ cái công việc assembly *của cô ấy vì lương lậu chả được là bao mà nhà tôi túi bụi ngày tám, chín tiếng vắng nhà, con cái phải gởi* baby sitter. *Chiều về cô ấy mệt đừ, có khi không làm cơm, cả nhà ăn uống đồ khô qua loa cho xong bữa. Hôm nào vào tới bếp thì cô ấy cáu kỉnh, lằn nhằn suốt buổi, tôi ngồi vào bàn ăn như ăn cỏ gai. Tôi thắc mắc tự hỏi vì sao đàn bà không chịu ở nhà là cái thế giới ông trời tạo ra cho riêng họ mà lại cứ bon chen ra ngoài, kiếm được vài cái* paycheck *còm chỉ để đi* shopping *mua những thứ vớ vẩn, có khi mua xong là vứt đi! Bà có ý kiến gì về việc này xin bà cho tôi được lãnh hội, may ra hoặc là tôi sẽ giải tỏa được những nỗi ấm ức để trở thành một người chồng tiến bộ, hoặc là nhà tôi sẽ trở lại đúng cái vị*

trí hiền nội trợ của cô ấy cho bố con chúng tôi nhờ...

Ông Kiếm Giỏi

Trong khuôn khổ giới hạn của mục giải đáp thắc mắc bạn gái, tôi xin được phép không đề cập đến vai trò xã hội của người phụ nữ mới ở vào thời điểm hiện tại là lúc mà mọi thế lực tiến bộ trên thế giới đều đang kêu gọi quyền bình đẳng và sự giải phóng cho họ. Quyền bình đẳng đầu tiên người phụ nữ phải đổ rất nhiều mồ hôi, nước mắt và trí tuệ để đạt cho được là quyền bình đẳng được làm việc như nam giới (dẫu rằng như thế mà mua lấy vất vả vào mình!)

Tôi chỉ xin góp ý với ông về một trường hợp của riêng ông bà (chắc ông cũng chỉ muốn thế?)

Thưa ông Kiếm Giỏi,

Như cái tên mà hai cụ thân sinh đã lựa chọn cho ông lúc ông ra đời hoặc do chính ông tự lựa chọn cho mình, có lẽ ông là một người làm ra tiền có hạng trên bậc thang tiêu chuẩn của xã hội Mỹ. Do ưu thế này, ông muốn có một bà xã chỉ quanh quẩn trong bốn bức tường gia đình, trông nom, phục vụ tốt chồng con. Tuy nhiên, đời sống không chỉ gồm có một mặt kinh tế, nhất lại là một nền kinh tế lệ thuộc. Vì vậy, nếu bà nhà có nhu cầu đi làm để một mặt có một số tiền chi dụng vào những sinh hoạt xã hội bình thường, một mặt khác được thoải mái trong việc biểu lộ nhân cách và ngay cả để thỏa mãn những ước muốn riêng rất "đàn bà," tôi thiết nghĩ bà cũng có lý do chính đáng. Vợ chồng sống với nhau ngoài mục đích cuối cùng là xây dựng gia đình và nuôi dạy con cái nên người, có lẽ cũng còn một mục đích cấp thiết nữa là thông cảm, nâng đỡ, dìu dắt, hỗ trợ nhau để cùng

hưởng hạnh phúc. Như thế, tôi thiết nghĩ hai ông bà không nên mỗi người khăng khăng một mô thức đời sống theo chủ quan của mình mà nên dung hòa. Ông nên bàn đến vấn đề bà hãy làm một *job* bán thời gian. Số giờ còn lại, ông yêu cầu bà dùng vào việc chăm sóc con cái, nhà cửa. Sau giờ làm việc, ông đừng quên đỡ tay cho bà trong những bận rộn nhỏ, đôi khi chỉ cần mở cho bà nghe một băng nhạc, thấm cho bà một giọt mồ hôi trên trán, đưa dùm bà cái đĩa, cái bát... Đến kỳ lãnh lương, ông vui vẻ dúi vào túi áo bà ít tiền và nói "đây là lương phụ trội của người *babysitter* đặc biệt của ba bố con, để ngày mai cô ấy đi *shopping.*"

Theo thiển ý, nếu sinh hoạt gia đình được tổ chức một cách hài hòa như thế, biết đâu chỉ một thời gian ngắn, hương vị và mật ngọt của hạnh phúc gia đình sẽ hoàn toàn thu phục bà, bà sẽ không còn cảm thấy nhu cầu bức thiết phải lăn lưng ra ngoài xã hội vừa để làm giảm bớt áp lực do đời sống buồn nản của một người nội trợ, vừa để chế ngự tác phong "chủ-nhân-ông-chi-địa" của phu quân?

Một câu tục ngữ đã nói "chim trong tổ ấm sẽ thôi hót," nếu bà kêu gào một điều gì, ông hẳn cũng có phần trách nhiệm.

Chúc ông đạt được ý nguyện về một bà hiền thê mẫu mực.

Một tiếng chuông

Trong mục "Bạn Gái Nhỏ To" này có lần tôi đọc thấy một ông nào đấy than phiền rằng đàn bà chúng tôi toàn "trốn việc quan đi ở chùa," bà nào đi làm cũng chỉ là để ăn diện, để có extra paychecks *đi mua sắm tào lao. Tôi tức cười quá! Quả thật đàn bà chúng tôi, ngoại trừ những vị tài ba xuất sắc,*

xem việc phục vụ xã hội là thiên chức, kỳ dư ai cũng chỉ muốn được nằm khểnh ở nhà tề gia nội trợ, hầu chồng hầu con, ai dại gì muốn lao động "đớp-bơn," đã quần quật ở sở làm ngày tám chín tiếng mà việc nhà vẫn chẳng vứt được cho ai! Khốn nỗi, nếu không có những cái extra paychecks *còm của bọn đàn bà thì các ông liệu có nối được hai đầu tháng không (Mỹ nó gọi là* make ends meet *đấy!)? Mỗi sáng thứ hai ở chỗ tôi làm việc, bà nào mặt mũi cũng phờ phạc, tay không buồn che cái miệng ngáp sái cả quai hàm, như thế chỉ vì* week-end *họ đã* overtime *quá đáng trong tư cách và địa vị hiền thê, hiền mẫu của các đấng phu quân và các đấng nhi đồng thân yêu đấy!*

Francis Truong

Không hiểu vì sao?

Em lập gia đình được mười sáu tháng nay sau khi chúng em yêu và tìm hiểu nhau trong hai năm. Vừa qua, em sinh một cháu và không nuôi được vì lý do em sinh khó mà bác sĩ can thiệp phẫu thuật chậm. Mẹ em đón em về nhà để săn sóc và an ủi em. Thoạt đầu, chồng em có thái độ chia sẻ tốt. Cuối tuần nào anh ấy cũng mua hoa về thăm em. Được hai tháng thì anh ấy bớt về, nại cớ là công việc sở bận rộn và nhà cửa cần trong nom, săn sóc. Mẹ em rất ái ngại về tình trạng này nên qua hết tháng thứ ba thì bà ngỏ ý thu xếp đưa em về lại nhà riêng. Tuy vậy, chồng em nói em nên nghỉ ngơi, tĩnh

dưỡng thêm tại nhà mẹ em vì anh ấy đi làm suốt ngày, em sẽ buồn và không được trông nom đủ. Em nhận xét thấy chồng em có vẻ lạnh nhạt, sự ân cần của anh ấy hình như chỉ là hình thức để anh ấy có thêm tự do. Em là cô giáo mà bây giờ đang là mùa hè...

Lan Chi

Vấn đề hạnh phúc gia đình là một vấn đề hết sức nghiêm trọng. Vì vậy, thấy em kết luận với quá nhiều những chữ "có vẻ," "hình như," chị sợ quá! Em hãy để hết tâm trí, tính nhậy cảm, óc phán đoán thông minh vào việc tìm hiểu chồng em, đừng mơ hồ, tự làm khổ mình và buồn lòng ông xã.

1) Tinh thần và thể chất em còn yếu ớt do việc sinh khó cháu và mất cháu, em có thể có khuynh hướng nghiêng về những ý nghĩ bi quan, thiếu sáng suốt, như thường thấy ở một người không khỏe mạnh, không tự tin vì vừa mới thất bại.

2) Mẹ em là một phụ nữ tháo vát, vững mạnh và uy quyền. Qua thư em, chị thấy bà quyết định mọi việc mà bà cho là phải, là đúng. Vậy em nghĩ vai trò làm mẹ của bà có trùm lấp vai trò ông xã trong cuộc đời em không? Ông xã em liệu có cảm thấy bị tổn thương không? Ngoài sự thu xếp của mẹ để đưa em trả về ông xã, có lúc nào em tự biểu lộ ý muốn riêng em cần được ở gần bên cạnh ông xã và nhận nguồn an ủi, hỗ trợ lớn nhất từ anh ấy không? Mùa hè tuy dài nhưng em có nói với ông xã rằng "em biết cách tự săn sóc mình và làm cho thời gian chờ đợi anh ấy trong ngày có ý nghĩa cho cả hai" không?

Hỏi tức là trả lời rồi, phải không cô em yếu đuối, tội nghiệp

của chị?

Ngày buồn đã qua, chúc em sớm tìm lại niềm vui.

Tự do trong hôn nhân

Cháu kết hôn với K. gần một năm nay. Có những hôm cháu bận việc riêng (đi gặp một người quen, dự một bữa tiệc, đi mua sắm lặt vặt v.v...) phải ra khỏi nhà. K. chắc vì ở không buồn nên xách xe về bên bố mẹ. Cả nhà bên ấy sau này hạch hỏi cháu vì sao cứ đi và bỏ chồng một mình. Cháu rất bất bình về chuyện này. Tại sao mọi người cứ cho là họ có quyền nhẩy chồm chồm vào đời tư của người khác như vậy? Những khi K. có việc riêng phải đi hay thích đi một mình, nhà chồng cháu có biết và thắc mắc không? K. đâu phải là một đứa trẻ tối ngày cần vợ babysit? *Vậy cháu có cần giải thích cho nhà chồng biết không?*

Tú

Cháu đừng giận nhà chồng. Chẳng qua chỉ là vấn đề chưa bỏ được một tập quán đã lâu đời của người Việt mình, các cụ via và các "bà cô" cứ quen mắt với cái cảnh xuất giá tòng phu của phụ nữ Á đông, chồng đâu vợ đấy, nay bất chợt thấy ông xã cháu côi cút chạy về méc má như vậy thì họ xót ruột cũng... phải. Thật ra, nếu hai người trong cuộc, bất luận vì lý do gì, không cảm thấy sự có mặt của người kia bên cạnh mình là cần thiết, là hạnh phúc,

thì sẽ không một ai khác có thể khiến họ cảm nghĩ như thế được, chưa kể rằng cuộc sống Mỹ hóa ở đây đã ít nhiều giao vào tay người đàn bà những công việc họ có thể chu toàn một mình. Dẫu sao, tuy cái ý thức độc lập nơi một người phụ nữ ở vào thời buổi này là một đức tính, cháu cũng nên "sang số" chậm chậm để giữ lấy hòa khí gia đình và hạnh phúc riêng, chẳng lẽ cháu lại không muốn thế? Bác nghĩ chắc cháu "*solo*" cũng hơi nhiều đấy!"

Phản ứng đường vòng

Ở Sài Gòn trước năm 75, tôi là một bác sĩ y khoa, chồng tôi là một công chức cao cấp tốt nghiệp Cao học Quốc Gia Hành Chánh. Chúng tôi kết hôn do tình yêu và có với nhau bốn mặt con, nay cháu đầu lòng đã ngoài hai mươi và cháu út mười bốn. Di tản sang đây năm mất nước, tôi tiếp tục đi học để làm lại nghề chuyên môn của mình trong khi chồng tôi trở thành một viên chức hành chánh cấp hạt. Đời sống giữa chúng tôi sau này có nhiều va chạm nghiêm trọng, kịch liệt nhất là vấn đề chi viện cho những người thân còn kẹt lại Việt Nam và vấn đề giáo dục con cái. Tôi rất nhân nhượng chồng tôi vì cũng ý thức rằng anh ấy tất phải có nhiều nỗi niềm u uẩn do việc đổi đời đem lại, tuy nhiên, làm như nhà tôi không đếm xỉa đến thiện chí và sự cố gắng của tôi mà ngày càng biểu lộ một thái độ cố chấp rất vô lý, gây mất hòa khí gia đình và thậm chí có thể ảnh hưởng không tốt cho việc tiến thân của mọi người trong nhà. Gần đây nhất, nhà tôi tự động đi

mướn một phòng để ra ở riêng sau khi chúng tôi trải qua một cuộc cãi vã lớn trong đó anh ấy đã dùng đủ mọi danh từ nặng nề để sỉ vả tôi một cách thật bất công. Dẫu sao, tôi muốn nhà tôi trở về.

Bà V.D.

Vấn đề của bà rất chung cho nhiều gia đình trong cộng đồng di tản người Việt chúng ta, nhất là những gia đình trước đây ở Sài Gòn, ông chồng rất vai vế và nắm giữ vai trò chủ chốt trong nhà. Bà nói rằng bà "có ý thức về những nỗi niềm u uẩn của ông do việc đổi đời đem lại," theo thiển ý tôi, từ sự việc "ý thức" đến sự việc "chia sẻ" còn có một khoảng cách lớn lắm. Bà là một phụ nữ vừa có năng lực, vừa có may mắn để tiếp tục thành công ở miền đất mới, thực sự, trong vị thế ấy, bà thật khó mà "sống" đúng cường độ những tình cảm khắc khoải của ông nhà, một mặt đau buồn vì đã mất mát quá nhiều, một mặt thất vọng vì cảm nhận chính mình không còn thích hợp cho cuộc đua mới trong đời sống ở đây. Vì vậy, tôi e rằng lòng nhẫn nại của bà vẫn còn những giới hạn chưa rộng. Bà "ý thức" được là một điều tốt, song nếu bà để lộ cho ông nhà thấy thì lập tức thái độ ý thức ấy sẽ trở thành một thái độ kẻ cả đối với ông nhà và ông sẽ bị tổn thương vì tự thấy là một gánh nặng cho bà. Thông cảm không bao giờ nên có bộ mặt của sự chịu đựng. Có khi người đàn ông bất bình một điều gì, họ không phản ứng đúng vào cái điều đó vì họ sợ bị đánh giá, họ sẽ phản ứng theo đường vòng, ví dụ nếu một ông bạn nào đó của ông xã không được bà xã tiếp đãi nồng hậu, ông xã sẽ không trách móc bà xã về việc ấy nhưng sẽ cáu

kỉnh chê bai mầu sơn móng tay của bà xã là thô kệch, kiểu áo bà xã mặc là lố lăng hoặc "cơm nấu kiểu gì mà khô quá, nuốt không vô!"

Nếu ông nhà có đưa ra một ý kiến gì về một vấn đề nào đó, phản ứng đầu tiên của bà nên tỏ ra sẵn sàng thi hành dẫu theo ý riêng bà, ý kiến của ông thật không hữu lý. Không những "tỏ ra," bà cần thi hành thật nữa, trong chừng mực nào có thể giảm thiểu phần tiêu cực trong ý kiến đó. Đối với bà, "ông thật không chịu đựng nổi" với các đòi hỏi vô lý của ông nhưng về phía ông, rõ ràng là ông rất cần sự tuân phục của bà để đo lường trọng lượng vai trò làm chồng của ông trong gia đình. Bà cứ vui vẻ làm theo ý ông rồi nhẩn nha sẽ cắt nghĩa, biện bạch và thuyết phục sau. Tôi rất hiểu bà cũng có những khó khăn, mệt mỏi riêng do áp lực của lối sinh hoạt kiểu Mỹ, song nếu bà quan niệm hạnh phúc gia đình là sự thành công lớn nhất của một người đàn bà thì tôi nghĩ bà có thể nỗ lực đến vô cùng. Đàn ông như cái mái, đàn bà như cái nền. Bão tố có thể làm trốc mái nhưng cái nền bền vững thì dựng lại ngôi nhà không khó.

Sau hết, nếu bà thành tâm mong có mặt ông trong gia đình, xin bà hãy bắt đầu bằng một câu tương tự như "em và các con cần anh trở về," đừng nói "tôi muốn," vì đó là mệnh lệnh, ông sẽ không nghe đâu.

Chúc bà sớm tìm lại sự yên vui.

Đuổi đi không phải là giải pháp

Em gái cháu ham vui, đua đòi theo chúng bạn, bỏ học. Ba mẹ cháu la rầy, đánh đập nhiều lần song em cháu vẫn chứng nào tật nấy. Lần cuối cùng, em

cháu đi chơi qua đêm. Sáng hôm sau nó về, ba mẹ cháu trói nó lại rồi xởn tóc nó. Khi thả ra, nó xếp mấy cái quần áo vào giỏ, nói là sẽ đi luôn không về nữa. Ba cháu bảo nó "tốt lắm, coi như không có đứa con khốn kiếp là mày nữa! Mày mà héo lánh về, tao đập chết rồi tao đi ở tù sướng hơn là phải nhìn thấy bản mặt mày! Cút đi cho khuất mắt."

Cháu nghĩ dầu sao em cháu cũng mới mười bảy tuổi đầu, còn dại dột, nay ba mẹ cháu đuổi em cháu đi như vậy thật tội nghiệp nó quá mà nào có giải quyết được gì đâu? Cháu thương và lo lắng cho nó lắm. Chiều nào cháu cũng chạy xe đến những chỗ cháu biết nó thường lui tới để cho nó thức ăn và tiền. Ba mẹ cháu biết cháu làm như thế thì rất giận, ông bà hăm nếu cháu không bỏ mặc nó thì ông bà sẽ từ cháu luôn. Cháu khổ tâm quá, không đành bỏ nó và cũng sợ làm ba mẹ cháu không vui, vậy cháu phải làm sao?

Anh Thư

Đọc xong thư vấn kế của cháu, bác hoa cả mắt, trời đang lạnh mà mồ hôi rịn ướt hai lòng bàn tay. Trên miền đất này, một cô bé mười bẩy tuổi ham vui, bị gia đình ruồng rẫy quăng ra vỉa hè, chuyện như thế một người sắt đá đến đâu cũng phải giật mình kinh hãi.

Tuy vậy, hoàn cảnh của em cháu quả thật quá ngặt nghèo. Bên này, mỗi người một việc, ai cũng bận túi bụi vì sự sống, chắc cũng khó mà gởi tạm em cháu cho bất kỳ một người bà con thân

thích hay bạn bè nào, chưa kể rằng vì lý do em cháu không được ngoan ngoãn, hẳn trong chỗ giao du không tránh được những vị bụi đời, cho nên, nếu có người tốt bụng muốn đỡ đần cháu e họ cũng ngại. Theo ý riêng bác, có hai phương hướng cháu có thể lưu tâm giải quyết vấn đề này:

1) Cháu đến Hội Cộng Đồng Người Việt ở Quận Cam, xin gặp ban Cố vấn những vấn đề Gia đình và Thanh thiếu niên, may ra họ có giải pháp cho em cháu.

2) Nếu cháu thương em cháu và muốn bảo vệ cô ấy đến phút cuối cùng, bác nghĩ không còn cách nào khác hơn là cháu cứ kiên nhẫn, vừa năn nỉ, vừa giải thích cho ba mẹ cháu nhiều lần về hậu quả tai hại của việc đuổi em cháu ra khỏi nhà trong lúc cô ấy còn vị thành niên, thái độ dứt khoát này không phải là một quyết định khôn ngoan. Ở xứ này, một cọng rác cũng phải có biện pháp xử lý và một nơi chốn phù hợp cho nó nếu ta không muốn sẽ vì nó mà xảy tới nhiều chuyện phiền nhiễu và thiệt hại. Trường hợp vì quá giận hoặc vì một lẽ gì khác mà ba mẹ cháu cương quyết không nhượng bộ, cùng lắm có lẽ cháu phải mạnh dạn tiếp tục con đường cháu đang đi để giúp đỡ em cháu, đừng để cho cô ấy có ý nghĩ không còn một ai trong thân thuộc không ruồng bỏ cô. Sự tuyệt vọng ấy dễ đẩy con người dấn thân vào những việc liều lĩnh hối không kịp. Tuy nhiên, theo dõi, an ủi, hướng dẫn và xem em cháu sống như thế nào không có nghĩa là cháu cung cấp thừa mứa phương tiện để em cháu càng ỷ lại và càng rong chơi. Qua giai đoạn xúc động đầu tiên có tính cách thái quá, rồi sẽ đến lúc ba mẹ cháu thấy việc chàu làm là cần thiết.

Bên trọng, bên khinh

Cháu mười lăm tuổi, em gái cháu mười hai tuổi. Bố cháu đặc biệt cưng chiều nó và không chú ý gì đến cháu cả. Cháu học điểm rất cao, cháu chơi đàn rất hay và hiện tham gia ban nhạc của trường cháu, thỉnh thoảng được mời trình diễn có tiền. Em cháu thì lười chẩy thây, cả ngày rong chơi vô tích sự, thế mà bố cháu cứ khen lấy khen để nó. Mẹ cháu công bằng hơn, bà đối xử với chị em cháu đồng đều, thương yêu cả hai đứa một cách đặc biệt, tuy vậy cháu vẫn rất ấm ức tại sao bố cháu không thương cháu như thương em cháu?

Quỳnh Dao

Bác tin rằng tình thương các cháu ở trong lòng bố cháu là một tình thương duy nhất, không hề có sự khác biệt. Chỉ một vài khi sự biểu lộ theo cảm tính từng lúc có chút không đồng đều đối với đứa con này hay đứa con khác — mà ông bố hoặc bà mẹ không ý thức được — Cũng có thể vì cháu lớn hơn em cháu, bố cháu nghĩ cháu ít cần sự vỗ về, bảo bọc hơn em, theo cái quan niệm cổ của Việt Nam "giầu con út, khó con út." Cũng có thể bố cháu cuống quít cưng chiều cô bé vì biết rằng rồi cô cũng sắp lớn như thổi, bố không còn baby *để "nựng"* bao ngày nữa! Cháu buồn thì cứ tâm sự với mẹ cháu, bác nghĩ mẹ cháu có thể "sửa sai" bố

cháu đấy. Về phần cháu, nên đến gần bố cháu hơn, hỏi han, chuyện trò với ông những lúc bố con cùng rảnh rỗi.

Con cháu thời nay...

Chúng tôi đã hưu trí, nay chỉ lấy con cháu làm vui. Nhà tôi rất chu đáo với mọi người, bà ấy có một cuốn số ghi ngày sinh của từng đứa con và cháu. Nhà tôi mua quà, gởi quà, không sót một trường hợp nào. Tuy nhiên, có những người nhận quà mà không nhớ cám ơn bà già, khiến bà ấy buồn. Vừa rồi, nhà tôi gởi cho thằng cháu nội một cái máy chụp ảnh nó thích. Vài tuần lễ sau, không thấy bố mẹ nó hay nó nói năng gì, tôi hơi bực nên điện thoại hỏi tội chúng nó. Đứa con dâu tôi, thay vì dạy con, thì nó trả lời tôi rằng "Ba biểu má đừng mua quà gởi quà gì cho ai hết, tụi con tụi cháu bây giờ ít chịu "gu" của ông bà già rồi mắc công ông bà già chửi nữa, thêm phiền!"

Bà thấy con cháu thời nay đã chán chưa? Chúng tôi có nên tiếp tục gởi quà cho tụi mất dạy đó không? Nếu không gởi thì nhà tôi buồn lắm.

Ô. Duật

Thưa cụ, chắc cụ cũng nhớ tục ngữ ta có câu "Nước mắt chảy xuôi," vì vậy xin cụ vì tình thương con cháu như biển trời mà đánh chữ đại xá cho họ, ngay cả trong trường hợp đáng ra không

thể tha thứ (như trường hợp bà con dâu của các cụ).

Đúng nhất thì là các cụ không nên gởi quà cho những người không biết cám ơn thiện cảm của người khác, để dạy cho họ bài học đầu tiên trong phép xã giao đối nhân xử thế. Tuy nhiên, nếu việc "cúp quà" này có thể khiến cụ bà buồn, vì cảm giác cô đơn, vì ý nghĩ không có ai để cụ bà được lo toan và thương yêu thì xin cụ cũng đừng bận tâm về sự hồi đáp của con cháu nữa, cứ để cụ bà có cái hạnh phúc đi mua quà, gói quà và gởi quà, hạnh phúc ấy đáng giá hơn những lời cám ơn suông thật ra cũng không hàm xúc gì nhiều nếu không kèm theo đó một cảm tình chân thật và sâu sắc.

Lòng người khó lường

Bốn năm trước đây tôi tái giá với một người đàn ông đã có hai đời vợ. Chúng tôi hẹn hò, đi chơi, tìm hiểu nhau khoảng một năm trước khi quyết định sống chung. Dưới mắt tôi lúc đó, ông ta là một người đàn ông rộng lượng, tận tâm, thông minh, có trách nhiệm và rất duyên dáng. Nói về các đời vợ cũ, ông ta đưa ra nhiều lý do khiến tôi tin rằng sự đổ vỡ không do lỗi của ông ta. Tuy vậy, chỉ ít lâu sau ngày cưới, tôi nhận ra rằng ông ta đã nói dối tôi về nhiều việc. Ông ta không ngay thẳng, sự đối xử hằng ngày với tôi có nhiều uẩn khúc quanh co, vì vậy, tôi không còn tin tưởng ông ta nữa. Có lẽ ý thức được thái độ lảng tránh của tôi, ông ta bắt đầu đòi hỏi quá đáng về vấn đề chăn gối. Tôi đã ngoài bốn mươi, không còn thích nghi mạnh mẽ như

người còn trẻ, do đó, tôi cảm thấy bị tổn thương về cả ba mặt: tâm lý, tình cảm và thể xác. Tôi cũng biết rằng một cô con gái của ông ta bỏ nhà đi hoang từ năm mười bảy tuổi, một cậu con trai dính líu vào chuyện trộm cắp và man khai với bảo hiểm để lấy bồi thường. Rõ ràng là đằng sau ông ta có quá nhiều sự trục trặc phức tạp. Tất nhiên cuộc hôn nhân của chúng tôi chỉ tồn tại một năm. Sau cùng, ông ta ly dị tôi để lấy một cô trẻ hơn tôi hai mươi tuổi. Về phần tôi, tôi đã kiên nhẫn chờ đợi ba năm nay để vết thương kinh khủng ấy khỏi hẳn. Nay tôi muốn làm lại cuộc đời song tôi như chim bị cành cong, không còn dám tự tin và tin người. Tôi sợ không đủ khả năng xét đoán chính xác về đàn ông. Bà nghĩ tôi phải làm như thế nào?

L.T. Hoàn

Thật ra, bà có cái đức tính của một phụ nữ ở những đất nước văn minh và tiến bộ: biết mình không thích một điều gì và có khả năng không chấp nhận nó. Về phương diện con người, bà tránh được sự dày vò lâu dài mà các phụ nữ Á đông thường phải gánh chịu để đem lại ổn định cho một tình hình và cho những người liên hệ. Tuy vậy, cái khả năng quyết định dứt khoát ấy cũng có mặt tiêu cực vì nó sẽ đem theo đằng sau nó sự cô đơn của người đàn bà cộng với những kinh nghiệm thất bại cay đắng thường trở thành nỗi ám ảnh lâu dài trong cuộc đời còn lại. Thật khó mà mách bà cách nào để tìm hiểu chính xác về một con người! Trong đời sống vợ chồng, nếu chỉ tìm hiểu đối phương không mà

thôi sợ e chưa đủ. Tôi nghĩ cần phải tìm hiểu ngay cả chính mình, ví như bà mua một ngôi nhà mới xây thật đẹp và thật sạch nhưng bà có khả năng gìn giữ ngôi nhà ấy đẹp và sạch mãi như lúc đầu không? Trong một cuộc hôn nhân bền chặt, thường cả hai phía đều phải cố gắng hỗ trợ nhau và hữu ích cho nhau. Riêng tôi, tôi ít tin cậy những người đàn ông khéo nói và quá chải chuốt.

Dẫu sao, chuyện cũ của bà đã qua, tôi không muốn làm buồn thêm bà nhưng tôi muốn góp với bà một ý nghĩ: con người không ai toàn hảo, bà có bao giờ tự hỏi vì sao một ông chồng được mô tả có nhiều đức tính mà khi sống chung với vợ lại trở nên "quanh co, dối trá và nhiều uẩn khúc" không? Bà có quá nghiêm khắc, thường khước từ sự cảm thông không? Sau hết, bà có hữu lý không khi cộng tất cả khuyết điểm của con cái ông ta vào chính con người ông ta?

Ông xã không biết điều

Ông xã tôi làm lao động, trung bình ngày mười tiếng, hễ cứ về đến nhà là quạu đeo. Tôi cũng làm lao động, ngày tám tiếng, chiều về rã rời. Tuy vậy, nhà cửa, cơm nước, quần áo, con cái, bill *về trả nợ, món nào cũng phải chu tất, không bán cái cho ai được cả. Tôi cũng mệt và sùng lắm, cho nên căn nhà nhỏ lúc nào cũng như một cái nồi súp de không có sú báp. Cuối tuần, để xả hơi, tôi kêu ổng đi* shopping, *đi coi* fashion show, *đi thăm bạn bè, đi đâu ổng cũng từ chối, cứ than mỏi, than mệt, than buồn ngủ, cứ lừ đừ như ông từ giữ đền. Tuy vậy, hễ anh em bạn bè rủ rê đánh bài là ổng vùng dậy đi*

liền, hai ba giờ sáng chưa thèm về, tôi điện thoại năm lần bảy lượt ổng cũng thây kệ. Như thế là ổng đâu có mệt mỏi, đâu có buồn ngủ, ổng chỉ không biết điều thôi, tiền đem đi đổ cho chúng ăn vô lối. Tôi giận lắm, bà bảo tôi phải làm sao?

Bà B. Vân

Tôi hoàn toàn thông cảm những nỗi nhọc mệt của bà trong công việc chu toàn các trách nhiệm hằng ngày của một người vợ và người mẹ. Tôi cũng hoàn toàn thông cảm sự bất mãn của bà đối với thái độ "bất hợp tác" của ông trong các tiết mục giải trí cuối tuần do bà thành khẩn đề nghị.

Tuy nhiên, chắc bà cũng hiểu rằng mục đích đơn giản nhất của các thú vui giải trí là nhằm đáp ứng đúng sở thích hoặc nhu cầu của một người, vì dụ, phụ nữ chúng ta thích đi *shopping,* thích xem các người mẫu giới thiệu thời trang hoặc thích đến chơi thăm bạn bè để kể cho nhau nghe một trăm câu chuyện đầu cua tai nheo. Đa số đàn ông không có sở thích giống chúng ta, họ thích đánh bài, nhậu, chơi thể thao, câu cá, xem đá banh v.v... Tất cả những sở thích ấy, của vợ hoặc chồng, ở chừng mực giải trí, đều chấp nhận được. Đã qua rồi cái thuở ban đầu lưu luyến mà cả chàng lẫn nàng đều sẵn sàng đi bất cứ đâu, làm bất cứ chuyện gì miễn là có mặt bên cạnh nhau. Vì vậy, bây giờ mỗi khi bà đề nghị một trò vui giải trí, hoặc là bà nhắm nhe trước xem ông có thích trò vui ấy hay không hoặc là bà đừng đề nghị gì cả, chỉ cần để ông được tự do, ngay cả tự do để ngủ, để đi uống cà phê hay đánh bài với anh em bạn bè. Đã biết chắc nơi ông đến, bà chớ điện thoại "năm lần bẩy lượt," làm như vậy có nhiều hậu

quả bất lợi:

1) tỏ ra mình “yếu” quá.

2) tỏ ra không tôn trọng chồng ở một giới hạn bắt buộc.

3) tạo cho ông xã cảm giác bực bội, bất an. Nếu chẳng may hôm đó thời vận ông xã đen như mực, ngày hôm sau bà sẽ lãnh đủ cái “mực đen” ấy.

Với một chút độ lượng trong cảm thông, bà sẽ thấy rằng ông xã làm lụng vất vả quá để đảm bảo cuộc sống gia đình, ông ấy cần được “phây phả” đôi lúc để tinh thần được phấn chấn mà tiếp tục con đường gian truân trước mặt. Bà sẽ la lớn với tôi rằng bà cũng vất vả lắm, bà cũng cần “phây phả” đôi lúc như ông xã vậy. Điều đó thật công bằng và hữu lý. Duy chỉ có điều nếu bà muốn ông xã chiều ý bà thì bà hãy tạo ra một không khí hòa bình, cảm thông, tương nhượng giữa hai bên thay vì ra lệnh, gấu ó, phân bì, hục hặc. Nếu bà làm cho ông vui, ông sẽ đủ lịch sự và “can đảm” làm cho bà vui. Trong một căn nhà nhỏ “lúc nào cũng như một cái nồi súp de không có sú báp,” tôi nghĩ chắc mọi người đều sẵn sàng nổ tung thay vì có ý nghĩ làm vui lòng nhau. Chỉ có bà là người có đủ khả năng tháo gỡ sự bế tắc ấy, bằng tình thương, lòng nhẫn nại và nụ cười bao dung. Bà hãy thử xem!

Bộ mặt của hạnh phúc

Cháu vừa qua đây đoàn tụ gia đình với anh cháu. Cháu rất kinh ngạc thấy anh chị cháu cứ đi làm về là cãi nhau. Họ cãi nhau hầu như mỗi ngày, họ la hét ầm ĩ và dùng cả những lời lẽ thô bạo để sỉ vả nhau. Họ cãi nhau bất kỳ nguyên nhân gì và bất kỳ

ở đâu, ngay trên bàn ăn cũng vẫn cãi nhau. Có điều cãi nhau xong, chị dâu cháu bao giờ cũng là người đầu tiên tái lập hòa bình: "Anh ăn chè hạt sen nhé?" Đưa em cắt móng tay, móng chân cho" "Trời ơi, mấy tháng rồi anh không cạo râu?" những hôm đầu, thấy cháu buồn rầu, sợ hãi, chị dâu cháu chắc ngại cháu chạnh lòng nên chị cứ cười bảo cháu "cô đừng để tâm anh chị cãi nhau nhé! Đã quen như vậy rồi, từ lúc chưa có cô, anh chị không cãi nhau là không ăn cơm được!" Dưới mắt cháu, chị dâu cháu thật là một hiện tượng kỳ cục, ngôi nhà anh chị cháu ở như một cái địa ngục, vậy mà xem ra họ rất hạnh phúc vì cuối tuần nào anh chị cháu cũng tha nhau đi chơi, họ không bao giờ hoặc rất hiếm khi đi với ai khác... Đấy có phải là một bộ mặt mới của hạnh phúc theo kiểu Mỹ không hả bác?

Cháu Tường Vân

Theo kiểu Mỹ hay không thì bác không biết nhưng quả thật đấy là một bộ mặt của hạnh phúc tuy người ta ít thấy hơn những bộ mặt khác.

Có lẽ anh cháu cần có một người không những chịu đựng được những cơn bực tức thô bạo của anh ấy mà còn có khả năng đồng hóa với anh ấy để cũng cư xử y như anh ấy trong mọi trường hợp. Hiểu theo cái nghĩa này, chị dâu cháu đã thủ diễn xuất sắc vai trò một người "tri kỷ" của anh cháu, hơn cả thủ diễn, chị ấy có đúng cái tâm lý mà anh cháu mong đợi nên họ yêu nhau là phải rồi! Cháu còn thắc mắc nữa không? Không phải

anh chị ấy cãi nhau đâu, họ cùng tung hứng với nhau những ẩn ức buồn phiền trong cuộc đời đấy!

Gái nuôi con chồng

Tôi lấy L. đã dở dang một đời vợ và có một con trai sáu tuổi. Thằng bé vẫn sống với mẹ nó bằng tiền cấp dưỡng của chồng tôi. Nay thì bà này sắp sửa tái giá nên chồng tôi nhất định đòi quyền nuôi giữ đứa con, cho rằng nó sẽ không trở thành người khá được nếu nó ở với một ông bố dượng. Tôi không tán thành ý muốn này của L. vì trong thâm thâm, tôi một phần không thích mang lấy gánh nặng nuôi nấng một đứa trẻ không do tôi sinh đẻ ra, phần khác vẫn tin rằng đứa con nào được mẹ nó chăm sóc vẫn hơn là ở với bố. Tôi phải làm sao cho L. hết cái ám ảnh đem thằng bé về để khỏi ảnh hưởng xấu đến cuộc sống vợ chồng của tôi?

T. L

Hiện nay xem ra ông xã bà đang ở dưới áp lực của một cơn chấn động tình cảm mạnh mẽ đối với đứa con mà đời sống đang bị đe dọa vì một hoàn cảnh mới của mẹ nó. Thiết nghĩ bà có nói gì hay làm gì lúc này cũng khó giải tỏa được sự bối rối trong lòng ông. Thật ra, sự kiện bà không muốn nuôi dạy đứa bé là mối đe dọa lớn nhất, cụ thể nhất cho cuộc sống chung giữa hai ông bà chứ không phải cái ám ảnh đòi lại đứa con của ông nhà. Nếu quả

thật bà quyết định như vậy, bà nên thành thật nói cho ông biết và nên sẵn sàng chấp nhận mọi hậu quả có thể xảy ra do thái độ đó. Tất nhiên mỗi người đều có một hoàn cảnh và những điều kiện riêng để nhận định mọi vấn đề theo chủ quan của mình, song tôi cứ nhớ ngày xưa lúc mẹ tôi còn khỏe mạnh, cụ thường an ủi các bà vợ phải nuôi con cho chồng bằng câu ca dao sau đây:

"Trai nuôi con vợ mất công
Gái nuôi con chồng đáng mặt kế mẫu."

hoặc "gái có công, chồng chẳng phụ." Trẻ con ngây thơ, hồn nhiên, nhậy cảm, mình thương nó, nó thương mình. Khi bà nhận lời lấy ông, bà cũng biết ông nhà đã làm bố mà, có thể nào cắt bỏ nắm ruột của ông mà không làm cho ông đau không?

Nhĩ mục quan chiêm

Vợ chồng tôi đều qua tuổi năm mươi. Mấy chục năm nay, chúng tôi ở với nhau chỉ vì sợ búa rìu dư luận. Nhà tôi bằng lòng cách sống này (mà tôi nghĩ là ông ấy vẫn có cách giải quyết riêng những điều ông ấy không được hài lòng với tôi) nhưng nay thì tôi quá mỏi mệt, chỉ muốn dứt khoát cho yên thân. Vấn đề không may cho tôi là vừa đây ông ấy bị thất nghiệp. Ở tuổi ngoài năm mươi, có lẽ cũng khó cho ông ấy nếu muốn tìm một việc khác. Vì vậy, ông ấy đang bĩ lắm, tôi cũng đâm ngại gây thêm một điều khổ tâm cho ông ấy vào lúc này. Tuy nhiên, riêng tôi thì quá bực bội vì hoàn cảnh vẫn đè nén tôi trong nhiều năm dài. Tôi khổ tâm quá, bà giúp tôi ý kiến nhé?

Bà Nguyễn

Tôi thiết tha ước mong bà đủ kiên nhẫn và sự rộng lượng để tạm gác sang bên ý muốn dứt khoát với ông nhà vào cái khúc quanh xấu này của đời ông. Trái lại, bà nên tập trung giúp ông tìm được một công việc làm khác và phục hồi lòng tự tin nơi ông, miễn là bà cũng cần sáng suốt để biết ông có dụng ý dựa vào các khó khăn nhất thời của ông để mong lung lạc bà hầu giữ bà trong hoàn cảnh cũ không?

Một quan điểm đạo đức cổ truyền đặc biệt Việt Nam sẽ nói với bà rằng chân trời trước mặt một phụ nữ ở tuổi ngoài năm mươi có lẽ sẽ không hứa hẹn đem lại gì nhiều so với quá khứ của họ nhưng tôi lại cứ vẫn cảm thấy rất dè dặt trong mọi lời khuyên nhằm đặt lên vai người khác gánh nặng mà bản thân tôi không ý thức hết và chia sẻ được. Thật ra, giọt nước cuối cùng làm tràn một cái ly thường là do số mệnh, do đối phương, không bao giờ do đàn bà chúng ta. Trong trường hợp ấy, dầu sự thể thế nào, cảm ơn Thượng Đế dành cho chúng ta sự vô tội dẫu rằng cái giá chúng ta phải trả cho sự tan vỡ cũng không phải là nhỏ.

Bạn bè của con

Con trai tôi mười bảy tuổi, là một đứa trẻ rất ngoan, học giỏi, vâng lời. Vừa đây, tôi thấy cháu đem về nhà vài đứa bạn mà hình dáng bên ngoài không mấy thiện cảm. Tôi rất quan ngại, không muốn cháu giao du với đám đó song cháu cãi lại. Tôi rất ngạc nhiên và lo sợ về sự thay đổi trên chiều

hướng xấu của cháu, tôi nuôi con một mình, xin bà giúp ý kiến.

Bà Liên

Sớm hay muộn rồi cũng đến một lúc đứa con thơ dại ngày nào của chúng ta sẽ vào đời. Ở cháu, chưa có dấu hiệu nào xấu, chỉ thấy khuynh hướng cháu đang muốn tách ra khỏi ảnh hưởng của mẹ. Có lẽ đã đến lúc bà nên chấm dứt việc áp đặt lên cháu những quyết định tiền chế. Nếu đường lối giáo dục này, cho đến nay, đã giữ cháu an toàn thì nó cũng có mặt tiêu cực là không giúp cháu phát triển khả năng tự chế rất cần thiết cho một đứa trẻ để trưởng thành. Theo tôi, bà nên cho cháu đôi chút tự do và theo dõi xem cháu hành xử tự do ấy như thế nào? Bà nên biết rõ các bạn bè mới cũ của cháu, muốn vậy, phải cho phép cháu đưa bạn về nhà. Tôi nghĩ nếu được như thế, bà sẽ có dịp nhận xét và giúp cháu nhận xét đúng đắn hơn về các bạn hữu của cháu và lựa chọn được người tốt. Những kinh nghiệm khôn ngoan của cha mẹ hay người lớn luôn luôn cần thiết và hữu ích cho trẻ nhưng nếu chúng ta không cho chúng cảm tưởng chúng được hấp thụ trong tự do thì chúng sẽ từ khước vì nghi kỵ, vì thành kiến bị khống chế. Người Pháp gọi tuổi niên thiếu là "tuổi bạc bẽo" *(l'âge ingrat),* như thế vì tuổi mười bảy dễ bị hấp dẫn băng theo tiếng gọi của những chân trời mới. Ta không thể ngăn giữ chúng, tốt hơn nên làm người bạn đồng hành để giúp đỡ chúng khi cần.

Bỏ thì thương

Cách đây gần năm, tôi quyết định dứt khoát với người đàn ông đã có với tôi một cuộc tình thăng trầm, sóng gió trong vòng năm năm, bắt đầu lúc tôi mới hai mươi mốt tuổi. Chúng tôi không hợp nhau, chuyện nhỏ cũng xé thành lớn. Cùng đi xem movie, *trao đổi một lúc là cãi vã, có hôm chàng quăng tôi ở bãi đậu xe hoặc trên một quãng đường vắng, bất luận nắng mưa, ban ngày hoặc ban đêm. Mặc dầu sau đó chàng xin lỗi tôi và hứa thay đổi, thật ra, chàng không thay đổi gì cả và chuyện cũ cứ tái diễn nhiều lần. Tất nhiên đến một lúc tôi không thể nào nhượng bộ chàng nữa, tôi giận lắm, không quên... Nhiều tháng trôi qua, tôi tưởng đã nguội lạnh với kỷ niệm. Không ngờ khi bỗng nhiên mới đây, nhận được hồng thiệp báo tin chàng cưới vợ, tôi cảm thấy đau đớn dễ sợ! Thật ra, trong quá khứ, đã có lúc tôi rất bằng lòng với ý nghĩ quyết định như thế là khôn ngoan, là sáng suốt. Nay thì tôi lại thấy "giá tôi cứ kiên nhẫn cải đổi chàng từ từ..." Tôi khóc hoài, bỏ cả ăn, bỏ cả ngủ, tưởng chừng không vượt qua được sự thử thách ghê gớm này.*

Muội

Quả thật cô đã quyết định một việc đúng, cô nên hài lòng với chính mình. Chắc chắn anh chàng của cô có vấn đề gì đó trục trặc. Bình thường, không một người đàn ông nào, dù vì bất cứ nguyên do gì, có thể nhẫn tâm thảy người yêu mình xuống đường, bất kể nắng mưa hay ngày đêm như cô kể. Hãy dành những dòng nước mắt châu ngọc của cô cho một người xứng đáng hơn.

Chuyện buồn phòng the

Những chuyện thầm kín giữa vợ chồng chúng tôi không tiện viết ra trong một lá thư, cũng không thể bộc bạch với bất cứ một ai. Tôi chỉ cảm thấy thực sự chồng tôi không yêu thương và không tôn trọng tôi khi anh luôn luôn đòi hỏi nơi tôi những hành động kỳ cục trong phòng ngủ. Tôi thiết nghĩ, việc chăn gối ngoài mục đích truyền giống như một nghĩa vụ xã hội, còn được coi là một nguồn lạc thú trong đời sống vợ chồng, một biểu lộ của chia sẻ, hòa hợp và cảm thông về cả hai phía. Thế nhưng tôi không được như thế. Tôi rất khổ tâm và cảm thấy hổ thẹn vì các hành vi của chồng tôi trong chốn phòng the, có cái gì làm tôi nghĩ chúng tôi như những con thú. Phản ứng của tôi có gì sai không?

H. Th.

Phản ứng của cô không sai song có cái gì đó sai trong quan hệ tình dục giữa cô và chồng cô. Dù vì bất cứ nguyên nhân gì, hành động ân ái giữa một đôi vợ chồng, trước hết, phải là một cử chỉ bộc lộ tình yêu thương giữa đôi bên và phải đem lại hạnh phúc cho cả hai, không thể làm khổ cho một người. Nếu một ông chồng nài ép vợ trong những điều mà bà ấy không thuận, không thích, những điều làm bà ấy bị tổn thương, đau đớn, hổ thẹn, thì chắc chắn ông chồng này hoặc không yêu thương vợ, hoặc không biết yêu thương là gì! Vậy cô cứ mạnh dạn bảo vệ những quan điểm của cô, suy nghĩ theo cách cô thấy là phù hợp với cô, từ khước làm theo sự đòi hỏi quá đáng của chồng cô. Có lẽ giữa cô và ông xã đã có một khoảng cách khá lớn về môi trường giáo dục và xã hội mà cả hai được thụ hưởng từ thuở niên thiếu, như vậy, người này là "*wrong person*" của người kia rồi!

Bạn xấu

Em có ý định dời khỏi tiểu bang này vì ở đây chồng em có quá nhiều bạn xấu. Em chỉ lo đến nơi mới không tìm được việc ngay thì nguy tai. Ở chỗ em sắp tới, chị chồng em có một nhà hàng ăn đang kinh doanh khá, chắc chồng em có thể làm việc ở đó. Riêng em, không biết sao, thâm tâm em không muốn nhờ vả bên chồng. Chị giúp em ý kiến.

Hảo

Bạn tốt cũng như bạn xấu ở đâu cũng có họ. Nếu quả thật em không còn cách nào khác thì em cứ mạnh dạn mà đi, việc tuy khó song thực tế có khi không quá tệ như mình nghĩ, miễn là em quyết tâm tìm việc làm. Chắc em cũng dư biết song chị nhắc để em nhớ rằng thế mạnh của người đàn bà trong gia đình và ngoài xã hội là căn cứ vào kinh tế, không có kinh tế thì không có trọng lượng, vì vậy, bằng mọi giá, ổn định nơi ăn chốn ở mới xong, em nên dốc tâm tìm ngay việc làm. Về cái nhà hàng ăn của bà chị chồng, trừ phi bà ấy không có nhu cầu thuê mướn người hoặc giữa hai chị em có vấn đề mâu thuẫn không giải quyết được, còn thì em không nên tỵ hiềm, mình đánh đổi lao động lấy đồng lương, không phải là chuyện thọ ơn hay nhờ vả, em nên nắm lấy cơ hội nào sớm sủa nhất trong khi chờ đợi sự thuận tiện theo ý mình. Chúc em may mắn.

Như máy

Ông xã em quy định vợ chồng gần gũi mỗi tuần một lần vào ngày thứ Bảy, ngoài thời gian này ra, không bao giờ moi của ông ấy được một cái hôn (hôn thật hay hôn gió). Em nhiều lúc cảm thấy chán, hay là em ngoại tình để có cớ thôi quách ông xã em?

Tú Linh

Nghe chừng em cũng khá ngang tàng đấy, vậy nếu không thích mỗi tuần vào ngày thứ bảy thì thỉnh thoảng cứ việc "*say no*" xem ông xã tính toán ra sao? Đúng là không nên có tâm trạng bị cưỡng bức, sẽ đưa đến hậu quả xấu. Dầu sao, đừng ngoại tình vì những chuyện rắc rối kiểu này không bao giờ dzui cả, khéo không "lợn lành chữa lợn què, lợn què chữa lợn toi đấy!"

Vạch lá tìm sâu

Dầu cố gắng cách nào, tôi cũng không thể làm chồng tôi hài lòng và hạnh phúc. Chàng chê tôi mập, tôi vội vàng nhịn ăn nhịn uống để xuống pao. Chàng chê tôi cắt tóc cao, uốn quăn tít, tôi vội vàng nuôi tóc dài. Chàng chê tôi mặc váy để bộ đùi ngắn thò ra khó coi, tôi mua một loạt quần mới. Vấn đề là chàng luôn luôn có chuyện để chê bai tôi, một cách nghiêm chỉnh, khó chịu, chứ không đùa. Tuy nhiên, chàng rất chăm con và hằng tuần mang check *về đều đặn. Sự thật chàng muốn gì?*

M. Lý

Nếu sự thể như em viết thì em cũng còn hạnh phúc hơn nhiều bạn gái khác đấy! Mặc kệ cho chàng nói hành nói tỏi, mãi rồi chán không nói nữa đâu. Đôi khi có dịp, em hãy lưu ý chàng rằng chàng cũng đâu có "*perfect,*" vấn đề là em yêu chàng và tôn trọng

chàng, thế thôi. Nói cho chàng biết em mong muốn chàng đối xử tương tự với em, một cách công bằng. Em cũng nên biết một khía cạnh tâm lý phức tạp: nhiều ông chồng trở nên rất khó chịu và gay cấn chỉ vì không bằng lòng vợ một điều không tiện nói ra. Vậy, em hãy lựa một dịp thuận tiện để tìm hiểu thẳng thắn với chàng đâu là "con cá" khiến chàng giận và băm mãi thớt? (Gối chăn, chi tiêu, thời giờ, quản lý nhà cửa, đối xử với nhà chồng v.v...)

Mê bạn hơn vợ

Chồng tôi mê đám bạn bè cà chớn của anh ấy hơn vợ con. Tôi muốn cho tất cả bọn họ một mẻ rồi ra sao thì ra, lành làm gáo, vỡ làm môi, cứ nhịn mãi ức lắm. Có nên không?

Bà Phúc

Không nên, còn nước còn tát, để ý xem bọn bạn "cà chớn" của ông xã "ăn" ông ấy ở những điểm nào rồi bắt chước họ. Vấn đề là bà nên nhìn mọi việc bằng cặp mắt của ông xã để thu phục ông ấy trước khi có ý đồ cho ông ấy vào khuôn vào phép. Bà khó chấp nhận quan điểm của ông xã thế nào thì ông xã còn khó chấp nhận quan điểm của bà gấp đôi, điều này là hậu quả sự sai lầm của các bà nội bà ngoại chúng ta, bây giờ khó chữa lắm! Ngoài ra, còn một chước nhỏ: bà nên cảm thấy, tự trong thâm tâm, bà cần đứng vững lấy mình và bớt lệ thuộc vào chồng về

mọi mặt. Bất cứ ai, nếu không tự biến mình thành nô lệ của cảm xúc, đều bình đẳng trong mối quan hệ với tha nhân. Nếu ông nhà không cảm thấy cần bà như bà cảm thấy cần ông thì chắc chắn đã có một điều gì sai giữa hai ông bà, có lẽ bà nên bắt đầu công việc sửa chữa ở nơi bà trước, để thăm dò, ví dụ, đàn ông ít thích bị bất cứ ai nhân danh bất cứ gì để tròng lên cổ họ một cái ách. Bà cứ nhẹ nhàng, tục ngữ ta có câu “ngọt mật chết ruồi” hay “nước chảy đá mòn.”

Mong rằng bà sẽ giữ được một cái gáo lành lặn dưới mái gia đình.

Bố mẹ chồng

Ông xã tôi muốn tôi hằng tuần đón bố mẹ ông ấy đến nhà ăn một bữa cơm tối. Công việc nấu nướng đã cực, lại còn phải chờ đợi người đưa các cụ đến, lúc thì sớm (làm tôi rối tung rối mù lên), lúc thì muộn (khiến đồ ăn nguội lạnh hết phải hâm lại). Tôi thấy việc này phiền phức, lôi thôi, làm tôi mất nhiều thời giờ và mệt quá. Liệu tôi có thể từ chối không?

M. Hằng

Cái ý nghĩ “có thể từ chối” làm cho một công việc trở nên nặng nhọc, gần như không thực hiện nổi. Vì vậy, nên đặt vấn đề một cách tích cực. Thật ra, trong nhiều trường hợp, cách đem cho quý hơn của đem cho. Bà không cần phải nấu những bữa tiệc

thịnh soạn mà người ngồi vào bàn ăn không vui. Bà làm một hai món giản dị, hợp với khẩu vị của các cụ, thậm chí, bà cũng có thể *order* từ các nhà hàng ăn. Bà không có gì phải bối rối cả, các cụ đến sớm, dặn các cháu vui chơi với ông bà, mở *video* phim bộ cho các cụ xem. Các cụ đến trễ, đã có *microwave oven* hoặc bếp ga, bếp điện, chả cực nhọc gì mấy nếu bà khéo tính toán một chút. Sau cùng, trong lúc ngồi bàn, bà cứ thủng thỉnh nhìn ngắm các cụ và tưởng tượng trong đầu là ít chục năm nữa thôi, bà sẽ ngồi vào chỗ cụ bà bây giờ thì chắc bà sẽ không thấy khó chịu nữa, bà sẽ hiểu nhu cầu của các cụ khi đến với con cháu, bà sẽ biết rằng chính bà cũng không muốn có con dâu không ưng sự có mặt của mình, v.v... Theo thiển ý, sống trên cõi đời ngắn ngủi này, sự chuẩn bị đón nhận trước một tình huống thật là một thái độ cần thiết và khôn ngoan.

Món nợ chung

Tôi vừa qua đây đoàn tụ gia đình với nhà tôi theo chương trình ODP. Chúng tôi xa nhau hơn bảy năm. Ngày tôi đến, nhà tôi ra đón tôi tại sân bay, trông anh khỏe mạnh và thoải mái. Chúng tôi sống những ngày sum họp đầy hạnh phúc. Nhà tôi đưa tôi đi chơi nhiều nơi, ăn sáng, ăn tối ở những tiệm ăn rất lịch sự. Tôi có hỏi "sao anh nhiều ngày nghỉ thế?" thì nhà tôi cho biết anh vừa để dành vacation *để đón tôi, vừa xin nghỉ một tháng không ăn lương để có cơ hội sống gần tôi hầu giúp tôi đỡ buồn nhớ gia đình bố mẹ tôi ở Việt Nam mà tôi vừa rời bỏ, vừa để tôi được mọi sự thuận lợi trong khi hội nhập*

vào đời sống mới. Ba tháng trôi qua, nhanh như một mùa hè lúc tôi còn đi học. Một buổi tối, khi tôi tựa đầu vào vai nhà tôi trên ghế sofa *phòng khách như thường lệ, tôi bỗng nghe nhà tôi thủ thỉ bằng cái giọng ung dung, chậm rãi hằng ngày của anh: "Này em, quả thật giấc mơ nào rồi cũng có lúc chấm dứt. Anh đã chịu trả giá giấc mơ vừa qua của chúng ta hai chục ngàn đô la đó em!" Tuy chưa hoàn toàn thông suốt đời sống ở đất Hoa Kỳ này song tôi đã có thể hiểu qua loa giá trị của con số hai chục ngàn Mỹ kim cho nên nỗi kinh ngạc ban đầu của tôi, trong phút giây, đã biến thành cơn sợ hãi làm đông cứng lục phủ ngũ tạng, làm ung thối cả dạ con, buồng trứng tôi. Tôi rụt rè hỏi nhà tôi (hy vọng là anh ấy đùa dai hoặc tôi nghe nhầm) "vậy nghĩa là..." Nhà tôi tỉnh bơ "vậy nghĩa là anh hiện mắc một số nợ khoảng hai chục ngàn, ta làm trả dần." Tôi giận nhà tôi nghẹn ngào, cảm thấy bị anh lừa bịp một cách tồi tệ. Té ra trong khoảng thời gian vừa qua, bằng những phương tiện vay mượn, anh đã đóng vai một người chồng hào hoa phong nhã, một người đàn ông thành công ở vùng đất mới này, trong khi thực sự anh chỉ là một con số không vô nghĩa. Tôi muốn ly dị, vì xấu hổ và thất vọng.*

Bà Ng.

Cho dù bắt nguồn từ một quan niệm sai lầm của ông nhà về

vấn đề hạnh phúc, tôi thiết nghĩ chắc bà cũng sẵn lòng nhìn nhận hai điều:

1) Ông có thiện chí muốn đem lại cho bà một khoảng thời gian tuyệt vời khi hai người mới gặp lại nhau.

2) Bà đã cùng với ông chi dùng số nợ hai mươi ngàn đô la này.

Vậy, theo lẽ công bằng, bà nên cùng với ông làm lụng để trả hết số nợ trước khi tính chuyện ly dị ông. Trong khoảng thời gian ấy, bà sẽ có nhiều dịp để thử nghiệm những cơ hội thành công của một người tỵ nạn ở đất nước này. Sau đó, nếu quả thật bà thấy cái việc ông chưa thành công đúng là một cái tội lớn thì bà vẫn còn thời giờ để tiến hành ý muốn ly dị với ông.

Tái hồi Kim Trọng?

Chồng cháu bỏ cháu một năm trước đây để chạy theo một cô trẻ hơn cháu. Lúc bấy giờ cháu rất chới với vì cháu quen sống lệ thuộc mọi thứ vào chồng. Cháu không biết phải xoay trở ra sao để thích nghi với hoàn cảnh khó khăn mới? Tuy vậy, cháu đã quyết định là phải đứng dậy từ nỗi đau thương của đời cháu mà không cần dựa dẫm vào chồng cháu nữa. Cháu kiếm việc làm, có bạn bè, cháu sống thoải mái với riêng mình. Nay bỗng nhiên chồng cháu trở về năn nỉ cháu tha thứ. Thật ra, cháu vẫn còn yêu chồng cháu, cháu có nên đón nhận chàng về không?

Mỹ An

Cháu cứ việc yêu chồng tha hồ nhưng chớ vội vàng hối hả ngã vào tay chàng và đánh mất những thứ quí giá mà cháu đã phải vất vả lắm mới gây dựng được trong thời gian thử lửa vừa qua. Chàng đã bỏ cháu một năm, bác nghĩ ít nhất cháu cũng nên có một khoảng thời gian dài tương tự để biết rõ cháu muốn lèo lái con thuyền đời cháu về bờ bến nào? Nếu cháu quyết định tái hồi Kim Trọng, hãy biết chắc rằng tai họa ở trong lòng cháu chứ không ở đâu khác. Nhớ đừng bao giờ để mất cái thế chủ động cháu đã có được do kinh nghiệm đắng cay lần trước. Chúc cháu may mắn.

Hết thời nô lệ

Em làm việc ở một hãng có đông phụ nữ. Em rất bực mình nghe các bà các cô nói với nhau những câu chối tai như "anh ấy không muốn tôi mặc màu đỏ," "ông xã không bằng lòng mình mặc váy ngắn," "chàng cằn nhằn không cho mặc sơ mi sát nách," "anh ấy không ưng vợ xài dầu thơm v.v..." Sao kỳ vậy? "Anh ấy, chàng, ông xã" là cái thớ gì mà bắt bẻ vợ và bạn gái dữ dzậy? Họ có biết rằng trên cõi đời này, chế độ nô lệ đã cáo chung ở mọi nơi rồi hay không? Em muốn tất cả đàn bà phụ nữ làm chủ mọi sở thích của họ và nhất quyết không để đàn ông chỉ huy trong lãnh vực riêng của mình. Chị dóng lên dùm em một hồi chuông để thức tỉnh quí bà quí cô nhẹ dạ chiều chồng. Họ có biết đâu

rằng những đàn ông hay thắc mắc đòi hỏi vớ vẩn là những đàn ông dễ bỏ bồ và vợ nhất!

Lệ Dung

Thật ra không có một qui luật chung nào để xếp loại đàn ông vào những mẫu mực cố định, như em đã kết luận. Có thể cách nhìn và lời giải đáp của chị sẽ làm em không hài lòng và biết đâu em chẳng rủa thầm chị là một "mụ già lẩm cẩm, còn sống sót từ thời tam tòng tứ đức của Việt Nam, từ thời nước Mỹ đang có *Civil War?"* Tuy vậy, chị mạn phép góp ý với em rằng nếu một người tình hay một người vợ, vì sự hòa thuận trong giao tế hay nhà cửa, vì sự bao dung muốn làm vui lòng người thân để đem lại hạnh phúc cho người ấy thì họ không phải là nô lệ đâu, trái lại, họ chứng tỏ sự trưởng thành, khả năng hiểu biết và đem cho của họ đấy! Trừ phi em không đặt vấn đề sự có mặt của một người khác trong cuộc đời, ngoài ra, em hẳn biết rằng dù là theo quan niệm Á Đông "một điều nhịn chín điều lành" hay theo quan niệm *"sale yourself"* của nền kinh tế siêu đẳng Hoa Kỳ, thường người ta phải nhân nhượng hoặc tự tạo cho mình những tiêu chuẩn nhắm làm cho người khác dễ chấp nhận mình trong tương quan hằng ngày. Chiều chồng, làm đẹp lòng chồng là con đường thông thường đem lại thành công và hạnh phúc cho chính người vợ và do người vợ tự do lựa chọn trong ý thức, không phải là một hình thức nô lệ vì người nô lệ vâng lời mà không được gì.

Ý kiến em thế nào?

Nó ngu quá

Em gái tôi hai mươi bảy tuổi, có học, có nghề nghiệp. Nó yêu một thằng không ra gì, đòi lấy thằng đó. Mẹ tôi và tôi hết lời phân trần với nó, giải bày hết mọi chuyện và nói trước cho nó biết những điều không tốt chắc chắn sẽ xảy đến nếu nó khăng khăng không nghe lời khuyên của gia đình. Tuy vậy, nó ngu quá, chả hiểu gì cả. Tôi gặp riêng thằng kia, chính thức đưa ra lời ngăn cấm nhưng nó cứ trơ trơ ra, lại còn khiêu khích bằng cách hẹn hò con em tôi nhiều hơn. Bà có cách gì giúp gia đình tôi không?

Bà Cao Xuân

Nhiều người muốn tự họ trải qua các kinh nghiệm vui buồn trong đời, không tin những điều người đi trước họ nói lại. Em gái bà đã hai mươi bảy tuổi, thiết tưởng cụ và bà không nên coi cô ấy như một thiếu nữ mới lớn, dậy dỗ, uốn nắn cô ấy bằng mệnh lệnh hay sự áp đặt. Một là bà chứng minh được, một cách cụ thể, tư cách cậu con trai kia không tốt ở những điểm nào, hai là bà nên tôn trọng sự phán đoán và lựa chọn của cô em. Tuy rằng các cụ ta ngày xưa có nói câu "trông mặt mà bắt hình dong, con lợn có béo thì lòng mới ngon," nhưng lắm khi bên ngoài và bên

trong của một con người cũng không phản chiếu nhau một cách hoàn toàn. Tôi biết có nhiều gia đình, lúc đầu, không có mỹ ý với người con rể hay con dâu tương lai nhưng sau một thời gian chung đụng, họ cảm thấy rất bằng lòng đã có những người con đó trong đại gia đình. Như vậy, hoặc là họ xét đoán lầm người, hoặc là họ cảm hóa được ngay cả những người "không ra gì."

Trường hợp bà, nếu bà đã không ngăn cấm được cô em đi con đường của cô ấy, bà thử giúp cô ấy chấn chỉnh những cái chưa tốt ở người thanh niên kia, nên chăng?

Con trai, con gái

Tụi cháu bằng tuổi nhau, hai mươi lăm cái xuân xanh trên mái tóc. Tụi cháu đã có hai ả tố nga đầu lòng, thêm một cô nữa sắp sửa chào đời vào tháng Tám tới đây. Cháu thật tâm ngán chuyện sanh nở quá, nhất là không hiểu vì sao cháu cứ sanh toàn thị mẹt không thôi? Cháu bàn với ông xã kỳ này cháu cột buồng trứng luôn nhưng anh ấy không chịu, còn đòi cháu phải làm sao sanh cho được một con trai đã! Thiệt là lạc hậu quá trời! Đối với cháu, trai gái không thành vấn đề chi cả, vấn đề là cháu tự thấy đã làm đủ bổn phận, nay cháu cần thời giờ để sống phần nào cuộc sống của riêng cháu. Cứ đẻ riết, cháu không học hành gì được, không biết lái xe, không có công ăn việc làm, năm chày tháng lụn chỉ biết một việc ngửi tã lót con. Xã cháu cày hai

job, *thời giờ rảnh là cặp bè cặp bạn đi nhậu, bác nghĩ cháu không muốn có thêm trẻ là đúng hay không đúng?*

Cẩm

Trường hợp cháu, quyết định nghỉ sanh là đúng. Ông xã cháu xem ra không đủ sự quan tâm đối với vợ, không nhìn xa hơn cái chóp mũi của anh ấy. Thật ra, cháu cần có thêm tự do để hoạch định một cuộc sống xứng đáng cho chính cháu thay vì thêm trách nhiệm. Nếu cháu muốn cuộc hôn nhân của vợ chồng cháu được lâu dài, cháu cần bắt đầu ngay việc cải thiện chính bản thân cháu: gởi con đi *baby sitter,* học thêm và kiếm việc làm. Sớm muộn, cháu sẽ thấy cháu không thể và không nên đi trệch ra ngoài quĩ đạo thông thường của tuyệt đại đa số các bà mẹ trong xã hội nước Mỹ này. Đừng để quá muộn!

Chuyện buồn

Vừa đây, bác sĩ khám phá ra ba cháu bị ung thư nhiếp hộ tuyến. Từ đấy, má cháu trở nên quạu cọ, bà la hét tụi cháu cả ngày vì những chuyện không đâu. Bác nghĩ tụi cháu phải làm sao để chấm dứt tình trạng đó?

Mai Dung

Chắc chắn bệnh tình ba cháu là nguyên nhân sự quạu cọ của má cháu rồi, vậy cháu nên thông cảm với má, cố giữ sự kiên nhẫn và bình tĩnh mỗi khi má cháu rầy rà, hãy thương xót má nhiều hơn vì bà cũng đang đau khổ và lo sợ, đừng gây thêm bất kỳ nỗi buồn phiền nào cho má. Các cháu cần tiếp tục một cách bình thường những công việc hằng ngày như đi học hoặc đi làm. Lúc nào ở nhà, nên gần gũi ba cháu. Có lẽ rồi gia đình cháu sẽ phải đương đầu với một số chi phí về y tế do bệnh của ba cháu, do đó, nên để tâm tìm kiếm việc làm thêm hoặc chuẩn bị xin học bổng nếu cháu còn đi học và không muốn bỏ học. Chúc cháu vạn sự lành.

Thân này ví xẻ làm đôi được?

Tôi đã có một đời chồng dở dang và một con gái lên sáu hiện sống với bà ngoại ở Michigan. Bốn

tháng nay tôi về Cali theo một người đàn ông mà tôi yêu và dự tính sẽ lập gia đình lần thứ hai với ông ta. Tuy vậy, có những ngày tôi rất nhớ cháu và mẹ tôi, chỉ muốn quay về. Tôi ngỏ ý với ông bạn tôi và yêu cầu ông cùng về Michigan với tôi song ông ta không thuận, viện lẽ trên đó quá lạnh. Theo ý bà, tôi nên ở Cali hay về với gia đình thân thương của tôi?

Hà Châu

Đừng hy vọng và cố đợi đến lúc ông bạn của bà sẽ mềm lòng vì tình mẫu tử trong trái tim bà. Cái lý do ông ấy nêu ra để từ chối không về Michigan có lẽ thật sự tệ hơn cả mùa đông trên đó. Ngoại trừ vì công việc mưu sinh, theo tôi, bà nên về để tự mình trông nom nuôi dạy con thay vì giao cháu cho bà ngoại. Về rồi, bà cũng đừng tính chuyện phản hồi Cali, cho đến bao giờ ông bạn quí chính thức cầu hôn bà và yêu cầu bà đem theo cháu về dưới mái nhà mới của cả ba. Chúc bà thượng lộ bình an.

Một kiểu tố khổ lòng vòng

Chúng tôi kết hôn đã hai mươi năm. Bình thường, nhà tôi rất nể tôi. Qua đây, vì hoàn cảnh sinh sống mới, tôi phải bỏ nghề nội trợ để ra đi làm, phụ với chồng trang trải các chi phí hàng ngày. Sự đổi thay này làm cho nhà tôi rất bực dọc. Nhà tôi cứ kiếm chuyện với tôi luôn, lúc thì là một

bát canh hơi nguội, lúc thì là một câu nói thiếu ý tứ, lúc thì là tôi đã thực sự "biến thái" không còn là người vợ trước đây hai mươi năm. Tệ hại nhất, nhà tôi cứ lẩn quẩn với cái ý nghĩ tôi có tư tình với một người nào ở đâu đó, sớm muộn gì gia đình chúng tôi cũng đi đến chỗ xẩy đàn tan nghé. Nhà tôi thường nói huỵch toẹt điều này trước mặt con cái, bà con, bạn bè, bằng một cử chỉ và giọng điệu gây hấn, phỉ báng, hằn học. Tôi biết chắc, trong thâm tâm, nhà tôi không nghĩ những điều ông ấy cáo buộc tôi, thế nhưng tại sao nhà tôi cứ làm khổ tôi như vậy? Nếu nhà tôi không thay đổi, chắc sẽ có một lúc tôi vì rất oán hận ông ấy mà chết.

Bà S.

Thông thường, nếu các đấng phu quân hơi ghen một tí ti thì các hiền thê sẽ cảm thấy rất hãnh diện và sung sướng. Tuy nhiên, một khi cái tí ti ấy vượt ra khỏi giới hạn dễ thương để trở thành "ô vơ đô" thì các hiền thê sẽ mệt ngất ngư ngay! Thái độ tấn công của ông nhà, trước mặt người khác hay trong chốn khuê phòng, một cách phi lý và vô sở cứ như vậy, chứng tỏ là ông nhà đang dùng chiêu lăng ba vi bộ để che đậy vết thương ở một nơi khác trong tâm hồn ông. Có thể ông nhà cảm thấy nỗi lo sợ mất một người thân yêu trong cái hoàn cảnh sinh sống mới ít nhiều có làm nẩy sinh mặc cảm tự ti trong lòng ông. Do đó, thái độ ghen tuông là một dẫn dắt vô thức của người chồng muốn vợ biểu lộ mạnh mẽ tình cảm thủy chung của mình đối với người bạn đời. Hơn nữa, trường hợp của bà còn thêm cái lý do tuổi tác

của ông. Nhiều ông chồng lúc trọng tuổi, cảm thấy lo âu vì phong cách sa sút. Để chạy trốn cảm giác bất an này, họ tấn công các bà vợ bằng thái độ ghen tuông, mong thấy được trong sự bối rối, sợ hãi, chống đỡ của các bà, uy quyền của họ vẫn còn tồn tại.

Dẫu sao, ông bà cần những buổi nói chuyện nghiêm chỉnh về vấn đề này, bà hãy thử bắt đầu bằng cách tìm hiểu tại sao ông lại có ý nghĩ bà đang tư tình với một người nào khác?

Cá gỗ

Em rất bực mình và khổ tâm vì ông xã em luôn luôn hạch xách em về việc chi tiêu trong gia đình. Em cũng đi làm, tuy kiếm tiền ít hơn anh ấy song đó không phải là lý do để em phải chịu sự kiểm soát nghiêm nhặt của anh ấy. Trong nhà, anh ấy quyết định mọi việc liên quan đến tài chánh: mua dàn máy nghe nhạc, đổi mới đồ đạc phòng khách, phòng ngủ, đi nghỉ lễ v.v... song cứ hễ em đi đâu xách về vài cái túi giấy là anh ấy nhăn nhó ra vẻ khổ tâm lắm, cứ y như thể em tối ngày chỉ xài bậy chứ không có món chi tiêu nào đúng cả. Chị có cách gì giúp em "cải thiện" anh ấy không? Cứ như thế này, e có ngày tình nghĩa vợ chồng sẽ đi đến chỗ rạn nứt?

Thùy Dương

Chị hiểu sự khó chịu của em bắt nguồn từ ý nghĩ thầm kín trong lòng mà em ngần ngại không nói huỵch toẹt ra với chị: em cho ông xã em là một týp "cá gỗ," hà tiện quá mức, phải không?

Nếu thật vậy, chị hoàn toàn không đồng ý với cô em gái đâu! Em viết :anh ấy mua dàn máy nghe nhạc, đổi mới đồ đạc phòng khách, phòng ngủ, đi nghỉ lễ v.v..." như thế có nghĩa là anh ấy rất biết và sẵn sàng mở ví cho những mục tiêu làm vui, làm đẹp và làm mới đời sống vợ chồng. Anh ấy không phải là một người keo kiệt vì người keo kiệt không chịu mở ví trong bất kỳ trường hợp nào.

Theo chị nghĩ, ông xã em biết dè xẻn trong những việc, theo anh ấy, có thể dè xẻn được: tự mang cơm trưa đến sở hoặc thậm chí yêu cầu em cũng mang cơm trưa đến sở để hai vợ chồng tiết kiệm một ngày sáu bảy đồng. Tích tiểu thành đại! Anh ấy cũng có thể cằn nhằn triền miên về những món em chi tiêu mà không có sự duyệt xét của anh ấy, chẳng qua chỉ vì ông xã em quá lo sợ có những chi tiêu ngoài dự trù của anh ấy, chúng có thể làm lung lay sự quân bình ngân sách gia đình. Em bực mình vì em cũng đi làm, đóng góp vào phí tổn sinh hoạt chung nhưng em quên rằng trong đa số trường hợp, người vợ (ngay cả em) thường kiếm ít tiền hơn chồng, do đó, trách nhiệm chính về tài chánh vẫn vô hình chung ở trên vai người đàn ông. Họ phải đối phó về mọi mặt và phải giải quyết hữu hiệu các nhu cầu chính đáng của gia đình bất kỳ hoàn cảnh nào. Các bà thường nhìn gần, hành động theo cảm tính, có khi đi *shop*vì vui, vì bạn bè rủ, vì không có gì làm trong một khoảng thời gian nào đó. Cho nên, các ông xã ở đây rất ngán ngại những cơn bốc đồng của quí hiền thê, họ trở nên khó khăn và có khuynh hướng siết gọng kềm cái hầu bao

của gia đình. Chị cũng rất thông cảm với những bà vợ Việt Nam chúng ta vốn có tập quán tay hòm chìa khóa từ những ngày sung túc của một Việt Nam trước khi nước mất, ông chồng đi làm cung cấp thừa thãi nhu cầu của cả nhà, nay các bà ấy vẫn luôn luôn cảm thấy chẳng có gì bắt buộc họ phải đợi ý kiến chồng rồi mới chi tiêu. Hơn nữa, nhiều bà rất chín chắn và đảm đang, giữ két tiền còn nghiêm nhặt hơn chồng. Vì vậy, theo ý riêng chị, để dung hòa và "duy trì nhân phẩm" cũng như "quan hệ hữu nghị" giữa đôi bên, vợ chồng thỉnh thoảng nên có những cuộc thảo luận chung chừng mươi hay mười lăm phút để có thể đi đến một kế hoạch chi tiêu chung hằng tháng, gồm cả khoản tiền túi của bà vợ hay ông chồng, chiếm một tỷ lệ hợp lý đối với thu nhập tổng quát, mà cả hai sẽ không cần thắc mắc về việc sử dụng ra sao khoản tiền này. Em nói cho ông xã biết điều gì em nghĩ và nhu cầu em có. Em cũng nghe ông xã lý giải vì sao ông ấy muốn kế hoạch tài chánh của gia đình cách này hay cách kia. Chị nghĩ những cuộc nói chuyện cởi mở như vậy sẽ hóa giải mọi mặc cảm u uẩn trong lòng em, sẽ củng cố địa vị và tư cách làm vợ của em đồng thời vợ chồng sẽ xích lại gần nhau hơn trong sự chia sẻ trách nhiệm bảo vệ ngân quỹ gia đình, trên đất nước này, còn có nghĩa là bảo vệ sự an toàn và tồn tại của gia đình nữa.

Trước khi bắt đầu "chương trình mới" này, chị gợi ý em bỏ chút thì giờ tự kiểm điểm lại xem bao nhiêu phần trăm những chi tiêu của em trước đây là chính đáng, bao nhiêu là... không chính đáng. Như vậy em sẽ có một chuẩn bị tâm lý thuận lợi hơn khi đi vào thảo luận với ông xã, để đạt đến một kết quả hài hòa cho cả hai. Thương.

Vợ không phải là con sen

Tôi là vợ kế của một người đàn ông hơn tôi mười bảy tuổi và có con gái riêng xấp xỉ tuổi tôi. Cô ta có chồng và hai con. Thoạt đầu họ sống chung với chúng tôi. Bây giờ họ đã ra ở riêng, trong căn nhà do chồng tôi bỏ tiền down *mua tặng. Tuần lễ hai lần, chồng tôi mời cả nhà cô ấy đến ăn bữa tối và yêu cầu tôi nấu nướng phục vụ họ. Tôi rất quí nể chồng tôi nhưng tôi cảm thấy điều này thật quá đáng, lẽ ra tôi không bị bắt buộc phải làm như vậy. Tôi nên có thái độ nào?*

Diệu H.

Chắc chắn là bà không bắt buộc phải làm như vậy một khi bà không muốn. Vậy, để biểu lộ thái độ, khi nào gia đình ái nữ của ông qua chơi, bà cứ việc lánh mặt dù rằng lúc đó ông bà đang dùng bữa. Ông muốn có con cháu bên cạnh ông, điều đó rất hữu lý. Bà không thích đóng một vai trò nào trong hoạt cảnh xum họp ấy, cũng hữu lý. Miễn là bà không đối xử tệ với ái nữ của ông và không gây gổ cãi vã với ông về vấn đề cô ấy cho đến khi tất cả mọi người trong cuộc tìm ra một giải pháp dung hòa.

Kinh tế tự chủ

Trước đây em đi làm ở một hãng bảo hiểm. Từ khi em sinh con, nhà em thuyết phục em ở nhà trông cháu. Thời gian đầu thì mọi việc ổn thỏa, lâu dần nhà em trở nên có khuynh hướng kiểm soát tiền nong chi tiêu một cách chặt chẽ quá, em muốn lấy lại quyền tự chủ của em về kinh tế.

Lai Hồng

Trước hết, em hãy ra khỏi trình trạng lệ thuộc hoàn toàn vào ông xã về mặt tài chánh như hiện nay. Em cần đi làm lại, ít nhất cũng có một công việc bán thời gian.

Theo thiển ý của chị, muốn có một đời sống gia đình ổn định và tốt đẹp trong xã hội này, người vợ cần tham gia bình đẳng với chồng trong vấn đề chia sẻ trách nhiệm, phát huy hết mọi khả năng tháo vát riêng để ngay từ lúc có ông xã bên cạnh, cũng đã sẵn sàng đảm đương mọi việc lấy mình, phòng những khi cơm không lành, canh không ngọt thì cũng tự đứng vững được và bảo vệ con cái.

Hãy có *credit cards* riêng của em.

Mở và duy trì trương mục ngân hàng riêng ngoài trương mục với ông xã.

Luôn luôn cập nhật các kiến thức về nghề nghiệp, về công ăn

việc làm, tham gia mọi kế hoạch tài chánh của chồng bao gồm từ việc thanh toán *bills*, quỹ tiết kiệm, đầu tư, nợ...

Mọi tài sản chung trong gia đình (nhà, xe v.v...) cần đứng tên cả hai vợ chồng và người vợ cũng cần nắm vững như chồng trị giá tài sản ấy trên thị trường.

Chúc em đạt được ý nguyện.

Giấc ngủ mùi bạc hà

Cực chẳng đã, tôi viết thư này nhờ chị giúp ý kiến về một việc rất quan trọng đối với tôi lúc này:

Tôi và L. lập gia đình với nhau đã chín năm. Chúng tôi có hai con, trai bảy tuổi, gái bốn tuổi. Chúng tôi rất yêu nhau và L. đặc biệt là một người vợ hiền, chiều chồng, thương con, chăm nom chu đáo cả nhà. Gần đây, do nhu cầu công việc và sự tiến thân rất chính đáng, L. đi học thêm vào buổi tối. Tôi chia sẻ, giúp đỡ L. mọi việc bận rộn hằng ngày để L. có đủ thời giờ và tâm trí hoàn tất việc học của cô ấy. Tôi vẫn biết ngày nào L. cũng phải thức dậy từ 5g sáng để chỉ được đi ngủ vào lúc 12g đêm, cô ấy rất mệt, tuy nhiên, thời gian đầu mới đi học, tối nào ở trường về cô ấy cũng ngồi vào bàn ăn nói dăm ba câu chuyện với tôi, xong rồi vào phòng trông qua các con rồi mới lên giường và khi ngủ, không bao giờ quên hôn lên vai tôi theo một thói quen rất dễ thương của cô ấy.

Sau này, buổi tối ở trường về, thấy tôi thức chờ ở bàn ăn với đĩa trái cây cô ấy vẫn ưa thích, L. gắt

nhẹ hỏi tôi "sao anh không ngủ sớm cho khỏe," cô ấy vội vã nhìn qua chỗ con ngủ, vội vã lên giường, thậm chí có hôm không kịp cả đánh răng và hôn lên vai tôi. Thú thật với bà, tôi nghiện cái hơi thở thơm mùi quế và bạc hà của L. mỗi tối phả nhẹ bên vai tôi, làm cho tôi có cảm giác về một niềm hạnh phúc thật êm đềm và trong sáng. Bây giờ L. lăn ra ngủ. Như một đống chăn. Như một củ khoai. Công việc gần cuối năm ở hãng L. thường rất bận rộn. L. làm cả giờ phụ trong ngày thứ bẩy. Tôi có thử đề nghị L. bỏ overtime, *lấy cớ sợ nàng quá mệt (thật ra tôi có đôi chút hậu ý muốn giành giật nàng cho riêng mình phần nào) song L. nói không thể bỏ được vì sợ ảnh hưởng đến năng suất của cả* team, *có thể làm bạn bè không được* bonus *thì phiền phức quá. Thế là tôi chịu thua và rất ấm ức. Xin chị vui lòng mách tôi cách nào để L. hiểu là tôi "cần" cô ấy trên hết mọi thứ ở đời này, từ tâm hồn đến thể xác, vì tôi, dẫu sao, chỉ là một người chồng mới có 38 tuổi, rất yêu vợ và khỏe mạnh. Tôi chỉ sợ cô ấy qui trách là tôi thiếu thông cảm, chỉ chú trọng vấn đề vật dục và không biết giúp vợ tiến bộ.*

NĐH

Chỗ chị em bạn gái với nhau, tôi rất vui mừng thấy L. có một "đấng phu quân" biết thương yêu và trợ thủ vợ đắc lực như bạn.

Theo tôi, chuyện của bạn không có trục trặc gì lớn, chỉ hiềm vì L. quá bận rộn, cô ấy làm việc quá nhiều và do đó, quá mệt, mệt đến nỗi không còn làm chủ được mình trong những hoàn cảnh cần thiết. Xem ra, thời giờ của cô ấy được dùng rất chính xác, không thể cắt giảm vào đâu được nữa, vậy thì tôi đề nghị bạn cố gắng làm nốt hộ cô ấy phần còn lại trong công việc nhà: hút bụi hộ L. mấy căn phòng, đi giặt đồ dùm cô ấy, thậm chí làm hộ L. một ít bài vở. Ngoài ra, tôi mách bạn một mẹo nhỏ: một ngày thứ bẩy nào đó khi L. làm *overtime,* bạn dặn L. đừng mang thức ăn theo, bạn sẽ đến sở đón L. đi ăn trưa (như bạn đôi khi vẫn đón L.). Tuy nhiên, lần hẹn này bạn sẽ không đến, bạn cũng sẽ không điện thoại, mặc kệ L. chờ. L. sẽ rất đói và rất giận, L. sẽ gọi về nhà và không có ai trả lời. Chiều hôm đó khi về, L. định bụng sẽ không thèm nói với bạn một câu nhưng bạn đã chờ sẵn L. đàng sau cánh cửa, với một bông hoa ngắt ngoài vườn (hay xin bên hàng xóm) và một nụ cười:

"Ông xã xin lỗi đã để bà xã đói meo bữa nay, thật ra thì bà xã "bỏ đói" ông xã nhiều bữa lắm rồi mà không hề biết như vậy, phải không? Trưa nầy, có bạn nào mời em đi ăn "thế chỗ" anh không?

Tôi nghĩ là L. rất thông minh, sẽ nhìn thấy ngay vấn đề bạn muốn đề cập. Sẵn nhà cửa tươm tất, chồng con tề chỉnh đang đợi, L. sẽ đi tắm và thay quần áo để đi ăn với bạn một bữa nhớ đời!

Chúc bạn giấc ngủ mỗi cuối tuần lại thơm mùi quế và bạc hà.

Quanh co

Tôi là một người vợ đã ba mặt con với chồng, cháu lớn mười chín, cháu út mười lăm. Hơn hai mươi năm sống chung, tôi chưa làm một điều gì khả dĩ làm mất lòng tin của chồng con. Bạn bè cùng sở, ai cũng biết tôi là một phụ nữ biết trọng tín nghĩa, tận tụy với gia đình. Chỉ có một người tôi rất muốn cũng phải biết như thế thì lại tỏ ra không biết gì cả hoặc biết một cách sai lầm tệ hại: đó là ông xã.

Bất kỳ vì lý do gì, chỉ cần tôi về nhà trễ mươi hoặc mười lăm phút so với giờ thường lệ là ông ấy lầu bầu cật vấn. Nếu tôi trả lời thì sinh cãi vã. Nếu tôi không trả lời, thì chiến tranh lạnh, có khi hằng tuần, có khi hàng tháng. Tôi lúc nào cũng có cảm giác bị thúc đằng sau lưng, khiến tôi muốn phát điên. Nhiều việc không đáng dấu, ông ấy làm tôi phải quanh co. Xin bà giúp tôi ý kiến nào có thể khiến cho tình hình trở nên khá hơn?

Bà Phụng

Đọc lá thư ngắn của bà, tôi cũng cảm nhận được bà là một người vợ tận tụy. Tuy nhiên, chính vì chỗ tận tụy ấy, tôi nghĩ bà

đã có đôi chút sai lầm trong cách cư xử, ngay từ đầu, lúc hai ông bà mới lấy nhau. Bà cũng biết là "có nhiều việc không đáng dấu mà tôi phải quanh co." Chính vì bà muốn tránh cho ông sự bất bình hay bực dọc, chính vì bà muốn tạm thời có sự yên ổn trong gia đình mà thay vì cùng bàn bạc, mổ xẻ một vấn đề, bà đã hành động khéo léo để bao che vấn đề ấy hoặc làm cho ông nghĩ rằng vấn đề đã được giải quyết theo ý ông.

Thực tế, đến một lúc nào đó trong cuộc sống chung, ông tất có dịp biết ra rằng luôn luôn bà có những hành động — tuy tựu chung vô hại — không đúng như bà đã nói với ông hay muốn ông thấy. Chẳng hạn, bà đến thăm một người bà con nào đấy mà ông không ưa, để tránh cho ông nỗi bực bội, bà nói "em qua bên má một chút." Trong lúc bà vắng nhà, cô em gái vô tình điện thoại hỏi chị Hai. Vậy là ông có nghi vấn đầu tiên. Bà gởi một thùng quà về Việt Nam cho thân nhân, để tránh cho ông nỗi lo lắng, bà nói "em gởi 15 *pounds.*" Ít lâu sau, ông đọc lá thư cám ơn của Việt Nam có câu "đã nhận được thùng quà 27 *pounds.*" Vậy là ông có nghi vấn thứ hai. Cứ như thế, các nghi vấn ngày càng chồng chất, ông không tiện nói ra, phải ấm ức, bà cảm thấy bị nghi kỵ, phải buồn phiền. Thêm vào đó, bà càng cáu giận vì tự nghĩ "mình có làm gì bậy đâu?" Quả thật thế, bà không làm gì bậy cả nhưng khổ nỗi, ông có ở trong tâm bà đâu để biết rõ như bà tự biết? Ông thắc mắc "nếu không có gì sai trái, sao bà ấy cứ phải dấu quanh?" Lâu dần, áp lực của sự ngờ vực đè nặng lên cuộc sống chung, làm tổn thương quan hệ vợ chồng và dầy vò cả hai người, vì những sự việc rất tầm thường và nhỏ nhặt trong sinh hoạt hằng ngày. Bây giờ có lẽ đã phần nào chậm trễ để sửa đổi, tuy nhiên, muộn còn hơn không. Vậy bà hãy thử bắt đầu lại bằng cách không dấu ông một việc gì bà xét thấy cần làm. Ví dụ: "chiều mai sau giờ làm việc, em phải ghé qua (một chỗ nào) để

mua một, hai chiếc áo vải nhẹ mặc mùa hè, trời nóng quá rồi." Hoặc: "anh ăn cơm đi để em dọn dẹp rồi hai mẹ con chạy ra tiệm *video.*" Như vậy hơn là để một hôm nào đó, ông bỗng thấy bà mặc những chiếc áo mới không biết đã mua vào lúc nào hoặc ai tặng; hơn là ông thấy bà cứ đứng ngồi không yên lúc ông còn dở tay bận một việc gì chưa ngồi vào bàn ăn được và hình như bà muốn ông rời nhà đi đến lớp anh văn sớm (để bà còn ra ngoài vì một việc riêng.)

Tôi nghĩ nếu bà bớt tự ái và kiên nhẫn, bà có thể làm cho tình hình được cải thiện bằng cách trò chuyện với ông nhiều hơn, bày tỏ và tranh thủ sự đồng tình của ông nhiều hơn trong bất kỳ vấn đề lớn nhỏ nào của gia đình. Việc không dễ và thời gian không ít nhưng đó là con đường duy nhất an toàn để bà có thể cùng đi với ông đến cuối cuộc đời.

Trong khi chờ đợi và để giúp bà có nhiều nghị lực, xin bà hãy nghĩ rằng nếu một người nào không hiểu đúng về mình thì đấy không phải là lỗi của họ. Con người có nhiều sự hạn chế, sự hạn chế lớn nhất là nó không thể nhìn xuyên suốt qua những hình tượng cụ thể trước mắt nó. Vì vậy, bà có trách nhiệm giúp ông nhìn đúng về bà như bà mong muốn.

Chúc bà vui vẻ.

Người đàn bà kém may mắn

Tôi là một người đàn bà kém may mắn về mọi mặt, rất oán hận số kiếp và trời đất. Cách đây ba năm, tôi và ba con một gái hai trai được chồng bảo lãnh đi qua Mỹ đoàn tụ gia đình. Đến nơi mới vỡ lẽ là chồng đã lấy thêm một người đàn bà khác và đã

có hai con nhỏ. Ông ấy thuê cho mẹ con tôi một apartment *một phòng, tiền mướn mỗi tháng $430. Vài tuần lễ đầu tiên, ông ấy đem thức ăn đến cho mẹ con, như đi thăm nuôi cải tạo ở Việt Nam. Sang tuần lễ thứ tư, ông ấy đưa tôi đi rửa chén bát cho một nhà hàng, nói là để lấy tiền trả tiền nhà và chi dụng cho bốn mẹ con. Công việc cực nhọc quá, tôi không làm nổi thì ông ấy gây sự rồi bỏ mặc mẹ con tôi, không lui tới nữa. Hàng xóm thương tình, chỉ dẫn tôi đi xin trợ cấp xã hội. Dần dà, các con tôi cũng được đi học, còn tôi thì đi may thuê. Tuy nhiên, đời sống có phần chật vật nên con gái lớn tôi, hai năm trước, mười chín tuổi, bỏ học xin đi làm* assembler *cho một hãng điện tử. Con trai thứ hai của tôi cũng làm một việc bán thời gian ở chợ trời và ở một tiệm bánh* Donuts. *Chỉ còn cháu út mười lăm tuổi còn đi học ở trường trung học. Đời sống vật chất của chúng tôi tạm thời cũng gọi là ổn định, tôi và các cháu đã lái được xe và mua được xe. Tuy vậy, thời gian gần đây, cháu gái lớn của tôi xem ra rất bực dọc về chuyện phải đóng góp vào đời sống chung của gia đình. Cháu cho tôi biết sẽ ra riêng,* share *phòng và sống độc lập. Tất nhiên việc cháu bỏ đi sẽ để lại một lỗ hổng đáng kể trong ngân sách nhỏ bé của chúng tôi, tuy nhiên, điều làm tôi đau buồn hơn cả là sự vô tình của cháu. Tôi không hiểu tại sao cháu lại có thể đối xử tàn nhẫn như thế với mẹ nó vốn đã thiệt thòi, khổ sở vô cùng vì cha nó ăn ở bạc bẽo? Tại sao cháu không nghĩ mà thương tôi như tôi đã rất thương yêu cháu, tưởng có thể chết vì*

chúng nó và sẵn sàng hy sinh hết mọi thứ vì chúng nó?

Tôi rất bối rối, xin bà vui lòng góp ý giúp tôi xem tôi có thể giải quyết hoặc phải chấp nhận hoàn cảnh này như thế nào? Rất cám ơn bà.

Bà Thiện

Tôi hoàn toàn thấu hiểu nỗi khổ tâm của bà trong hoàn cảnh sắp đến.

Thật ra, chuyện một đứa con đủ lông đủ cánh muốn được vẫy vùng tự do trong xã hội Mỹ là một chuyện không hiếm. Sở dĩ đối với bà, việc này khơi động mối bi thương quá đáng chỉ vì nó gợi nhắc bà việc ông nhà đã bỏ ra đi trước đây, khiến bà nghĩ rằng ngày nay gia đình vì đó càng thêm xảy đàn tan nghé.

Theo thiển ý, trong thời gian ba năm vừa qua, có lẽ bà đã vì thương yêu các con quá, muốn bảo bọc chúng hết mình như một con gà mẹ xòe cánh chở che cho đàn gà con, không để cho chúng tham dự và đối đầu với đời sống nên vô tình đã không làm nẩy sinh nơi các con tình đoàn kết, tinh thần hỗ trợ và ý thức về nghĩa vụ phải chia sẻ. Hoặc vì bà quá đau khổ, ngày đêm gập người trên nỗi thống hận riêng mà quên bồi dưỡng nguồn giao cảm với các con, thiếu cởi mở, thiếu chan hòa, thiếu kêu gọi nên vì thế cháu không cảm thấy gắn bó với mẹ. Một khi đã thiếu sự gắn bó, cháu rất dễ bị hấp dẫn bởi đời sống ồ ạt, mới mẻ và đầy lạc thú bên ngoài.

Bây giờ đã trễ để bắt đầu lại mọi sự từ đầu. Vả chăng, sự thuyết phục thường đòi hỏi phải có thời gian.

Vậy bà hãy cứ bình tâm, xem như chấp thuận để cháu ra riêng một thời gian nếu cháu dốc lòng muốn thế. Bà có thể nói chuyện với cháu một hay nhiều lần về những thiếu sót vô tình mà tôi vừa mạn phép gợi ý ở trên, lắng nghe phản ứng của cháu. Nếu cháu hiểu ra mà đổi ý ở lại với gia đình thì đó là điều tốt nhất, bằng không bà hãy cứ vui lòng để cháu thực hiện ý muốn của cháu. Bà theo dõi cháu trong cuộc sống của cô ấy, giúp đỡ kịp thời khi cô ấy có vấn đề. Đằng nào thì cũng có một lúc cô ấy phải tách rời bà, sớm hay muộn thật ra cũng không có gì quan trọng, miễn là cô ấy biết sống xứng đáng. Trong tổ chức xã hội của người Mỹ, con cái đi làm hay đi học xa nhà là việc rất thường. Bà hãy tìm một lý do gì đó để khuây khỏa mối thương tâm.

Dù muốn dù không, chúng ta đã hội nhập vào đời sống của nước Mỹ. Vấn đề cô đơn trong tuổi già của các bậc làm cha mẹ không thể giải quyết ổn thỏa nếu không theo công thức của nước Mỹ. Mong bà sớm nhìn rõ sự việc để sớm có đủ chuẩn bị. Kính chúc an khang.

Cơn nước lũ

Em khổ tâm quá, nghĩ quyết rằng phải ly dị với nhà em trong thời gian ngắn nhất. Chúng em lấy nhau được gần bốn năm, hiện có một cháu trai mười bốn tháng. Nhà em đi làm không đem lương về, bao nhiêu cũng bài bạc rượu chè hết. Em năn nỉ không được, làm ầm lên thì nhà em đánh đập. Cưới nhau được hai tuần lễ, nhà em đã bỏ em đi chơi đêm. Nhà em nói "lấy chồng sao không tìm hiểu kỹ? Không biết tôi mê bạn, mê rượu và mê đánh bài

à?" Em trả lời: "anh dấu kỹ quá, làm sao em biết được? Biết được sức mấy lấy anh?" Nhà em nói thẳng "bây giờ biết rồi thì thôi đi, đâu có muộn?"

Em thấy là hết thuốc chữa rồi. Chỉ còn một giải pháp ly dị thôi. Chị giúp em ý kiến.

Minh Thu

Ly dị là giải pháp cuối cùng, là con đường tắt ngắn nhất cho một đôi vợ chồng chưa có con, khi họ cảm thấy hết quan trọng đối với nhau và không còn dung nạp nhau được nữa. Bây giờ vợ chồng em đã có một cháu, em phải tận tụy vì cháu. Đừng gây gổ, đừng chê bai, đừng cấm cản, đừng "biết được sức mấy mà..." Các cụ xưa dạy con cháu không sai một điều gì: mật ngọt chết ruồi, lời ngọt lọt tận xương! Em cứ dịu dàng, nhẫn nại, giải thích hoặc giãi bày khi có điều kiện thuận lợi, lúc anh ấy đi với bạn, nhậu, đánh bài về (nhất là thua) và tỉnh dậy sau giấc ngủ thế nào cũng chập chờn đôi chút ăn năn. Đừng tự biến em thành kẻ thù trong mắt và trong ý nghĩ của chồng em. Đừng lôi kéo anh ấy trên ngưỡng cửa vì đàn ông đam mê như cơn nước lũ, em làm đê cũng không ngăn nổi mà đê bị vỡ. Đừng làm mất mặt chồng em trước bạn bè và đừng làm mất mặt bạn bè trước chồng em. Tất cả quý liền ông muốn được là người hùng. Em đãi họ như người hùng, họ sẽ đãi em như giai nhân. Em đãi họ như ma quỉ, họ sẽ làm hại em. Bây giờ tình thế chắc đã lỡ, em cũng khó mà nhất đán thay đổi mọi việc trong cách cư xử. Vậy tạm thời em có thể ra riêng một thời gian, bảo trọng chính em và con, trước mắt là để tình trạng căng thẳng giữa vợ chồng không đi đến chỗ tồi tệ hơn. Sau

đó, khi chồng em đến thăm con, em hãy là một người vợ hoàn toàn đổi mới đối với anh ấy. Chị nghĩ em sẽ thành công trong mặt trận bảo vệ hạnh phúc gia đình này. Bỏ cuộc, em không được gì, thắng cuộc, em được rất nhiều. Vậy, can đảm lên nhé! Dẫu sao, chị cũng không loại bỏ trường hợp nếu em đã thực sự hết sức cố gắng mà vẫn không thấy dấu hiệu cải thiện ở chồng em thì chừng đó việc ly dị là bắt buộc.

Chúc em may mắn. Thương.

Con chàng con tôi

Tôi có ba con đã trưởng thành, chồng chết. Ông ấy có bốn con và vợ kẹt ở Việt Nam. Chúng tôi sống chung hơn ba năm; chỉ có một vấn đề lớn: con cái đôi bên. Mặc dầu tôi không minh thị yêu cầu, ông ấy tự nguyện cắt liên lạc với Việt Nam để đổi lại việc tôi cũng phải tách rời các con tôi. Tôi không chấp nhận. Chúng tôi cứ thường xuyên xung đột vì chuyện này. Tôi phải làm sao để ông ấy biết rằng tôi là một người mẹ không bao giờ hy sinh con cái mình vì bất cứ một nguyên nhân gì?

Bà Mộng Tuyết

Cái giai đoạn bà có thể chứng tỏ cho ông ấy biết "bà là một người mẹ không bao giờ hy sinh con cái vì bất cứ một nguyên nhân gì" đã qua rồi, nếu trước khi sống chung với nhau, bà đã không thể làm cho ông ấy ý thức được điều này, bây giờ đã quá

trễ để làm việc đó.

Bà nói "mặc dầu tôi không minh thị yêu cầu..." vậy bà có bao giờ gián tiếp hay hàm ý để ông ấy hiểu lầm là một điều kiện trao đổi không? Nếu không, sao bà mặc nhiên chấp nhận việc ông ấy cắt đứt với Việt Nam? Cho dầu ông ấy quan niệm sai lầm rằng đó là một biểu lộ tình yêu tận tụy với bà, bà là người có thể sửa chữa sai lầm ấy (ví dụ: chính bà đứng ra tiếp tế cho Việt Nam...) sao bà không làm?

Vì vậy, một người đàn ông không có tình phụ tử thì rất khó thông cảm với một người đàn bà nặng tình mẫu tử, chưa nói đến trường hợp nếu người đàn ông có ý nghĩ rằng họ bị bắt buộc phải hy sinh thì tất họ sẽ đòi được đền bù một cách công bằng.

Do đó, nếu bà muốn sửa chữa tình trạng xung đột hiện nay giữa hai ông bà, tôi nghĩ bà nên sửa chữa từ gốc, biết đâu ông chẳng đang áp dụng chiến thuật dương đông kích tây để đi tới tái viện trợ Việt Nam?

Làm gương tốt

Tôi đi làm tuần năm ngày, chồng tôi sáu ngày, con trai con gái tôi đang đi học. Tuy vậy, việc nh chỉ có tôi bao biện, hò hét lắm thì thêm đứa con gái, ngoài ra, chồng tôi và con trai tôi điềm nhiên tọa thủ trước máy truyền hình, không ai đụng tay đụng chân vào bất cứ việc lớn việc nhỏ nào, kể cả việc ăn xong cứ để bàn ăn bừa bộn như một cái xọt rác bị bể. Vừa rồi tôi giận quá, to tiếng với nhà tôi để ông ấy biết rằng đàn bà con gái trong nhà cũng là xương là thịt, đâu phải là đá mà không đổ mồ hôi?

Tôi muốn nhà tôi phải làm gương tốt cho con trai tôi noi theo, nếu không, tôi không dạy được con. Làm sao để ông ấy bớt ù lì một cách đáng ghét?

Hương

Thật ra, bất cứ một tổ chức xã hội nào cũng cần có sự phân công nhân lực hợp lý để có thể tồn tại và phát triển. Gia đình là một hình thức tổ chức xã hội tất nhiên không thoát ra ngoài quy luật ấy. Duy có điều, giữa những người thân trong một nhà, cái lý thường nhẹ hơn cái tình, người ta không đòi hỏi hơn thua hoặc công bằng, người ta kêu gọi sự cảm thông, sự tương trợ, trên hết, người ta nói đến tình thương để sẵn sàng ghé vai chia nhau gánh nặng đời sống. Bà sẽ không nên to tiếng với ông, bà cũng không nên đòi hỏi ông phải vào bếp rửa bát đĩa để làm gương cho cháu. Những hôm bà không được khỏe hoặc những khi bà cảm thấy mỏi mệt bất chợt, bà chỉ cần nói dịu dàng và dứt khoát với ông "anh giúp em rửa ít bát đĩa nhé, bữa nay em mệt quá" hoặc với cháu "con trai rửa bát đĩa giúp mẹ, bữa nay mẹ mệt," hay là "mẹ muốn con hút bụi phòng khách giúp mẹ. Chốc nữa khi mẹ đi chợ về, mẹ muốn thấy con đã làm xong việc mẹ yêu cầu." Nếu cháu trả lời "sao bố không làm? Sao em gái không làm?" Bà sẽ lại dịu dàng và dứt khoát giải thích "em làm bao nhiêu lần rồi, con có biết không? Bố đi làm kiếm tiền lo những việc lớn cho cả nhà, con có làm thay bố được không?" v.v... Tốt hơn, bà nên giáo dục các con tinh thần trách nhiệm dựa trên sự phát triển nhân cách của các cháu thay vì nhắm đến khía cạnh so bì, tỵ nạnh, hơn thiệt giữa những người trong cùng một nhà, tỷ dụ như khi bà vô tình nói một câu như sau với ông: "Sao anh cứ ì ra trước cái TV vậy?

Bộ tôi mình đồng da sắt chăng?" Ngoài ra, để tránh bàn ăn bừa bộn, bà nên đặt thành lệ, bắt đầu từ chính mình: người nào ăn xong, thu xếp bát đĩa riêng bỏ xuống chậu, mở vòi nước vừa rửa tay vừa làm bát đĩa ướt để dễ rửa. Phía trên cái *sink*, bà viết mấy chữ thật vui mắt "không có bát đĩa dơ ở trong chậu. Cám ơn Bố và các con."

Nói tóm lại, với một nụ cười và một chút kiên nhẫn, bà rất dễ dàng thuyết phục chồng con thay vì bà cứ cặm cụi làm mọi việc trong nỗi hậm hực để rồi đến một lúc cáu kỉnh, bà hò hét ầm ỹ, vừa mệt mình, vừa không vui nhà cửa lại vừa không làm cho ai nghe lời. Chúc bà thành công.

Máy in đô la

Chúng tôi kết hôn từ ở Việt Nam, đến nay đã được mười chín năm và có tất có bốn mặt con. Nhà tôi là một phụ nữ đảm đang. Trong mọi hoàn cảnh, nhà tôi luôn luôn là một cộng sự đắc lực cùng với tôi gây dựng kinh tế gia đình. Không những nhà tôi tảo tần kiếm tiền giỏi, nàng còn biết chi tiêu chắc vén trong sinh hoạt hằng ngày. Nói tóm lại, tôi không có điều gì chê trách nàng về phương diện này. Tuy nhiên, nay tôi có quyết định sẽ move *đi một tiểu bang khác cùng với cháu trai đầu lòng của chúng tôi mười bảy tuổi. Tôi sẽ trình bày dưới đây với bà những sự việc gì đã thôi thúc tôi phải làm như vừa nói. Mong bà khách quan giúp tôi ý kiến vì tôi muốn biết chắc tôi đã không quyết định một việc*

lầm lẫn.

Nhà tôi hiện làm công việc assembly. *Không những hằng ngày nhà tôi làm tám tiếng như mọi người đàn bà khác có chồng cũng đi làm, nàng còn tình nguyện xin xếp làm hai tiếng phụ trội sáng và chiều mỗi ngày. Nàng làm cả ngày thứ bẩy và khi cần, cả ngày chủ nhật. Những thì giờ ít oi còn lại, nàng nấu nướng các món ăn do bạn bè đặt làm, như chả giò, nộm sứa, xôi vò, mì xào dòn và cả bánh chưng, nem, chả v.v... Tất nhiên cha con chúng tôi được ăn đổi bữa phủ phê. Duy chỉ có điều là đổi lấy việc này, nàng không còn tâm hồn và thời giờ dành cho vai trò làm vợ của nàng nữa. Về đến nhà là nàng tất bật sấp ngửa vào công việc, xung quanh nàng có ba cô con gái tuổi từ lên tám đến mười lăm cũng quay cuồng trong quỹ đạo của mẹ, lúc thì lau lá, ngâm nếp, xôi đậu, lúc thì thái rau thái củ, rửa nồi, rửa chảo. Thậm chí nhà tôi không có thì giờ ngồi vào bàn ăn một bữa cơm chung. Thường thì nàng mãi miết làm, một tô cơm lẫn thức ăn bên cạnh, nàng vừa làm vừa ăn bằng một cái thìa. Khuya khoắt nhà tôi mới lên giường, có khi tóc và quần áo nàng còn thoảng mùi dầu chiên và mùi hành phi. Nàng lăn ra ngủ, không kịp nhận ra bàn tay tôi đặt lên vai nàng như một tín hiệu của tình vợ chồng.*

Tôi đã nhiều lần xa gần van nài nàng bớt công việc. Tôi cắt nghĩa với nàng là "chúng ta không thể làm giàu bằng những việc công việc quá nhọc nhằn (như việc của em) mà lợi tức đem lại không bao

nhiêu. Chúng ta chỉ cần cho các con một nền giáo dục đúng mức để chúng có khả năng và nhân cách khi vào đời, chúng ta không thể để của cho các con như cha mẹ chúng ta ngày xưa sống trong một xã hội khác hẳn chúng ta bây giờ. Chúng ta cần làm việc vừa phải để đảm bảo cho gia đình một đời sống vừa phải, chan hòa về mọi mặt. Anh và các con cần cả sự có mặt lẫn linh hồn của một người vợ, một người mẹ trong gia đình, không quá cần một cái máy in ra đô la." Mỗi lần tôi năn nỉ như vậy, nhà tôi không lấy thế làm trọng mà còn cười cợt trả lời: anh lôi thôi quá, không làm thì để em làm, kiếm tiền mà chê!

Thú thật với bà, tôi cảm thấy cô đơn quá, không có ai để nói một câu chuyện buồn vui trong dòng sống lạc lõng ở đây. Thỉnh thoảng muốn giúp nhà tôi một tay để có cớ vợ chồng gần nhau nói năm điều ba chuyện thì nhà tôi la bải hải: "anh dang ra đi, để đồ của em lộn xộn hết, mất công quá." Hoặc "anh đi ăn cơm đi, anh ra coi TV đi, coi bài thằng nhỏ chưa? Cất quần áo ngoài dây chưa?" v.v...

Cực chẳng đã, tôi có ý định đi xa một thời gian, may ra nhà tôi, khi xa tôi, sẽ có dịp nhận thức được căn bản chân chính của một gia đình hạnh phúc là gì, để nàng còn kịp thời sống cuộc đời của nàng có ý nghĩa hơn. Riêng cháu trai thì chính cháu xin đi theo tôi.

Ô. Nguyễn D.

Nếu ông đã cho phép tôi góp ý trường hợp của ông, tôi xin nói thẳng là ở vào địa vị ông, tôi không quyết định bỏ đi xa dầu chỉ tạm thời. Chuyện rối rắm hiện có, ông chưa giải quyết được, đừng tạo thêm rối rắm mới. Ca dao ta có câu:

Chim khôn ăn trái nhãn lồng.

Gái khôn anh dỗ lâu mòn cũng nghe!

Xem ra cả hai ông bà đều rất chăm lo gia đình, vậy nếu hiện nay bà chưa được sáng, ông càng có trách nhiệm phải kiên trì giúp bà thông suốt hầu xây dựng cái già đình ấy ngày một tốt đẹp hơn. Một mặt ông tiếp tục thuyết phục bà bằng tình yêu, sự ân cần và lời nói dịu dàng, một mặt ông ngấm ngầm nhờ một vài người bạn thân của bà dặn dò các bè bạn khác đừng đặt bà làm thức ăn cuối tuần nữa, thậm chí họ có thể nói nhỏ với xếp để bớt giờ phụ trội tình nguyện của bà. Mặt khác, thỉnh thoảng ông làm ra vẻ bốc đồng và hành xử quyền làm chồng của ông một cách đáng yêu, ví dụ một chiều thứ tư nào đó, ông nghiêm trang "cảnh cáo" bà như sau: "cuối tuần này, anh trân trọng yêu cầu em *no overtime, no foods delivery,* vì cả nhà sẽ đi (chơi biển, cắm trại, đi câu, chụp ảnh gởi về Việt Nam v.v...) Hoặc "tối thứ bảy đi nghe nhạc em ạ, anh đã mời vợ chồng (bạn hay bà con) cùng đi đấy." Đôi khi ông cầm tay bà âu yếm lôi ra khỏi bếp và nói "nếu em cứ tiếp tục bỏ anh ăn cơm một mình, anh e rằng tất cả vật liệu làm hàng của em sẽ đi vào sọt rác mất!"

Tôi tin rằng mọi lời nói hoặc cử chỉ xuất phát từ trái tim tràn đầy tình thương yêu của ông sẽ đủ sức thuyết phục bà. Chỉ xin nhắc ông rằng một khi đã tranh đấu dành cho được nhiều thời giờ và sự quan tâm của bà, ông nên có kế hoạch lâu dài làm sao để những thứ ấy luôn luôn được sử dụng vào những mục tiêu ý

nghĩa và hấp dẫn. Đừng để bà nhận thấy thực ra chỉ có bù đầu vào công việc kiếm tiền là hữu lý nhất vì nó tránh cho con người nỗi trống rỗng vô nghĩa đưa đến sự mòn mỏi đáng sợ.

Chúc ông thành công.

Đàn bà giả dối

Vợ chồng tôi cưới nhau tháng 12 năm 1974, đến nay đã có hai mặt con, một trai mười ba tuổi và một gái bảy tuổi. Chúng tôi sống bình thường như mọi đôi vợ chồng khác, thỉnh thoảng không đồng ý, thỉnh thoảng cãi nhau, giận nhau rồi giảng hòa, kể cả đôi ba lần tôi vui anh em chúng bạn, léng phéng lả lướt vài chiêu với vài cô dễ tính và ham vui. Nhà tôi hiền, không nói dai, không cằn nhằn, đối xử tận tụy với chồng con. Tôi vẫn mừng thầm trong bụng là đã may mắn gặp được người bạn đời tốt. Cuộc đời như vậy tưởng êm xuôi, cho đến ngày một trong hai đứa nhận sự-vụ-lệnh đi suối vàng (tôi vẫn nghĩ nếu Trời cho đi cùng thì tuyệt quá!) Thế nhưng quả thật lòng dạ người đàn bà đầy sự bí ẩn và bất trắc, không ai đo lường được. Mới đây, nhà tôi cho tôi biết là cô ấy muốn xin ly dị. Tôi hỏi lý do (mới đầu tôi còn tưởng nhà tôi đùa vì thái độ cô ấy vẫn bình thản như mọi ngày). Nhà tôi trả lời cô ấy đã gặp một người đàn ông thật sự quan tâm đến cô ấy, cô ấy đã suy nghĩ và quyết định vì cái tuổi ba mươi bốn của người đàn bà không còn sớm nếu muốn xây dựng lại hạnh phúc đời mình. Tôi vẫn biết tính nết

nhà tôi, đã nói là làm. Vì vậy, tôi không tỏ ý ngăn cản nhà tôi, tôi chỉ nói (với tất cả nỗi đau đớn không dấu được của tôi) với cô ấy "em có chắc là em sẽ hạnh phúc với một người khác anh không? Còn con cái thì thế nào?" Nhà tôi lại trả lời "Con cái là máu thịt của em, em biết cách bảo vệ chúng như bảo vệ chính em. Còn vấn đề em có hạnh phúc hay không với một người khác, anh không cần thắc mắc vì chính em cũng không thắc mắc. Nói đúng ra, họ chỉ là một cái cớ, một giọt nước làm tràn cái ly đã đầy. Ít nhất em cảm thấy hạnh phúc vì cái ý nghĩ trên đời này vẫn có thể có người biết quan tâm đến em hơn anh." Nói thật với bà, tôi thấy đàn bà như vậy nguy hiểm quá. Họ giả dối, lãng mạn, mơ mộng, không thực tế. Hình như họ có năng khiếu biến cuộc sống giản dị thành phức tạp, tai họa hơn nữa, tự biến họ thành những nhân vật của một bi kịch giả tưởng. Nếu quả thật trong cuộc sống chung với tôi, có những lúc nhà tôi cảm thấy không được như ý, sao nhà tôi không chịu nói ra để tôi sửa chữa hay giải thích? Nhà tôi đóng vai một bà tiên hiền dịu với tôi để rồi khi chán vai trò ấy thì lập tức tung hê hết! Tôi viết lá thư này cho mục Bạn Gái Nhỏ To của bà để gióng lên tiếng nói bất bình của tôi và để lưu ý các đấng liền ông vẫn ngây thơ, cả tin ở các hiền thê...

Ô. THM

Những bà vợ hay nói, hay phát biểu, hay phản đối, hay cằn nhằn, thường bị các đấng phu quân phàn nàn là đàn bà lắm điều. Các ông hoặc tìm cách né tránh, hoặc cho điểm xấu về tư cách làm vợ của các bà. Vì vậy, một khuynh hướng thứ hai thường thấy nơi các bà là thái độ giữ kín sự bất mãn trong lòng, dưới cái vỏ bề ngoài xem ra thản nhiên, chấp nhận. Dẫu sao, tôi có thể khẳng định với ông rằng thái độ tiêu cực thứ hai này của các bà không phải bỗng dưng mà có. Một người vợ đáng thương nói với tôi "em có nói nhiều cũng không thay đổi được gì, thêm ầm nhà ầm cửa, im đi cho nó xong, chừng nào hết chịu nổi sẽ tính." Một người vợ cũng tội nghiệp khác, thở than "tối hôm qua nhìn thấy trăng sáng bên ngoài cửa sổ, em nói với ông xã "trăng đẹp quá anh, ước gì mình như trăng, vô tư, trong sáng, thảnh thơi..." ông xã em trả lời "Thôi đi bà ơi, cải lương vừa vừa thôi, ngửi không dzô!" chị nghĩ có chán không? Một bà vợ khác tâm sự "dù bận bịu với công việc bếp núc hôi hám dầu mỡ, bao giờ em cũng tắm rửa thơm tho trước khi đi ngủ, vì tự trọng và vì yêu lẫn tôn trọng chồng, mong rằng anh ấy tế nhận được tính nết và tâm hồn em nhưng anh ấy không bao giờ hiểu, anh ấy luôn luôn đi ngủ với hai bàn tay chỉ nhúng vào nước một lần lúc rửa mặt vào buổi sáng, với hai bàn chân hầm hơi trong giày vớ suốt ngày. Tất nhiên em không thể nói chồng em cùng với cái cách em dạy con, cho nên em chịu đựng cơn ác mộng ấy trong nhiều năm..." Và một bà vợ nữa: "em nói riết phát chán, vả lại anh ấy còn hăm, "nói vừa thì còn về, nói quá đi luôn đó!"

Như vậy, ông thấy vấn đề không ở chỗ người vợ có nói hay không nói, vấn đề là các ông ít quan tâm đến những ước muốn,

to tát hay vụn vặt của các bà. Các ông thường quan niệm sai lầm và chủ quan rằng đàn bà có gia đình chồng con là có đủ hết mọi thứ trên đời rồi, họ phải bằng lòng với những cái họ có và không được quyền mơ ước gì nữa ngay cả mơ ước chính đáng nhất là đấng phu quân biết chia vui sẻ buồn với họ, biết quan tâm đến sự có mặt sinh động của họ thay vì đồng hóa họ với một đồ vật hiện diện trong khung cảnh đời sống quen thuộc hằng ngày.

Ở Việt Nam trước kia, nhiều bà vợ chấp nhận sự chịu đựng lâu dài, có khi suốt đời, vì họ ở trong một vị thế kinh tế và xã hội yếu kém so với nam giới. Ngày nay, trong đời sống nước Mỹ, người đàn bà có nhiều tự do hơn, phần đông lại có lợi tức ngang ngửa hay thậm chí hơn cả chồng, do đó, họ đòi hỏi sự hoàn chỉnh trong hôn nhân. Không được thế, họ phá đi và làm lại. Tất nhiên, khi nói đến "phá" là phải nói đến khía cạnh tiêu cực của vấn đề. Người vợ trong trường hợp này sẽ hoàn toàn bị quy trách nếu trước khi quyết định như thế họ đã không nổ lực cải thiện một tình thế có thể cải thiện. Tuy vậy, ông cũng biết, thường thường sự thể đi đến chỗ suy sụp chỉ vì các bà vợ không được chồng hỗ trợ để duy trì cuộc sống hôn nhân.

Lá thư của ông không chỉ là tiếng chuông gióng lên để thức tỉnh nam giới chớ ỷ y (tôi mạn phép đổi hai chữ "cả tin" của ông vì ở đây không có vấn đề lòng tin bị phản bội) vào sự hiền thục "sao cũng được" của các bà vợ mà nó còn công dụng thức tỉnh cả nữ giới chớ ỷ y vào sự dễ dàng "sao cũng được" của các ông chồng. Nhiều bà cũng tâm sự rằng "nhà tôi rất tốt, rất hiền, rất dễ, không bao giờ phàn nàn vợ con một điều gì. Chúng tôi sống êm đềm, yên ổn. Vậy mà sau cùng nhà tôi bỗng san sẻ tình yêu cho một con khốn nạn..."

Khi sự việc đến một lúc phải lộ ra, người ta hay dùng chữ "bỗng" để mô tả, thật ra, căn bệnh nào trước khi bộc phát cũng

đều trải qua một quá trình âm ỷ, chỉ vì (Tiếc thay)

Đường êm quá ai đi mà nhớ ngó
Đến khi hay, gai nhọn đã vào chân.

Để kết luận, tôi xin được nói nhỏ với các bạn gái của tôi (tất nhiên với cả bạn đời của họ) câu này "Nếu tất cả chúng ta muốn có một tình yêu sống mãi với thời gian, hãy thao thức vì nó, hãy chăm nom vun xới, tưới bón nó, bằng không, hãy chấp nhận nó tàn tạ và chết theo thời gian."

Riêng trường hợp ông, tình thế có lẽ chưa quá muộn. Nếu ông còn đủ thiện chí muốn cứu vãn, tôi nghĩ mọi cố gắng vẫn còn kịp vì xem ra "tuyệt chiêu" của bà có vẻ mới chỉ là một báo động vàng?

Tối độc phụ nhân tâm

Tôi không đồng ý về một lời khuyên của bà trong mục giải đáp ngày 20-10-88, nhằm khuyến khích ông chồng bị vợ cắm sừng nên cố gắng cứu vãn tình thế để giữ chân bà vợ lại. Cổ nhân từng nói "tối độc phụ nhân tâm," tôi chủ trương đàn ông lầm lỗi có thể được tha thứ nhưng đàn bà đã lang chạ là cho đi chỗ khác chơi, không xài được nữa.

Ô. TS

Thái độ bất bình của ông là do nhiều ngộ nhận. 1) Trước hết, tôi không đưa ra một lời khuyên nào nhằm khuyến dụ một ông chồng bị cắm sừng nên cố gắng cứu vãn tình thế để níu chân bà

vợ lại. Chủ trương của mục Bạn Gái Nhỏ To là muốn tránh cái khuyết điểm do những giải pháp có tính áp đặt. Trong hầu hết mọi trường hợp, chúng tôi cùng với "đương sự" nhìn vấn đề ở nhiều góc độ khác nhau và luận ra nhiều thái độ xử sự. Riêng ở bài giải đáp ông nêu trong thư, đoạn kết của tôi chỉ là một gợi ý nhằm đáp lại nhu cầu của ông chồng chưa muốn và chưa tin sự đổ vỡ thình lình xảy đến với gia đình ông ấy. Nếu ông đọc kỹ, sẽ thấy đấy không phải là lời khuyến dụ, tôi chỉ muốn nói "nếu ông chồng thực sự nghĩ chuyện đảo ngược tình thế là cần thiết thì ông ấy vẫn còn cơ hội." Là phụ nữ, hơn ai hết, chúng tôi vẫn biết trong lãnh vực tình cảm, sự ban ơn là điều xấu nhất, cho nên không bao giờ cổ võ hoặc van xin. Bao lâu loài người chưa hiển thánh, một tương quan vừa phải khả dĩ giúp duy trì lâu dài cuộc sống hôn nhân phải là một tương quan bình đẳng giữa nam nữ, nếu cần, ông chồng có hơn một chút đặc quyền, một chút thôi, để có thể "nhận" nhiều hơn (chớ không phải "cho" nhiều hơn). Do tập quán, luân lý xã hội và phái tính, người phụ nữ thường đồng hóa "cho" với "hy sinh," vì vậy, món quà tặng của họ đẹp và ít làm tổn thương đôi bên. Trái lại, cũng do tập quán, luân lý xã hội và phái tính, quý ông thường thiếu cảm thông, nhẫn nại và tế nhị khi ở trong hoàn cảnh cần "tha tội" đối phương, vì vậy, đàn bà chúng tôi biết nghĩ, dù lâm vào trường hợp lầm lỡ, do bất cứ lý do gì, đều nhất quyết bảo nhau không chọn sự thụ ân. Không được hỗ trợ từ bất cứ ai và bất cứ đâu, chúng tôi thường tự xử. Cho dầu điều gì xảy ra, vẫn còn tốt hơn chờ đợi được tha thứ, kiểu "bò chết sao khỏi rơm thui" của quý ông. Một người chồng có vợ ngoại tình nhưng không ly dị. Lý do: "Tôi cần một người mẹ cho những đứa con còn thơ dại của tôi." Kể từ đó, quả thật người đàn bà chấp nhận ở lại ấy chỉ hiện diện trong gia đình trong vai trò một bà mẹ. Về phương diện con cái, họ quyết định

đúng. Về phương diện con người, họ âm thầm giết nhau: người chồng không bao giờ tha thứ vợ, vì phản bội, người vợ cũng không bao giờ tha thứ chồng, vì chồng đã không tha thứ bà!

Cuối cùng khi các con đã lớn, họ ra khỏi đời nhau và cả hai cùng oán hận nhau vô biên, đến nỗi không thể nhìn lại nhau nữa. Riêng người vợ rất hối tiếc đã ở lại.

2) Người đàn bà trong bài báo ông đề cập không hề là một người vợ lang chạ. Đức hạnh của bà ấy, ông xã công nhận. Đến một lúc cảm thấy khó bề tiếp tục đức hạnh của một người vợ, bà ấy nói thẳng, minh bạch, lương thiện, không dối trá. Không nói tới quyết định của bà ấy đúng hay sai, chỉ xét riêng thái độ, bà vợ này không tệ. Người vợ này một là đùa dai tí ti để cảnh cáo chồng, hai là tự lượng sức biết không còn *handle* nổi một tình thế nên đàng hoàng bỏ cuộc, không ăn gian, không đạo đức giả. Người đàn bà này, như vậy, chơi được lắm đấy chứ, phải không ông TS? Chắc ông cũng không hẹp lượng mà công nhận với tôi rằng một người có nhân cách tốt không bắt buộc họ phải tốt với ông A. hoặc bà B. mới được nhìn nhận là tốt, phải không?

Sau hết, tôi hoàn toàn đồng ý với ông về câu viết: "đàn bà lang chạ cho đi chỗ khác chơi" vì quả thật quý vị này là con đường đưa tới địa ngục.

Cần nghỉ ngơi

Cháu hai mươi lăm tuổi, mới về nhà chồng được bảy tháng. Vừa qua, cháu có triệu chứng mang thai, nhưng sau đó bác sĩ khám phá ra cháu bị bướu buồng trứng. Cháu được đưa vào bệnh viện giải phẫu cấp kỳ và bác sĩ cũng dự đoán là cháu vẫn có

hy vọng thai nghén và sanh con như mọi phụ nữ khác tuy rằng ít chance *hơn. Chồng cháu có một con gái riêng năm tuổi hiện ở chung với chúng cháu và ông bà nội cùng các cô chú của nó. Cháu thương nó như con ruột vì cháu nghĩ mình chắc hiếm muộn? Tuy vậy, vấn đề của cháu là bố mẹ chồng cháu tỏ ra không thông cảm với cháu, không chấp nhận một người con dâu ít may mắn về đường con cái như cháu. Mẹ chồng cháu cố ý nói cho cháu nghe những câu tàn nhẫn như "cây khô không lộc, gái độc không con v.v..." Không khí trong nhà nặng nề, ngột ngạt, khiến cháu không nghỉ ngơi được và cảm thấy rất khó phục hồi sau cơn bệnh. Cháu không biết phải giải quyết như thế nào?*

Tuyết

Tình cảnh căng thẳng hiện nay của cháu như thế thật không thuận lợi chút nào cho việc phục hồi sức khỏe mà cháu rất cần. Dù phải làm bất cứ gì để cháu có thể có một nơi chốn nghỉ ngơi riêng cho cái tiểu gia đình của cháu, cháu cũng nên cố gắng cho bằng được. Cháu cần sự riêng tư và sự bình yên trong tâm hồn cháu. Vậy nếu chồng cháu vẫn có công ăn việc làm, cháu có thể tạm thời vay mượn chỗ bạn bè thân quen hoặc bà con bên cháu để thuê một chỗ ở trong khả năng tài chánh cháu vận dụng được và nhắm là sẽ trang trải xong sau này. Ở bất cứ tuổi nào, việc giải phẫu buồng trứng cần một thời kỳ dưỡng bệnh khá dài. Chúc cháu can đảm và chóng bình phục.

Bỏ vợ, sao bỏ cả con?

Tụi em ly dị nhau, có một con trai bốn tuổi mà em được quyền nuôi dưỡng. Chồng cũ của em đã lấy vợ khác hơn nửa năm nay và không ngó ngàng gì đến con của ảnh nữa. Nó khóc và đòi cha suốt cả ngày. Em có năn nỉ ảnh lâu lâu ghé đem con đi chơi cho nó đỡ nhớ nhưng anh nạt nộ nói là không muốn mẹ con em quấy rầy cuộc sống mới của anh. Em phải làm gì để bảo vệ con em trong hoàn cảnh tình phụ tử đáng thương ấy?

A.Đ

Trẻ thơ cần có sự tin tưởng ở tình yêu thương của bố mẹ. Thực tế rồi cũng không giấu được mãi vì con em sẽ khôn lớn, em hãy cố gắng đừng làm cho con thất vọng, đừng để lộ thái độ hằn học, tức giận hay thậm chí thù hận của em đối với bố cháu, trẻ con thường nhậy cảm với những xúc động của người xung quanh. Hãy cắt nghĩa với con là "bố bận đi làm, nhưng bố vẫn thương và lo cho con." Thỉnh thoảng em nhờ một người bà con hoặc một người bạn cũ của vợ chồng em trước đây đem quà đến thăm cháu, nói là bố gởi. Chúc mẹ con em vui và can đảm.

Tôi là một ông bố bất lực hoặc một người chồng bất nghĩa

Tôi ra khỏi Việt Nam bằng phương tiện của C. lúc bấy giờ có bốn con và chồng đang đi cải tạo trong trại tập trung của Cộng Sản. Tôi có một con gái riêng. Chuyến đi của chúng tôi thành công dễ dàng, như việc nhân duyên vợ chồng của chúng tôi vậy. Qua đến Mỹ, những ngày đầu tôi đi học nghề thì C. tiếp tục cáng đáng gia đình, một phần do trợ cấp xã hội (chúng tôi có thêm hai con nhỏ) một phần do chút vốn liếng C. mang được theo người. Tôi làm hết bổn phận của một người chịu ơn. Kể từ khi có con chung với nhau. C. trở nên hà khắc và cay nghiệt đối với đứa con riêng của tôi, một cách quá đáng. Hầu như ngày nào gia đình cũng có chuyện cãi vã. Tối cố giữ thăng bằng ở vị trí giữa một bên là đứa con gái đa cảm, mồ côi mẹ, mà tôi có trách nhiệm bảo bọc, một bên là người ơn và là mẹ của hai đứa con khác cũng do tôi sinh thành, tôi quá mệt mỏi, đã muốn bỏ cuộc. Vừa qua, C. ra mặt đuổi hẳn con gái tôi ra khỏi nhà, lấy cớ cháu đã mười tám tuổi, tự lập được rồi. Chắc là tôi phải lựa chọn, hoặc làm một ông bố bất lực, hoặc làm một người chồng bất nghĩa. Bà khuyên tôi phải làm sao?

Ô. Đĩnh

Đọc thư ông, tôi càng thấm ngấm một câu thơ của thi sĩ Thanh Nam đã viết trên đường di tản:

"Nghĩ đất vô cùng giá Tự Do!"

Thật ra, sống trên đời, luôn luôn chúng ta thấy mình đứng trước sự lựa chọn, thiết thân hoặc không thiết thân, đúng hay nhầm lẫn. Vì vậy, bây giờ chắc lại đến lúc ông cần có sự lựa chọn mới, không phải chỉ lựa chọn làm một ông bố bất lực hoặc một người chồng bất nghĩa như ông viết mà là sự lựa chọn một cuộc sống "phải chăng" về mọi mặt để có thể sống được. Là bố của một cô gái đa cảm, ông cũng là một người đàn ông đa cảm, nên ông đã trả một món nợ tiền bằng tình, ông đã trả ơn trong tư cách quí trọng của một người chồng. Và theo tôi, đó là nguồn gốc của mọi sự lủng củng trong gia đình ông. Cứ cho rằng bà C. đã tái sinh cho ông cuộc sống khi đưa ông đến vùng đất tự do này thì bà ấy cũng không nên vì thế mà lấy hết dưỡng khí không cho ông thở, lấy hết phẩm giá và nhân cách không cho ông làm một con người có thể ngửa mặt thảnh thơi nhìn mặt trời và mọi người! Làm như thế, bà ấy khác gì Cộng Sản (và ông đã trốn chạy Cộng Sản rồi mà!)? Cùng là phụ nữ, có những người chỉ có hình thái song không có tâm hồn của người phụ nữ. Riêng đối với bà C. quả thật tôi thấy bà ấy sai ở nhiều điểm. Nói thẳng ông đừng giận, nếu là ông, tôi không tin tưởng ở một người đàn bà có thể:

1) bỏ chồng trong hoàn cảnh tù tội để ra đi tìm sung sướng riêng.

2) thương thân mình hơn thương con nên đã vội lấy chồng (trong khi bà ấy thừa phương tiện để nuôi dưỡng các con).

3) đã lấy chồng rồi lại luôn luôn đòi hỏi không nhân nhượng

những sự thỏa mãn riêng, không có ý thức duy trì một không khí văn hóa thuận hòa trong gia đình để các con có thể phát triển tốt.

Một người đàn bà như thế quá nhẫn tâm, không trân trọng bất cứ một giá trị đạo lý nào trên đời, vì vậy, bà ấy có đuổi con gái ông ra khỏi cửa thì cũng là chuyện dễ hiểu thôi.

Nếu tôi không vì thiếu yếu tố xét đoán mà có cái nhìn chủ quan về bà C. tôi thiết nghĩ với chân dung về bà ấy vừa phác họa, chắc ông đã có một ý niệm nên lựa chọn cho chính ông mẫu chân dung nào thích hợp.

Riêng cháu gái nay mười tám tuổi, cái tuổi có thể tự lập của nhiều thanh niên Mỹ, nhưng cháu của ông lại là một cô gái đa cảm, ông cần thận trọng giúp cháu có những điều kiện an toàn để khôn lớn thêm. Theo ý riêng tôi, việc này nên là mối quan tâm và sự lựa chọn cấp thiết của ông lúc này.

Vả chăng, trong cuộc sống chung, nếu đã không đếm xỉa đến nhu cầu tinh thần và tình cảm thiêng liêng của riêng ông thì bà C. chỉ muốn sử dụng ông như một dụng cụ phục vụ bà ấy. Một dụng cụ không cần và không bao giờ biết đắn đo, cân nhắc, cũng không có đạo đức và nếu có hư gãy bất tử thì trách nhiệm ở người sử dụng nó.

Lời thật mất lòng, mong ông tha lỗi.

Chiều hay không chiều?

Đàn ông là một bọn không biết điều, cứ được đằng chân là lân đằng đầu, cứ được voi là đòi tiên, vợ tóc nâu nhưng lại thích đàn bà tóc đen, vợ có da có thịt thì đòi người mình hạc xương mai, vợ diet

lại chê da nhăn má hóp, vợ mặc váy ngắn thì thích váy dài, vợ mặc váy dài thì chê đầm hái nho, nói tóm lại, họ đòi hỏi không ngừng và không bao giờ hài lòng. Xin lỗi quí ông nhé, chúng tôi chỉ có thế thôi, chấp nhận chúng tôi làm vợ hay không chấp nhận, dàn bà chúng tôi không ai dại gì để các ông nắn như nắn đất sét đâu! Quí bà có ai đồng ý với tôi không?

Thuyền

Chắc chắn có nhiều quí bà quí cô đồng ý với Thuyền rồi duy có điều theo chỗ tôi biết, một số đông quí bà quí cô khác lại nói rằng nếu có một ngày hay một lúc nào họ ngưng cố gắng làm đẹp lòng chồng thì ngày đó, lúc đó, họ cũng không còn cảm thấy lạc thú gì nữa trong cuộc sống lứa đôi. Sự thực, không nên đặt ra và cũng không bao giờ áp dụng được một nguyên tắc chung cho mọi hoàn cảnh của đời sống, căn bản là chúng ta hãy sống thật giản dị, thoải mái, với một chút từ tâm trong suy nghĩ và hành động.

Công dã tràng

Lúc em lên xe hoa về nhà chồng, bạn bè kêu ầm lên là em mập quá, lucky *lắm mới vớ được một đấng liền ông chịu làm hôn thú với em! Hồi đó em cân nặng 127* pounds *trên chiều cao 5'. Em tâm nguyện phải sụt ít nhất 25* pounds *để có một hình dáng dễ coi hơn. Em nhịn ăn, nhịn uống,* exercise

quá cỡ và nay thì em đã đạt tới tiêu chuẩn sức nặng lý tưởng: 105 pounds. *Kết quả bất ngờ xảy ra là ông xã em lại tỏ vẻ không hài lòng. Anh ấy phàn nàn rằng thật vô lý khi em tự thay đổi em đến mức độ không còn là cô gái lúc anh ấy hỏi cưới nữa! Em ức quá, tiếc công dã tràng bấy lâu, tưởng như vậy làm đẹp lòng chồng và khiến anh hãnh diện với bạn bè? Tại sao ông xã em không giống đại đa số các ông xã khác rất thích có một bà vợ mảnh mai thanh cảnh? Anh ấy sai hay em sai?*

C. Mai

Không nên đặt vấn đề sai hoặc đúng trong lãnh vực quan điểm của một người về phương diện thẩm mỹ. Có những ông xã thích bà xã tròn trịa, óng mượt vì các bà này hứa hẹn một đàn con khỏe mạnh và một tâm hồn đơn sơ, lành mạnh. Cũng có ông xã muốn bà xã "ồ ề" một tí để ít hấp dẫn người khác phái, đỡ chuyện nhức đầu. Vì vậy, hoặc là em chiều ý chàng, cứ ăn uống phây phả để lấy lại phong độ cũ (nhiều bà sẽ ghen tị với em đấy vì họ cứ phải *diet* dài dài) hoặc là em cứ đường ta ta đi và mặc kệ chàng la lối một mình, biết đâu chả có một lúc chàng chợt nhìn em trong gương, nhận ra hình dáng khả ái của em và sẽ chia sẻ với em niềm tự hào của một phụ nữ ở cái xứ đồ ăn thức uống ê hề này mà lại có thể nêu cao ngọn cờ tiết chế ẩm thực đến nỗi làm mất đi hơn hai chục pao trọng lượng thặng dư, giữ vững cốt cách Á Đông của mình?

Hảo ngọt

Chồng em không phải là người xấu nhưng anh ấy có một tính xấu. Ở chỗ đám đông, lúc nào anh ấy cũng loay hoay theo hầu hạ các mỹ nhân, cử chỉ điệu bộ như một Don Juan *chính hiệu làm em khổ tâm quá. Trước khi lấy nhau, một vài khi em cũng nhận thấy anh ấy như thế song em cứ tưởng có vợ rồi anh ấy sẽ thôi. Em rất bực, chị nghĩ em phải làm sao để thay đổi anh ấy?*

La Lan

Chị có vài điều để nói với em:

1) Trên cõi đời này, nhân vô thập toàn. Chồng em chỉ có một nết xấu là khá rồi.

2) Vào một lúc nào đó, trước khi lấy nhau, đáng lẽ em cần sửa và có thể sửa lưng chàng thì em không làm thế, em chấp nhận, bỏ qua và... "cứ tưởng..." Vậy bây giờ "con đã mọc răng, còn nói năng gì nữa?"

3) Bao lâu nết xấu của chàng còn giới hạn ở đôi mắt chàng, chị nghĩ chưa nguy hiểm. Chừng nào chàng vượt qua giới hạn ấy, theo chị, chàng sẽ có cơ hội để cải thiện vì nếu một chàng độc thân *galant* thường dễ nhìn và dễ chấp nhận (như chính em đã có kinh nghiệm bản thân) thì trái lại, một chàng có dzợ mà *galant* thường không được phụ nữ tin cậy và có mỹ cảm. Chàng sẽ có bài học từ khước một cách sớm sủa.

Kể từ ngày chàng dại dột đánh mất cái nhãn hiệu *single* vào tay em, kể như sự nghiệp *Don Juan* của chàng hết đất dụng võ rồi! Em chịu khó một lúc, mọi chuyện rồi sẽ qua.

Một người vừa với mọi người

Em gái tôi ba mươi hai tuổi, sẵn sàng get along *với bất cứ cậu thanh niên nào theo đuổi tán tỉnh nó, kể từ cậu khá nhất đến cậu tồi tệ nhất. Chúng nó* date *một thời gian dài ngắn chừng một năm hoặc năm bảy tháng rồi là tan hàng, thường thì do cậu trai cuốn cờ xếp giáp chạy trước. Nay cô em tôi lại đang bồ với một cậu thật là bết về mọi phương diện, chúng nó đang* plan *sẽ cưới nhau vào mùa đông này. Gia đình tôi can ngăn quá trời mà không hiệu quả, bà có cách gì giúp chúng tôi không?*

Hoa Bà Bà

"Chúng tôi" là những ai? Các cụ, bà hoặc những thành phần khác trong gia đình thì có ai kẹt gì đâu mà cần giúp? Vấn đề là của riêng cô em gái ba mươi hai tuổi của bà, đang cần một người đàn ông chịu hỏi cưới cô ấy làm vợ. Bà không nói rõ cậu trai kia "bết" như thế nào nên tôi không thể mạo muội góp ý về đương sự, nhiều phần trăm bà nhận xét đúng song cũng nhiều phần trăm bà không đủ khách quan. Riêng trường hợp cô em gái bà, quả thật là một trường hợp "bệnh lý" nặng, chỉ người trong cuộc mới thấu hiểu mức độ trầm kha của nó. Nói thật với bà,

đừng mất công mất của chạy thầy chạy thuốc nữa, không cách gì chữa được đâu, cứ để cô ấy húc xe vào cột đèn, tai qua nạn khỏi rồi cô ấy sẽ tỉnh người ra. Kinh nghiệm mua giá cao song ở đất nước này tiền kiếm dễ, bà đừng quá lo. Như một cơn hỏa hoạn lửa đã âm ỷ thiêu đốt bên trong, để nó nổ ra, bốc cao, làm cháy rụi hết mọi thứ rồi sẽ xây dựng cái mới. Đời sống là tài sản riêng của mỗi người, ai muốn tiêu xài cách nào tùy ý và giàu nghèo thường là do số mệnh, lắm khi cũng không ai biết phúc đâu mà tìm, họa đâu mà tránh, bà cứ làm hết trách nhiệm trong khả năng bà còn thì để định mệnh an bài mọi việc.

Ám ảnh nghề nghiệp

Vị hôn phu của cháu mới tìm được việc làm bán thời gian ở một tiệm rượu có khiêu vũ khỏa thân. Mỗi tối, ý nghĩ anh ấy được nhìn ngắm hằng đêm những thân hình ngà ngọc để trần của các vũ nữ, làm cháu muốn bịnh luôn. Gần như không chịu đựng nổi, cháu đã ra tối hậu thư cho anh ấy, phải chọn lựa hoặc cháu hoặc cái việc làm quỉ quái đó, cháu nói cho anh ấy nghe những suy nghĩ rầu rĩ của cháu nhưng anh ấy nổi giận và cho là cháu tiêu cực, không đứng đắn trong cách đánh giá việc làm của anh ấy. Anh ấy nói "anh chỉ làm một thời gian ngắn, ở đây người ta trả lương cao, bận tối mắt tối mũi thời giờ đâu nhìn ngắm vũ nữ, nói chi chuyện đụng tới họ? Mai mốt ra trường anh đâu có làm nữa? Tuy vậy cháu vẫn không thể không cảm thấy khổ tâm. Hình ảnh các vũ nữ khỏa thân bằng

xương bằng thịt làm cháu thấy cháu vừa lùn, vừa mập, thật xấu xí. Tụi cháu đều ngoài hai mươi tuổi, cô bảo cháu nên có thái độ nào cho hợp lý? Anh ấy có so sánh cháu với họ không?

B.T.

Cháu có phần nào cường điệu khi tự mô tả mình "vừa lùn, vừa mập, thật xấu xí" không? Thế là chính cháu đã tự so sánh cháu với các vũ nữ chuyên nghiệp chứ không phải hôn phu của cháu đâu nhé! "Bệnh" thật rồi đó cưng của tôi! Trừ phi cháu là một cô bé lên mười, lại sống ở chốn núi cao rừng sâu như một nàng tiên, kỳ dư cháu hẳn biết trên thế gian này, người đàn ông tục lụy nào không nhìn thấy dăm ba lần trong đời những tấm thân đàn bà để trần? Chưa kể ở nước Mỹ, mùa hè trên bãi biển và hằng đêm trên màn ảnh *cable TV*, các ông có thể tự do, đàng hoàng nhìn ngắm bao nhiêu thần Vệ Nữ? Vì vậy, vì cháu là cháu, hãy thôi so sánh mình với người khác trong ý nghĩ tự ti làm cháu chán đời. Như thế, không những "không đúng" với hôn phu của cháu mà cũng không đúng với bản thân cháu nữa. Hãy tập trung vào việc vun xới tình yêu và hạnh phúc của hai người. Cháu nên biết rằng chê bai việc làm của người đàn ông là đụng chạm đến năng lực kinh tế của họ, là con đường ngắn nhất, nhanh nhất đưa họ ra khỏi tầm tay cháu đấy. Chúc cháu bình tĩnh và tự tin.

Phi cao đẳng, bất thành phu phụ

Má cháu làm việc trong một bệnh viện. Bà ấy cứ khăng khăng đòi gả cháu cho một đấng tu-bíp vì theo má cháu, tu-bíp kiếm bộn bạc và kiếm ngon ơ... Má cháu cứ chê ỏng chê eo các bạn trai của cháu, chê họ không đông địa. Má cháu nói "phải lấy một thằng chồng bác sĩ thì đời mới khá được con ạ!" Riêng cháu, cháu không khoái có chồng là bác sĩ vì một là sẽ phải mất công theo dõi, rình rập mấy cô y tá lúc nào cũng quẩn quanh săn đón bên cạnh các chả, hai là không mấy khi các chả có mặt ở nhà với vợ con để du hí, đời sống cứ chờ với đợi một mình "boring" *lắm! Cháu phải cắt nghĩa cách nào để má cháu hiểu và đừng can thiệp thô bạo vào đời tư của cháu?*

Như Hoa

Không có cách gì cắt nghĩa với má cháu được về ý nghĩ thiết tha kia của bà. Cũng chả nên trách bà, vì bà vốn làm trong một bệnh viện ở đó các đấng tu-bíp luôn luôn là những ông Hoàng được nể vì, trọng vọng. Nếu quả thật cháu không cảm thấy bị họ hấp dẫn — như một số lớn các cô gái khác — cháu cứ việc phớt lờ trước thiện ý cao cả của mẹ cháu, cứ việc ung dung lựa chọn người hùng của riêng cháu đi! Tuy vậy, bác đã hình dung được

mọi nổi khốn khó lao đao của anh chàng nào có diễm phúc lọt vào mắt xanh của cháu mà bản thân lại không có lá bùa tu-bíp hộ mệnh, anh chàng sẽ có cơ may bị dợt tả tơi hoa lá vì chưởng lực của Hoa Bà Bà đó!

Cuộc tình say

Tôi sống chung với một người đàn ông nghiện rượu. Tôi không biết rõ lắm thế nào là nghiện nhưng anh ấy uống dữ quá, rảnh rỗi một chút là uống, ăn cơm cũng uống, tiếp bạn cũng uống, thiếu điều đánh răng bằng rượu luôn ! Ngoài cái tật nhậu đã điếu ra, anh ấy rất được về các phương diện khác. Tôi rất yêu anh ta, nhưng muốn anh ta bỏ rượu. Nói thẳng với nhau, anh ấy trả lời "bỏ bất cứ gì, trừ rượu và em." Tôi phải làm sao?

K. Loan

Anh ấy nhậu đã điếu nhưng không say, không nói sảng, trái lại nói nghe cũng.. được: "Bỏ bất cứ gì, trừ rượu và em." Một công chuộc muôn tội, huống chi chàng mê em như mê rượu, đeo đẳng rượu thế nào, đeo đẳng em thế đó! Bệnh chàng ở cái thế liên hoàn ấy xem ra khó chữa. Em lại nói rất yêu chàng, xem ra bệnh em cũng rất khó chữa. Vì vậy, theo chị, chỉ có cách dĩ độc trị độc, may ra còn cơ cứu vãn. Bây giờ, cứ mỗi khi chàng sửa soạn nhập cuộc, em cũng bày ly chén ra nhấm nháp đôi chút, đủ để ngật ngưỡng, còn thì nhậu theo kiểu đào kép sân khấu đó mà!

Chị tin chắc rằng thấy em ngật ngưỡng chừng ít lần là chàng lai tỉnh liền. Em cứ thử xem kết quả thế nào cho chị biết? Trường hợp chẳng may vì thế mà em sẽ trở thành một bợm nhậu thì càng thêm vui cho ông xã vì ngoài vai trò làm vợ ra, em còn là tri kỷ của chàng nữa đó! Phần em, em sẽ hiểu được thế nào là nghiện rượu và nếu đã nghiện rồi thì có bỏ được không, làm cách nào mà bỏ? Chiêu thức này gọi là "vào hang bắt cọp."

Chúc em toại nguyện, muốn gì được nấy, nhất là phải có bản lãnh đó!

Của riêng tôi

Vợ chồng tôi ly dị đã mười năm. Tôi một mình nuôi năm đứa con lúc bấy giờ đứa lớn nhất mới lên mười và đứa nhỏ nhất mới một tuổi. Ngoài khoản trợ cấp xã hội, tôi làm đủ thứ nghề: may vá thuê, làm bánh, trông con cho người khác v.v... Bây giờ đàn con thơ dại đó đã lớn, hai cháu đầu vào đại học, ba cháu sau đang học trung học. Các cháu đều ngoan ngoãn và học khá. Sau một thời gian dài bảy, tám năm không hề đảm đương trách nhiệm người cha, nay người chồng cũ của tôi đang tìm cách mua chuộc đám con của tôi bằng tiền bạc và các tiện nghi vật chất. Các cháu dầu sao cũng còn ít tuổi, thiếu suy nghĩ chín chắn, dễ bị lung lạc. Tôi không muốn chúng ngả về phía cha chúng mà xa cách tôi vì như vậy là quá bất công đối với người mẹ đau khổ này. Tôi phải làm sao để chúng chỉ là của riêng tôi và nhất quyết không để chúng chịu

ảnh hưởng xấu của người đàn ông tệ bạc ấy?

Bà Liễu

Tôi rất thông cảm tình mẫu tử gắn bó giữa bà và các cháu, nhất là trong hoàn cảnh bà đã một mình nuôi dạy các cháu bảy, tám năm trời nay. Tuy nhiên, tôi cũng không thể nào không nói với bà rằng tuy con cái chịu ơn sinh thành dưỡng dục của cha mẹ, chúng không bao giờ là sở hữu riêng của bố hoặc mẹ. Khác với một phương tiện khi ở trong tay ai là thuộc quyền sử dụng của người ấy, con cái có sự lựa chọn của chính chúng nó trong tương quan với cha mẹ. Nếu thực sự giữa ông nhà và các cháu chỉ có sự mua chuộc bằng tiền bạc, giá trị tương quan giữa họ với nhau chỉ ở các con số, hà tất bà phải bận tâm? Còn như nếu bà đã quyết đoán sai, tình cha con giữa ông và các cháu là một thực tế có thật thì bà không thể nào chối cãi hay ngăn cản được.

Vì vậy, tôi thiết nghĩ bà nên cố quên các hiềm khích riêng giữa hai ông bà, bớt thiên kiến về những ảnh hưởng tất nhiên của người cha trên các con. Chắc chắn ông nhà đã làm bà đau khổ song không phải chỉ vì thế mà ông trở thành một người cha tồi tệ.

Khi không thể thay đổi một hoàn cảnh, sự thay đổi cách nhìn về hoàn cảnh ấy có thể giúp bà vơi nhẹ nỗi bực dọc hay buồn phiền. Sau hết, là một người mẹ đã hy sinh nhiều cho con cái, bà hãy lấy niềm vui của của các cháu làm niềm vui của chính mình. Thân ái.

Cha mẹ đặt đâu con ngồi đấy

Tôi là mẹ của hai học trò, một con trai mười tám tuổi và một con gái mười bảy tuổi. Tôi nhất định cấm các cháu không đứa nào được có bạn trai, bạn gái, bồ bịch gì cả mà chỉ chuyên tâm học hành chăm chỉ thôi. Bạn bè có người chê tôi cổ hủ, không am hiểu tâm lý tuổi trẻ thời nay, dạy con bằng cách cấm đoán như vậy sẽ có lúc chúng phản ứng lại. Tôi nghĩ khác, trẻ con như măng mới mọc, bậc cha mẹ phải dùng kinh nghiệm và sự khôn ngoan của mình mà răn đe và uốn nắn chúng, vạch đường chỉ lối cho chúng theo, câu tục ngữ của ta "cha mẹ đặt đâu con ngồi đấy" thời nào cũng đúng cả, bằng cớ là các con tôi rất vâng lời và ngoan ngoãn. Ý kiến bà thế nào?

Bà Long

Tôi mừng bà có những đứa con biết vâng lời và ngoan ngoãn. Nói tới vấn đề con cái, ngoài công lao nuôi dạy của cha mẹ, có người còn tin vào vấn đề âm đức của giòng họ. Tôi không biết quan niệm này đúng hay sai, chỉ biết có nhiều trường hợp mà nếu ta thuần dùng lý thì không cắt nghĩa được, tỷ dụ chỗ hàng xóm tôi ở, có một cháu trai năm nay tốt nghiệp trung học hạng danh dự nhưng mẹ cháu là một người đàn bà ăn chơi, bài bạc; tỷ dụ bản thân tôi là con của một bà mẹ quê, chồng quanh năm

vắng nhà, tôi ít được cha mẹ dạy dỗ nhưng lớn lên cũng thành người tương đối tử tế. Tuy nhiên, một cách bình thường và trong đa số trường hợp, cha mẹ vẫn là tấm gương sáng cho con cái noi theo. Không còn gì may mắn hơn cho một đứa trẻ có cha hay mẹ hay cả cha lẫn mẹ là những nhà mô phạm chính danh, biết đem kiến thức và kinh nghiệm tốt ở đời để hướng dẫn con đi vào con đường toàn thiện, toàn mỹ. Tuy nhiên, con người không ai hoàn chỉnh. Vả lại, ngay cả trong xã hội tồn cổ trước đây ở Việt Nam, chúng ta cũng thừa hưởng của tổ tiên câu ca dao "con hơn cha là nhà có phúc," các cụ nhìn nhận trẻ có nhiều khả năng tiềm ẩn, nếu những khả năng ấy được phát triển đúng mức và đứng đắn (tất nhiên có sự trợ giúp của bố mẹ), đứa trẻ sẽ trội cao hơn, sẽ vượt ra khỏi cái khuôn khổ của những người đã sinh thành ra nó. Vì vậy, theo thiển ý, vai trò giáo dục của cha mẹ đôi khi không phải là áp đặt những điều phải làm cho con cái mà chính là giúp con cái tự khám phá mình, là hướng dẫn cho chúng hình thành nơi bản thân chúng một nhận thức tốt, tích cực, làm căn bản cho một nhân cách trưởng thành và vững vàng với thời gian. Có vũ khí này, trẻ có khả năng phản ứng tốt trong mọi tình huống, cũng tựa như khi một người đã có lập trường dân tộc mạnh mẽ, họ không chỉ bo bo với những điều họ có mà họ sẵn sàng tiếp thu cái hay, cái mới, cái tiến bộ của thế giới, không để chúng lôi cuốn hay đồng hóa nhưng là để gạn lọc lấy phần tinh hoa nhất làm phong phú đời sống của họ. Cho nên, thiết tưởng động cơ giáo dục trẻ hiệu quả nhất vẫn là tình thương, lòng tin cậy và những hành vi nêu gương của người lớn, lúc chúng còn thơ ấu. Đến tuổi lớn khôn bắt đầu biết suy nghĩ, chúng cần đối thoại, cảm thông, hướng dẫn, hỗ trợ, để làm chủ bản thân và đời sống riêng của chúng. Sự vâng lời rất tốt, nhưng óc sáng tạo mới là sinh lực của tuổi trẻ.

Với khuôn khổ rất giới hạn của trang Phụ Nữ và của cá nhân người phụ trách, tôi chỉ mạn phép đóng góp với bà đôi chút kinh nghiệm khiêm nhượng của một bà mẹ như trên. Có thể bà không vui lòng với những điều tôi trình bày, tuy nhiên, đấy chính là phương cách tôi vẫn áp dụng để dạy dỗ các cháu và là những suy nghĩ chân thành của riêng tôi.

Có giải quyết được hết không?

Mục Bạn Gái Tâm Sự của bà có giải quyết được hết mọi tình huống lâm ly bi đát của số người vấn kế không?

T.V.M.

Chỉ là một cố gắng cảm thông và chia sẻ đầy thiện chí. Cảm thông đủ và chia sẻ đủ cũng là một việc tốt nên làm. Chân lý và lẽ phải có nhiều bộ mặt, sự chân thành thường giúp người ta dễ nhận ra và chọn lấy một. Vả chăng, như một câu ngạn ngữ Pháp có nói “con người luôn luôn cần đến một kẻ nhỏ hơn nó,” nguyên văn "*on a toujours besoin d'un plus petit que soi,*" người phụ trách mục Tâm Sự Bạn Gái chỉ mong ghé được đôi vai thấp nhỏ của mình, để hứng một giọt nước mắt hay đón một tiếng cười của ai đó khi họ cảm thấy cần được làm vơi đi hay đầy thêm nỗi buồn và niềm vui của chính họ. Bức tranh vĩ đại về cuộc đời quả thật đã được Tạo Hóa vẽ bằng những màu sắc say đắm, dù là để mô tả hạnh phúc hay nỗi đau khổ.

NHÀ XUẤT BẢN VÀ PHÁT HÀNH NGƯỜI VIỆT
14891 MORAN ST., WESTMINSTER, CA 92683
(714) 892-9414 / 892-9316 ● Fax (714)894-1381